

مقالات

یازدهمین کنفرانس ملی
و چهارمین کنفرانس بین‌المللی

برنامه‌ریزی و مدیریت شهری

حکمرانی محلی و نظام برنامه‌ریزی و مدیریت شهری
فرصت‌ها و چالش‌ها

۱۴ و ۱۵ آبان ماه ۱۴۰۴ / دانشگاه فردوسی مشهد

برگزارکنندگان:

دانشگاه فردوسی مشهد / شورای اسلامی شهر مشهد مقدس
شهرداری مشهد / مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد
به کوشش:

دکتر هادی اعظمی، دانشیار جغرافیایی سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد

فهرست

صفحه

عنوان مقاله

- تحلیل بازآفرینی بافت های فرسوده شهری با تاکید بر حکمروایی شایسته (نمونه موردی: محله هفت چنار منطقه ۱۰ شهر تهران) ۲۳
- تحلیل عوامل موثر بر تابآوری شهر مشهد در مواجهه با ناامنی آبی ۲۵
- نقش هوش مصنوعی در گذار به حکمرانی محلی هوشمند و تحقق حکمروایی خوب ۲۶
- چالشها و فرصتهای بکارگیری هوش مصنوعی در اقتصاد ۲۷
- اتحادیه شهرهای C40 و نقش آن در مدیریت تغییرات اقلیمی فرصتهایی برای الحاق ۲۸
- توسعه پایدار در شهرهای هوشمند؛ چالشها و راهکارها (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد) ۲۹
- بررسی وضعیت نظام برنامه ریزی آموزشی در حوزه حکمرانی محلی در ایران ۳۰
- ضرورت بازنگری ساختار دولت محلی کلانشهری ایران و ارائه الگوی حکمرانی کلانشهری بر اساس ۳۲
- تحلیل تغییرات پوشش گیاهی در شهر هرات در پرتو تحولات سیاسی ۳۳
- بررسی مؤلفه های اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر حکمروایی محلی در شهر هرات ۳۵
- تاثیر مدیریت بهینه پسماند شهری بر ارتقای حکمرانی شهری پایدار ۳۶
- بررسی و تحلیل جایگاه دیپلماسی شهری در تابآوری شهری در مواجهه با مخاطرات ۳۷
- بررسی تأثیر برند کارفرما بر خلق ایده های برتر ۳۸
- بررسی مصرف انرژی ساختمان ها در راستای توسعه پایدار و بهره گیری از انرژی های ۳۹

- ۴۰ بررسی عوامل موثر بر هزینه های کارگاهی در پروژه های ساختمانی و رابطه آن با
- ۴۱ دیپلماسی شهری و اتحادیه شهرداران صلح: تحلیل تجارب جهانی و راهکارهای بومی
- ۴۳ دانشگاه به عنوان محرک در حکمرانی محلی: فرصت ها و چالش ها در شهر یادگیرنده
- ۴۴ تحلیل تطبیقی اختیارات شهردار در نظام حقوقی ایران و فرانسه
- ۴۵ زیست شهر آگاه در افق آینده اندیشی حکمرانی محلی بر پایه آگاهی سالاری مدرن
- ۴۶ نقش شوراهای شهر در ارتقای عدالت فضایی در بستر اقتصاد سیاسی فضا: مرور نظری
- ۴۸ الگوی حکمروایی مطلوب حریم کلانشهرهای ایران
- ۴۹ نقش هوش مصنوعی در تحقق حکمروایی هوشمند شهری (مطالعه موردی: شهر مشهد)
- ۵۱ بهینه سازی هوشمند نرخ گذاری کرایه حمل و نقل عمومی با رویکرد اقتصادی-اجتماعی در
- ۵۲ تبیین مفهوم پاسخگویی اجتماعی و نقدی بر جایگاه آن در حکمروایی جوامع محلی ایران
- ۵۳ حکمروایی محلی و هوش مصنوعی (فرصت ها و چالش ها)
- ۵۴ نقش حکمروایی محلی در توسعه گردشگری پایدار با تأکید بر ابعاد مشارکت اجتماعی و
- ۵۶ تحلیل تطبیقی نقش فناوری های دیجیتال در مشارکت شهروندی: مطالعه موردی
- ۵۸ نقش حکمروایی محلی در توسعه پایدار گردشگری زیارتی مشهد
- ۶۲ تبیین مفهوم پاسخگویی اجتماعی و نقدی بر جایگاه آن در حکمروایی جوامع محلی ایران
- ۶۵ چالش ها و موانع پیچیده مدیریت زمان در پروژه های شهری: تحلیل عوامل تأثیرگذار و
- ۶۶ تحلیل تاثیر فرهنگ سازمانی شهرداریها بر تحقق نظام پاسخگو و مردم محور در
- ۶۷ نقش هماهنگی بین سازمانی در مدیریت بحران های شهری: بررسی تطبیقی تجارب موفق

- ۶۸..... آسیب شناسی نظام مدیریت شهری در ایران (یک مطالعه تطبیقی)
- ۶۹..... تبیین الگوی حکمروایی مشارکتی در بازآفرینی پایدار بافت های ناکارآمد شهری
- ۷۰..... سناریو نویسی ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری با مشارکت مردم جهت
- ۷۱..... ارزیابی تأثیر کیفیت حکمرانی بر رشد اقتصادی و توسعه پایدار در ایران
- ۷۲..... بررسی و تحلیل تطبیقی حکمروایی محلی در ایران و جهان با نگاهی به شهرداری ها
- ۷۳..... واکاوی الگوهای واکنش دولت های محلی و شهرداری ها به بحران های مالی: از
- ۷۴..... آینده پژوهی حکمروایی محلی در کلانشهر مشهد
- ۷۵..... تحلیل حکمروایی محلی در شهر مشهد: تبیین شاخص های کلیدی و راهکارهای بهبود
- ۷۶..... حکمروایی محلی، تاب آوری اجتماعی و توسعه پایدار: یک رویکرد هم افزایانه
- ۷۷..... نقش آموزش EFT و CBT در ارتقای تاب آوری اجتماعی و تاب آوری
- ۷۷..... کلید واژه : رابطه بین زوجین، تاب آوری خانواده، تاب آوری اجتماعی، حکمروایی محلی
- ۷۸..... بررسی نقش نوآوری های فناورانه در ارتقاء کیفیت حکمروایی محلی در کلانشهر مشهد
- ۷۹..... بررسی حکمروایی مشارکتی در بازآفرینی بافت های فرسوده و تأثیر آن بر توسعه شهری
- ۸۰..... ابزاری شدن جامعه مدنی توسط مدیریت شهری
- ۸۱..... تأثیر نوع قراردادهای استخدامی بر مسئولیت پذیری و رضایت شغلی کارکنان شهرداری
- ۸۲..... ارزیابی و اولویت بندی نوآوری های تکنولوژیک در مدیریت بحران شهر هوشمند مشهد با
- ۸۳..... نقش حکمرانی داده در بهبود کیفیت داده های زیست محیطی در سطح شهرداری ها
- ۸۴..... تحلیل اثر سیاست های مدیریت شهری هوشمند بر کاهش ریسک آتش سوزی در

- ۸۵..... بررسی تاثیر سواد مالی، استراتژی های سرمایه گذاری و اهداف توسعه پایدار بر
- ۸۶..... تحلیل و آسیب شناسی ظرفیت ها و واقعیت های حکمرایی محلی در ایران (با تأکید بر
- ۸۷..... اثرسنجی حمل و نقل عمومی بر تغییرات کاربری اراضی شهری (مطالعه موردی: منطقه
- ۸۸..... دیپلماسی شهری خلاق و برندسازی ایمن:
- ۸۹..... تحلیل ابعاد نوآوری های شهری در نظام حکمرایی محلی کلانشهر مشهد: مطالعه ای
- ۹۰..... الگوهای زمانی ادغام شهری و نابرابری های پایداری: یک تحلیل داده محور از شهر ساری
- ۹۱..... اثر فناوری های هوشمند بر احساس امنیت و شادی شهری: مطالعه ای بر سیستم های
- ارزیابی و آسیب شناسی ظرفیت های حکمرانی محلی در مدیریت فرهنگی و اجتماعی پایدار (مطالعه موردی شهرداری
- مشهد)..... ۹۲
- ۹۳..... بررسی موانع و فرصت های به کارگیری فلسفه شهر دوستدار در نظام های مدیریتی مختلف
- ۹۴..... نقش شهروندی فعال در ایجاد درآمدهای پایدار
- ۹۵..... تاثیر پروژه های مسکن بر مدیریت شهری
- ۹۶..... مروری بر نقش مدیریت شهری در کاهش مشکلات ترافیکی
- ۹۷..... نقش مدیریت شهری در بهینه سازی مصرف انرژی در ساختمان ها و زیرساخت های شهری یک مطالعه مروری
- آسیب شناسی تعامل نهادهای محلی در فرایند سرمایه گذاری بر فناوری های بهره ور انرژی: بازاندیشی در الزامات
- حکمروایی پایدار شهری (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد)..... ۹۸
- ۹۹..... تاثیر مدیریت شهری بر دسترسی به خدمات اجتماعی
- ۱۰۰..... تاثیرات ناکارآمدی در حکمرایی محلی بر سرزندگی شهری

- ۱۰۱..... بازآفرینی شهری: مروری بر چالش ها و راهکارها
- ۱۰۲..... تحلیل تابآوری کالبدی محله جاهدشهر مشهد در برابر مخاطرات طبیعی و خطر وقوع زلزله
- ۱۰۳..... بررسی هوشمندسازی شهر مشهد بر مبنای حکمروایی مطلوب محلی
- ۱۰۴..... برنامه ریزی شهری بر اساس الگوهای اقلیمی
- ۱۰۵..... مدیریت پسماندهای خطرناک و آتش سوزی های ناشی از آن در کلان شهر زیارتی مشهد
- ۱۰۶..... مدیریت پسماندهای شهری با کمک فناوری های نوین
- ۱۰۷..... تحلیل شبکه هماهنگی بین سازمانی در پاسخ به حوادث شهری بر اساس ساختار حکمرانی محلی:
- ۱۰۷..... مطالعه موردی آتش نشانی و مدیریت بحران مشهد
- ۱۰۸..... دیپلماسی شهری و مدیریت مالی کلان شهرها: مرور تجربه استانبول
- ۱۰۹..... طراحی استراتژی مناسب برای مدیریت پسماند کلانشهر مشهد با تاکید بر مدل ISM
- تحلیل تأثیر جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل بر درآمدهای پایدار شهرداری مشهد و سناریوهای کاربردی مقابله با
- ۱۱۰..... بحران پسا جنگ و دوران آتش بس
- ۱۱۱..... چالش های مدیریت شهری ناشی از عدم شفافیت مرز بین شهرستان های مشهد با طبقه و شانديز
- ۱۱۲..... راهبردهای ادغام کمیسیون های شبه قضایی در شهرداری مشهد
- ۱۱۳..... تابآوری اقتصادی و تأثیر مدیریت شهری
- ۱۱۴..... بررسی راهکارهای دستیابی به عدالت فضایی در شهرها
- ۱۱۵..... بررسی نقش مشارکت در بهبود وضعیت حکمروایی خوب شهری (نمونه موردی: قلعه تل)
- ۱۱۶..... بررسی و تحلیل تطبیقی حکمروایی محلی در ایران

- نقش سازمان های مردم نهاد در حمایتگری توان یابان در حکمروایی شایسته شهرهای دوستدار توان یابان ۱۱۷
- حکمروایی محلی و طراحی مدل حسابداری سبز برای درآمدهای پایدار شهری در مناطق آزاد (مطالعه موردی: جزیره کیش) ۱۱۸
- بررسی تطبیقی نقش شهرهای خواهرخوانده مشهد در تقویت دیپلماسی شهری و حکمروایی خوب شهری ۱۲۰
- چالش ها و الزامات حکمروایی محلی برای تحقق الگوی شهر پانزده دقیقه ای در بافت فرسوده مرکزی تهران ۱۲۱
- برنامه ریزی و مدیریت بافتهای ناکارآمد شهری با رویکرد مدیریت بحران (محلله جمهوری تهران) ۱۲۲
- چالش های توسعه پایدار در مدیریت شهری مشهد ۱۲۳
- مهاجران خارجی در شهر مشهد: فرصت ها، چالش ها و رویکردهای حکمرانی محلی ۱۲۴
- طراحی شهری و پیشگیری از جرم ۱۲۵
- بررسی تأثیر رهبری طنین انداز بر رفتار شهروندی سازمانی ۱۲۶
- رابطه بین حکمروایی و توسعه پایدار شهری ۱۲۷
- ساماندهی محلات منطقه یک شهر تهران با رویکرد حکمروایی خوب شهری ۱۲۸
- چالش های تحقق حکمروایی خوب در بازآفرینی بافت های فرسوده شهری (مطالعه موردی: منطقه ۳ شهرداری مشهد) ۱۲۹
- تحلیل تأثیر سیاست های آتش نشانی بر طراحی فضاهای عمومی شهری در استان خراسان رضوی و نقش آن در توسعه شهری شاد: پیوند ایمنی، رفاه اجتماعی و فضای شهری ۱۳۰
- بررسی نقش فناوری های نوین بر حکمروایی محلی و مدیریت شهری هوشمند با تأکید بر شفافیت و مشارکت شهروندی در شهر مشهد ۱۳۱
- تأثیرات نیازهای اجتماعی بر ساختارهای مدیریت شهری ۱۳۲

- ۱۳۳..... بهرهوری فضاهای عمومی از طریق مدیریت شهری
- ۱۳۴..... استفاده از دادههای کلان در تصمیمگیریهای شهری
- بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر گسترش حاشیه‌نشینی در شهر مشهد: نقش نابرابری درآمد، دسترسی به فرصت‌های
۱۳۵..... شغلی و سیاست‌های ناکارآمد مسکن در توسعه بافت‌های غیررسمی
- بازنگری شاخصهای حکمروایی خوب در شوراهای اسلامی شهری با رویکرد ارتقای ایمنی شهری: مطالعه موردی
۱۳۶..... سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
- ۱۳۷..... چالشهای اقتصادی در برنامه‌ریزی شهری
- ۱۳۸..... عوامل مؤثر در تحقق توسعه پایدار محلهای در محلات حاشیه نشین شهر مشهد
- ۱۳۹..... بررسی رابطه میان قیود کالبدی و کارایی حکمرانی محلی چالشها و فرصتها
- تحلیل مدل‌های نوآورانه تأمین مالی در حکمرانی محلی: راهکارهایی برای جذب سرمایه‌های عمومی و خصوصی
(مطالعه موردی: کلانشهر مشهد)..... ۱۴۰
- مسئولیت‌پذیری شورایی و تاب‌آوری کالبدی در بافت‌های فرسوده: واکاوی ریسک‌های ساختمانی در کلانشهر مشهد
۱۴۱.....
- ۱۴۲..... نقش شهرداریها در اقتصاد اشتراکی شهری و تاثیر آن بر درآمدهای پایدار
- ۱۴۳..... سرمایه‌گذاری شهرداری در زیرساختهای سبز-آبی و بازگشت اقتصادی
- ۱۴۴..... نقش شهرداریها در ترویج نوآوری در طراحی مقاوم در برابر تغییرات اقلیمی
- ۱۴۵..... نقش نوآوری در پلتفرمهای داده شهری یکپارچه و کاربرد آنها در خدمات شهری
- هوش مصنوعی، ایمنی شهری و تحول در حکمروایی محلی: بررسی نقش فرماندهان ایستگاه‌های آتش‌نشانی در
مدیریت بحران در چارچوب شهرهای هوشمند..... ۱۴۶

- ۱۴۷..... رویکردهای بومی نسبت به تاب آوری و مدیریت شهری
- ۱۴۸..... تاثیر سیاست های حمل و نقل بر مدیریت شهری
- ۱۴۹..... مدیریت شهری و حکمرانی شهری، بررسی تعاریف، شاخصها و تجاربی در ایران و جهان
- ۱۵۰..... بررسی ارتباط تجمع سنسور داده برای برنامههای کاربردی اینترنت اشیا در شهر هوشمند
- ۱۵۱..... واکاوی چالش ها و فرصتهای برنامه ریزی شهر تهران از منظر کارآفرینی سیاسی
- ۱۵۲..... ارزیابی اقتصادی مدل های دفع پسماند صفر و نقش شهرداریها
- مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی: مدل ها و استراتژی های مؤثر برای دخیل کردن شهروندان در فرآیند
- ۱۵۳..... تصمیم گیری (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد).....
- تعیین رابطه سرمایه اجتماعی با سرزندگی محله های شهر اصفهان از منظر زنان (مطالعه موردی مناطق ۵، ۶ و ۱۴
- ۱۵۴..... شهرداری اصفهان
- امکان سنجی اجرای توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی (TOD) در کلان شهر مشهد با رویکرد تطبیقی سایر کلان شهرها
- ۱۵۵.....
- ارزیابی تاثیر رسانه های اجتماعی بر الگوی رفتار سازمانی زنان حوزه معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی
- ۱۵۶..... شهرداری مشهد
- ۱۵۷..... حکمرانی در حاشیه کلانشهر مشهد ناظر به علل حاشیه نشینی
- ۱۵۸..... ارزیابی ابعاد حکمرانی محلی در شهرهای ایران با تأکید بر چارچوب حقوقی و نهادی جمهوری اسلامی ایران...
- فرایند کاوی در خدمت حکمرانی محلی: ارتقای شفافیت و پاسخگویی در فرآیند صدور پروانه ساختمانی در
- ۱۵۹..... شهرداری مشهد

- تأثیر حکمرمایی محلی و سیاست گذاری فرهنگی بر بهبود کیفیت زندگی و شادی شهری با استفاده از آموزش EFT و CBT ۱۶۰
- چارچوب حکمرانی داده محور برای مدیریت بحران شهری: مطالعه موردی یکپارچه سازی سامانه های هوشمند آتش نشانی در کلان شهر مشهد ۱۶۱
- مروری بر تجارب بین المللی حکمرانی محلی ۱۶۲
- ادغام سیستم های پیش بینی هوشمند حریق در برنامه ریزی شهری کلانشهر مشهد: رویکردی تلفیقی از سیاست گذاری و فناوری حسگرها برای کاهش ریسک ۱۶۳
- ارائه مدل سازی معادلات ساختاری نقش سبک رهبری فرماندهان بر عملکرد عملیاتی و رضایت شغلی آتش نشانان سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی مشهد ۱۶۴
- استراتژی های مدیریت تحول و نوسازی در شهرداری ها ۱۶۵
- نقش بام های سبز خورشیدی در طراحی میکروگریدهای تاب آور شهری ۱۶۶
- بررسی بازطراحی فضاهای متروکه شهری برای کشاورزی و انرژی ۱۶۷
- چالش های نوآوری شهری در کشورهای در حال توسعه و نقش مدیریت شهری ۱۶۸
- بررسی تاثیر کناره گیری بر اعتماد به سرپرست و اعتماد به همکاران با تاکید بر نقش کیفیت ارتباطات سازمانی، کیفیت تسهیم اطلاعات و تناوب ارتباطات ۱۶۹
- تحلیل کیفی موانع و چالش های تنوع بخشی به منابع درآمدی شهرداری ها با تمرکز بر خدمات و ظرفیت های سازمان آتش نشانی مشهد ۱۷۰
- اشتغال پایدار توان یابان در حکمرمایی شایسته شهرهای دوست دار توان یابان ۱۷۱
- بررسی نظام مند ادبیات سیستم های مدیریت انرژی در شهرهای هوشمند و چشم انداز شهرهای آینده ۱۷۲

- ۱۷۳..... بررسی ابعاد کالبدی حکمرانی محلی و تغییرات آب و هوایی: چالش های آینده شهرهای پایدار
- سیاست گذاری توسعه روش های پایدار دفع پسماندهای بیمارستانی شهر مشهد با استفاده از ماتریس جذابیت و توانمندی..... ۱۷۴
- نقش شوراهای شهر در مدیریت مشارکتی پروژه های زیربنایی شهری..... ۱۷۵
- بررسی چالش های نظارت شورای شهر بر اجرای طرح های توسعه و راهکارهای بهبود..... ۱۷۶
- بررسی علل بازگشت بهبود یافتگان به مصرف مجدد مواد مخدر از منظر مدیران مراکز درمان اجباری ماده ۱۶ مشهد و راهکارهای پیشنهادی..... ۱۷۷
- بررسی عوامل مؤثر در بافت های ناکارآمد شهری با تاکید بر شاخص های زیست پذیری شهری (مطالعه موردی : محله ارمغان شهرداری منطقه ۱۱)..... ۱۷۸
- تبیین نظری نسبت حکمروایی شهری و برنامه ریزی شهری پایدار..... ۱۷۹
- مدلسازی اثر مسئولیت پذیری مدیران منابع انسانی بر کاهش فساد اداری و بهبود حکمروایی محلی..... ۱۸۰
- نقش هوش مصنوعی سبز در ایجاد و توسعه شهرهای هوشمند پایدار..... ۱۸۱
- توسعه شهرهای هوشمند با رویکرد مشارکت شهروندان..... ۱۸۲
- مفاهیم عدالت اجتماعی و تاثیر آن بر تصمیم گیری های مدیریت شهری..... ۱۸۳
- نقش سرمایه اجتماعی پنهان در تسهیل حکمروایی مشارکتی..... ۱۸۴
- استفاده از هوش مصنوعی در بهینه سازی آبیاری و نگهداری فضاهای سبز شهری..... ۱۸۵
- تأثیر نوع قراردادهای کاری بر رضایت شغلی و ادراک فساد اداری: مطالعه ای در شهرداری مشهد با رویکرد بودجه ریزی عملیاتی..... ۱۸۶

- طراحی فضاهای سبز چندمنظوره با تاکید بر نیازهای شهروندان ۱۸۷
- تحلیل نقش شوراهای اسلامی در پیشگیری ساختاری از حوادث ساختمانی و آتش سوزی ها: مطالعاتی نهادی در استان خراسان رضوی ۱۸۸
- درآمدزایی از طریق مدیریت پسماند و بازیافت منابع ۱۸۹
- الگوی حکمروایی محلی و بازطراحی ساختار حقوق و مزایا در سازمان های آتش نشانی و ایمنی شهری: مطالعه موردی کلانشهر مشهد ۱۹۰
- استفاده از فناوری تخمیر در تولید محصولات با ارزش افزوده از پسماندهای کشاورزی ۱۹۱
- بررسی تاثیر حکمروایی خوب شهری بر درآمدهای پایدار گردشگری مذهبی شهر مشهد ۱۹۲
- نگاهی به شهر خوانا با تاکید بر تابلوهای راهنمای مسیر در معابر شهری (مطالعه موردی: شهر همدان) ۱۹۳
- مدل های نوین مالی برای مدیریت شهری پایدار ۱۹۴
- کاربرد داده کاوی و فناوری های نوین در تحول نقش ایستگاه های آتش نشانی در برنامه ریزی شهری واکنش محور: مطالعه موردی منطقه ثامن مشهد ۱۹۵
- آینده پژوهی مدیریت هوشمند ایمنی شهری با تمرکز بر مخاطرات عملیاتی، الکتریکی و زیست محیطی در چارچوب حکمروایی محلی پایدار ۱۹۶
- واگذاری های شبه خصوصی و نقش دولت در بحران حکمرانی شهری: بازخوانی تجربه ایران در دهه ۱۳۹۰-۱۴۰۰ ۱۹۷
- تحلیل تأثیر عوامل محیط خارجی بر استراتژی های شهری: کاربرد مدل های SWOT و AHP در مدیریت شهرداری ارومیه ۱۹۸
- چارچوب مفهومی طراحی سیستم های ایمنی الکتریکی هوشمند مبتنی بر انرژی های تجدیدپذیر در چارچوب حکمروایی شهرهای زیست پذیر ۱۹۹

- سیاست ها و عوامل نوآوری و هوشمندسازی در آینده شهر ۲۰۰
- مدیریت بحران شهری در آتش سوزی های گسترده مناطق مسکونی و صنعتی ۲۰۱
- مدیریت پسماند شهری با رویکرد اقتصاد چرخشی در کلانشهر مشهد ۲۰۲
- بازطراحی سیاست های منابع انسانی شهری در مواجهه با پیامدهای استقرار هوش مصنوعی ۲۰۳
- نقش داده های سنجش از دور در پایش و ارزیابی کیفیت فضاهای سبز شهری ۲۰۴
- کاربرد پهبادها در نظارت و مدیریت آفات و بیمارهای فضای سبز شهری ۲۰۵
- نقش نوآوری و فناوری های هوشمند در بهبود نظام حکمروایی شهری ۲۰۶
- حکمروایی محلی و درآمدهای پایدار شهری: کشف منابع جدید برای تأمین مالی پروژه های شهری ۲۰۷
- تحلیل نقش مدیریت شهری در ساماندهی و بهسازی سکونتگاه های غیررسمی مشهد: چالش های اجرایی، فرصت های نوین و استراتژی های پایدار ۲۰۸
- تحلیل پایداری اقتصادی- اجتماعی مسکن مهر شهر جدید گلبهار ۲۰۹
- تحلیل نقش تحقیق و توسعه در مدیریت شهری ۲۱۰
- حکمروایی محلی دیجیتال: چالش ها و فرصت ها در عصر فناوری های نوین ۲۱۱
- تحلیل نقش شهرسازی مدرن در کاهش آسیب های زیست محیطی شهر مشهد با تأکید بر توسعه پایدار، بهره گیری از فناوری های نوین و بهینه سازی مصرف منابع ۲۱۲
- تأثیر حکمروایی خوب شهری بر سرمایه اجتماعی در کلان شهرها با تأکید بر نقش شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندی و عدالت اجتماعی ۲۱۳
- نقش مشارکت عمومی- خصوصی در بهبود تراز مالی طرح های توسعه شهری ۲۱۴

- بررسی نقش مشارکت شهروندان در بهبود فرآیندهای مدیریت شهری و ارتقاء توسعه پایدار با تأکید بر عوامل مؤثر و راهکارهای بهبود مشارکت اجتماعی در جوامع شهر ۲۱۵
- مدیریت هوشمند آلاینده‌های شهری با استفاده از داده‌های کلان ۲۱۶
- شناسایی الزامات حکمروایی شایسته در مسیر تحقق شهر دوستدار کودکان، زنان، توان‌یابان و سالمندان؛ مطالعه موردی: شهر مشهد ۲۱۷
- بررسی چشم‌انداز توسعه شهری مشهد در راستای توسعه پایدار: فرصت‌ها و چالش‌ها ۲۱۸
- جایگاه قانونمندی در حکمروایی محلی با تأکید بر قوانین جمهوری اسلامی ایران ۲۱۹
- تأثیر فرهنگ و هنر بر مدیریت شهری ۲۲۰
- ساماندهی و توسعه مراکز عرضه محصولات و فراورده‌های کشاورزی، ارزاق و مایحتاج عمومی ۲۲۱
- نقش مدیریت هوشمند در تغییرات آب و هوایی شهری ۲۲۲
- تبیین اثر هوش مصنوعی بر ارتقاء حکمروایی محلی با تکیه بر تکنیک سوات (مورد مطالعه شهر مشهد) ۲۲۳
- بررسی حاشیه‌نشینی، بازآفرینی و بهداشت حاشیه شهر و ارائه پیشنهاد و راهکار در خصوص حل مساله (نمونه مورد شاهدهی شهرک التیمور مشهد) ۲۲۴
- کاربرد فناوری‌های هوش مصنوعی در توسعه درآمدزایی محلی کلاتشهر مشهد ۲۲۵
- تأثیر طراحی فضاهای سبز بر هویت فرهنگی محلات ۲۲۶
- فضاهای سبز غیررسمی و نقش آن‌ها در تاب‌آوری اجتماعی شهری ۲۲۷
- چالش‌های زیست محیطی در مدیریت شهری ۲۲۸
- نقش دیجیتال سازی در تحقق شهرداری هوشمند ۲۲۹

- نقش جامعه مدنی در حکمروایی انرژی شهری و گذار به انرژی های پاک ۲۳۰
- فساد اداری در مدیریت شهری و تاثیر آن بر مشارکت اثربخش شهروندان ۲۳۱
- نقش فناوری های نوین در دسترس پذیرسازی فضاهای سبز برای افراد دارای معلولیت ۲۳۲
- نقش فضاهای سبز در طراحی شهرهای پیاده مدار و دوچرخه سوار ۲۳۳
- نقش هوش مصنوعی در پیشگیری از حوادث ترافیکی ۲۳۴
- نقش سیاست گذاری و همکاری ذینفعان در پیشبرد مدیریت پایدار پسماند شهری مبتنی بر اقتصاد چرخشی ۲۳۵
- جایگاه اقتصادی مدیریت شهری در توسعه شهری ۲۳۶
- نقش فرهنگسراها در ارتقاء آگاهی و مشارکت عمومی با نگاهی به فرهنگسرای تخصصی محیط زیست شهری در شهر مشهد ۲۳۷
- انرژی، امنیت و پایداری: خانه‌های هوشمند به منظور رشد توسعه شهری ۲۳۸
- مفهوم شهر هوشمند و تاثیر آن بر حمل و نقل عمومی ۲۳۹
- حکمروایی خوب محلی و شکوفایی شهری: طراحی شاخص‌های کلیدی برای ارتقای عملکرد سازمان آتش‌نشانی و تاب‌آوری شهری در کلانشهر مشهد ۲۴۰
- تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر حکمرانی محلی ۲۴۱
- ارتقاء اعتماد عمومی شهروندان: مطالعه کمی در مورد اثرات کیفیت اطلاعات، کیفیت سیستم و کیفیت خدمات ۲۴۲
- تحلیل فضای عمومی شهر چالش‌ها و فرصت‌ها برای کودکان و زنان در ساخت شهر دوستدار ۲۴۳
- حکمرانی محلی و توسعه پایدار ۲۴۴
- تأثیر گردشگری مذهبی بر توسعه پایدار جوامع محلی ۲۴۵

- بررسی امکانات و تجهیزات شهری به جهت ارتقای دسترسی شهروندان جانباز و توان یاب به حمل و نقل عمومی (مورد مطالعه: منطقه ۱۱ شهری مشهد مقدس)..... ۲۴۶
- آینده پژوهی در مدیریت منابع انسانی شهرداریها: فرصتی برای تحقق حکمروایی محلی هوشمند..... ۲۴۷
- مدل یابی عوامل مؤثر بر عملکرد کارکنان شهرداری مشهد..... ۲۴۸
- بررسی پذیرش هوش مصنوعی در شهرهای هوشمند با محوریت کلان شهر مشهد..... ۲۴۹
- تحلیل جامع آمادگی زیرساخت های شهری مشهد برای تحول دیجیتال و هوشمندسازی: بررسی موانع، فرصت ها و راهکارهای اجرایی..... ۲۵۰
- بررسی تأثیر توسعه مشاغل محلی بر کاهش وابستگی اقتصادی و بهبود شرایط اجتماعی مناطق حاشیه نشین کلان شهر مشهد..... ۲۵۱
- تحلیل چالش ها و فرصت های مدیریت درآمدها در بهبود کیفیت خدمات شهری و توسعه پایدار: رویکردهای نوین در بهینه سازی فرآیندهای مالی و افزایش کارایی در مدیریت شهری..... ۲۵۲
- بررسی پاتوق های شهری در مشهد با رویکرد تعاملات اجتماعی و تأثیر آن بر سلامت انسان..... ۲۵۳
- بررسی چالشهای سیاسی در اجرای طرحهای توسعه پایدار شهری..... ۲۵۴
- مسائل و چالش های شهرهای هوشمند با نگاهی به شهر مشهد: کاوشی در پیچیدگی های مشهد هوشمند..... ۲۵۵
- بی خانمانی و طبیعت در پهنه ها و رشته های گوناگون: مرور مطالعات..... ۲۵۶
- تحلیل تاب آوری اجتماعی و حکمروایی محلی در مدیریت بحران های شهری (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد)..... ۲۵۷
- مدل سازی فناوری های نوظهور برای پیش بینی و مدیریت بحران های شهری: راهکاری نوین برای ارتقای حکمروایی محلی (مورد مطالعه: کلانشهر مشهد)..... ۲۵۸
- نقش مدیریت شهری در حفظ میراث فرهنگی و تاریخی..... ۲۵۹

- ۲۶۰..... راهکارهای موثر در تصمیمات حاکمیت شهری جهت توسعه یک شهر هوشمند مبتنی بر شادی شهروندان
- ۲۶۱..... نقش گردشگری در برنامه ریزی و مدیریت شهری
- ۲۶۲..... انسان شناسی شهری و تاثیر آن بر برنامه ریزی
- ۲۶۳..... نقش فرهنگ و هنر در تقویت تاب آوری شهری
- ۲۶۴..... حکمروایی محلی و برابری اجتماعی در توسعه شهری
- ۲۶۵..... چالش ها و راهکارهای تقویت مشارکت اقتصادی شهروندان در فرایند حکمروایی شهری مشهد
- مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی: مدل ها و استراتژی های مؤثر برای دخیل کردن شهروندان در فرایند
- ۲۶۶..... تصمیم گیری (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد)
- بررسی تکنولوژیهای نوین ساخت و ساز در دنیا و امکان سنجی فنی و اقتصادی جهت توسعه آنها در ایران از منظر
- ۲۶۷..... توسعه پایدار
- بررسی نقش مدیریت شهری هوشمند در بهبود ارائه خدمات شهری در منطقه سه مشهد با رویکرد شهر هوشمند و
- ۲۶۸..... مشارکت شهروندان
- ۲۶۹..... تحلیل موانع و راهکارهای جذب سرمایه گذاری خارجی در پروژه های توسعه شهری مشهد
- ۲۷۰..... تحلیل نقش حکمروایی محلی در بهبود کارایی و پاسخگویی شهرداری ها: مطالعه موردی شهرداری
- ۲۷۱..... ارائه مدلی برای تقویت پاسخگویی مدیران مناطق شهرداری و اثر آن بر کیفیت حکمروایی محلی
- ۲۷۲..... نقش زنان در حکمروایی محلی و تاثیر آن بر توسعه پایدار شهری
- ۲۷۳..... نقش ارزهای دیجیتال در تقویت اقتصاد و درآمدهای شهری
- ۲۷۴..... ارزیابی آسیب پذیری مالی شهرداریها در برابر شوک های اقتصادی

- ۲۷۵..... مدیریت اضطراری و پاسخ به حوادث در سیستم های حمل و نقل هوشمند
- ۲۷۶..... آینده پژوهی حکمروایی محلی در ساماندهی بافت های ناکارآمد شهری
- ۲۷۷..... نقش فضاهای سبز در حفظ و تقویت خاک های شهری
- ۲۷۸..... بررسی ابعاد اجتماعی و فرهنگی محله و تأثیر آن بر اداره ارزان شهر با تأکید بر نظریه های جهانی
- ۲۷۹..... نقش فناوری های نوین در تسهیل سرمایه گذاری خارجی
- ۲۸۰..... نقش فناوری اطلاعات در بهبود شفافیت مالی و فیزیکی در مدیریت شهری
- تحلیل ظرفیت داده های تولید شده در ایستگاه های آتش نشانی به عنوان ابزاری برای ارتقاء شفافیت و پاسخگویی
- ۲۸۱..... مدیریت شهری: مطالعه موردی کلانشهر مشهد
- آتش نشانی به مثابه ابزار نرم پدافند غیرعامل شهری در چارچوب حکمروایی محلی: بررسی نقش نهادی و پیشگیرانه
- ۲۸۲..... ایستگاه های امدادی در تاب آوری شهری
- ۲۸۳..... نوآوری در سیستم های امنیتی شهری مبتنی بر فناوری های نوین
- ۲۸۴..... مدیریت تغییر و پذیرش اجتماعی سیستم های حمل و نقل هوشمند
- ۲۸۵..... طراحی فضاهای سبز در مقیاس کوچک (ریزفضاها) و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری
- ۲۸۶..... بررسی تاثیر تفکر استراتژیک بر بهره وری سازمانی (مطالعه موردی: شهرداری ابهر)
- تحلیل جامع ظرفیت های حکمروایی محلی در جهت دهی اقتصادی به فرایندهای نوسازی شهری با تأکید بر نقش
- ۲۸۷..... نهادهای محلی در مدیریت پروژه های شهرسازی
- مدیریت پیش بینی پذیر خطر آتش سوزی های ناشی از خطاهای الکتریکی با رویکرد اینترنت اشیا در تأسیسات حیاتی
- ۲۸۸..... شهری: مطالعه موردی بیمارستان های کلان شهر مشهد

- ۲۸۹..... بررسی نقش تعدیلی تاب آوری کارآفرینی بر رابطه بین سواد مالی و عملکرد پایدار (مورد مطالعه: شهرداری های استان گلستان)
- ۲۹۰..... تحلیل نقش میانجیگری تمایل به تغییر سازمانی بر رابطه بار کاری و عملکرد شغلی در آتش نشانان شهر اصفهان
- ۲۹۱..... ارائه مدل معادلات ساختاری رابطه کیفیت زندگی و رفتار ایمنی آتش نشانان با نقش میانجی سلامت شغلی (مطالعه موردی).....
- ۲۹۲..... نقش سرمایه اجتماعی در پیشگیری جمعی از حوادث ساختمانی: چارچوبی مبتنی بر مشارکت محلی برای ارتقای تاب آوری شهری.....
- ۲۹۳..... نوآوری های فناوریانه و حکمروایی شهری در مواجهه با بحران حریق: یک مطالعه تطبیقی جهانی با تأکید بر ایران
- ۲۹۴..... بازطراحی فضاهای شهری در شهر دوستدار توان یابان بر اساس اصول حکمروایی شایسته.....
- ۲۹۵..... تحلیل کارآمدی رویکردهای محله محور برای تاب آوری کالبد شهری در برابر زلزله با تمرکز بر کاهش ریسک آتش سوزی در بافت های فرسوده مشهد.....
- ۲۹۶..... ارزیابی اثرات تغییرات کاربری اراضی شهری بر تنوع زیستی.....
- ۲۹۷..... مدیریت شهری و زنان کارتن خواب معتاد: مورد مطالعه، شهر مشهد.....
- ۲۹۸..... نقش حکمروایی محلی در ارتقای تاب آوری شهری و مدیریت یکپارچه بحران ها.....
- ۲۹۹..... کاربرد فناوری های نوین در عملیات آتش نشانی مشهد: بررسی امکان سنجی استفاده از پهپادها و ربات ها.....
- ۳۰۰..... تأثیر سیاست های سازمانی بر قصد ترک شغل کارکنان شهرداری مشهد: میانجی گری فرسودگی شغلی و تاب آوری کارکنان.....
- ۳۰۱..... زیرساخت های پایدار مخابرات اضطراری و تاب آوری حکمروایی محلی در بحران های شهری: مطالعه موردی استان خراسان رضوی.....

- ۳۰۲..... چالش های اجتماعی در مسیر ارتقا تاب آوری شهری: تجربه شهرهای جهان و ایران
- ۳۰۳..... نقش ورزش های تیمی در کاهش استرس و ارتقاء سلامت روان آتش نشانان سازمان آتش نشانی مشهد
- ۳۰۴..... بررسی تأثیر رضایت شهروندان از عملکرد شهرداری بر نگرش به مشارکت اجتماعی با نقش میانجی شادی
- ۳۰۵..... بررسی حکمرانی محلی یکپارچه در ساختار حاکمیت ایران
- ارزیابی تاب آوری شهری از دیدگاه کارشناسان با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری (مطالعه موردی: شهر مشهد)
- ۳۰۶.....
- تحلیل رابطه بین ابعاد ادراک کیفیت خدمات شهری، ارزش درک شده و رضایت شهروندان: مطالعه موردی شهرداری مشهد
- ۳۰۷.....
- بررسی تأثیر مؤلفه های حکمرانی خوب بر اعتماد و مشارکت شهروندان در دولت الکترونیک (مورد مطالعه: شهرداری مشهد)
- ۳۰۸.....
- ساماندهی مناسب زباله گرها در شهر مشهد؛ چالش ها و راهکارها
- ۳۰۹.....
- بررسی نقش شبکه های اجتماعی در ترویج مدیریت پایدار پسماند شهری در بین شهروندان (مطالعه موردی: کاربران شبکه اجتماعی ایتا در شهر مشهد)
- ۳۱۰.....
- مرور سیستماتیک کاربردهای هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری با هدف توسعه هوشمند و پایدار
- ۳۱۱.....
- نقش مشارکت اجتماعی در بازآفرینی مناطق محروم
- ۳۱۲.....
- نقش مشارکت های اجتماعی در حکمرانی محلی در شهر مشهد
- ۳۱۳.....
- بررسی تجارب مدیریت بحران زیارتی-گردشگری در مشهد و راهبردهای تاب آوری شهری
- ۳۱۴.....
- الگوی نوین تأمین مالی شهری مبتنی بر فین تک و مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) در منطقه آزاد کیش
- ۳۱۵.....

- تحلیل نقش حکمروایی خوب شهری در پیاده‌سازی الگوی شهر پانزده دقیقه‌ای (با رویکرد توسعه پایدار در شهر مشهد) ۳۱۶
- حکمروایی محلی و توسعه گردشگری مذهبی: چالش‌ها و راهکارهای پایدار برای شهر مشهد ۳۱۷
- کاربرد هوش مصنوعی در پایش و مدیریت هوشمند جمعیت زائران مشهد ۳۱۸
- شناسایی پیشران‌های تنوع‌بخشی به منابع درآمدی در سازمان آتش‌نشانی کلان‌شهر مشهد: یک مطالعه کیفی ۳۱۹
- نقش شوراهای اجتماعی محلات در تحقق حکمرانی مشارکتی: مطالعه موردی شهر مشهد ۳۲۰
- ارائه مدل مفهومی نقش رسانه‌های اجتماعی در توانمندسازی زنان شاغل برای ایفای نقش در نظام حکمروایی محلی ۳۲۱
- بررسی نیاز به آموزش ایمنی و مدیریت بحران برای مهاجرین در خراسان رضوی: تحلیل موانع زبانی، فرهنگی و دسترسی ۳۲۲
- آتش‌نشانی سبز در کلان‌شهر مشهد آینده: راهکارهای نوین برای کاهش اثرات زیست‌محیطی عملیات‌های اطفای حریق ۳۲۳
- بررسی تاثیر مدیریت دانش بر نوآوری شهری در شهرداری منطقه ثامن مشهد: تحلیل مؤلفه‌ها، آزمون‌ها و خطاها ۳۲۴
- علل افزایش شکایت شهروندان بر علیه شهرداری‌ها به دیوان عدالت اداری ۳۲۵
- بررسی رابطه زیرساخت‌های الکترونیکی در توسعه مدیریت شهری (مطالعه موردی شهر مشهد) ۳۲۶
- خوانشی بر مؤلفه‌های کلیدی حکمروایی محلی: ارائه چارچوب تحلیلی بر اساس مدل‌های جهانی و شورای اجتماعی محلات مشهد ۳۲۷
- خوانشی بر شاخص‌های مؤثر در طراحی مشارکتی شهری: ارائه چارچوبی بر اساس تحلیل تجربی طرح «محله ما» در مشهد با رویکرد حکمروایی محلی ۳۲۸

- حکمرانی فرهنگی هوشمند در شهرهای هوشمند: چارچوب‌های مشارکت محور برای تاب‌آوری اجتماعی ۳۲۹
- مدل حکمرانی نوآورانه مبتنی بر صنایع خلاق در ارتقای تاب‌آوری شهری مشهد ۳۳۰
- تحلیل نقشه راه قابل اجرا با مقیاس‌پذیری، شاخص‌ها، برآوردهای فنی و منابع داده پیرامون کاربردهای موفق هوش مصنوعی با محوریت افزایش درآمد پایدار شهرداری ۳۳۱
- هوشمندسازی سامانه‌های شکایات مردمی برای عدالت فضایی در مناطق حاشیه‌نشین (ادغام پردازش زبان طبیعی، بینایی ماشین و سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی) ۳۳۲
- حکمرانی گردشگری مذهبی عاملی مؤثر در اقتصاد کلان‌شهر مشهد پایتخت معنوی کشور ۳۳۳
- نقش فناوری دیجیتال و هوشمندسازی شهری در جذب سرمایه‌گذاری داخلی ۳۳۴
- تأثیر تنوع فرهنگی و کیفیت زندگی شهروندان در جذب سرمایه‌گذاری خارجی ۳۳۵
- شناسایی و تحلیل شاخص‌های مؤثر در بهبود استانداردهای مدیریت بحران با تأکید بر تاب‌آوری شهری: مطالعه موردی شهر مشهد ۳۳۶
- نقش قانون‌مداری در ساختار فرماندهی آتش‌نشانی: تقویت انضباط سازمانی و حکمرانی تعاملی ۳۳۷
- مدل اعتماد محور در حکمرانی محلی هوشمند؛ مطالعه موردی شهر مشهد ۳۳۸
- نقش اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی در مدیریت شایعات و اطلاعات نادرست در بحران‌های شهری: مطالعه موردی فرماندهان آتش‌نشانی خراسان رضوی ۳۳۹
- تحلیل حقوقی تعارض صلاحیت شورای اسلامی شهر و شهرداری و راهکارهای تقویت شفافیت و کارآمدی در مدیریت شهری ایران ۳۴۰
- نقش الزامات حقوقی در کارآمدی برنامه‌ریزی شهری و تاب‌آوری شهرداری‌ها ۳۴۱

صنایع خلاق و حکمرانی شبکه‌ای در مدیریت ایمنی شهری: مطالعه موردی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد	۳۴۲
نقش مدیریت شهری در ایجاد فضای دوستدار کودک و تأثیر آن بر رفتار کودکان در جامعه	۳۴۳
بررسی نقش دفاتر تسهیلگری در اجرای عدالت ترمیمی در محلات حاشیه شهر (مطالعه موردی: محلات هدف بازآفرینی کلان شهر مشهد)	۳۴۴
به سوی شهری زیارتی هوشمند: فرصت ها و چالش ها در مشهد	۳۴۵
LOCAL GOVERNANCE AND URBAN HEALTH IN AFGHANISTAN: PROGRESS, CHALLENGES, AND FUTURE DIRECTIONS.....	346
URBAN TECHNOLOGY DIPLOMACY: ANALYZING THE STRATEGY OF EXPORTING AI-POWERED URBAN GOVERNANCE FOR GEOPOLITICAL INFLUENCE	347
URBAN GOOD GOVERNANCE IN PRACTICE: A MULTIDISCIPLINARY ANALYSIS OF GOLBAHAR (RAZAVI KHORASAN PROVINCE).....	348
MODERATING ROLE OF MANAGER DECISIVENES ON POLICY PERCEPTION:CASE STUDY: MASHHAD MUNICIPALITY	349

تحلیل بازآفرینی بافت های فرسوده شهری با تاکید بر حکمروایی شایسته (نمونه موردی: محله هفت چنار منطقه ۱۰ شهر تهران)

کرامت اله زیاری^۱، بهناز بهادری^۲، بهناز منصورسمائی^۳

Bahadori.b@ut.ac.ir

چکیده

بسیاری از شهرهای کشور با معضل بافت فرسوده مواجه هستند. حل این معضل نیازمند الگوی جدیدی است که بتواند با همکاری بخش های مختلف از همه ی ظرفیت های جامعه استفاده کند. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر حکمروایی شایسته بر بازآفرینی بافت های فرسوده و ناکارآمد محله هفت چنار صورت گرفته است. روش تحقیق در این مطالعه توصیفی - تحلیلی و از نظر هدف کاربردی است. ابتدا، ۱۳ و بعد ۵۰ شاخص برای بررسی اثرهای حکمروایی شایسته بر بازآفرینی بافت های فرسوده شهری شناسایی شد. سپس، اطلاعات به دست آمده در محیط نرم افزار SPSS از طریق آزمون های T تک نمونه ای و کندال مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج آزمون تی نشان داد میانگین تمام شاخص های حکمروایی شایسته شهری پایین تر از سطح متوسط قرار دارد که نشان دهنده این امر است که محله هفت چنار به لحاظ شاخص های حکمروایی شایسته شهری در وضعیت نامطلوبی قرار دارد. همچنین نتایج آزمون کندال نشان داد بین شاخص های حکمروایی شایسته شهری و بازآفرینی بافت فرسوده در محله هفت چنار ارتباط معناداری وجود دارد. بیشترین اثرگذاری مثبت و مستقیم به ترتیب مربوط به شاخص های محیطی - اکولوژیک (۰/۶۴۴)، شاخص های فرهنگی - اجتماعی (۰/۵۶۶)، شاخص های کالبدی - فضایی (۰/۵۵۲) و شاخص های اقتصادی (۰/۳۶۸) است. بر این اساس، سیاست ها و برنامه های دولتی باید بر این مبنا جهت گیری شوند. در نهایت، تقویت مشارکت شهروندی، افزایش شفافیت و پاسخگویی مدیریت شهری و تأمین تسهیلات مالی مناسب برای ساکنان از جمله مهم ترین پیشنهادات کلیدی این پژوهش برای بهبود فرآیند بازآفرینی شهری در چارچوب حکمروایی شایسته محسوب می شوند.

واژگان کلیدی: بافت فرسوده، حکمروایی شایسته شهری، بازآفرینی شهری، محله هفت چنار تهران.

^۱ استاد گروه جغرافیای انسانی و برنامه ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۲ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۳ دانش آموخته کارشناسی ارشد مخاطرات محیطی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

تحلیل ریسک های ناشی از استقرار هوش مصنوعی در مدیریت و برنامه ریزی شهری: رویکردی برای

حکمرانی ایمن و مردم محور

زهره احمدی پور^۱، مصطفی قادری حاجت^۲، شهاب احمدی^۳، مرضیه هنری چوبر^۴

Ahmadyz@modares.ac.ir

چکیده:

هوش مصنوعی در قرن بیست و یکم تأثیرات ژرف و گسترده ای بر ساختار و کارکرد فضای شهری، زیرساخت ها، مدیریت شهری، امنیت و نظام حکمرانی شهری بر جای گذاشته است. بهره گیری از نوآوری های فناورانه، زمینه ساز شکل گیری ابتکارات نوین در توسعه شهرهای هوشمند شده است. تأکید بر استقرار مردم محور، ایمن و کارآمد هوش مصنوعی در شهرها، پاسخی به نگرانی های فزاینده پیرامون ایمنی، حریم خصوصی و کارایی مدیریت شهری به شمار می آید. پژوهش حاضر با هدف تحلیل پیامدهای هوشمندسازی در عرصه مدیریت شهری انجام شده و ضمن بررسی اثرات مثبت و تحولات اجتماعی ناشی از کاربرد هوش مصنوعی، به مخاطرات بالقوه و ریسک های محتمل این فناوری نیز پرداخته است. این مطالعه با رویکرد توصیفی-تحلیلی و با اتکا به منابع کتابخانه ای، به دنبال پاسخ به پرسش هایی درباره ظرفیت ها و چالش های استفاده از هوش مصنوعی در مدیریت شهری است. یافته ها نشان می دهد بهره گیری از این فناوری در مدیریت شهری، فرصت هایی چون توسعه وسایل نقلیه خودران، ربات های خدمات شهری و سامانه های هوشمند مدیریت زیرساخت ها را فراهم کرده است. با این حال، گردآوری داده های شخصی شهروندان از طریق سامانه های هوش مصنوعی، تهدیدهای امنیتی قابل توجهی به همراه دارد. افزون بر این، محدودیت الگوریتم ها در تشخیص خطاها و مخاطرات داده های ورودی و کاهش احتمال شناسایی آن ها در غیاب نظارت انسانی، از جمله چالش های اساسی در مسیر استقرار ایمن و پایدار هوش مصنوعی در مدیریت شهری محسوب می شود.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، ریسک، برنامه ریزی شهری، مدیریت شهری

^۱ - استاد تمام گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

^۲ - دانشیار جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

^۳ - دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

^۴ - دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

تحلیل عوامل موثر بر تاب آوری شهر مشهد در مواجهه با ناامنی آبی

کرامت اله زیاری^۱، ابوالفضل منصوری اطمینان^۲

Zayyari@ut.ac.ir

چکیده

امروزه ناامنی آبی به عنوان یکی از جدی ترین چالش محیط زیستی و اجتماعی در قرن بیست و یکم، شهرها را با مسائل و مشکلات عدیده ای روبرو نموده است که این مسئله لزوم تاب آور نمودن شهرها را در این زمینه ضرورت بخشیده است؛ اما این امر در عمل نیازمند تحلیل عوامل درونی و بیرونی شهرها از منظر تاب آوری آن در مواجهه با ناامنی آبی بوده تا در بستر آن، اقدامات لازم برای تحقق امنیت آبی در سطح این شهرها اتخاذ شود. به همین منظور، پژوهش حاضر در راستای تحلیل عوامل موثر بر تاب آوری شهر مشهد در مواجهه با ناامنی آبی انجام گرفته است. در این پژوهش با روش کمی - کیفی و ماهیت توصیفی - تحلیلی، تعداد دو دسته پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت بین ۴۰۰ نفر از شهروندان شهر مشهد و همچنین ۴۰ نفر از کارشناسان شرکت آب و فاضلاب شهر مشهد و شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی توزیع شده و برون داد آن ها با استفاده از آزمون تی تک نمونه ای و تحلیل سوات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج این پژوهش بیانگر آن است که شهر مشهد از تاب آوری لازم برای مواجهه با ناامنی آبی برخوردار نبوده (پایین بودن میانگین آن از ۳) و عواملی همچون پایین بودن سرانه آب های سطحی قابل آشامیدنی در دسترس برای شهروندان، تصفیه پایین آب های خاکستری برای مصرف شهروندان، صرفه جویی نامطلوب آب آشامیدنی توسط شهروندان، اهتمام پایین نسبت به تصفیه فاضلاب، نبود طرح و برنامه مشخص توسط مدیریت شهری برای رویارویی با بلایای مرتبط با آب و غیره در این زمینه مؤثر بودند.

کلید واژه ها: ناامنی آبی، تاب آوری شهری، تحلیل سوات، شهر مشهد.

^۱ استاد گروه جغرافیای انسانی و برنامه ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، ایران.

^۲ دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تهران، ایران.

نقش هوش مصنوعی در گذار به حکمرانی محلی هوشمند و تحقق حکمروایی خوب

سیدهادی زرقانی^۱

h-zarghani@um.ac.ir

چکیده

در دهه های اخیر، پیشرفت های فناورانه، به ویژه در عرصه هوش مصنوعی، موجب دگرگونی بنیادین در ساختار، فرآیندها و شیوه های تصمیم گیری در نظام های حکمرانی شده است. دولت های محلی به عنوان نزدیک ترین سطح حاکمیتی به شهروندان، نقشی تعیین کننده در تحقق حکمروایی خوب، کارآمد و پاسخگو دارند. با این حال، چالش هایی نظیر محدودیت منابع، پیچیدگی مسائل شهری و شکاف میان سیاست گذاری و نیازهای واقعی جامعه، ضرورت حرکت به سوی حکمرانی محلی هوشمند را برجسته ساخته است. پژوهش حاضر با رویکردی توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای، به بررسی نقش هوش مصنوعی در گذار به حکمرانی هوشمند و ارتقای حکمروایی خوب در سطح دولت های محلی می پردازد. یافته های پژوهش نشان می دهد که کارکردهای هوش مصنوعی در حکمرانی محلی را می توان در شش محور اصلی تبیین کرد: نخست، تصمیم گیری مبتنی بر داده در طراحی سیاست های محلی؛ دوم، افزایش شفافیت، پاسخگویی و اخلاق در حکمرانی محلی؛ سوم، نقش آفرینی و مشارکت مردم در حکمرانی محلی؛ چهارم، بهبود مناسبات و ارتباطات نهادهای دولت محلی با دولت ملی؛ پنجم، تحول نیروی کار در نهادهای محلی و در نهایت ششم؛ تسریع در ارائه خدمات عمومی و زیرساخت های هوشمند. در مجموع، نتایج پژوهش نشان می دهد که هوش مصنوعی، در صورت بهره گیری آگاهانه، انسان محور و اخلاق مدار، می تواند ابزاری راهبردی در تحقق حکمروایی خوب از مسیر حکمرانی محلی هوشمند باشد و به بهبود کارآمدی، شفافیت و مشارکت در سطوح مختلف مدیریت محلی منجر شود.

کلید واژه: هوش مصنوعی، دولت محلی، حکمروایی خوب، هوشمند سازی، مدیریت

^۱ . دانشیار جغرافیای سیاسی، گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چالش ها و فرصت های بکارگیری هوش مصنوعی در اقتصاد

احسان زنگنه^۱

e.zangane@birjand.ac.ir

چکیده

ادغام فناوری های هوش مصنوعی در سیستم های اقتصادی، هم فرصت های عظیم و هم چالش های قابل توجهی را ارائه می دهد. بنابراین هوش مصنوعی یک شمشیر دو لبه است. از یک سو، اتوماسیون و سیستم های هوشمند مبتنی بر هوش مصنوعی، پتانسیل بالایی را در افزایش بهره وری، تقویت نوآوری و بهبود فرآیندهای تصمیم گیری نشان داده اند و در نتیجه به رشد کلی اقتصادی کمک می کنند. علاوه بر این، نقش هوش مصنوعی در بازارهای مالی و حاکمیت به بهینه سازی تخصیص منابع و بهبود ارائه خدمات کمک کرده است. از سوی دیگر، هوش مصنوعی نگرانی هایی را در مورد جابجایی شغلی، افزایش نابرابری، مسائل مربوط به حریم خصوصی و ملاحظات اخلاقی ایجاد می کند. در این پژوهش، از روش تحلیل محتوای کیفی بهره گیری شد و تحلیل داده ها با کمک نرم افزار MAXQDA صورت گرفت. نتایج پژوهش حاکی از آن است که هوش مصنوعی عمدتاً فرصت هایی از قبیل ایجاد مشاغل جدید، افزایش نرخ رشد اقتصادی، افزایش بهره وری تولید، بهبود سیاست گذاری عمومی و حکمرانی اجتماعی و تحول در مدیریت مالی و تصمیم گیری اقتصادی ایجاد می کند و چالش هایی مانند از بین رفتن برخی از مشاغل، کاهش دستمزدها برای مشاغل با مهارت پایین، نگرانی های اخلاقی هوش مصنوعی، افزایش نابرابری در توزیع درآمد، از بین رفتن برخی بنگاه ها و فناوری های قدیمی ایجاد کرده است. در نهایت برای رفع موانع و چالش های پیش رو، پیشنهادات سیاستی توصیه می گردد.

کلید واژه: هوش مصنوعی، رشد اقتصادی، اشتغال، بازارکار، فرصت ها، چالش ها.

^۱. استادیار اقتصاد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

اتحادیه شهرهای C40 و نقش آن در مدیریت تغییرات اقلیمی فرصت‌هایی برای الحاق شهرهای ایران

مرتضی قورچی^۱، سید محمد پارسا ولیعهدی^۲، فاطمه فرسا^۳

m_ghourchi@sbu.ac.ir

چکیده

این پژوهش به بررسی و معرفی اتحادیه C40، نحوه شکل‌گیری آن، اقدامات و نقش آن در تغییرات اقلیمی می‌پردازد. هدف از این تحقیق شناخت این اتحادیه برای کنترل و مدیریت تغییرات اقلیمی با بهره‌گیری از فرصت‌هایی که C40 برای عضویت شهرهای ایران ایجاد می‌کند. روش پژوهش شامل آینده‌پژوهی و مطالعه موردی با استفاده از داده‌های اسنادی و تجربیات شهرهای عضو C40 است. اتحادیه C40 در سال ۲۰۰۵ توسط شهردار لندن کن‌لینگستون ایجاد شد که در حال حاضر شامل ۹۷ کلان‌شهر از سرتاسر جهان است. یافته‌ها نشان می‌دهد که اقدامات C40، از جمله تدوین برنامه‌های اقدام اقلیمی، حمل‌ونقل سبز و مدیریت پسماند و همچنین تأمین مالی پروژه‌های اقلیمی نقش مهمی در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی و ارتقای کیفیت زندگی شهری دارد. شهرهای ایران، با چالش‌هایی نظیر آلودگی هوا، بحران آب و گرمایش شهری، می‌توانند با تدوین برنامه‌های جامع اقلیمی، تقویت ساختارهای حکومت‌داری و تبادل دانش با شهرهای عضو، به عضویت این شبکه درآیند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که عضویت در C40 می‌تواند به بهبود کیفیت زندگی، توسعه اقتصاد سبز و ارتقای جایگاه بین‌المللی ایران در مدیریت تغییرات اقلیمی کمک کند. **کلید واژه:** پایداری شهری، تغییرات اقلیمی، اتحادیه C40، دیپلماسی اقلیمی

^۱ استادیار جغرافیای سیاسی، گروه جغرافیای انسانی و آمایش، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
^۲ کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی، گروه جغرافیای انسانی و آمایش، دانشکده علوم زمین، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
^۳ کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

توسعه پایدار در شهرهای هوشمند؛ چالش‌ها و راهکارها (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد)

هادی اعظمی^۱، پروین دانشور^۲، مریم باقری فرد^۳

aazami@um.ac.ir

چکیده

تمایل ساکنان مناطق غیر شهری به شهرنشینی به دلیل کمبود منابع و بهره‌گیری از فناوری‌ها و امکانات زندگی شهری، موجب افزایش جمعیت شهرها شده است. این چالش‌ها منجر به تمرکز بیشتر مسئولان برنامه‌ریزی و توسعه پایدار شهری در جهت تحقق توسعه شهر هوشمند پایدار شده است. هدف پژوهش حاضر، بررسی توسعه پایدار در شهرهای هوشمند؛ چالش‌ها و راهکارها (مطالعه موردی: کلانشهر مشهد) می‌باشد. پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. اطلاعات و داده‌های مورد نیاز از طریق روش کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری شده است. نتایج نشان می‌دهد که با استفاده از روش دیمتل فازی، عوامل کلیدی مرتبط با توسعه پایدار، از جمله چالش‌هایی مانند کمبود منابع مالی، ناکارآمدی مدیریت شهری و فقدان زیرساخت‌های دیجیتال و راهکارهایی مانند افزایش مشارکت اجتماعی، سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین و تدوین سیاست‌های حمایتی، شناسایی و تحلیل می‌شوند. همچنین، چالش‌های مالی و زیرساخت‌های ناکافی، تأثیر قابل توجهی بر توسعه پایدار دارند و راهکارهای مشارکت اجتماعی و سرمایه‌گذاری در فناوری‌های نوین، می‌توانند در حل این چالش‌ها نقش کلیدی داشته باشند. مطالعه موردی مشهد، می‌تواند چارچوب‌سازی برای اتخاذ راهکارهای مناسب در سایر کلانشهرهای ایران را تعمیم دهد.

کلید واژه‌ها: توسعه پایدار، شهرهای هوشمند، کلانشهر مشهد، دیمتل فازی

^۱ . دانشیار جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد ، ایران

^۲ . دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد ، ایران

^۳ . دانش آموخته جغرافیا مخاطرات محیطی دانشگاه تهران ، ایران

بررسی وضعیت نظام برنامه ریزی آموزشی در حوزه حکمرانی محلی در ایران

سید عباس احمدی^۱، مجید غلامی، سید مصطفی جلیلی، سیده آل محمد^۲

Abbas_ahmadi@ut.ac.ir

چکیده

حکمرانی یکی از مفاهیم اساسی در مدیریت امور کشورها است که به مجموعه‌ای از معیارها، اصول و فرآیندهایی اطلاق می‌شود که دولت‌ها از طریق آن‌ها منابع عمومی را اداره کرده و حقوق شهروندان را تضمین می‌کنند. در سه دهه اخیر، حکمرانی به عنوان یک مسأله مهم، توجه جهانی را به خود جلب کرده است؛ به ویژه در زمینه حکمرانی محلی که ضرورت طراحی و توسعه برنامه‌های آموزشی در این زمینه به شدت احساس می‌شود. این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی بوده و روش اصلی گردآوری داده‌ها، منابع کتابخانه‌ای، اسناد، گزارش‌ها، مقالات پژوهشی و منابع الکترونیکی است. بر این اساس، با بررسی وضعیت کنونی حکمرانی محلی در ایران، به ضرورت تدوین برنامه‌های آموزشی کارآمد در این حوزه می‌پردازد. در ادامه، فرصت‌های شغلی مربوط به این حوزه و اهمیت توجه به حکمرانی سرزمینی بررسی شده و در نهایت، دروس تخصصی این رشته پیشنهاد می‌شود. پژوهش حاضر همچنین به ارائه نتایج و تحلیل‌های مربوط به وضعیت آموزش و تحقیق در این زمینه در دانشگاه‌های کشور پرداخته و به تشریح چشم‌انداز آینده و نیاز به توسعه سیستم آموزشی حکمرانی محلی برای پاسخ به چالش‌های ملی و محلی می‌پردازد.

کلید واژه: حکمرانی، حکمرانی محلی، محلی گرایی، برنامه ریزی آموزشی، ایران

^۱. گروه جغرافیای سیاسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۲. دانشکده حکمرانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

بررسی تأثیر حکمرانی خوب شهری بر مدیریت و کنترل آسیب های اجتماعی شهر تهران

رسول افزلی^۱، فرزاد عابدی شجاع^۲، نرگس حبی پناه^۳

rafzali@ut.ac.ir

چکیده

در سال های اخیر دامنه آسیب های اجتماعی در تهران رو به رشد بوده و مدیریت متمرکز و سلسله مراتبی در امر مدیریت و کنترل آسیب ها موفق عمل نکرده است. در این شرایط حکمرانی خوب شهری به عنوان الگوی نوین در پی آن است تا نقش دولت محلی را در حد هماهنگ کننده و پاسدار قوانین محدود کند. شهرداری در صدد است تا با همکاری مردم، سرمایه خصوصی و نهادهای عمومی، آسیب های اجتماعی را مدیریت و کنترل کند. در همین راستا هدف این پژوهش، بررسی سنجش میزان تأثیر حکمرانی خوب شهری بر مدیریت و کنترل آسیب های اجتماعی در شهر تهران با بررسی چهار شاخص کلیدی آن (شفافیت، مشارکت، مسئولیت پذیری و پاسخگویی) بود. ماهیت تحقیق کاربردی و روش توصیفی - تحلیلی با استفاده از پیمایش و منابع کتابخانه ای بود. داده های مورد نیاز با استفاده از پیمایش و توزیع ۳۸۴ پرسشنامه (محاسبه شده با فرمول کوکران) در میان شهروندان تهرانی در مناطق منتخب گردآوری شدند. بعد از محاسبات آمار توصیفی، برای تحلیل آماری شاخص ها از تحلیل T تک نمونه ای مستقل، در محیط SPSS استفاده شد. نتایج حاصل از ارزیابی شاخص ها نشان داد که به استثنای شاخص تمایل به مشارکت، شاخص های شفافیت، مسئولیت پذیری و پاسخگویی در وضعیت نامطلوبی قرار دارند (میانگین کمتر از ۳). لذا، می توان نتیجه گرفت که حکمرانی خوب شهری به طور کلی در تهران تحقق مطلوبی نیافته و نتوانسته است نقشی مؤثر در مدیریت و کنترل آسیب های اجتماعی ایفا کند. دلایل عمده این امر، فقدان مدیریت یکپارچه شهری ناشی از دخالت سازمان های متعدد، عدم جدیت شهرداری ها در جلب مشارکت واقعی مردم و سرمایه خصوصی، و نهادینه نشدن رویکرد حکمرانی خوب شهری در مدیریت شهری ایران است.

کلید واژه: حکمرانی شهری، مشارکت، پاسخگویی، شفافیت، مسئولیت پذیری، آسیب های اجتماعی، شهر تهران

^۱. استاد گروه جغرافیای سیاسی دانشگاه تهران، ایران

^۲. دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)، ایران

^۳. دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

ضرورت بازنگری ساختار دولت محلی کلانشهری ایران و ارائه الگوی حکمرانی کلانشهری بر اساس الگوی شورا-شهردار انتخابی

هادی ویسی^۱، خدیجه مهباندوست^۲

h.veisi@ut.ac.ir

چکیده

تمرکززدایی و تحقق حکمرانی خوب شهری، به عنوان دو عامل اساسی برای بهبود کارایی مدیریت شهری و افزایش مشارکت عمومی در اداره شهرها شناخته می شوند که نماد آن دولت محلی شهری دموکراتیک است. روندهای جهانی حکایت از افزایش الگوی شورا - شهردار در کلانشهرها و شهرهای بزرگ دارد که در آن اعضای شورای شهر و شهرداران به صورت مستقیم در قالب انتخابات رقابتی از طرف شهروندان برگزیده می شوند. انتخاب مستقیم شهرداران در کلانشهرها ضمن افزایش مشارکت شهروندان، موجب بالا رفتن مسئولیت پذیری مدیران شهری و بهبود فرآیندهای تصمیم گیری و نظام حکمرانی شهری می گردد. آنچه در ساختار نظام شهری ایران حاکم است، تا حدی به الگوی شورا - مدیر نزدیک است که برای همه شهرهای ایران یکسان است. پیچیدگی امور عمومی در شهرهای بزرگ و ناکارآمدی نظام تصمیم گیری و مشکلات در شفافیت و پاسخگویی مسئولیتها، ضرورت بازنگری در الگو و ساختار نظام حکمرانی شهرهای ایران آشکار کرده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که الگوی دولت محلی در شهرهای بزرگ و کلانشهری نیازمند بازطراحی است و الگوی شورا - شهردار قوی انتخابی مستقیم برای بهبود نظام عملکردی حکمرانی شهری در ایران ضروری است.

کلید واژه : تمرکززدایی، دولت محلی، حکمرانی شهری، کلانشهر، شورا-شهردار، شورا - مدیر

^۱. دانشیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه پیام نور جیرفت، ایران

^۲. کارشناس ارشد جغرافیای طبیعی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

تحلیل تغییرات پوشش گیاهی در شهر هرات در پرتو تحولات سیاسی افغانستان (۲۰۲۱-۲۰۰۰)

محمد رحیم رهنما^۱، شفیقه احمدی^۲

rahnama@um.ac.ir

چکیده

رشد شهری یک پدیده جهانی است که به عنوان نوعی تغییر در کاربری اراضی شهری شناخته می شود و از نظر شدت، یکی از غیرقابل بازگشت ترین انواع تغییرات به شمار می رود. گسترش شهری در افغانستان نیز باعث افزایش مناطق حاشیه نشین متراکم و سکونتگاه های غیررسمی در حاشیه شهرهای بزرگ، از جمله هرات، شده است. این شهرنشینی سریع به چیدمان های ناکارآمد کاربری زمین منجر شده است که فراتر از رشد جمعیت گسترش یافته و باعث پراکندگی نامنظم و بی برنامه شهری شده است. مطالعه تغییرات پوشش گیاهی در شهر هرات افغانستان از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱، بررسی دقیقی از تأثیر تحولات سیاسی بر چشم انداز اکولوژیکی این منطقه شهری ارائه می دهد. این پژوهش نشان دهنده روندهای پیچیده ای در زمینه رشد شهری، تغییرات محیطی و چالش های مربوط به پایداری زیست محیطی است. این پژوهش با بهره گیری از تصاویر ماهواره ای لندست مربوط به سال های ۲۰۰۰ و ۲۰۲۱ و پردازش داده ها در نرم افزارهای GIS و TerrSet صورت گرفت. بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱، اراضی ساخته شده از ۸،۹۱٪ به ۳۶،۲٪ افزایش یافته که نشان دهنده توسعه شهری و ساخت وساز گسترده است. در مقابل، اراضی کشاورزی از ۴۶،۷۵٪ به ۳۸،۹۷٪ و اراضی بایر از ۴۳،۴۵٪ به ۲۳،۷۹٪ کاهش یافته اند، که بیانگر تبدیل این اراضی به مناطق مسکونی و صنعتی است. سال ۲۰۰۱ سقوط طالبان و آغاز برگشت مهاجران و افزایش جمعیت است. سال ۲۰۱۰ امنیت نسبی و بازگشت مهاجران، افزایش کاربری ساخته شده و کشاورزی و سال ۲۰۲۱ سقوط دولت افغانستان و بازگشت طالبان است. این تغییرات نشان دهنده گسترش شهرنشینی و کاهش زمین های بایر و کشاورزی در بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۱ است. این پژوهش نشان دهنده روندهای پیچیده ای در زمینه رشد شهری، تغییرات محیطی و چالش های مربوط به تحولات سیاسی است.

کلید واژه: تغییر کاربری اراضی، پوشش گیاهی، تحولات سیاسی، هرات

^۱ استاد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

ظرفیت نگاشت دانش مطالعات ظرفیت خط مشی گذاری: ظرفیت محلی خط مشی تا حکمرانی محلی

علی حاجی غلام سریزدی^۱، غلامرضا کاظمیان^۲، وجه الله قربانی زاده^۳

A.Saryazdi@iju.ir

چکیده

پیچیدگی خط مشی گذاری و پیچیدگی مسائل حکمرانی موجب توسعه مفهوم ظرفیت خط مشی گذاری شده است. هر چند مطالعات زیادی در این زمینه انجام شده است ولی این مفهوم دارای ابهام در تعریف و کارکرد است. به همین دلیل مطالعات زیادی به بررسی ظرفیت خط مشی گذاری پرداخته است که به موضوعات و وجوه مختلف آن توجه نموده اند. لذا لازم است که مطالعات در این حوزه مورد بررسی جامع قرار گیرد تا ضمن ترسیم روند و نگاشت دانش مطالعات، دیدگاه مناسب و جامعی از تلاش محققین در این حوزه های دانشی ارائه نموده و سبب آگاهی بیشتر پژوهشگران از وضعیت پژوهش های انجام شده و نیز کشف شکاف های موضوعی تحقیقات علمی شود. بنابراین در این مقاله، با استفاده از روش علم سنجی و با بهره مندی از الگوریتم های مبتنی بر تحلیل شبکه در نرم افزار VOSviewer به تحلیل و ارزیابی مطالعات پرداخته شد. جستجو مقالات با زبان انگلیسی در پایگاه های Scopus، Google Scholar، Sciencedirect و با زبان فارسی در پایگاه های Civilica، Magiran، Noormags صورت گرفت. نتایج بررسی ۲۵۰ مقاله مرتبط نشان داد که ۲۷ نوع ظرفیت خط مشی گذاری وجود دارد. یکی از ظرفیت های خط مشی، ظرفیت محلی بخصوص ظرفیت شهری است که در تعامل با ظرفیت ملی قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: نگاشت دانش، ظرفیت خط مشی گذاری، ظرفیت محلی و شهری، نرم افزار VOSviewer.

^۱ استادیار گروه مدیریت و مدیر گروه پژوهشی پویایی شناسی سیستم ها، موسسه آموزش عالی امام جواد(ع)، یزد، ایران

^۲ دانشیار مدیریت شهری، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

^۳ استاد گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

بررسی مؤلفه های اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر حکمروایی محلی در شهر هرات

علیرضا انصاری کارگر^۱، بصیر احمد حصین^۲

alireza.kargar@jami.edu.af

چکیده

حکمروایی محلی زمانی می تواند در جوامع در حال گذار به ویژه در افغانستان مؤثر باشد که بر بنیان های فرهنگی و اجتماعی استوار گردد. این پژوهش با هدف تحلیل مؤلفه های اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر حکمروایی محلی در شهر هرات انجام شده است. پرسش اصلی تحقیق آن است که کدام مؤلفه های اجتماعی و فرهنگی بیشترین نقش را در شکل گیری و کارآمدی حکمروایی محلی این شهر دارند. روش پژوهش تحلیلی - تبیینی است و داده ها از طریق منابع کتابخانه ای، قوانین و اسناد رسمی، و گزارش های خبرگزاری های معتبر گردآوری شده اند. داده ها پس از دسته بندی و ارزیابی تحلیلی، در پرتو چارچوب نظری سرمایه اجتماعی رابرت پاتنام تبیین گردیده اند که بر مؤلفه هایی چون اعتماد، شبکه های همکاری و هنجارهای اجتماعی تأکید دارد. یافته های تحقیق نشان می دهد که حکمروایی محلی در شهر هرات ماهیتی چندسطحی و ترکیبی دارد. نخست، ساختار فرهنگی و مذهبی با محوریت علمای دینی و ارزش های مشورتی، زمینه ساز مشروعیت و اعتماد اجتماعی در سطح محلات است. دوم، شبکه های اجتماعی داوطلبانه و خودجوش در بحران ها و فعالیت های جمعی، نقش مهمی در تقویت روحیه مشارکت مدنی و همکاری محلی ایفا می کنند. سوم، شبکه های نهادی و شوراهای شهری مانند وکلای گذر و شوراهای انکشافی، به عنوان پل ارتباطی میان مردم و دولت محلی عمل می نمایند. در نهایت، ساختارهای سنتی همچون جرگه ها با حفظ اقتدار عرفی، در حل منازعات، تصمیم گیری اجتماعی و ایجاد نظم محلی سهم اساسی دارند. بر اساس نتایج پژوهش، حکمروایی محلی در هرات بر تعامل مستمر میان ساختارهای رسمی و غیررسمی، فرهنگی و نهادی استوار است؛ تعاملی که می تواند الگویی بومی از حکمروایی مشارکتی و پاسخ گو در سطح شهری ارائه دهد.

کلید واژه: حکمروایی محلی، سرمایه اجتماعی، شبکه های اجتماعی، ساختارهای سنتی

^۱. استادیار روابط بین الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان

^۲. استادیار روابط بین الملل، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه جامی، هرات، افغانستان

تأثیر مدیریت بهینه پسماند شهری بر ارتقای حکمرانی شهری پایدار

لیلا کیانی^۱، هادی اعظمی^۲، مهدی علمی^۳، محمدرسلول اسکندری نصرآباد^۴

Lkiani16@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی تأثیر مدیریت بهینه پسماند شهری بر ارتقای حکمرانی شهری پایدار می پردازد. مدیریت بهینه پسماند شهری، یکی از ارکان کلیدی توسعه پایدار است که نقش محوری در ارتقای حکمرانی شهری ایفا می کند. مسئله اصلی تحقیق، ناکارآمدی برخی شهرها در مدیریت پسماند و پیامدهای آن بر کیفیت خدمات شهری، بهره وری منابع و مشارکت اجتماعی است. هدف مطالعه، شناسایی راهکارهای عملیاتی برای افزایش کارآمدی مدیریت پسماند و بهبود شاخص های حکمرانی شامل شفافیت، پاسخگویی و مشارکت شهروندان می باشد. روش پژوهش کیفی - تحلیلی است و داده ها از طریق بررسی اسناد و گزارش های شهری، مشاهدات میدانی و مصاحبه با مدیران شهری گردآوری شده است. یافته ها نشان می دهد استفاده از برنامه های مرحله ای تفکیک و جمع آوری پسماند، بهره گیری از فناوری های نوین پایش و تحلیل داده، و تدوین سازوکارهای قانونی و مقررات شفاف، موجب ارتقای کارآمدی مدیریت شهری و افزایش اعتماد و مشارکت شهروندان می شود. همچنین همکاری بین بخشی میان سازمان های دولتی و بخش خصوصی و ایجاد زیرساخت های بازیافت و پردازش مجدد پسماند، به کاهش اثرات زیست محیطی و افزایش بهره وری منابع منجر می شود. نتایج پژوهش حاکی از آن است که مدیریت بهینه پسماند شهری نه تنها کیفیت خدمات شهری را بهبود می بخشد، بلکه ابزاری کلیدی برای تحقق حکمرانی شهری پایدار و توسعه پایدار فراهم می کند. این پژوهش بر ضرورت اتخاذ راهکارهای جامع و یکپارچه تأکید دارد تا شهرها بتوانند همزمان با کاهش آسیب های زیست محیطی، کارآمدی سازمانی و مشارکت اجتماعی را ارتقا دهند.

کلید واژه: پسماند شهری، مدیریت پسماند، حکمرانی شهری، توسعه پایدار، بازیافت

^۱. دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

^۲. دانشیار جغرافیای سیاسی و عضو هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

^۳. دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، ایران

^۴. اداره زیرساخت های پشتیبانی شهرداری مشهد، ایران

بررسی و تحلیل جایگاه دیپلماسی شهری در تاب آوری شهری در مواجهه با مخاطرات محیطی با تاکید بر تجربیات جهانی

اسماعیل علمدار^۱

Esmail.alamdar@birjand.ac.ir

چکیده

روند شهرنشینی در نیمه دوم قرن بیستم به طور قابل توجهی تحت تاثیر عوامل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی قرار گرفت. در این دوره، مهاجرت به شهرها بویژه در کشورهای در حال توسعه افزایش یافت و جمعیت شهری به سرعت رشد کرد. با گسترش شهرهای جهانی و وجود آمدن معضلات و مخاطرات متعدد، زمینه را برای تصمیم سازان و مدیران شهری به سمت تدوین برنامه هایی جهت مدیریت مخاطرات فراهم کرد. یکی از مهم ترین راه های کنترل مدیریت مخاطرات محیطی مقوله تاب آوری است. تاب آوری سبب می گردد افراد و جوامع بهتر با چالش ها روبرو شوند و از تجربیات خود و دیگران برای پیشگیری از آسیب های آینده استفاده کنند. اتکا به دیپلماسی شهری و گسترش تعاملات و روابط بین شهرها و نهادهای محلی در سطح جهانی در زمینه های مختلفی مانند محیط زیست، حمل و نقل، بهداشت، آموزش و توسعه پایدار و استفاده از تجربیات آنها می تواند مخاطرات محیطی را مدیریت بهینه کند. این مقاله سعی دارد با روش توصیفی تحلیلی و مرور سیستماتیک به راهبردهای مدیریتی در جهت تاب آوری شهری در برابر مهم ترین بحران های کلان شهری با تاکید بر تجربیات موفق کلان شهرها بپردازد. نتایج پژوهش حاکی از آن است که دیپلماسی شهری نقش حیاتی در تقویت تاب آوری شهرها ایفا می کند و با ایجاد همکاری های موثر و استفاده از تجارب کشورها و تبادل دانش، شهرها را در برابر چالش ها مقاوم تر و بستر را برای توسعه پایدارتر فراهم می کند.

کلید واژه: دیپلماسی شهری، تاب آوری شهری، تجربیات جهانی، مخاطرات محیطی

^۱. استادیار جغرافیای سیاسی دانشگاه بیرجند، ایران

بررسی تأثیر برند کارفرما بر خلق ایده های برتر

رسول کنعانی^۱، ابوالفضل خسروی^۲

rasoulkanani@ut.ac.ir

چکیده

کارفرما به فرد یا سازمانی اطلاق می شود که نیروی انسانی را برای انجام فعالیت ها یا ارائه خدمات خاصی به کار می گیرد. در دنیای امروز، نقش کارفرما تنها به پرداخت دستمزد و مدیریت منابع انسانی محدود نمی شود، بلکه تصویر ذهنی و ادراک کارکنان و داوطلبان از کارفرما، که به آن برند کارفرما گفته می شود، اهمیت ویژه ای یافته است. کارفرمایان موفق با ایجاد محیط کاری مثبت، فرصت های رشد و فرهنگ سازمانی جذاب، می توانند افراد مستعد را جذب کرده و انگیزه لازم برای نوآوری و خلق ایده های برتر را در آن ها ایجاد کنند. بر این اساس هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر برند کارفرما بر خلق ایده های برتر می باشد. این پژوهش، کاربردی و از نوع توصیفی بوده و جامعه آماری شامل کلیه مدیران سازمان های نوپا بوده که با استفاده از جدول کرجسی-مورگان حجم نمونه ۹۲ نفر برآورد شده است که به روش تصادفی ساده انتخاب شده اند. گردآوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته است که روایی آن توسط اساتید و پایایی آن از طریق اندازه گیری آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفته است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که برند کارفرمایی با خلق ایده های برتر با تأکید بر تعهد سازمانی کارکنان رابطه معنی داری وجود دارد. بین برند کارفرمایی با خلق ایده های برتر نیز رابطه معنی داری وجود دارد. علاوه بر این، بین برند کارفرمایی و تعهد سازمانی کارکنان رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین، بین تعهد سازمانی کارکنان و خلق ایده های برتر رابطه معنی داری وجود دارد.

کلید واژه: برند کارفرمایی، تعهد سازمانی کارکنان، خلق ایده های برتر

^۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، گرایش مدیریت منابع انسانی، دانشگاه تهران، ایران

^۲. عضو هیئت علمی دانشگاه تهران، دانشکده فارابی، گروه مدیریت بازرگانی و کارآفرینی، دانشگاه تهران، ایران

بررسی مصرف انرژی ساختمان ها در راستای توسعه پایدار و بهره گیری از انرژی های تجدیدپذیر

پریسا محمدحسینی^۱، احمد نوحه گر^۲

Parisa.m.hosseni@ut.ac.ir

چکیده

مصرف بیش از حد انرژی در بخش ساختمان، یک چالش جهانی با پیامدهای اقتصادی و زیست محیطی جدی است که کاهش آن به دلیل سهم قابل توجه این بخش در مصرف کلی انرژی کشور، برای دستیابی به توسعه پایدار و مقابله با تغییرات اقلیمی حیاتی است. این پژوهش، با رویکرد مروری سیستماتیک و کتابخانه‌ای، به بررسی تأثیر به کارگیری اصول معماری پایدار، مصالح سبز و انرژی‌های تجدیدپذیر در بهینه‌سازی مصرف انرژی ساختمان‌ها می‌پردازد. توسعه پایدار به عنوان یک الگو، در صدد ارائه راهکارهای مقاوم در برابر بحران‌های زیست محیطی و اقتصادی است و معماری پایدار نقش محوری در تحقق این اهداف در زمینه‌های کالبدی، محیطی و فرهنگی ایفا می‌کند. طراحی سبز، علاوه بر بهبود سلامت عمومی و محیط زیست، منجر به کاهش هزینه‌های عملیاتی، افزایش دوام بناها و ارتقاء بهره‌وری ساکنان می‌شود که همگی به ایجاد یک جامعه پایدار کمک شایانی می‌کنند. در سطح جهانی، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر به دلیل زوال‌ناپذیری، تجدیدپذیری و توانایی کاهش آلودگی‌های ناشی از سوخت‌های فسیلی، مورد توجه فزاینده‌ای قرار گرفته است. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که به کارگیری اصول معماری و مصالح پایدار به همراه تلفیق انرژی‌های تجدیدپذیر در طراحی ساختمان‌ها، به طور چشمگیری مصرف انرژی را کاهش داده و منجر به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای می‌شود. از مهمترین پیشنهادات این مطالعه، تأکید بر طراحی شهری و معماری اقلیم‌محور است که پتانسیل بالایی در بهینه‌سازی مصرف انرژی ساختمان‌ها و حرکت به سمت پایداری انرژی دارد.

کلید واژه: انرژی های تجدیدپذیر، توسعه پایدار، گازهای گلخانه ای، آلودگی های محیط زیستی

^۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی محیط زیست، گروه برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست و HSE، دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران، ایران

^۲. استاد گروه برنامه ریزی و مدیریت محیط زیست و HSE، دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران، ایران

بررسی عوامل مؤثر بر هزینه های کارگاهی در پروژه های ساختمانی و رابطه آن با موفقیت پروژه (مطالعه موردی استان سیستان و بلوچستان)

حسین وردانی^۱؛ علیرضا شهرکی^۲

shahrakiar@hamoon.usb.ac.ir

چکیده

هدف این پژوهش بررسی عوامل مؤثر بر هزینه های کارگاهی در پروژه های ساختمانی و تحلیل رابطه آن با موفقیت پروژه ها با تمرکز بر استان سیستان و بلوچستان می باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی است. در مرحله اول، اطلاعات نظری از طریق روش کتابخانه ای گردآوری شد و در مرحله دوم، با طراحی پرسش نامه و اجرای آن در جامعه آماری متشکل از مدیران، کارشناسان و پیمانکاران پروژه های عمرانی، داده ها به صورت میدانی جمع آوری گردید. ابزار گردآوری داده ها پرسش نامه محقق ساخته بود که روایی آن با نظر متخصصان تأیید و پایایی آن از طریق آزمون آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفت. داده ها با استفاده از روش های آماری توصیفی و استنباطی از جمله آزمون رگرسیون و تحلیل همبستگی مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته های پژوهش نشان داد که مهم ترین عوامل تأثیرگذار بر هزینه های کارگاهی شامل تأخیر در پرداخت بودجه، کمبود تجهیزات و مصالح، نوسانات اقتصادی، ضعف در مدیریت پروژه و شرایط نامساعد بازار می باشند. همچنین بین هزینه های کارگاهی و شاخص های موفقیت پروژه از جمله زمان، هزینه، کیفیت و رضایت ذی نفعان رابطه معناداری وجود دارد. در نتیجه گیری، پژوهش تأکید می کند که شناسایی و کنترل عوامل مؤثر بر هزینه های کارگاهی نقش کلیدی در موفقیت پروژه های ساختمانی ایفا می کند و مدیریت صحیح این هزینه ها می تواند منجر به بهبود عملکرد پروژه ها، کاهش هزینه های اضافی و افزایش رضایت کارفرمایان و ذی نفعان گردد.

کلید واژه ها: هزینه های کارگاهی، پروژه های ساختمانی، موفقیت پروژه، مدیریت هزینه، سیستان و بلوچستان

^۱ کارشناسی ارشد مهندسی عمران، گرایش مدیریت ساخت، دانشگاه بین المللی جاپهار، جاپهار، ایران

^۲ استادیار، گروه عمران، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

دیپلماسی شهری و اتحادیه شهرداران صلح: تحلیل تجارب جهانی و راهکارهای بومی برای کلان‌شهرهای

ایران

مرضیه راستاد بروجنی^۱، مرتضی قورچی^۲

rastadborujenimarzieh@gmail.com

چکیده

در دهه‌های اخیر، با افزایش چالش‌های اجتماعی، نابرابری‌ها، افراط‌گرایی و بحران‌های انسانی در فضای شهری، رویکرد «دیپلماسی شهری» و نقش شهرداران در ترویج صلح پایدار اهمیت فزاینده‌ای یافته است. جنبش جهانی «شهرداران صلح» که از شهر هیروشیما آغاز شد، نمونه‌ای برجسته از کنشگری شهری در راستای گفت‌وگو، سازش و مقابله با خشونت ساختاری و فرهنگی است. این مقاله با بهره‌گیری از روش توصیفی-تحلیلی و مطالعه تطبیقی، به بررسی نمونه‌هایی از مناطق و شهرهای فعال در این جنبش نظیر بالکان، ناگویا، منچستر و غیره می‌پردازد و مؤلفه‌های موفقیت آن‌ها در ترویج فرهنگ صلح، آموزش شهروندی، همبستگی اجتماعی و سیاست‌گذاری شهری صلح‌محور را استخراج می‌کند. در ادامه، با تحلیل ظرفیت‌های فرهنگی، نهادی و سیاسی موجود در مدیریت شهری ایران، راهبردهایی برای بومی‌سازی این تجارب و بهره‌گیری از نقش شهرداران در تقویت صلح محلی و منطقه‌ای پیشنهاد می‌شود. نتایج نشان می‌دهد که ارتقاء جایگاه شهرداران به‌عنوان بازیگران فعال در سیاست خارجی غیررسمی و ارتقای سرمایه اجتماعی می‌تواند یکی از مسیرهای مؤثر در تقویت صلح پایدار در ایران باشد.

کلید واژه‌ها: دیپلماسی شهری، صلح پایدار، شهرداران صلح، کلان‌شهر

^۱ دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

^۲ استادیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

چالش های حکمروایی در ابعاد عدالت زیست محیطی در کلان شهر مشهد

حسین آقاجانی^۱ - نیکناز دهستانی زاد^۲

h.aghajani@acecr.ac.ir

چکیده

تحقق عدالت زیست محیطی به عنوان رکنی اساسی در توسعه پایدار شهری، مستلزم حکمروایی مطلوب و عادلانه است. این پژوهش با هدف تحلیل شاخص های زیست محیطی مشهد (شامل فضای سبز، آلودگی هوا، مدیریت پسماند و منابع آبی) در چارچوب عدالت توزیعی و فرایندی انجام شد. روش تحقیق در این نوشتار توصیفی-تحلیلی و با استفاده از داده های ثانویه سال های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۲ انجام گرفت. داده های مربوط به سرانه فضای سبز، شاخص های کیفیت هوا و مدیریت پسماند گردآوری و با بهره گیری از شاخص های آماری و تحلیل روند، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. چارچوب تحلیلی پژوهش، ابعاد حکمروایی شهری و عدالت زیست محیطی بود. یافته ها نشان می دهد اگرچه سرانه فضای سبز مشهد در بازه مورد مطالعه با نرخ رشد مرکب سالانه ۵/۰۶ درصد از ۱۱/۸ به ۱۹ مترمربع رسیده، اما این بهبودی در توزیع فضایی عادلانه نبوده و شکاف قابل توجهی بین مناطق مختلف شهری مشاهده می شود. همچنین، تمرکز آلودگی و مراکز مدیریت پسماند در مناطق کم برخوردار و فقدان سازوکارهای مؤثر مشارکت شهروندی، به نقض عدالت توزیعی و فرایندی منجر شده است. به طور کلی، حکمروایی زیست محیطی در مشهد، اگرچه در ارتقای شاخص های کمی موفق عمل کرده، اما در تحقق ابعاد عدالت ضعیف تر بوده است. این مطالعه بر ضرورت گذار از حکمروایی متمرکز به سمت مدل غیرمتمرکز، مشارکتی و عدالت محور تأکید دارد و تدوین شاخص های شفاف، فرا شهری و دقیق به همراه مشارکت آگاهانه تمامی ذینفعان در ابعاد زیست محیطی شهری مشهد را پیشنهاد می کند.

واژگان کلیدی: حکمروایی شهر، محیط زیست، عدالت توزیعی، کلان شهر مشهد

^۱. عضو هیات علمی گروه توسعه پایدار شهری و منطقه ای جهاد دانشگاهی، مشهد، ایران

^۲. عضو پاره وقت گروه پژوهشی توسعه پایدار شهری و منطقه ای، مشهد، ایران

دانشگاه به عنوان محرک در حکمرانی محلی: فرصت ها و چالش ها در شهر یادگیرنده

بهناز مهاجران^۱، نعمت الله عزیزی^۲

b.mohajeran@urmia.ac.ir

چکیده

این مقاله به بررسی نقش محوری دانشگاه به عنوان عاملی تسریع کننده در حکمرانی محلی و توسعه شهرهای یادگیرنده می پردازد. این پژوهش با بهره گیری از یافته های یک پروژه تأمین شده توسط بنیاد لورهایم در چهار شهر بریتانیا (گلاسگو، بلفاست، سوانزی و دربی)، فرصت ها و چالش های همکاری دانشگاه و شهر را کاوش می کند. با استفاده از رویکردی ترکیبی شامل مصاحبه و گروه های کانونی با مقامات ارشد شهری، اعضای هیئت علمی و ذی نفعان جامعه، این مطالعه سهم های چندوجهی دانشگاه در پویایی شهری را شناسایی می کند. یافته ها نشان می دهند که دانشگاه ها ستون های اساسی هستند که خلق دانش، پرورش استعدادها، مشارکت جامعه و نوسازی شهری را پیش می برند. با این حال، علیرغم این مشارکت ها، این مطالعه شکاف قابل توجهی در مرحله اجرا آشکار می سازد. یک چشم انداز راهبردی مشترک برای شهر یادگیرنده اغلب غایب است و ابتکارات بیشتر شبیه به «فهرست آرزوها» هستند تا یک برنامه عملی. این شکاف به موانع نظام مند نسبت داده می شود که شامل اولویت های ناهم ساز نهادی، کمبود پایدار اعتماد و فقدان ساختارهای حکمرانی توانمند است. مقاله نتیجه می گیرد که برای گذار از آرمان به تأثیر، رویکردی ساختاریافته تر و یکپارچه ضروری است. این پژوهش ایجاد مکانیسم های رسمی حکمرانی و ترویج فرهنگ هم آفرینی را برای گشودن کامل پتانسیل دانشگاه به عنوان شریکی تحول آفرین در ساختن شهرهای یادگیرنده پایدار و فراگیر توصیه می کند.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، شهر یادگیرنده، مشارکت دانشگاه و شهر، توسعه پایدار شهری، مدیریت راهبردی شهری

^۱ گروه علوم تربیتی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

^۲ دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه گلاسگو، گروه علوم تربیتی، دانشگاه کردستان، کردستان، ایران.

تحلیل تطبیقی اختیارات شهردار در نظام حقوقی ایران و فرانسه

حسین پرستار^۱، علی صالحی فارسانی^۲، حیدر بابانصب^۳، محسن طاهری^۴

salehi62@iaui.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با رویکرد تطبیقی و روش توصیفی-تحلیلی، به واکاوی جایگاه و حدود اختیارات شهردار در دو نظام حقوقی ایران و فرانسه می‌پردازد تا از رهگذر تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌ها، راهکارهایی برای ارتقای کارآمدی و استقلال نهادی مدیریت شهری ایران ارائه کند. داده‌ها از مطالعه اسناد حقوقی، قوانین مادر شهری و منابع کتابخانه‌ای و اینترنتی فارسی و انگلیسی گردآوری و با تحلیل ساختاری-کارکردی مقایسه شده‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که در فرانسه، قواعد تمرکززدایی، مرزهای شفاف اختیارات و استقلال مالی-اجرایی، ثبات و پاسخگویی مدیریت شهری را تقویت کرده است، در حالی که در ایران، پراکندگی مقررات، تعدد نهادهای مداخله‌گر و وابستگی ساختاری به دولت مرکزی، موجب تضعیف استقلال نهادی و مانع تحقق مدیریت یکپارچه شهری شده است. نتیجه‌گیری حاکی از آن است که گذار به الگوی کارآمد نیازمند اصلاحات حقوقی و نهادی، بازتعریف نسبت شورا-شهردار و تقویت اختیارات و امنیت شغلی شهردار است. بر این اساس، سه پیشنهاد کلیدی ارائه می‌شود: (۱) تدوین قانون مادر مدیریت شهری با تعیین مرزهای نهادی روشن و تثبیت دوره خدمت شهردار؛ (۲) کاهش مداخلات دولت مرکزی و تخصیص منابع مالی پایدار به شهرداری‌ها؛ (۳) استفاده بومی‌شده از تجارب موفق تمرکززدایی، به‌ویژه مدل فرانسوی، با توجه به شرایط فرهنگی و حقوقی ایران.

کلید واژه‌ها: شهرداری، شهردار، شورای شهر، مدیریت یکپارچه شهری، نظام حقوقی ایران، نظام حقوقی فرانسه، حکمرانی شهری، مقایسه حقوقی

^۱ دانشجوی دکتری حقوق عمومی واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

^۲ استادیار گروه علوم سیاسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

^۳ استادیار گروه حقوق و علوم سیاسی، واحد پرند و رباط کریم، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران.

^۴ استادیار گروه حقوق، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

زیست شهر آگاه در افق آینده اندیشی حکمرانی محلی بر پایه آگاهی سالاری مدرن

(مطالعه رفسنجان ۱۴۱۴ به روش Causal Layered Analysis)

رضا رنجبر توتوئی^۱، محسن ارسلان^۲

Ranjbar_re@nicico.com

چکیده

در مواجهه با پیچیدگی های فناوریانه و زیست محیطی از یک سو و ارتقا خرد اجتماعی و رشد تکنولوژیک سطح زندگی از سوی دیگر، سیاست نویسی و حکمرانی کلان نه تنها موثر نخواهد بود بلکه آبستنی از ناکامی در تحقق اهداف توسعه پایدار را رقم خواهد زد، پژوهش حاضر با تمرکز بر شهر رفسنجان در افق سال ۱۴۱۴، به طراحی چارچوبی مفهومی برای اجرای حکمرانی محلی بر پایه آگاهی سالاری مدرن می پردازد که در آن آگاهی چندلایه (انسانی، سیستمی، داده محور و تمدنی) به عنوان بنیان سیاست گذاری عمل می کند. هدف اصلی تحقیق، تبیین امکان پذیری تحقق زیست شهر آگاه از مسیر آینده اندیشی در حکمرانی محلی است؛ الگویی که در آن شهر به عنوان یک ساختار یادگیرنده، مشارکت محور و معناگرا تعریف می شود. روش تحقیق، تحلیل لایه لایه ای علت ها (CLA) است که با واکاوی چهار سطح داده ها، ساختارها، گفتمان ها و استعاره ها، امکان فهمی چند بعدی از پویایی حکمرانی را فراهم می سازد. ضرورت این تحقیق از آنجاست که در شرایط فعلی، بیشتر سیاست گذاری های منطقه ای در ایران فاقد بنیان های آینده نگر و مشارکت محور هستند. تمرکز بر شاخص های کمی، غفلت از داده های شهری و فقدان نهادهای آگاهی محور موجب شده که شهرها در مواجهه با بحران های متنوع منفعل عمل کنند. در چنین شرایطی، طراحی الگویی برای حکمرانی منطقه ای بر پایه آگاهی سالاری مدرن می تواند علاوه بر ارتقاء سطح کیفی زیست شهری، توسعه ی پویا و خلق آینده مطلوب را فراهم سازد. این پژوهش، با تکیه بر مفاهیم نوین و روش شناسی پیشرفته، رفسنجان ۱۴۱۴ را به عنوان نمونه ای از شهر آگاه در سطح منطقه مطالعه می کند؛ شهری که در آن حکمرانی نه ابزار کنترل، بلکه بستر پرورش آگاهی و مسئولیت جمعی است.

کلید واژه: زیست شهر آگاه، حکمرانی محلی، آگاهی سالاری مدرن، رفسنجان ۱۴۱۴، شهر آگاه فراتر از شهر هوشمند

^۱ پژوهشگر و کارشناس ارشد مجتمع مس سرچشمه رفسنجان، ایران

^۲ استادیار گروه مدیریت دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان، ایران

نقش شوراهای شهر در ارتقای عدالت فضایی در بستر اقتصاد سیاسی فضا : مرور نظری

سمیه پهلوان^۱، نرجس سادات فاطمی^۲

Somaye.p.68@gmail.com

چکیده

این مقاله، با مرور نظام مند مطالعات در زمینه نقش شوراهای شهر در سیاست گذاری و برنامه ریزی شهری، که زمینه ساز ارتقا یا کاهش عدالت فضایی در اقتصاد سیاسی فضا می شود به درک چگونگی تأثیر شوراهای شهر بر توسعه شهری عادلانه می پردازد. هدف این بررسی، ارزیابی دانش در مورد تأثیر شوراهای شهر بر عدالت فضایی، سنجش طرح های نهادی و مدل های حکمرانی، ترکیب چارچوب های نظری مرتبط کننده شوراها با عدالت فضایی، مقایسه مطالعات موردی تجربی در سطح جهانی و تجزیه و تحلیل مکانیسم های سیاسی-اقتصادی واسطه نابرابری های شهری بود. تجزیه و تحلیل سیستماتیک از ادبیات چند رشته ای شامل مطالعات کیفی، کمی و روش های ترکیبی از مناطق مختلف انجام شد. یافته ها نشان می دهد که ظرفیت نهادی و ساختارهای حاکمیتی به طور گسترده ای متفاوت هستند، که اغلب تحت تأثیر دخالت های سیاسی و محدودیت های منابع قرار می گیرند و بر اثربخشی شوراها در ارتقای عدالت فضایی تأثیر می گذارند.

کلید واژه : عدالت فضایی، شوراهای شهری، اقتصاد سیاسی فضا، ساختار حاکمیتی

^۱ پژوهشگر دکتری شهرسازی، دانشگاه هنر ایران، تهران، ایران

^۲ عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه غیرانتفاعی خیام، مشهد، ایران

آنالیز ماهواره ای وضعیت آب های زیرزمینی در استان های ایران

دکتر محمدعلی کیانی^۱، سجاد زیباساز^۲

keyani@ut.ac.ir

چکیده

آمارهای برنامه عمران سازمان ملل متحد نشان می دهد که تا سال ۲۰۵۰ میلادی نزدیک به ۵۵ درصد نیازهای آبی بشر از منابع آب های زیرسطحی و زیرزمینی استحصال می شود و اگر به همین صورت ادامه یابد، ۷۰ درصد کشورهای جهان به نوعی با تنش آبی روبرو می شوند. کشور ما نیز از ۱۳۰ میلیارد متر مکعب منابع آب زیرزمینی برخوردار بوده اما در ۲۰ سال گذشته منابع آب تجدیدشونده به ۱۱۰ میلیارد متر مکعب و در ۶ سال گذشته به کمتر از ۱۰۰ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. از این رو ضرورت دارد حکمرانی سرزمینی مطلوب در منابع طبیعی به طور عام و مقوله حیاتی آب به طور خاص صورت پذیرد.

پژوهش حاضر از نوع مطالعات کمی، با رویکرد کاربردی، با استفاده از داده های مرکز JPL و با هدف تبیین وضعیت ذخایر راهبردی آب های زیرزمینی در مقیاس ملی نگاشته شده است. آنالیز داده های ماهواره ای در یک بازه زمانی ۱۰ ساله برای تمام استان های کشور صورت پذیرفته است. همچنین محاسبات این پژوهش با داده های لابراتوار پیشرانه جت ناسا کالیبره شده است.

در این پژوهش ۶۲ شکل محاسباتی شامل: تراز ماهیانه آب های زیرزمینی هر استان و مقایسه تراز آب های زیرزمینی همان استان ترسیم شده و نتیجتاً رتبه بندی استان های ۳۱ گانه کشور از منظر وضعیت تراز آب های زیرزمینی و درصد کاهش آنها مشخص گردیده است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که استان های بوشهر، تهران و اصفهان از مرز بحران عبور نموده و در وضعیت بی بازگشت قرار گرفته اند. به عبارت دیگر، سرعت تغییرات و استحصال آب های زیرزمینی در این سه استان، بیش از سایر مناطق کشور بوده است. درصد کاهش آب های زیرزمینی سه استان مذکور به ترتیب: ۱۰۸۱۱۵٪، ۵۳۹۵۵٪، ۲۴۰۴۶٪ می باشد. همچنین نتایج محاسبات پژوهش در دوره ۱۰ ساله (۲۰۰۵-۲۰۱۵) حاکی از آن است که متوسط ذخایر راهبردی آبخوان های کشور و به تبع، سطح سفره های آب زیرزمینی در ۱۰۰ درصد استان های کشور، با کاهش چشمگیر روبه رو بوده است.

واژگان کلیدی: آنالیز کمی آب های زیرزمینی، آب آبی، محصول ماهواره ای، هیدروپلیتیک منفی، حکمرانی شهری، پایداری شهری، حکمرانی آب.

^۱ - دانش آموخته دکتری جغرافیای سیاسی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۲ - دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیای سیاسی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

الگوی حکمروایی مطلوب حریم کلانشهرهای ایران

محمد محمدیان^۱

Mohammadiyann.m@gmail.com

چکیده

نظام مدیریتی حریم کلانشهرهای ایران از نقش آفرینی سازمان ها و کنشگران متعدد در این حوزه بسیار متأثر است و خلاء های مدیریتی و نظارتی در حریم، زمینه را برای سوداگری گروه های مختلف و دست اندازی به اراضی حریم فراهم ساخته است که این موضوع علاوه بر آسیب های اقتصادی، فرهنگی اجتماعی و زیست محیطی، مدیریت پایدار این مناطق را با چالش های جدی تر و پیچیده تری مواجه کرده است. لذا تفرد مدیریتی به عنوان مهمترین چالش مدیریت حریم کلانشهرهاست و هدف از این پژوهش نیز، واکاوی مسائل مدیریتی حریم کلانشهرها ایران است. نوع پژوهش به لحاظ ماهیت، بنیادی و رویکرد آن کیفی است و با استفاده از منابع اسنادی، مطالعات کتابخانه ای و تحلیل محتوا متون نظری و تجارب عملی به جمع آوری اطلاعات پرداخته شده است. جامعه آماری این مطالعه شامل کلانشهرهای کشور می باشد.

گذار از حکومت شهری متمرکز فعلی و حرکت به سوی حکمروایی مطلوب غیرمتمرکز امری اجتناب ناپذیر است. لذا بکارگیری رویکرد حکمروایی خوب به عنوان رویکردی که پایداری این مناطق را به همراه خواهد داشت ضروری است. در نتیجه پیشنهادهایی برای کاهش اثرات سوء تفرد مدیریتی در راستای حکمروایی مطلوب شهری و اجرای آن در حریم کلانشهرهای کشور ارائه شده است.

کلمات کلیدی: حکمروایی مطلوب، مدیریت یکپارچه، حریم شهر، کلانشهرهای ایران

^۱ . دانش آموخته کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، ایران

نقش هوش مصنوعی در تحقق حکمروایی هوشمند شهری (مطالعه موردی: شهر مشهد)

مهسا غفوریان^۱

ghaforianebrahimim@gmail.com

چکیده

با توجه به گسترش روزافزون شهرنشینی و پیچیدگی های مرتبط با مدیریت کلان شهرها در قرن حاضر، شهر مشهد با چالش های متعددی در حوزه های اقتصادی، زیست محیطی، ترافیک، تاب آوری شهری، بازآفرینی محلات بافت فرسوده، گردشگری پایدار و حکمروایی خوب مواجه است. این مسائل، ضرورت اتخاذ رویکردهای نوین و فناورانه مدیریتی را برای ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان و کارایی خدمات شهری را نمایان می سازد. هدف این پژوهش، بررسی و تبیین نقش هوش مصنوعی در تحقق حکمروایی هوشمند شهری در مشهد و ارائه افق های آینده در رفع چالش های شهری موجود می باشد. روش پژوهش از نوع مروری-تحلیلی بوده و با مطالعه جامع مقالات و منابع مرتبط، به تحلیل ابعاد گوناگون موضوع پرداخته شده است. یافته ها نشان می دهد که هوش مصنوعی پتانسیل چشمگیری در کاربردهای مختلف شهری نظیر مدیریت هوشمند اقتصادی، بهینه سازی مصرف منابع، و بهبود کیفیت محیط زیست، مدیریت کارآمد ترافیک و حمل و نقل، افزایش تاب آوری شهری در برابر بحران ها، تسهیل فرایندهای بازآفرینی شهری در محلات بافت فرسوده، بهبود کیفیت فضاهای عمومی و توسعه پایدار گردشگری هوشمند دارد. هم چنین این پژوهش تاکید دارد که هوش مصنوعی نه تنها به بهبود کارایی کمک می کند بلکه با افزایش شفافیت، پاسخگویی و مشارکت شهروندان به تقویت حکمروایی خوب شهری در مشهد منجر می شود. در نهایت نتیجه گیری می شود که بهره گیری هوشمندانه و استراتژیک از فناوری های هوش مصنوعی، مسیری امیدبخش برای تبدیل مشهد به یک شهر هوشمند و پایدار با حکمروایی کارآمد و مردم محور فراهم می آورد.

کلید واژه: هوش مصنوعی، حکمروایی هوشمند، شهر مشهد

^۱ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تبریز، ایران

تأثیر نشانگان دینی بر حس معنویت در مسجد ولیعصر و مسجد جامع شهرک غرب تهران:

مطالعه‌ای تطبیقی با تحلیل تفاوت‌های جنسیتی

الهام پرویزی^۱

Parvizi.e@khu.ac.ir

چکیده

معنویت یکی از ابعاد اساسی تجربه انسانی است که نقش مهمی در سلامت روان و رفاه فردی و اجتماعی دارد. فضاهای مذهبی، به ویژه مساجد، به عنوان اماکنی مقدس، بستر شکل‌گیری و تقویت تجربه معنوی هستند. بررسی تأثیر نشانه‌های دینی و تفاوت‌های جنسیتی بر تجربه معنوی، می‌تواند راهگشای بهبود طراحی و مدیریت مساجد باشد. این پژوهش ترکیبی (کیفی-کمی) با استفاده از روش‌های آماری پیشرفته در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ به بررسی تأثیر نشانه‌های دینی بر تجربه معنوی نمازگزاران در دو مسجد شاخص تهران، مسجد ولیعصر (معماری سنتی) و مسجد جامع شهرک غرب (معماری مدرن) می‌پردازد. جامعه آماری شامل ۱۲۰ نفر (۸۰ مرد و ۴۰ زن) با نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های استاندارد معنویت و ارزیابی نشانه‌های دینی، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و مشاهده میدانی جمع‌آوری شد. تحلیل داده‌ها با آزمون‌های t -test، ANOVA، و MANOVA و تحلیل عاملی تأییدی انجام شد. نتایج نشان داد که نوع معماری مسجد و جنسیت هر دو به طور معناداری بر تجربه معنوی افراد تأثیر دارند. زنان در ابعاد عاطفی و جمعی (آرامش درونی و جمع‌گرایی) نمرات بالاتری کسب کردند، در حالی که مردان بیشتر تحت تأثیر عناصر ساختاری مانند گنبد و مناره بودند. همچنین اثر تعاملی معناداری بین جنسیت و نوع مسجد مشاهده شد. این یافته‌ها چارچوبی کاربردی برای طراحی مساجد با توجه به تفاوت‌های جنسیتی ارائه می‌دهد که می‌تواند به ارتقاء کیفیت تجربه معنوی نمازگزاران کمک کند.

واژگان کلیدی: نشانه‌های دینی، تجربه معنوی، تفاوت‌های جنسیتی، معماری مسجد

^۱ عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی دانشکده هنر و معماری، تهران، ایران

بهینه سازی هوشمند نرخ گذاری کرایه حمل و نقل عمومی با رویکرد اقتصادی-اجتماعی در مدیریت شهری

ایمان فرهمندی^۱، مهدی مروی مهاجر^۲

Farahmandi-i@mashhad.ir

چکیده

حمل و نقل عمومی در کلان شهرها با دو چالش اصلی هزینه بالای نگهداری در نوسازی ناوگان و توان پایین پرداخت کرایه برای اقشار کم درآمد مواجه است. مطالعات جهانی در جوامع مختلف نشان می دهند برای تضمین عدالت اجتماعی، نیاز به الگوهای نرخ گذاری هوشمند بوده که طی آن حداکثر بین ۱۰ تا ۲۰ درصد هزینه ماهانه سبد مصرفی خانوارها در حوزه حمل و نقل هزینه گردد. در این مقاله، یک راهکار کاربردی و مقرون به صرفه ارائه می شود که کرایه را بر اساس دهک اقتصادی خانوار در سه دسته مختلف تعیین می نماید. در مرحله اول، اطلاعات تراکش کارت مسافران شامل مسیر، زمان و الگوی سفرها به صورت آنلاین ذخیره شده و با کمک الگوریتم های متاهیورستیک برای تفکیک مسافران به سه گروه دهکی و مبتنی بر بهینه سازی نرخ کرایه هر دهک، پردازش می گردد. سپس با استفاده از تراشه های آنلاین موجود در کارت های اعتباری شهروندی، شناسه دهک مسافر در حافظه امن کارت درج می شود. در مرحله آخر و در ایستگاه های ورود و خروج، بدون نیاز به ارتباط آنلاین با سرور مرکزی، کرایه هر مسافر بر اساس گروه اقتصادی محاسبه و دریافت می شود. شبیه سازی این سامانه مبتنی بر داده های واقعی هفت سال گذشته نشان داد که دقت دسته بندی درآمدی مسافران بیش از ۹۰ درصد بوده و درآمد کل سیستم با اجرای کرایه متغیر تا ۱۵ درصد افزایش می یابد. علاوه بر این، رضایت اقشار کم درآمد به دلیل کاهش بار مالی بر سفرهای روزمره تا ۲۰ درصد و امکان تقویت ناوگان فرسوده با دریافت هزینه از اقشار پر درآمد بهبود یافته است.

کلید واژه : کرایه متغیر، حمل و نقل عمومی، الگوریتم ژنتیک، بهینه سازی ازدحام ذرات، کلونی مورچگان

^۱. کارشناس ارشد برنامه ریزی حمل و نقل و دانشجوی دکتری تصمیم گیری و خط مشی گذاری عمومی ، ایران

^۲. دکتری هوش مصنوعی و رباتیکز ، ایران

تبیین مفهوم پاسخگویی اجتماعی و نقدی بر جایگاه آن در حکمروایی جوامع محلی ایران

احترام ابراهیمی؛ علی الماسی^۲

ebrahimi.eh3@gmail.com

چکیده

یکی از ارکان مهم حکمروایی محلی، پاسخگویی اجتماعی می باشد. پاسخگویی اجتماعی رویکردی مبتنی بر مشارکت مدنی برای پاسخگو کردن دولتها و سازمانها برای رفع نیازهای جامعه است. آشنایی هرچه بیشتر با این مفهوم، موجب تسهیل و کارآمدی حکمروایی محلی می شود. در این مقاله با مروری بر دیدگاه صاحب نظران و شواهد پژوهشی، ابعاد گوناگون اقدامات پاسخگویی اجتماعی و جایگاه اقدامات پاسخگویی اجتماعی در حکمروایی جوامع محلی ایران تبیین و نقد شده است. طبق نتایج بدست آمده؛ اقدامات پاسخگویی اجتماعی دارای ۳ جزء شامل؛ صدای شهروندان، پشتوانه اجرا و پاسخدهی می باشد. سازوکارهای به کارگیری اقدامات پاسخگویی اجتماعی شامل سازوکارهای سنتی (مبتنی بر فشار عمومی و تحریم) و سازوکارهای جدیدتر (مبتنی بر مشارکت مدنی) شامل؛ سیاست گذاری عمومی مشارکتی، بودجه ریزی مشارکتی، ردیابی هزینه ها و درآمدها توسط شهروندان، نظارت شهروندان بر ارائه خدمات و ارزیابی این خدمات توسط شهروندان می باشد. مهمترین عوامل تاثیرگذار بر اقدامات پاسخگویی اجتماعی شامل زمینه سیاسی و فرهنگی جامعه مدنی، دسترسی به اطلاعات معتبر، عملکرد رسانه ها، ظرفیت جامعه مدنی، ظرفیت دولتی، هم افزایی دولت و جامعه مدنی و نهادهای سازی است. گامهای اجرای اقدامات پاسخگویی اجتماعی برای هر مشکل شامل؛ ۱) بسیج در اطراف یک نقطه ورودی ۲) ایجاد پایگاه مبتنی بر اطلاعات/شواهد، ۳) عمومی کردن، ۴) جلب حمایت و ایجاد ائتلاف و ۵) توصیه و مذاکره برای تغییر، است. شواهد پژوهشی بیانگر این است که حق مشارکت مردم در حکمروایی در سطح ملی و محلی از پشتوانه قانونی لازم در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برخوردار می باشد. بر این اساس می توان با تکیه بر اصول قانون اساسی و پیشینه مشارکتهای مردمی و ظرفیتهای موجود در جامعه، اقدامات پاسخگویی اجتماعی را در جهت رفع نیازهای جوامع محلی به کار گرفت و حکمروایی را در جوامع محلی ایران ارتقاء داد.

کلید واژه ها: حکمروایی محلی، پاسخگویی اجتماعی، مشارکت مردمی

حکمروایی محلی و هوش مصنوعی (فرصت ها و چالش ها)

رضا وطن دوست^۱

Reza.vatandoost1001@gmail.com

چکیده

تحولات فناوری به ویژه در حوزه هوش مصنوعی، زمینه های نوینی را برای بهبود کیفیت حکمروایی محلی فراهم ساخته است. این مقاله باهدف بررسی فرصت ها و چالش های به کارگیری هوش مصنوعی در حکمروایی محلی نگاشته شده است. در این راستا، ضمن مرور مفاهیم بنیادین دو حوزه مذکور، به بررسی نقش فناوری های مبتنی بر هوش مصنوعی در تصمیم گیری محلی، افزایش شفافیت، بهبود پاسخ گوئی، ارتقای مشارکت شهروندی و کارایی نهادهای محلی پرداخته شده است. روش پژوهش به صورت مروری - تحلیلی و با اتکا به منابع علمی معتبر انجام شده است. یافته ها نشان می دهد که استفاده از هوش مصنوعی می تواند موجب تحول در مدیریت شهری، پیش بینی دقیق نیازهای جامعه و تخصیص هوشمند منابع گردد. بااین حال، چالش هایی نظیر نبود زیرساخت های فنی، ضعف در داده محوری نهادهای، نگرانی های اخلاقی، و مخاطرات امنیتی نیز از موانع مهم تحقق کامل این ظرفیت ها هستند. در نتیجه، موفقیت در بهره برداری از هوش مصنوعی در حکمروایی محلی نیازمند سیاست گذاری دقیق، ارتقای سواد دیجیتال مدیران، و ایجاد نظام حقوقی مناسب برای بهره گیری از این فناوری است.

کلید واژه ها: هوش مصنوعی، حکمروایی محلی، فرصت ها، چالش های فناوری

^۱ کارشناس ارشد جغرافیای سیاسی

نقش حکمروایی محلی در توسعه گردشگری پایدار با تأکید بر ابعاد مشارکت اجتماعی و فرهنگی (مورد پژوهی: بخش مرکزی شهرستان خدابنده)

حسین رضا شهبازی^۱

hr.shahbazi@yahoo.com

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان ساختاری مشارکت محور، پاسخگو و زمینه محور، نقش حیاتی در هدایت و مدیریت فرآیندهای گردشگری ایفا می کند. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش حکمروایی محلی در توسعه گردشگری پایدار با تأکید بر ابعاد مشارکت اجتماعی و فرهنگی، به صورت پیمایشی و با بهره گیری از داده های میدانی در بخش مرکزی شهرستان خدابنده انجام شده است. جامعه آماری شامل سرپرستان خانوار در ۱۶ روستای منتخب بوده که بر اساس فرمول کوکران ۲۴۸ نفر تعیین شده اند. روش این پژوهش توصیفی - تحلیلی بوده و برای تبیین و تشریح موضوع مورد نظر از دو روش اسنادی و میدانی استفاده شده است. داده ها از طریق پرسش نامه جمع آوری و با استفاده از روش های آماری توصیفی (نرم افزار Spss)، همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان داد که شاخص «مشارکت اجتماعی - فرهنگی» به عنوان یکی از مؤلفه های کلیدی در ارزیابی نقش حکمروایی محلی، تأثیر معناداری بر توسعه گردشگری پایدار دارد. ضریب همبستگی پیرسون ($R = 0.768$) و سطح معناداری ($Sig = 0.000$) بیانگر رابطه مثبت و قوی میان این دو متغیر است. همچنین، تحلیل رگرسیونی نشان داد که مشارکت اجتماعی - فرهنگی با ضریب استاندارد شده ($Beta = 0.724$) نقش مؤثری در ارتقای پایداری گردشگری ایفا می کند.

کلید واژه ها: حکمروایی محلی، گردشگری پایدار، مشارکت اجتماعی و فرهنگی، خدابنده.

^۱ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

سنجش میزان آمادگی دیجیتال مدیریت شهری مشهد برای دستیابی به «شهر هوشمند» از دیدگاه کارکنان شهروندان

مینا رجبی^۱ - یاسمن سادات حسینی^۲

rajabi1999.m@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف سنجش میزان آمادگی دیجیتال مدیریت شهری مشهد برای استقرار شهر هوشمند انجام شده است. مطالعه حاضر از نوع کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش شامل دو گروه کارکنان مدیریت شهری و شهروندان مشهدی بوده که با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۱۸۰ نفر از کارکنان و ۳۸۰ نفر از شهروندان به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، دو پرسشنامه محقق ساخته بود که روایی و پایایی آن‌ها با استفاده از روایی محتوایی و آلفای کرونباخ تأیید شد. داده‌ها با نرم‌افزار SPSS و با استفاده از آزمون‌های T تک نمونه‌ای، همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندگانه و ANOVA تحلیل شدند. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از دیدگاه کارکنان، آمادگی دیجیتال در بعد زیرساخت فناوری در سطح متوسط (میانگین: ۳,۱۲ از ۵) قرار دارد، اما در ابعاد مهارت‌های نیروی انسانی (میانگین: ۲,۴۵) و قوانین و مقررات (میانگین: ۲,۷۸) پایین‌تر از حد مطلوب است. از دیدگاه شهروندان نیز، دسترسی به زیرساخت در سطح قابل قبولی (میانگین: ۳,۸۵) قرار دارد، اما سطح استفاده از خدمات الکترونیک شهری (میانگین: ۲,۵۶) و آگاهی از مفهوم شهر هوشمند (میانگین: ۲,۱۸) بسیار پایین ارزیابی شد. تحلیل رگرسیون نشان داد که مهارت‌های دیجیتال کارکنان قوی‌ترین پیش‌بینی کننده آمادگی دیجیتال سازمان است. نتایج این مطالعه حاکی از آن است که مدیریت شهری مشهد برای استقرار موفق شهر هوشمند نیازمند تقویت جدی زیرساخت‌های نرم‌افزاری، انسانی و قانونی است.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، آمادگی دیجیتال، مدیریت شهری، مشهد

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری. دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری. دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

تحلیل تطبیقی نقش فناوری های دیجیتال در مشارکت شهروندی: مطالعه موردی حکمرانی شهری ارومیه

مسعود ابراهیمی^۱

Masoude49@gmail.com

چکیده

در این مقاله، با رویکرد مرور ادبیات و تحلیل تطبیقی تجربیات جهانی، نقش فناوری های دیجیتال در ارتقای مشارکت شهروندان و بهبود حکمرانی شهری با تمرکز بر شهر ارومیه بررسی شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که بهره گیری هدفمند از فناوری های دیجیتال، تقویت شفافیت نهادی، آموزش همگانی و ترویج فرهنگ مشارکتی، از مهم ترین عوامل اثرگذار بر مشارکت اثربخش شهروندان در فرآیندهای تصمیم گیری شهری است. تجربیات موفق شهرهایی همچون بارسلونا (اسپانیا)، کپنهاگ (دانمارک) و پورتو آلگه (برزیل) موکداً بیانگر آن است که بهره گیری از ابزارهای نوین مشارکت، نه تنها اعتماد عمومی را افزایش می دهد، بلکه کیفیت و کارایی تصمیمات شهری را نیز ارتقا می بخشد. این مقاله ضمن ارائه چارچوب نظری پیرامون مفاهیم حکمرانی شهری، مشارکت شهروندی و ابزارهای مشارکت سنتی و نوین، عوامل اجرایی و چالش های حضور شهروندان در تصمیم گیری ها را بررسی کرده و مکانیزم ها و مدل های موفق مشارکتی را تحلیل تطبیقی نموده است تا درس آموخته های آن ها به منظور بومی سازی برای شهر ارومیه ارائه شود. همچنین، یافته ها نشانگر اهمیت ادغام فناوری های دیجیتال در مسیر افزایش شفافیت، آگاهی و پایداری مشارکت شهروندان است. با توجه به نیازهای کنونی ارومیه، راهکارهای عملی همچون توسعه زیرساخت های دیجیتال، آموزش شهروندی، شفافیت نهادی و الگوبرداری از مدل های موفق جهانی برای تقویت مشارکت شهروندان پیشنهاد شده است تا بتوان از ظرفیت جامعه محلی برای بهبود حکمرانی شهری بهره برد.

کلید واژه ها: مشارکت شهروندی، حکمرانی شهری، فناوری دیجیتال، شفافیت، آموزش عمومی، ارومیه.

^۱ دانشجوی دکترای حرفه ای مدیریت دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

جستاری بر شهر پایدار براساس نظریه شهر اکولوژیک (مطالعه موردی کلان شهر مشهد)

فروزان طاهری^۱

foruzantaheri1993@gmail.com

چکیده

کلان شهر مشهد به دلیل بارگاه نورانی حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام، وجود جاذبه های تاریخی و گردشگری شرایط مناسبی را برای حضور دهها هزار گردشگر برای این شهر ابه ارمان آورده است. جستاری بر شهر پایدار براساس نظریه شهر اکولوژیک در کلان شهر مشهد می باشد. روش تحقیق به لحاظ ماهیت توصیفی - تحلیلی و روش تحقیق هم اسنادی و میدانی است و ابزار جمع آوری داده نیز فیش برداری به همراه بازدید از محل و مصاحبه با مسئولین و مدیران است. بررسی اسناد طرح های فرداستی و کتابخانه ای می باشد. یافته های پژوهش در این مطالعه مشخص گردید که کلان شهر مشهد به عنوان یک شهر گردشگری مذهبی در طی سه دهه گذشته با مشکلات محیط زیستی زیادی روبرو گشته است که حاصل آن تغییرات شکل طبیعی زمین و عدم تعادل محیطی، تغییر بی رویه کاربری اراضی، عدم وجود حمل و نقل پایدار، عدم وجود پروژه های سبز شهری، عدم توجه به ترویج دانش اکولوژیکی، ساخت وسازهای کلان، آلودگی بصری، صوتی، هوا و محیطی و پس رفت اکوسیستم بستر طبیعی، در حال حاضر منجر گردیده است بر این اساس نتایج حاصل مؤید وضعیت ناپایداری در کلان شهر مشهد با توجه به ابعاد دهگانه شهر اکولوژیک می باشد و برنامه ریزی و مدیریت شهری برای پیشگیری از پیامدهای محیط زیستی و بهبود کیفیت شرایط محیطی و رابطه انسان با طبیعت در چارچوب توسعه پایدار برای کلان شهر مشهد امری ضروری به نظر می رسد. پیشنهاداتی از جمله حفظ اکوسیستم طبیعی، کنترل در جهت پایداری آب، هوا و خاک، فرهنگ سازی در جهت احترام به محیط زیست شهری در جهت پایداری مورد توجه مسئولین، مدیران و برنامه ریزان شهری قرار بگیرد.

واژگان کلیدی: شهر پایدار، نظریه شهر اکولوژیک، کلان شهر مشهد

^۱ . دکتری برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

نقش حکمروایی محلی در توسعه پایدار گردشگری زیارتی مشهد

حجت فرقانی^۱، مسعود داوری‌نژاد مقدم^۲

forghani-h@mashhad.ir

چکیده

شهر مشهد به‌عنوان مهم‌ترین مقصد گردشگری زیارتی ایران، با فرصت‌ها و چالش‌های متعددی در مسیر توسعه پایدار این حوزه مواجه است. حکمروایی محلی به‌عنوان عاملی کلیدی در مدیریت منابع، برنامه‌ریزی شهری و ارتقای تجربه زائران، نقشی محوری در جهت‌دهی به آینده گردشگری ایفا می‌کند. این پژوهش با هدف تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدهای مرتبط با حکمروایی محلی در توسعه گردشگری زیارتی مشهد انجام شد. داده‌ها از طریق تحلیل اسناد رسمی، مصاحبه با مدیران محلی و پرسشنامه‌های تکمیلی گردآوری و سپس با بهره‌گیری از ماتریس ارزیابی عوامل داخلی و خارجی و تلفیق آن‌ها در قالب ماتریس موقعیت استراتژیک بررسی گردید. نتایج نشان داد که مشهد با برخورداری از ظرفیت‌های داخلی نظیر وجود حرم مطهر امام رضا (ع)، زیرساخت‌های گردشگری و حمل‌ونقل مناسب، تجربه طولانی مدیریت گردشگری شهری و فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی مستمر و همچنین فرصت‌های محیطی از جمله رشد جهانی گردشگری مذهبی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و توسعه فناوری‌های نوین، جایگاهی مناسب در مسیر توسعه پایدار گردشگری زیارتی دارد. بر اساس تحلیل ماتریس موقعیت استراتژیک، مشهد در خانه دوم قرار گرفته و راهبرد «رشد و توسعه»، به‌عنوان مسیر اصلی انتخاب شد. در نتیجه، استراتژی‌های پیشنهادی شامل تقویت زیرساخت‌های گردشگری، افزایش مشارکت شهروندان و ذی‌نفعان، بهره‌گیری از فناوری‌های اطلاعاتی و دیجیتال، گسترش خدمات هوشمند و ارتقای هماهنگی میان نهادهای محلی تدوین گردید. این یافته‌ها نشان می‌دهد که حکمروایی محلی کارآمد می‌تواند ضمن بهره‌برداری از ظرفیت‌ها و فرصت‌ها، جایگاه مشهد را به‌عنوان مقصد پیشرو گردشگری زیارتی پایدار در سطح ملی و بین‌المللی تثبیت کند.

کلید واژه: حکمروایی محلی، توسعه پایدار، گردشگری زیارتی، مدیریت شهری، مشهد

^۱. دکتری برنامه‌ریزی شهری، مدیر کل دفتر طرح‌ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، ایران

^۲. دکتری برنامه‌ریزی شهری، مسئول امور طرح تفصیلی حوزه جنوب غرب، دفتر طرح‌ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، ایران

بررسی دیدگاه زنان بر سلامت روان در پارک شهری نمونه موردی: پارک شهربانو مشهد

حانیه لقایا، حسین نجات پور، زهرا رجائی^۳

hanyiehlaghayaa@gmail.com

چکیده

براساس وجود اهمیت فضاهای سبز در زندگی و تأثیرات آن بر سلامت روان افراد از جمله زنان مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه زنان بر سلامت روان در پارک های شهری نمونه موردی پارک شهربانو مشهد با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و کاربردی انجام شده است و برای جمع آوری داده ها از برداشت های میدانی و توزیع پرسشنامه در بین ۲۰۰ نفر از زنانی که مراجعه به پارک شهربانو برای انجام فعالیت های روزمره خود گردآوری شدند و سپس داده ها وارد نرم افزار SPSS شدند و از آزمون Shapiro-wilk برای بررسی نرمال بودن داده استفاده شد. سپس برای تجزیه و تحلیل توصیفی، میانگین آماری متغیرها به دست آمدند و جهت تفسیر بالاترین، کمترین میزان توافق، عدم توافق متغیرها بر اساس طیف لیکرت مورد استفاده قرار گرفتند. در ادامه برای بررسی سازگاری عامل های عناصر گروه بندی شدند و از تحلیل پایایی استفاده شد سپس در نهایت از آزمون همبستگی اسپیرمن بین شاخص های مستقل و وابسته استفاده گردید و یافته های پژوهش حاکی از این بوده است که آلفاکرونباخ شاخص فرهنگی و رفاهی (۰/۹۰۰) درصد و میانگین (۳،۱۴) درصد، میزان آلفاکرونباخ شاخص اجتماعی (۰/۹۳۳) درصد و میانگین (۳،۳۰) درصد، شاخص بهداشتی میزان آلفای کرونباخ (۰/۸۳۱) درصد و میانگین (۳،۲۵) درصد بوده است و براساس شباهت های میانگین ها برای هر سه متغیر پژوهش اثرات برابری بر سلامت روانی بانوان در پارک شهری شهربانو داشته اند و براساس آزمون شایپروویلیک دیدگاه فرهنگی، رفاهی (Shapiro-Wilk Z=0/945, p=0.000)، اجتماع پذیری (Shapiro-Wilk Z=0/935, p=0.000)، بهداشتی (Shapiro-Wilk Z=0/911, p=0.000) و رفاهی ذهنی (Shapiro-Wilk Z=0/953, p=0.000) پارک بوده است و از نظر آزمون همبستگی اسپیرمن همبستگی قوی، مثبت بین شاخص های مستقل و شاخص های وابسته بوده است که در شاخص فرهنگی و رفاهی (۰/۵۸۳)، کمترین همبستگی و اجتماع پذیری پارک (۰/۷۲۳)، بهداشتی هم (۰/۸۱۲) بیشترین همبستگی داشته اند. بنابراین نتایج همبستگی قوی وجود دارد بین متغیرهای مستقل و رفاه ذهنی بانوان و هرکدام از این متغیرها تعیین کننده رفاه ذهنی بانوان حاضر در پارک هستند سپس برای هرکدام از این متغیرها دارای آیت مایی بوده اند که در بعد فرهنگی و رفاهی شامل توانمندسازی فکری و فرهنگی بانوان، افزایش رشد و پویایی بانوان در زمینه فرهنگی، وجود فضاهای جهت نشستن، وجود آلاچیق برای پیک نیک، وجود کافی شاپ ها و رستوران ها بوده است و بیشترین میانگین وجود فضاهای جهت نشستن برابر با ۴،۲۷ درصد و تأثیر مثبت بر ترجیحات بانوان و رفاه ذهنی آنها

^۱ . دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۳ . کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران

داشته و میانگین وجود توانمندسازی فکری و فرهنگی بانوان برابر با ۳,۱۲ درصد کمترین میانگین می باشد در بعد اجتماع پذیری از آیت‌های مانند افزایش حس اعتماد به نفس، افزایش حس تعلق، و غیره استفاده شده است که بیشترین ترجیحات بانوان از نظر اجتماع‌پذیری و تاثیر بر رفاه ذهنی آنها با میانگین ۴,۱۷ درصد وجود افزایش کیفیت زندگی فردی و خانوادگی در بسترهای محیطی است و میانگین کمترین افزایش حس تعلق است که بانوان ترجیح داشتند. در بعد بهداشتی از آیت‌های شامل افزایش شادابی و نشاط، سرزندگی در بعد جسمانی، کاهش حس اضطراب، وضعیت امکانات ورزشی، وضعیت امکانات بهداشتی بوده است و همه بانوان تاثیر مثبت این آیت‌ها بر رفاه ذهنی خود تایید کرده‌اند.

واژه‌های کلیدی: دیدگاه زنان، سلامت روان، پارک شهری

سنجش آگاهی، نگرش و رفتارهای محیط زیستی شهروندان مشهدی (مطالعه موردی: مدیریت پسماند)

یاسمن سادات حسینی^۱، مبینا رجبی^۲

y.hoseini9742@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف سنجش آگاهی، نگرش و رفتارهای محیط زیستی شهروندان مشهدی با تمرکز بر مدیریت پسماند انجام شده است. مطالعه حاضر از نوع کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش را شهروندان ۱۸ سال به بالای ساکن در مناطق شهر مشهد تشکیل می‌دهند که با استفاده از فرمول کوکران و روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، ۴۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته مبتنی بر مدل ABC (آگاهی، باور، رفتار) بود که روایی و پایایی آن با استفاده از روایی محتوایی و آلفای کرونباخ تأیید شد. داده‌ها با نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون‌های T تک‌نمونه‌ای، همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندگانه و ANOVA تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که میانگین مولفه آگاهی محیط زیستی (۲٫۸۵ از ۵) در سطح متوسط، نگرش محیط زیستی (۳٫۹۲) در سطح مطلوب، اما رفتارهای محیط زیستی (۲٫۳۴) در سطح پایینی قرار دارد. بین سطح تحصیلات و آگاهی محیط زیستی رابطه مثبت و معناداری مشاهده شد ($r = 0.42, p < 0.01$). همچنین بین آگاهی و نگرش محیط زیستی با رفتارهای محیط زیستی رابطه معناداری وجود داشت ($p < 0.01$). این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های پیشین در سایر کلان‌شهرهای ایران همسو است و نشان می‌دهد که اگرچه شهروندان مشهدی از نگرش مثبتی نسبت به محیط زیست برخوردارند، اما موانع ساختاری، فرهنگی و آموزشی مانع از تبدیل این نگرش به رفتارهای عملی شده است. این شکاف بین نگرش و رفتار نیازمند اجرای برنامه‌های تلفیقی شامل آموزش‌های مستمر، فرهنگ‌سازی از طریق رسانه‌های محلی، و ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای تسهیل مدیریت پسماند در سطح شهر است.

واژگان کلیدی: نگرش محیط زیستی، رفتارهای محیط زیستی، مدیریت پسماند، مشهد، شهروندان

^۱ کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری . دانشگاه فردوسی مشهد

^۲ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری . دانشگاه فردوسی مشهد

تبیین مفهوم پاسخگویی اجتماعی و نقدی بر جایگاه آن در حکمروایی جوامع محلی ایران

احترام ابراهیمی^۱، علی الماسی^۲

ebrahimi.eh3@gmail.com

چکیده

یکی از ارکان مهم حکمروایی محلی، پاسخگویی اجتماعی می باشد. پاسخگویی اجتماعی رویکردی مبتنی بر مشارکت مدنی برای پاسخگو کردن دولتها و سازمانها برای رفع نیازهای جامعه است. آشنایی هرچه بیشتر با این مفهوم، موجب تسهیل و کارآمدی حکمروایی محلی می شود. در این مقاله با مروری بر دیدگاه صاحب نظران و شواهد پژوهشی، ابعاد گوناگون اقدامات پاسخگویی اجتماعی و جایگاه اقدامات پاسخگویی اجتماعی در حکمروایی جوامع محلی ایران تبیین و نقد شده است. طبق نتایج بدست آمده؛ اقدامات پاسخگویی اجتماعی دارای ۳ جزء شامل؛ صدای شهروندان، پشتوانه اجرا و پاسخدهی می باشد. سازوکارهای به کارگیری اقدامات پاسخگویی اجتماعی شامل سازوکارهای سنتی (مبتنی بر فشار عمومی و تحریم) و سازوکارهای جدیدتر (مبتنی بر مشارکت مدنی) شامل؛ سیاست گذاری عمومی مشارکتی، بودجه ریزی مشارکتی، ردیابی هزینه ها و درآمدها توسط شهروندان، نظارت شهروندان بر ارائه خدمات و ارزیابی این خدمات توسط شهروندان می باشد. مهمترین عوامل تاثیرگذار بر اقدامات پاسخگویی اجتماعی شامل زمینه سیاسی و فرهنگی جامعه مدنی، دسترسی به اطلاعات معتبر، عملکرد رسانه ها، ظرفیت جامعه مدنی، ظرفیت دولتی، هم افزایی دولت و جامعه مدنی و نهادینه سازی است. گامهای اجرای اقدامات پاسخگویی اجتماعی برای هر مشکل شامل؛ (۱) بسیج در اطراف یک نقطه ورودی (۲) ایجاد پایگاه مبتنی بر اطلاعات/شواهد، (۳) عمومی کردن، (۴) جلب حمایت و ایجاد ائتلاف و (۵) توصیه و مذاکره برای تغییر، است. شواهد پژوهشی بیانگر این است که حق مشارکت مردم در حکمروایی در سطح ملی و محلی از پشتوانه قانونی لازم در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برخوردار می باشد. بر این اساس می توان با تکیه بر اصول قانون اساسی و پیشینه مشارکتهای مردمی و ظرفیتهای موجود در جامعه، اقدامات پاسخگویی اجتماعی را در جهت رفع نیازهای جوامع محلی به کار گرفت و حکمروایی را در جوامع محلی ایران ارتقاء داد.

کلید واژه ها: حکمروایی محلی، پاسخگویی اجتماعی، مشارکت مردمی

۱ و ۲- مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

ارزیابی خطرپذیری و تاب‌آوری نواحی شش‌گانه شهر گرگان در برابر تهدیدات و سوانح طبیعی

حانیه لقایا؛ زهرا رجایی^۲

haniyehlaghaya@gmail.com

چکیده

خطرپذیری و تاب‌آوری در برابر تهدیدات، سوانح طبیعی از جمله مباحث حیاتی در مدیریت بحران، توسعه پایدار بوده است. حال آنکه پژوهش حاضر به بررسی خطرپذیری و تاب‌آوری نواحی شش‌گانه شهر گرگان در برابر تهدیدات و سوانح طبیعی می‌پردازد و در همین راستا از روش توصیفی-تحلیلی، پیمایشی استفاده شده و جامعه آماری این تحقیق کلیه ساکنان شهر گرگان بوده است و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۱۹۳ نفر و از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و برای سنجش متغیر مدیریت تاب‌آوری شهری-منطقه‌ای در قالب مقیاس پنج‌گزینه‌ای لیکرت تنظیم گردید و سپس در ادامه نتایج پژوهش نشان می‌دهند که همه ابعاد پنج‌گانه مربوط به تاب‌آوری همبستگی لازم داشته‌اند به‌طوری‌که ضریب معنی‌داری در همه ابعاد و نواحی شش‌گانه این شهر کمتر از (۰,۰۵) بوده و لذا همبستگی با تحقق و افزایش تاب‌آوری شهری و نواحی شهری گرگان مورد تأیید قرار گرفتند. همچنین تأثیر این ابعاد در شهر گرگان و نواحی مختلف آن نیز قابل تأیید می‌باشد. این بدین معنی است که برنامه‌ریزی و مدیریت شهری مطلوب در شهر گرگان برای آنکه بتواند در برابر مخاطرات محیطی این شهر را تاب‌آور نماید نیازمند توجه فرایندهای علمی-اجرایی در فرایند پروسه مدیریت، برنامه‌ریزی شهری به ابعاد پنج‌گانه است. بدین ترتیب سیاست‌های ملی، چارچوب‌های قانونی مؤثر بر کاهش خطرپذیری بلایا؛ منابع و خدمات تخصیص‌یافته برای برنامه‌های اجرایی با رویکرد کاهش خطرپذیری بلایا؛ سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه اجتماعی با رویکرد کاهش خطرپذیری بلایا؛ سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و مولد با رویکرد کاهش خطر آسیب‌پذیری؛ داده‌های مربوط به مخاطرات و اطلاعات مربوط به آسیب‌پذیری با ارزیابی‌های خطرپذیری ملی و محلی برای حمایت از واکنش، بازیابی مؤثر در زمان‌های موردنیاز عواملی هستند که به‌منظور تاب‌آور نمودن شهر گرگان و نواحی آن از طریق بسترسازی‌های لازم در نظام تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، منطقه‌ای و آمایش فضا باید موردتوجه قرار گیرند.

واژگان کلیدی: خطرپذیری، تاب‌آوری شهری، تهدیدات، سوانح طبیعی.

۱. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری از دانشگاه علوم تحقیقات تهران، تهران، ایران

بررسی ظرفیت های اجتماعی-فرهنگی و اقتصادی محله با رویکرد تسهیلگری اجتماع محور

(مطالعه موردی: محله حجاب شهر مشهد)

مهدی شکوری؛ رضا داورخواه؛ فاطمه پیروی؛ مجتبی قره باغی^۴

چکیده

تسهیلگری اجتماع محور رویکردی است که بر توانمندسازی جامعه محلی برای شناسایی نیازها، بیان مسائل و یافتن راهکارهای مشارکتی تأکید دارد. این رویکرد به جای ارائه راه حل های بیرونی، فرآیند گفت و گو و تصمیم گیری جمعی را تقویت می کند و بستر لازم برای تعریف پروژه های مشارکت محور آینده را فراهم می سازد. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی و تحلیل وضعیت اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی محله حجاب ۷۹ در منطقه ۱۰ شهرداری مشهد مقدس (زون تجاری حجاب ۷۹) با بهره گیری از رویکرد تسهیلگری اجتماع محور است. در این راستا، ضمن بررسی ظرفیت ها و نقاط قوت محله، محدودیت ها و چالش های پیش رو نیز مورد ارزیابی قرار گرفت تا زمینه ای برای طراحی مداخلات و پروژه های آینده فراهم شود. روش تحقیق به صورت ترکیبی (کمی - کیفی) انجام شد. در بخش کمی، از پرسشنامه محقق ساخته برای گردآوری اطلاعات زمینه ای و دیدگاه های جامعه محلی استفاده گردید. در بخش کیفی نیز داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساخت یافته، مشاهده میدانی و تحلیل محتوای متنی جمع آوری شد. جامعه پژوهش شامل ساکنان، فعالان اجتماعی و ذی نفعان محله بود که با نمونه گیری هدفمند و روش گلوله برفی انتخاب شدند. برای تحلیل نهایی، ارائه راهبردها و پیشنهاد پروژه ها از چارچوب SWOT استفاده شد. یافته ها نشان داد که محله حجاب ۷۹ از ظرفیت هایی همچون حضور کسبه قدیمی، بازارچه فعال و فضاهای سبز برخوردار است، اما در حوزه هایی نظیر کیفیت آسفالت و معابر، روشنایی، سرزندگی فعالیت های اقتصادی و میزان مشارکت اجتماعی با ضعف هایی مواجه است. همچنین شاخص سرمایه اجتماعی در سطح متوسط قرار دارد و نیازمند تقویت بیشتر است. نتایج پژوهش بیانگر آن است که استفاده از رویکرد تسهیلگری اجتماع محور می تواند ابزاری کارآمد برای شناخت واقع بینانه وضعیت محلات، استخراج نیازها و ظرفیت ها، و طراحی پروژه های مشارکت محور آینده باشد.

واژگان کلیدی: تسهیلگری، تسهیلگری اجتماع محور، محله، توانمندسازی

۱. دانشجوی دکتری جامعه شناسی، دانشگاه الزهرا تهران، تهران، ایران

۲. کارشناس شهرسازی دانشگاه خيام مشهد، مشهد، ایران

۳. دانشجوی دکتری جامعه شناسی، دانشگاه شهید بهشتی تهران، تهران، ایران

۴. مسئول روابط عمومی شهرداری منطقه تامن مشهد، مشهد، ایران

چالش ها و موانع پیچیده مدیریت زمان در پروژه های شهری: تحلیل عوامل تأثیرگذار و راهکارهای اجرایی برای بهینه سازی فرایندها و دستیابی به توسعه پایدار

مرضیه سلطانی^۱، محمد رضا ساران^۲، کیمیا حبیبی^۳، آنیس نوروزی^۴

soltani-mar@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق به تحلیل چالش ها و راهکارهای مدیریت زمان در پروژه های شهری پرداخته است. هدف اصلی شناسایی عواملی است که بر زمانبندی پروژه های شهری تأثیر می گذارند و ارائه راهکارهایی برای بهبود این فرایندها. داده ها از طریق پرسشنامه به ۱۰۸ نفر از مدیران و کارشناسان پروژه های شهری در مشهد جمع آوری شدند که ۹۵ پاسخ معتبر به دست آمد. نتایج نشان داد که چالش های عمده شامل کمبود نیروی انسانی (میانگین ۴,۳۲ از ۵)، مشکلات مالی (میانگین ۴,۱۴ از ۵)، و عدم هماهنگی بین واحدها (میانگین ۳,۹۷ از ۵) هستند. تحلیل واریانس نشان داد که استفاده از فناوری های نوین مانند نرم افزارهای مدیریت پروژه و سیستم های اطلاعات جغرافیایی تأثیر معناداری بر کاهش تأخیرات پروژه ها دارد ($p\text{-value} < 0,05$). همچنین، ۷۸,۲٪ از پاسخ دهندگان معتقد بودند که استفاده از نرم افزارهای مدیریت پروژه موجب افزایش هماهنگی و کاهش تأخیرات می شود. نتایج این تحقیق پیشنهاداتی برای بهبود مدیریت زمان شامل استفاده از فناوری های نوین، آموزش نیروی انسانی متخصص، و بهبود تعاملات بین دستگاه های دولتی ارائه می دهد که می تواند به مدیران شهری کمک کند تا پروژه ها را به طور مؤثرتر و در زمان بندی دقیق تری اجرا کنند.

کلید واژه ها: مدیریت زمان، پروژه های شهری، چالش ها، فناوری های نوین، تحلیل واریانس، نرم افزارهای مدیریت پروژه.

^۱ کارشناس بودجه معاونت برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ مسئول برنامه ریزی سازمان یازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس شهرسازی منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

تحلیل تاثیر فرهنگ سازمانی شهرداری ها بر تحقق نظام پاسخگو و مردم محور در حکمرانی محلی (مطالعه موردی: شهرداری کلان شهر مشهد)

محمد ابراهیم نوروزیان^۱، علی اسمعیل زاده جاغرق^۲، مهدی کیمیائی^۳، محمدحسن زروندی^۴

Meno13970102@gmail.com

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیر فرهنگ سازمانی شهرداری مشهد بر تحقق حکمرانی محلی پاسخگو و مردم محور پرداخته است. شهرداری ها به عنوان نهادهای اجرایی محلی، نقش مهمی در توسعه شهری و رضایت شهروندان دارند و فرهنگ سازمانی می تواند به بهبود کیفیت خدمات شهری کمک کند. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی است و داده ها از طریق پرسشنامه و مصاحبه با مدیران و کارکنان شهرداری مشهد جمع آوری شده است. جامعه آماری شامل تمامی مدیران و کارکنان شهرداری مشهد است. برای تحلیل داده ها از آزمون های آماری مانند همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی و مدل معادلات ساختاری (SEM) استفاده شده است. نتایج نشان داد که فرهنگ سازمانی شهرداری مشهد تأثیر زیادی بر افزایش پاسخگویی، شفافیت و مشارکت شهروندان دارد. این تحقیق پیشنهاداتی برای بهبود فرهنگ سازمانی شهرداری مشهد ارائه می دهد تا تعاملات و کیفیت خدمات بهبود یابد.

کلید واژه ها: فرهنگ سازمانی، حکمرانی محلی، شهرداری مشهد، نظام پاسخگو و مردم محور، مشارکت شهروندی.

^۱ کارشناس ایمنی و سلامت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.
^{۲،۳،۴} کارشناس ایمنی و سلامت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

نقش هماهنگی بین سازمانی در مدیریت بحران های شهری: بررسی تطبیقی تجارب موفق جهانی و ارائه راهکارهای اجرایی برای کلان شهر مشهد

کیما حبیبی^۱، انیس نوروزی^۲، محمد رضا ساران^۳، مرضیه سلطانی^۴

habibi-k@mashhad.ir

چکیده

در سال های اخیر، پیچیدگی و شدت بحران های شهری، ضرورت تقویت هماهنگی بین سازمانی را در مدیریت مؤثر آن ها بیش از پیش آشکار ساخته است. این تحقیق به بررسی نقش هماهنگی بین سازمانی در مدیریت بحران های شهری در مشهد و تحلیل تأثیر آن بر بهبود عملکرد مدیریت بحران می پردازد. داده های این تحقیق از ۱۰۲ نفر از مدیران و کارشناسان شهرداری مشهد و سازمان های مرتبط با بحران ها جمع آوری شد. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه استاندارد بود که به طور خاص به سنجش میزان هماهنگی بین سازمان ها و تأثیر آن بر کاهش زمان پاسخ گویی و میزان خسارات در بحران ها پرداخته است. نتایج تحقیق نشان داد که ۷۸٪ از پاسخ دهندگان معتقد بودند که سطح بالای هماهنگی بین سازمانی باعث کاهش ۳۵٪ در زمان واکنش به بحران ها شده است. همچنین ۶۳٪ از پاسخ دهندگان اذعان داشتند که بهبود هماهنگی میان نهادها موجب کاهش ۲۷٪ در میزان خسارات مالی بحران ها در سال های اخیر شده است. از طرفی، ۸۵٪ از مدیران تأکید کردند که استفاده از فناوری های نوین اطلاعاتی مانند سیستم های اطلاعات جغرافیایی و سنجش از راه دور می تواند تا ۴۲٪ دقت در تصمیم گیری های بحران را افزایش دهد. پیشنهادات تحقیق شامل تقویت سیستم های ارتباطی و اطلاعاتی بین سازمان ها، آموزش های مستمر برای بهبود آمادگی در بحران ها و افزایش تعاملات بین بخش های دولتی و خصوصی بود.

کلید واژه ها: هماهنگی بین سازمانی، مدیریت بحران های شهری، آمادگی سازمانی، سرعت واکنش به بحران، سیستم های نوین اطلاعاتی

^۱ کارشناس شهرسازی منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ مسئول برنامه ریزی سازمان یازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس بودجه معاونت برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

آسیب‌شناسی نظام مدیریت شهری در ایران (یک مطالعه تطبیقی)

محسن رضائی^۱، مهسا قائمی^۲، محمدرضا حسن‌پور^۳، فرزانه عدالتی نیک^۴

mohsen.rezaee2001@gmail.com

چکیده

مدیریت شهری به‌عنوان یک مسئله پیچیده و چندبعدی در کشورها، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، با چالش‌های متعددی مواجه است. در این مقاله، به آسیب‌شناسی نظام مدیریت شهری در ایران پرداخته شده است. هدف اصلی این پژوهش شناسایی و تحلیل مشکلات و چالش‌های ساختاری، مالی، فرهنگی-اجتماعی و فنی در نظام مدیریت شهری ایران و مقایسه آن با تجربیات موفق جهانی است. برای این منظور، از روش مطالعه تطبیقی بهره گرفته شده است که در آن وضعیت مدیریت شهری در کشورهای پیشرفته مانند آلمان، هلند، کره جنوبی و ژاپن مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهند که مشکلات ساختاری مانند نبود هماهنگی بین‌بخشی و فقدان مدیریت یکپارچه شهری، مشکلات مالی مانند کمبود منابع مالی پایدار، مشکلات فرهنگی-اجتماعی مانند عدم مشارکت مؤثر شهروندان، و مشکلات فنی مانند عدم استفاده از فناوری‌های نوین، از مهم‌ترین چالش‌ها در مدیریت شهری ایران هستند. در این مقاله، همچنین پیشنهادات کاربردی برای بهبود نظام مدیریت شهری ایران بر اساس تجارب جهانی ارائه شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهند که با اصلاحات ساختاری، توسعه منابع مالی، تقویت فرهنگ مشارکت شهروندی و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، می‌توان به بهبود عملکرد نظام مدیریت شهری در ایران دست یافت.

کلید واژه‌ها: مدیریت یکپارچه شهری، کمبود منابع مالی پایدار، مشکلات فرهنگی-اجتماعی.

^۱ رئیس اداره بررسی و تدوین لوایح، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ مسئول امور پیگیری مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس هماهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

تبیین الگوی حکمروایی مشارکتی در بازآفرینی پایدار بافت های ناکارآمد شهری

نمونه موردی: کلان شهر مشهد

محمد هادی درودی^۱، حسین حاتمی نژاد^۲، سعید زنگنه شهرکی^۳، احمد پور احمد^۴

darroodi.m@ut.ac.ir

چکیده

فرآیندهای ناکارآمدی، رکود و افت بافت های شهری که منجر به ایجاد زوال و فرسودگی در فضاهای شهر می گردند، از جمله چالش های اساسی عصر حاضر شهرها می باشد. این مسائل از جمله دلایلی هستند که سیاستگذاران و برنامه ریزان شهری را مجاب به ارائه راهبردها و راهکارهای نوین مدیریتی در مواجهه با این مشکلات نموده است. هدف این مقاله تبیین نقش و جایگاه حکمروایی مشارکتی در فرایند بازآفرینی پایدار بافت های فرسوده و ناکارآمد شهر مشهد می باشد. این پژوهش با رویکردی کیفی و در راستای تبیین حکمروایی مشارکتی در این فرایند می باشد. برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز از تکنیک های مشاهده، مصاحبه و پرسشنامه (نمونه گیری هدفمند) استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد در بررسی یک دوره ۳۰ ساله (۱۳۷۰-۱۴۰۰) دو رویکرد متفاوت و متمایز قابل تشخیص می باشد. در دوره اول رویکرد غالب مداخله در این بافت ها نوسازی توأم با نگاه اقتصادی و پروژه محور، بدون در نظر گرفتن مشارکت ساکنان و اجتماع محلی در این فرایند می باشد. در دوره دوم، رویکرد بازآفرینی شهری با نگاه جلب مشارکت ساکنان و اجتماع محلی از طریق تسهیلگری و ایجاد دفاتر توسعه محله و تغییر نگرش در دولت و بخش عمومی از نوسازی و پروژه محوری به بازآفرینی پایدار شهری صورت پذیرفته است. با توجه به ویژگی های کنشگران هر دوره، منافع و علایق آنها و همچنین قدرت اثرگذاری بر سایر کنشگران مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت.

کلید واژه : حکمروایی مشارکتی، بازآفرینی پایدار شهری، بافت های ناکارآمد، مشهد

^۱. دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۲. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۳. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۴. استاد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران، تهران، ایران

سناریو نویسی ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری با مشارکت مردم جهت ارتقا جهش تولید با رویکرد حکمروایی

امید سعیدی^۱

omid.saeidi16@gmail.com

چکیده

ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری، یک استراتژی کلیدی برای ارتقای جهش تولید و بهبود وضعیت اقتصادی کشور است که نیازمند طراحی سناریوهای متنوع و جامع می باشد. ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری با مشارکت مردم نقشی کلیدی در ارتقای جهش تولید با رویکرد حکمروایی ایفا می کند. در این مقاله، به بررسی راهکارهای عملی برای ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری با مشارکت مردم پرداخته شد روش تحقیق حاضر با هدف کاربردی و به منظور ترویج فرهنگ کارآفرینی و نوآوری های شهری طراحی شده است. این تحقیق از روش توصیفی-تحلیلی بهره می برد و داده ها و اطلاعات آن به صورت کتابخانه ای جمع آوری می شوند. تحلیل داده ها با استفاده از سناریو نویسی کیفی انجام شد تا تأثیرات احتمالی سناریوهای مختلف بررسی گردد. نتایج نشان می دهد سه سناریو اصلی شامل توسعه اکوسیستم کارآفرینی محلی، آموزش و توانمندسازی جامعه، و حکمرانی مشارکتی، هر یک با پیشرانها، نتایج و منابع اجرایی خاص خود می توانند به طور مؤثری به تحقق این اهداف کمک کنند. با شناسایی اثرات مثبت هر سناریو، مانند ایجاد اشتغال، افزایش نرخ کارآفرینی و بهبود خدمات عمومی، می توان به رویکردی هماهنگ دست یافت که نه تنها به رشد اقتصادی منجر می شود بلکه اعتماد عمومی را تقویت کرده و فساد را کاهش می دهد. در نهایت، همکاری میان بخش های مختلف جامعه، از جمله دولت، بخش خصوصی و نهادهای آموزشی، برای اجرای موفق این سناریوها ضروری است.

کلید واژه ها: فرهنگ کارآفرینی، نوآوری های شهری، مشارکت مردم، جهش تولید، سناریو نویسی

^۱ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه خوارزمی تهران، تهران، ایران.

ارزیابی تأثیر کیفیت حکمرانی بر رشد اقتصادی و توسعه پایدار در ایران

کرامت الله حیدری رستمی^۱، عباس خسروانی^۲، علی رضا محمودی^۳

k-heydarirostami@araku.ac.ir

چکیده

این پژوهش به ارزیابی تأثیر کیفیت حکمرانی بر رشد اقتصادی و توسعه پایدار در ایران از طریق نظرسنجی جامع از دیدگاه ذی نفعان (سیاست گذاران، فعالان اقتصادی و جامعه مدنی) می پردازد. کیفیت حکمرانی، شامل شفافیت، پاسخگویی، اثربخشی دولت، حاکمیت قانون و کنترل فساد، به عنوان عاملی کلیدی در کاهش نابرابری های اقتصادی و زیست محیطی و تقویت کارایی اقتصادی بررسی شد. داده ها از ۲۵۰ ذی نفع با استفاده از پرسشنامه ساختاریافته و مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری و با روش های اقتصادسنجی (رگرسیون OLS و تحلیل سری های زمانی ARDL) و تحلیل محتوای کیفی تحلیل شدند. نتایج نشان داد که کیفیت حکمرانی تأثیر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی، توسعه پایدار و ادراک از حکمرانی دیجیتال دارد. قوی ترین اثر بر توسعه پایدار مشاهده شد، که بر اهمیت حکمرانی زیست محیطی در مواجهه با چالش های اقلیمی و آلودگی در ایران تأکید دارد. تحلیل کیفی مضامینی نظیر نیاز به شفافیت دیجیتال و حکمرانی مشارکتی را برجسته کرد. میانگین ادراک از کیفیت حکمرانی متوسط به بالا و از تأثیر آن بر رشد و پایداری بسیار مثبت بود. همبستگی های مثبت، روابط معنادار را تأیید کردند، هرچند عوامل خارجی مانند تحریم ها و وابستگی به نفت اثرگذاری را محدود کرده اند. این یافته ها بر نقش حکمرانی در کاهش نفرین منابع و تقویت نوآوری تأکید می کنند.

کلید واژه ها کیفیت حکمرانی، رشد اقتصادی، توسعه پایدار، حکمرانی دیجیتال

^۱ دکتری حسابداری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اراک، اراک، ایران.

^۲ دکتری جامعه شناسی، مدرس مدعو گروه اقتصاد دانشگاه اراک، شهر اراک، ایران.

^۳ دکتری جغرافیا گرایش مدیریت شهری و شهردار اراک، ایران.

واکاوی الگوهای واکنش دولت‌های محلی و شهرداری‌ها به بحران‌های مالی: از آسیب‌پذیری تا تاب‌آوری مالی

مهران حاجی‌لو^۱، آیت رشنوفر^۲

Mehran_hajilou@modares.ac.ir

چکیده

تاب‌آوری مالی شهرداری‌ها مفهومی کلیدی در مدیریت بحران‌های اقتصادی است که توانایی آن‌ها را در حفظ پایداری مالی و ارائه خدمات عمومی در مواجهه با شوک‌های مالی نشان می‌دهد. این پژوهش با هدف بررسی ابعاد تاب‌آوری مالی و شناسایی الگوهای پاسخ شهرداری‌ها به بحران‌های مالی انجام شده است. روش تحقیق کیفی و مبتنی بر تحلیل اسنادی و مطالعات تطبیقی بوده و از طریق بررسی تجارب کشورهای مختلف از جمله ایتالیا، فرانسه، بریتانیا، پرتغال، هلند، سوئد و ایالات متحده آمریکا، راهبردهای متنوع شهرداری‌ها در تقویت تاب‌آوری مالی تحلیل شده است. نتایج نشان می‌دهد که تاب‌آوری مالی دارای پنج بُعد اصلی است: استحکام مالی، ظرفیت پیش‌بینی، آگاهی، انعطاف‌پذیری و توان بازیابی. همچنین، چهار الگوی اصلی پاسخ به شوک‌های مالی شامل رویکردهای کنش‌گرایانه، انطباقی، واکنشی و بی‌تفاوت شناسایی شد. یافته‌ها حاکی از آن است که ظرفیت‌های پیش‌بینی و آگاهی نقش برجسته‌تری در پاسخ مؤثر به بحران‌های مالی دارند و شهرداری‌هایی که به‌طور فعال و بلندمدت برنامه‌ریزی کرده‌اند، از تاب‌آوری بیشتری برخوردارند. در پایان، مجموعه‌ای از راهکارهای کلیدی برای تقویت تاب‌آوری مالی شهرداری‌ها پیشنهاد شده است؛ از جمله تنوع‌بخشی به منابع درآمدی، ایجاد ذخایر مالی، توسعه زیرساخت‌های پایدار، مشارکت عمومی-خصوصی و مدیریت ریسک مالی.

کلید واژه: تاب‌آوری مالی، شهرداری، دولت محلی، شوک مالی، الگوهای پاسخ

آینده پژوهی حکمروایی محلی در کلانشهر مشهد

(تدوین سناریوهای مشارکتی برای شهری با هویت زیارتی)

مسعود داوری نژاد مقدم^۱، نازنین علیزاده^۲

davarinezhad@binaloud.ac.ir

چکیده

حکمروایی محلی در کلانشهرهای ایران، به ویژه در شهرهایی با هویت زیارتی مانند مشهد، با چالش های منحصر به فردی همچون جمعیت شناور گسترده، حضور چند لایه نهادها و فشار بر زیر ساخت های شهری روبه رو است. این پژوهش با رویکردی آینده پژوهانه، به دنبال تدوین سناریوهای مشارکتی برای حکمروایی محلی در مشهد در افق ۱۴۱۰ است. روش تحقیق ترکیبی و مبتنی بر «سناریوسازی سیستماتیک» است. در فاز نخست، روندهای کلیدی و عوامل عدم قطعیت از طریق مرور ادبیات و تحلیل اسنادی شناسایی شدند. در فاز دوم، با مشارکت ۲۰ خبره از طریق روش دلفی، دو محور اصلی عدم قطعیت شامل «میزان مشارکت شهروندی» (شامل ساکنان و مهمانان زیارتی) و «درجه همکاری بین نهادی»، تعیین و چهار سناریوی روایی تدوین گردید. یافته ها نشان می دهد که آینده حکمروایی در مشهد به تعامل پویای میان نهادهای مذهبی، شهروندان، شهرداری و سیاست های کلان کشور وابسته است و سناریوهای مبتنی بر «مشارکت دوگانه، همکاری فرابخشی و انعطاف پذیری»، بیشترین ظرفیت را برای پاسخ به چالش های آینده دارند. این مطالعه می تواند راهنمای سیاست گذاری برای شهرهای زیارتی در مسیر حکمروایی پایدار و هوشمند باشد.

کلید واژه: آینده پژوهی، حکمروایی محلی، سناریوسازی، مشارکت شهروندی، کلانشهر مشهد.

^۱. دکتری برنامه ریزی شهری، استادیار گروه شهرسازی مؤسسه آموزش عالی بینالود، ایران

^۲. دکتری شهرسازی، کارشناس مطالعات مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد، ایران

تحلیل حکمرایه محلی در شهر مشهد: تبیین شاخص های کلیدی و راهکارهای بهبود

محسن رضائی^۱، مهسا قائمی^۲، محمدرضا حسن پور^۳، فرزانه عدالتی نیک^۴

mohsen.rezaee2001@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارزیابی وضعیت حکمرایه محلی در شهر مشهد و شناسایی عوامل مؤثر بر آن انجام شده است. روش تحقیق به صورت ترکیبی (کیفی-کمی) و با استفاده از ابزارهای پرسشنامه و مصاحبه نیمه ساختاریافته و تحلیل اسناد اجرا شده است. جامعه آماری این پژوهش را شهروندان مشهدی، مدیران و کارشناسان شهرداری، اعضای شورای شهر، و اساتید دانشگاهی مرتبط با حوزه مدیریت شهری تشکیل می دهند. نمونه گیری به دو روش تصادفی طبقه بندی شده (برای پرسشنامه های شهروندی) و هدفمند (برای مصاحبه با متخصصان) انجام شده است. به طور کلی با توجه به اینکه حجم جامعه شهروندان نامحدود است با استفاده از روش مورگان حجم نمونه ۳۸۵ نفر شناسایی شد و برای مصاحبه با خبرگان ۱۵ نفر در فرآیند پژوهش شرکت کردند. یافته ها نشان می دهد که شاخص های کلیدی حکمرایه محلی شامل مشارکت شهروندی (میانگین ۲٫۱)، شفافیت (۲٫۴)، پاسخگویی (۲٫۳)، عدالت فضایی (۲٫۷) و کارآمدی مدیریتی (۲٫۵) همگی در سطحی پایین تر از حد مطلوب قرار دارند. تحلیل های آماری ($p < 0.01$) تأیید می کنند که این تفاوت ها از نظر آماری معنادار هستند. نتایج تحلیل SWOT نشان داد که تمرکزگرایی (با فراوانی ۸۲٪) و ضعف سیستم نظارتی (۷۸٪) مهم ترین موانع حکمرایه محلی محسوب می شوند، در حالی که وجود ساختار شورای محله ای (۷۳٪) و تمایل شهروندان به مشارکت (۶۸٪) به عنوان مهم ترین نقاط قوت و فرصت ها شناسایی شدند. تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که شفافیت ($\beta = 0.42$) و پاسخگویی ($\beta = 0.35$) بیشترین تأثیر را بر بهبود حکمرایه محلی دارند. این پژوهش نشان داد که با تمرکز بر سه راهبرد کلیدی: ۱) افزایش اختیارات نهادهای محلی، ۲) تقویت شفافیت مالی و تصمیم گیری، و ۳) گسترش سازوکارهای مشارکت شهروندی، می توان به بهبود قابل توجهی در حکمرایه محلی مشهد دست یافت. یافته های این مطالعه می تواند مبنای علمی مناسبی برای برنامه ریزی های آتی مدیریت شهری در مشهد و سایر کلان شهرهای ایران باشد.

کلید واژه ها: حکمرایه محلی، مشارکت شهروندی، شفافیت، پاسخگویی، مشهد، مدیریت شهری.

^۱ رئیس اداره بررسی و تدوین لوایح، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ مسئول امور پیگیری مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس هماهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

بررسی نقش نوآوری های فناورانه در ارتقاء کیفیت حکمرایه محلی در کلانشهر مشهد

الهام سعید^۱، رضا جوادی^۲، راحله سعید^۳، نفیسه جعفرزاده^۴

saeid-e@mashhad.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش نوآوری های فناورانه در ارتقاء کیفیت حکمرایه محلی در کلانشهر مشهد انجام پذیرفته است. پژوهش حاضر از نظر رویکرد کلی، کاربردی است، همچنین از منظر شیوه گردآوری داده ها، توصیفی - پیمایشی محسوب می شود و بر تحلیل داده های کمی استوار است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه مدیران، کارشناسان و متخصصان فعال در حوزه های فناوری اطلاعات، برنامه ریزی شهری و مدیریت شهری در کلانشهر مشهد تشکیل می دهند. با توجه به اهداف پژوهش و دسترسی به افراد متخصص، از روش نمونه گیری هدفمند (قضاوتی) استفاده شده است تا بتوان از طریق انتخاب آگاهانه افراد مطلع، داده های کیفی و کمی معتبرتری جمع آوری کرد. حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران برای جوامع محدود به تعداد ۱۰۰ نفر تعیین گردیده است. ابزار گردآوری داده ها در این مطالعه، پرسشنامه محقق ساخته بوده که بر اساس مؤلفه های شناسایی شده از ادبیات نظری و پیشینه پژوهش طراحی شده است. روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظر خبرگان و روایی سازه از طریق تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفته است. پایایی ابزار نیز با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شده که نتایج آن حاکی از پایایی مطلوب ابزار است (بیشتر از ۰,۷ برای همه مؤلفه ها). در گام تحلیل داده ها، از نرم افزار SPSS جهت انجام تحلیل های آماری توصیفی و استنباطی بهره گرفته شده است. یافته های پژوهش نشان می دهند که نوآوری های فناورانه به طور چشمگیری موجب بهبود فرآیندهای شفافیت و پاسخگویی در حکومت محلی مشهد شده اند. همچنین نتایج نشان داد که نوآوری های فناورانه تأثیرات معناداری بر بهبود حکمرایه محلی در کلانشهر مشهد دارند. این تأثیرات در زمینه های شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندی، کارآمدی و اثربخشی تصمیم گیری، و عدالت محوری به وضوح قابل مشاهده است.

کلید واژه ها: نوآوری های فناورانه، ارتقاء کیفیت حکمرایه محلی، کلانشهر مشهد.

^۱ کارشناس هماهنگی و پیگیری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ رئیس اداره هماهنگی و پیگیری اجرای مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس محاسب درآمد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس فرهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

بررسی حکمرانی مشارکتی در بازآفرینی بافت های فرسوده و تاثیر آن بر توسعه شهری مشهد مقدس

رسول اسمعیلی^۱، عمران قیطانی^۲، رضا قاسم پور آبکوه^۳، رسول شعاعی^۴

rasesmaeili@gmail.com

چکیده

بازآفرینی بافت های فرسوده شهری به عنوان یکی از راهکارهای کلیدی توسعه پایدار شهری، نیازمند رویکردی جامع و مشارکت محور در حکمرانی شهری است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش حکمرانی مشارکتی در فرآیند بازآفرینی بافت های فرسوده و تاثیر آن بر توسعه شهری، با تمرکز بر شهر مشهد مقدس انجام شده است. در این راستا، چهار فرضیه مورد بررسی قرار گرفت که به ترتیب شامل: تاثیر دفاتر تسهیل گری محلی بر حکمرانی مشارکتی و توسعه درونی، نقش حکمرانی مشارکتی در ارتقای نتایج بازآفرینی، تاثیر موانع نهادی و فرهنگی بر اثربخشی حکمرانی مشارکتی، و تاثیر مشارکت شهروندان بر تحقق توسعه پایدار شهری بودند. روش تحقیق از نوع کمی و با استفاده از پرسش نامه طراحی شده برای ۶۰ نفر از خبرگان حوزه بازآفرینی شهری بود. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده ها و آزمون همبستگی اسپیرمن برای آزمون فرضیه ها مورد استفاده قرار گرفت. نتایج نشان داد که تمامی فرضیه ها با سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵، تأیید شدند. دفاتر تسهیل گری نقش مؤثری در تقویت ارتباط میان ذی نفعان و ارتقای حکمرانی مشارکتی دارند؛ همچنین، حکمرانی مشارکتی به طور معناداری نتایج اقتصادی، اجتماعی و کالبدی بازآفرینی را ارتقا می دهد. در مقابل، موانع نهادی و فرهنگی اثربخشی این حکمرانی را کاهش داده و مشارکت فعال شهروندان نقش مهمی در تسريع فرآیند توسعه پایدار شهری ایفا می کند. یافته های این پژوهش بر ضرورت تقویت زیرساخت های مشارکتی، شفاف سازی نهادهای مسئول، و توانمندسازی شهروندان در برنامه های بازآفرینی شهری تأکید دارد.

کلید واژه ها: بازآفرینی شهری، حکمرانی مشارکتی، دفاتر تسهیل گری، مشارکت شهروندان، توسعه پایدار شهری، موانع نهادی، شهرداری مشهد

^۱ کارشناس مسئول امور قراردادها شهرداری منطقه دو مشهد، مشهد، ایران.

^۲ کارشناس سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی شهرداری منطقه دو مشهد، مشهد، ایران.

^۳ مسئول امور سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی شهرداری منطقه دو مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس برنامه ریزی شهرداری منطقه دو مشهد، مشهد، ایران.

ابزاری شدن جامعه مدنی توسط مدیریت شهری

مهدی صبح خیز؛ محمدجواد کارساز؛ سمانه مظلوم؛ مسلم کشت بندی ابدال آبادی؛

Mehdi.sobhkhiz8@gmail.com

چکیده

این مقاله به بررسی پدیده «ابزاری شدن جامعه مدنی توسط مدیریت شهری» و آثار آن بر استقلال و کارکردهای دموکراتیک نهادهای مدنی می پردازد. در این پژوهش، «ابزاری شدن» به معنای بهره گیری هدفمند مدیریت شهری از قابلیت ها و ظرفیت های جامعه مدنی برای تحقق اهداف سیاسی یا اجرایی خود، بدون توجه به استقلال، اصالت و منافع واقعی این نهادها تعریف می شود. روش تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی است و داده ها بر پایه مطالعه منابع کتابخانه ای، اسناد، و پژوهش های تجربی داخلی و خارجی گردآوری و تحلیل شده اند. یافته های تحقیق نشان می دهد که فرایند ابزاری شدن در چهار بُعد اصلی رخ می دهد: مالی - اقتصادی، ساختاری - سازمانی، گفتمانی رسانه ای، و مشارکتی تعاملی. در هر یک از این ابعاد، نوعی وابستگی یا کنترل غیرمستقیم بر نهادهای مدنی ایجاد می شود که در نهایت منجر به کاهش استقلال، تضعیف نقش نظارتی و مطالبه گری، و فرسایش اعتماد عمومی میان شهروندان و مدیریت شهری می گردد. نتایج همچنین حاکی از آن است که نبود چارچوب حقوقی شفاف برای تعامل مدیریت شهری با سازمان های مردم نهاد و وابستگی مالی آنان، از عوامل اصلی تداوم این وضعیت محسوب می شود. در پایان، مقاله پیشنهاد می کند برای حفظ اصالت و اثربخشی نقش جامعه مدنی، باید الگوی تعامل مبتنی بر اعتماد، شفافیت و پاسخگویی میان مدیریت شهری و نهادهای مردمی برقرار گردد تا جامعه مدنی از جایگاه ابزاری به نهادی مستقل و اثرگذار در حکمروایی شهری تبدیل شود.

کلید واژه ها: جامعه مدنی، مدیریت شهری، ابزاری شدن، حکمروایی شهری، مشارکت شهروندی

^۱ مسئول امور مناطق، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ مسئول امور نقشه برداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ مسئول امور صندوق های رفاهی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ جمعدار اموال، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

تأثیر نوع قراردادهای استخدامی بر مسئولیت پذیری و رضایت شغلی کارکنان شهرداری در نظام

حکمروایی شهری: مطالعه موردی کلانشهر مشهد

محمد نکو^۱، عباس بخشی^۲، امید سخاوتی فرا^۳، حسن نعمتی^۴

125salary@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با تمرکز بر شهرداری کلانشهر مشهد به بررسی نقش نوع قراردادهای استخدامی در سطح مسئولیت پذیری و رضایت شغلی کارکنان در چارچوب نظام حکمروایی شهری پرداخته است. اهمیت نیروی انسانی در ارتقای کیفیت خدمات عمومی و تحقق اصول بنیادین حکمروایی محلی، این مسئله را پیش می کشد که نوع رابطه استخدامی تا چه حد می تواند رفتارهای شغلی کارکنان را تحت تأثیر قرار دهد. این مطالعه به شیوه ای توصیفی-تحلیلی و با بهره گیری از روش پیمایشی انجام گرفته است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان بخش های مختلف شهرداری مشهد بوده و از طریق نمونه گیری طبقه ای نسبی، ۳۵۰ نفر برای بررسی انتخاب شده اند. ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه ای طراحی شده توسط پژوهشگر بود که با طیف لیکرت تنظیم شد و اعتبار آن با نظر متخصصان و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ تأیید گردید. نتایج حاصل از تحلیل داده های توصیفی نشان داد که کارکنان دارای قراردادهای رسمی و پیمانی، در مقایسه با کارکنان شرکتی و پروژه ای، سطح بالاتری از رضایت شغلی و مسئولیت پذیری را نشان می دهند. تحلیل های آماری نیز وجود رابطه معنادار میان نوع قرارداد استخدامی و متغیرهای وابسته را تأیید کرد. بر مبنای این یافته ها، ثبات شغلی و امنیت استخدامی از عوامل مهم در بهبود نگرش و عملکرد کارکنان محسوب می شود. از این رو، بازبینی در سیاست های جذب و به کارگیری نیروی انسانی با هدف افزایش عدالت استخدامی، انگیزه شغلی و بهره وری، می تواند گامی مؤثر در مسیر بهینه سازی نظام حکمروایی شهری باشد.

کلید واژه ها: قراردادهای استخدامی، مسئولیت پذیری، رضایت شغلی، شهرداری، حکمروایی شهری.

^۱ کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ کارشناس حقوقی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^{۳،۴} کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

ارزیابی و اولویت بندی نوآوری های تکنولوژیک در مدیریت بحران شهر هوشمند مشهد با استفاده از روش

AHP

غزاله قربانی بافقی^۱، مهسا حسینی^۲، مریم مظفری^۳، امین افشارپور^۴

ghazaleh.ghorbani@yahoo.com

چکیده

با توجه به رشد سریع شهرنشینی و پیچیدگی فزاینده مخاطرات طبیعی و انسان ساخت در کلان شهرها، بهره گیری از نوآوری های فناوریانه در بستر شهر هوشمند به عنوان راهبردی حیاتی برای ارتقای تاب آوری شهری و مدیریت مؤثر بحران ها مطرح شده است. هدف این پژوهش، شناسایی و اولویت بندی نوآوری های تکنولوژیک مؤثر در حوزه مدیریت بحران شهر مشهد در چارچوب مفاهیم شهر هوشمند است. در این راستا، ابتدا با مرور ادبیات نظری و بهره گیری از نظرات خبرگان، شش نوآوری کلیدی شامل سامانه های هشدار سریع، کلان داده ها و تحلیل پیش بین، پهپادها و ربات ها، اینترنت اشیا (IoT)، سامانه های GIS و اپلیکیشن های مشارکت محور شناسایی شدند. سپس با بهره گیری از روش فرایند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، این فناوری ها بر اساس معیارهای کارایی، هزینه، سهولت پیاده سازی، مقبولیت اجتماعی و پایداری رتبه بندی شدند. جامعه آماری پژوهش را ۱۵ نفر از متخصصان و مدیران فعال در حوزه مدیریت بحران و فناوری شهری تشکیل دادند. نتایج تحلیل ها نشان داد که «سامانه های هشدار سریع» و «کلان داده ها و تحلیل های پیش بین» بالاترین اولویت را در مدیریت بحران هوشمند مشهد دارند، در حالی که اپلیکیشن های مشارکت محور در اولویت پایین تری قرار گرفتند. یافته ها حاکی از اهمیت راهبردی ترکیب فناوری های پیشرفته با ساختارهای حکمرانی شهری در مواجهه با بحران ها است. در پایان، پیشنهادهایی کاربردی جهت تقویت زیرساخت های فناوریانه، آموزش نیروی انسانی و ارتقای مشارکت ذی نفعان در مسیر تحقق مدیریت بحران هوشمند ارائه شده است.

کلید واژه ها: شهر هوشمند، مدیریت بحران، نوآوری تکنولوژیک، تحلیل سلسله مراتبی (AHP)

^۱ کارشناس کنترل پروژه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ رئیس اداره تبلیغات صنوف سازمان ساماندهی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس هماهنگی و پیگیری حوزه شهردار، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس عمران، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

نقش حکمرانی داده در بهبود کیفیت داده های زیست محیطی در سطح شهرداری ها

سارا رحمانی؛ هانیه فلاح؛ حوریه صفایان؛ زهرا باقری؛

Rahmani-s@mashhad.ir

چکیده

شهرداری ها اغلب با چالش هایی نظیر پراکندگی، عدم یکپارچگی، و ناسازگاری در داده های زیست محیطی مواجه اند که تحلیل دقیق و برنامه ریزی جامع را دشوار می سازد. این مقاله به بررسی نقش محوری حکمرانی داده به عنوان یک چارچوب نظام مند در بهبود کیفیت داده های زیست محیطی در سطح شهرداری ها می پردازد. حکمرانی داده با تعریف سیاست ها، استانداردها، فرآیندها و مسئولیت ها، زمینه ساز جمع آوری، ذخیره سازی، پردازش و انتشار داده های زیست محیطی به شیوه ای منسجم و قابل اعتماد می شود. در این راستا، مؤلفه های کلیدی حکمرانی داده شامل تعریف مالکان داده، استقرار فرهنگ داده محور، تضمین امنیت و حریم خصوصی داده ها، و استفاده از فناوری های نوین (مانند سنسورهای هوشمند و سامانه های اطلاعات جغرافیایی) برای جمع آوری و پایش دقیق تر داده ها مورد بحث قرار می گیرد. نتایج این مقاله نشان می دهد که پیاده سازی مؤثر حکمرانی داده می تواند به افزایش دقت، یکپارچگی، به روز رسانی و دسترسی پذیری داده های زیست محیطی منجر شود.

کلید واژه ها: حکمرانی داده، زیست محیطی، شهرداری ها.

^۱ کارشناس دبیرخانه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ مسئول امور دبیرخانه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس محیط زیست، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس استعلام، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

تحلیل اثر سیاست های مدیریت شهری هوشمند بر کاهش ریسک آتش سوزی در ساختمان های بلندمرتبه:

مطالعه موردی کلان شهر مشهد

جواد شادمان پیره^۱، سعید وحدانی^۲، مجید صدیقی^۳، ناصر خورسندی عباسپور^۴

Shadj4385@gmail.com

چکیده

این مطالعه به تحلیل اثر سیاست های مدیریت شهری هوشمند در کاهش ریسک آتش سوزی در ساختمان های بلندمرتبه کلان شهر مشهد می پردازد. هدف اصلی تحقیق، شناسایی نقش و کارآمدی راهکارهای هوشمند شهری در پیشگیری و کاهش خطر حریق است. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و ترکیبی بوده و داده ها از طریق پرسشنامه های ساخت یافته و تحلیل آمار توصیفی و استنباطی جمع آوری و تحلیل شده اند. یافته ها نشان می دهد آموزش و آگاهی بخشی ساکنان، توسعه زیرساخت های فناوری هوشمند و تعامل مستمر میان مدیریت شهری و شهروندان از مهم ترین عوامل کاهش ریسک حریق هستند. همچنین، بومی سازی سیاست ها متناسب با شرایط منطقه ای و سرمایه گذاری در راهکارهای انسانی-اجتماعی به افزایش اثربخشی این سیاست ها کمک می کند. نتایج تحقیق تأکید می کند که به کارگیری رویکردهای چندبعدی و تلفیق فناوری و مشارکت مردمی، کلید موفقیت در مدیریت ریسک آتش سوزی در ساختمان های بلندمرتبه است. اجرای دقیق و هماهنگ این سیاست ها می تواند به کاهش چشمگیر خسارات و ارتقای ایمنی شهری منجر شود.

کلید واژه ها: مدیریت شهری هوشمند، ریسک آتش سوزی، حکمرانی محلی، ساختمان های بلندمرتبه، مشارکت شهروندان.

- ^۱ معاون شیفت عملیات حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.
- ^۲ کارشناس ایمنی ساختمان ها، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.
- ^۳ کارشناس ارشد حسابرسی اموال و ائبار، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.
- ^۴ فرمانده شیفت عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

بررسی تاثیر سواد مالی، استراتژی های سرمایه گذاری و اهداف توسعه پایدار بر سودآوری سازمانی با تعدیل گری حمایت دولت (مورد مطالعه: سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری مشهد)

ندا یوسف زاده^۱، سمانه سعادتیان^۲، زهرا بیک زاده^۳، منا بیرجندی راد^۴

Neda65yu@gmail.com

چکیده

در تحقیق حاضر به بررسی تاثیر سواد مالی، استراتژی های سرمایه گذاری و اهداف توسعه پایدار بر سودآوری سازمانی با تعدیل گری حمایت دولت در سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری مشهد پرداخته است. تحقیق فوق از نظر هدف، کاربردی و از منظر روش، توصیفی میباشد. تعداد نمونه، ۱۶۸ نفر از کلیه مدیران و کارشناسان سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری مشهد که به روش نمونه گیری تصادفی ساده و براساس فرمول کوکران انتخاب شد که با استفاده از آزمون چولگی - کشیدگی، تحلیل عاملی و معادلات ساختاری SmartPls به بررسی تاثیر بین فرضیه ها پرداخته شد. نتایج تحقیقات نشان می دهد که قدرت رابطه میان تمامی متغیرها مقدار قابل توجهی محسوب می شود و نشان می دهد همبستگی مشاهده شده معنادار است. بنابراین با اطمینان ۹۵٪ تمامی فرضیه ها تایید، بطوریکه تاثیر سواد مالی، استراتژی های سرمایه گذاری و اهداف توسعه پایدار بر سودآوری سازمانی با تعدیل گری حمایت دولت در سازمان پارکها و فضای سبز شهرداری مشهد تایید شد.

کلید واژه ها: سواد مالی، سرمایه گذاری، توسعه پایدار، سودآوری، حمایت دولت، شهرداری مشهد

^۱ کارشناس ارشد مدیریت امور شهری، مشهد، ایران.

^۲ کارشناس ارشد مدیریت کسب و کار، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس ارشد مهندسی منابع طبیعی، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس ارشد کشاورزی اکولوژیک، مشهد، ایران.

تحلیل و آسیب شناسی ظرفیت ها و واقعیت های حکمروایی محلی در ایران (با تأکید بر نظام شورایی)

صدرا رحمتی^۱

parspayab@gmail.com

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان یکی از ارکان توسعه سیاسی و اجتماعی، در ایران بر پایه نظام شورایی طراحی و در قانون اساسی تثبیت شده است. شوراهای اسلامی شهر و روستا، بر اساس اصول ۷ و ۱۰۰ تا ۱۰۶ قانون اساسی، وظیفه دارند با مشارکت مردم، اداره امور محلی را برعهده گیرند و به بهبود کیفیت حکمرانی کمک کنند. با وجود این ظرفیت قانونی، تجربه بیش از دو دهه فعالیت شوراهای نشان می دهد که میان ظرفیت های بالقوه این نهادها و واقعیت های موجود در عملکردشان فاصله معناداری وجود دارد. هدف این پژوهش، تحلیل ظرفیت ها و آسیب شناسی واقعیت های حکمروایی محلی در ایران با تأکید بر شوراهای اسلامی است. روش تحقیق، توصیفی، تحلیلی و مبتنی بر مطالعه اسنادی و تحلیل محتوای قوانین و پژوهش های پیشین است. یافته های تحقیق نشان می دهد که محدودیت اختیارات قانونی شوراهای، تداخل نهادی با ساختار متمرکز دولتی، نبود منابع مالی پایدار، ضعف در تخصص و حرفه ای سازی اعضا و کاهش اعتماد عمومی از مهم ترین موانع تحقق حکمروایی مطلوب محلی هستند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که اصلاح ساختاری در اختیارات شوراهای، افزایش شفافیت و پاسخ گویی، تقویت منابع مالی مستقل و آموزش تخصصی اعضا می تواند به ارتقای جایگاه شوراهای محلی و تحقق اهداف قانون اساسی منجر شود.

کلید واژه ها: حکمروایی محلی، شوراهای اسلامی، قانون اساسی، آسیب شناسی، توسعه محلی

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد و کارشناس سابق ترافیک شهرداری و فعال حوزه ترافیک

اثرسنجی حمل و نقل عمومی بر تغییرات کاربری اراضی شهری (مطالعه موردی: منطقه ۴ کلان شهر تبریز)

زهرا کوین^۱

zahrakeviv1373@gmail.com

چکیده

برنامه ریزی و مدیریت حمل و نقل شهری در عرصه عمومی جز لاینفک برنامه ریزی شهرها است که جنبه های مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی را مورد توجه قرار می دهد. شبکه دسترسی به عنوان استخوان بندی شهرها و سیستم حمل و نقل به عنوان یکی از مهم ترین عناصر در آنها به شمار می رود. از سویی دیگر، نظام کاربری زمین، از طریق همین شبکه های دسترسی و جریانات ترافیکی به طور مستمر و متقابل در ارتباط هستند و به همین دلیل حمل و نقل عمومی می تواند بارزترین تأثیرات را بر پراکنش کاربری ها، کاهش فاصله از ایستگاه های حمل و نقل عمومی و تراکم جمعیتی داشته باشد. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر سیستم حمل و نقل عمومی بر تغییرات کاربری اراضی در بازه ۱۰ ساله، از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵، به بررسی معیارهای مستخرج براساس مطالعات کتابخانه ای و داده های موجود، پرداخته است. با استفاده از نرم افزار Gis و مدل همبستگی پیرسون، تراکم جمعیتی، تغییرات کاربری های مسکونی، تجاری و عمومی، فواصل زیرمحلات از ایستگاه های حمل و نقل عمومی مترو و BRT بررسی شده اند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد در سال ۱۳۹۵ پراکنش کاربری مسکونی و تجاری در هر دو ناحیه افزایش یافته و این موضوع در ناحیه ۴ نسبت به ناحیه ۵ بیشتر است و سطح کاربری عمومی در هر دو ناحیه کاهش یافته است که می توان گفت، فاصله از ایستگاه ها با میزان کاربری تجاری رابطه معکوس و با تراکم جمعیتی رابطه مستقیم دارد.

کلید واژه ها: اثرسنجی، حمل و نقل عمومی، سیستم حمل و نقل شهری، تغییر کاربری، کاربری اراضی شهری، تبریز

^۱ کارشناسی ارشد مهندسی شهرسازی، گرایش برنامه ریزی شهری، موسسه آموزش عالی سراج

دیپلماسی شهری خلاق و برندسازی ایمن:

نقش حکمروایی محلی و آتش‌نشانی در شکل‌دهی هویت زیارتی مشهد

وحید ایرانفر^۱، سعید بشرویه^۲، بهروز کاظمی^۳، علی اکبر رضایی^۴

Vahidiranfar642@gmail.com

چکیده

مشهد به‌عنوان مهم‌ترین مقصد زیارتی ایران، علاوه بر جایگاه معنوی و فرهنگی، نیازمند تقویت تصویر خود از منظر ایمنی و تاب‌آوری است. پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش دیپلماسی شهری خلاق، صنایع خلاق، حکمروایی محلی و خدمات ایمنی، به‌ویژه سازمان آتش‌نشانی، در برندسازی «مشهد زیارتی ایمن» انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل شهروندان مشهدی و زائران داخلی و خارجی بوده و ۳۸۴ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. داده‌ها با پرسشنامه محقق‌ساخته جمع‌آوری و پس از اطمینان از روایی و پایایی، با تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌یابی معادلات ساختاری مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد که دیپلماسی شهری خلاق و صنایع خلاق تأثیر مستقیم و معناداری بر برندسازی ایمن دارند، حکمروایی محلی نقش میانجی مهمی در تقویت اثر صنایع خلاق دارد و خدمات ایمنی و آتش‌نشانی موجب ارتقای اعتماد و تصویر مثبت شهر می‌شوند. نتیجه‌گیری پژوهش آن است که برند «مشهد زیارتی ایمن» تنها از طریق تلفیق ابعاد فرهنگی، خلاق و ایمنی و با مشارکت فعال نهادهای محلی قابل تحقق است.

کلید واژه: دیپلماسی شهری خلاق، صنایع خلاق، حکمروایی محلی، برندسازی شهری، مشهد زیارتی ایمن

۱. معاون شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۲. فرمانده شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۳. معاون شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۴. فرمانده شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران

الگوهای زمانی ادغام شهری و نابرابری های پایداری: یک تحلیل داده محور از شهر ساری

محسن فرغان^۱، محمد مقیمی^۲، پاتریک هیلی^۳، جابر مالکی^۴، امین باغبان مازندرانی^۵

Mohsen.forghani7@gmail.com

چکیده

گسترش شهری در شهرهای با رشد سریع، اغلب منجر به ایجاد الگوهای ناهمگون در دسترسی، کیفیت مسکن و پایداری محیطی می شود که بازتاب دهنده پویایی های مرکز-پیرامون است. این مطالعه این سلسله مراتب فضایی را در شهر ساری، ایران، با استفاده از داده های ۶۲ محله که بر اساس سال الحاقشان (۱۹۲۱-۲۰۱۱) دسته بندی شده اند، کمی می سازد. یک چارچوب تصمیم گیری چندمعیاره، پایداری محله ها را از طریق شش شاخص ترکیبی - اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، مسکن، دسترسی و محیطی که از ۴۵ زیرشاخص قابل اندازه گیری مشتق شده اند، ارزیابی می کند. داده های سرشماری جمعیت و مسکن (۱۳۹۵) و اسناد شهرداری با مجموعه داده های مکانی تلفیق شدند و وزن شاخص ها با روش آنتروپی شانون محاسبه گردید. سپس از تکنیک TOPSIS برای تولید امتیازات مقایسه ای استفاده شد. آزمون های ANOVA و ANOVA ولج $p = 0.001 < F_{8,66}$ وجود تفاوت های آماری معنی دار بین گروه های زمانی مختلف را تأیید کردند. نتایج یک شیب واضح پایداری را نشان می دهد: هسته مرکزی و قدیمی ترین محله ادغام یافته (۱۹۲۱) به امتیاز کلی TOPSIS معادل ۰.۳۵ دست یافت، در حالی که مناطق پیرامونی و جدید (۲۰۱۱) به طور میانگین تنها ۰.۲۰۸ امتیاز کسب کردند که نشان دهنده کاهش ۷۵ درصدی در عملکرد است. بیشترین شکاف در شاخص های دسترسی (۱.۰۰ در مقابل ۰.۰۵) و مسکن (۱.۰۰ در مقابل ۰.۲۱) رخ داد، در حالی که شاخص های محیطی بهبود نسبی در مناطق جدیدتر (۰.۵۲ در مقابل ۰.۴۲) نشان دادند. این یافته ها حاکی از آن است که نابرابری های شهری در ساری به لحاظ زمانی ساختاریافته است و زمان الحاق به عنوان عاملی تعیین کننده تر از جغرافیا به تنهایی در نتایج پایداری عمل می کند. این مطالعه نشان می دهد که چگونه تلفیق آزمون های آماری با ابزارهای پشتیبان تصمیم گیری می تواند راهبردهای شهرداری را برای سرمایه گذاری هدفمند در محله های با عملکرد ضعیف هدایت کرده و از هدف بلندمدت توسعه متوازن شهری پشتیبانی کند.

کلید واژه: مرکز-پیرامون شهری، گسترش زمانی شهر، پایداری محله ای، تاپسیس، ادغام شهری، ساری

^۱. کارشناس کنترل و نظارت بر ساختمان، معاونت شهرسازی و معماری، شهرداری ساری، ایران

^۲. دانشکده علوم کامپیوتر، دانشگاه لیمریک، ایرلند

^۳. استاد ارشد، دانشکده علوم کامپیوتر، دانشگاه لیمریک، ایرلند

^۴. معاون دفتر شهرسازی و معماری، شهرداری ساری، ایران

^۵. رئیس واحد کنترل و نظارت بر ساختمان، معاونت شهرسازی و معماری، شهرداری ساری، ایران

اثر فناوری های هوشمند بر احساس امنیت و شادی شهری: مطالعه ای بر سیستم های پیش بینی حریق در کلانشهر مشهد

مهدی کریم جوزانی^۱، محمدامین کربلانی اسماعیلی^۲، محمدابراهیم موسوی پور^۳، حمید خانی^۴

Mehdikarimjozani@gmail.com

چکیده

هدف این تحقیق بررسی تأثیر فناوری های هوشمند بر احساس امنیت و شادی شهروندان در کلانشهر مشهد است. با توجه به اهمیت فناوری های پیش بینی حریق در کاهش حوادث و تأثیر آن ها بر کیفیت زندگی شهری، این پژوهش به ارزیابی این سیستم ها و نحوه تأثیر آن ها بر جامعه شهری مشهد پرداخته است. در این مطالعه از روش تحقیق ترکیبی (کیفی و کمی) استفاده شده و داده ها از طریق پرسشنامه ها و مصاحبه های نیمه ساختاریافته با کارشناسان حوزه آتش نشانی جمع آوری گردیده است. نتایج تحقیق نشان داد که به کارگیری فناوری های پیش بینی حریق نه تنها موجب کاهش میزان حوادث آتش سوزی می شود، بلکه تأثیر مثبت قابل توجهی بر افزایش احساس امنیت و شادی شهروندان دارد. این فناوری ها به ویژه در مناطقی که در معرض خطر بالای حوادث قرار دارند، می توانند به شکل چشمگیری اعتماد اجتماعی را تقویت کنند و کیفیت زندگی شهری را ارتقا دهند. همچنین، سرعت واکنش عملیات آتش نشانی از دیگر عوامل مهمی بود که در افزایش این احساسات مؤثر واقع شده است. این مطالعه نشان می دهد که سرمایه گذاری در فناوری های هوشمند می تواند به بهبود سطح امنیت و شادی در کلانشهرها کمک کند.

کلید واژه: فناوری های هوشمند، پیش بینی حریق، احساس امنیت، شادی شهری، کلانشهر مشهد.

۱. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۱۲، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۲. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۳۵، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۳. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران
۴. فرمانده شیفت عملیاتی ایستگاه ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران

ارزیابی و آسیب شناسی ظرفیت های حکمرانی محلی در مدیریت فرهنگی و اجتماعی پایدار (مطالعه موردی شهرداری مشهد)

زمان مراد زاده^۱ نیلوفر زنوزی مرند^۲ مجتبی ملانی^۳ و مهدیه قیابی^۴

Zamanmoradzadeh@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارزیابی و آسیب شناسی ظرفیت های حکمرانی محلی در مدیریت پایدار فرهنگی و اجتماعی شهرداری مشهد انجام شد. مطالعه حاضر از نظر روش، ترکیبی (کمی-کیفی) بود که در بخش کمی از پیمایش مقطعی و در بخش کیفی از رویکرد پدیدارشناسی تفسیری استفاده شد. جامعه آماری بخش کمی شامل ۳۸۴ نفر از شهروندان مراجعه کننده به دفاتر شهرداری مناطق سیزده گانه مشهد بود که به روش نمونه گیری سیستماتیک انتخاب شدند. در بخش کیفی نیز با ۳۰ نفر از مدیران و کارشناسان شهرداری مشهد مصاحبه به عمل آمد. ابزار گردآوری داده ها در بخش کمی پرسشنامه محقق ساخته و در بخش کیفی مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. یافته های کمی نشان داد که میانگین کل ظرفیت حکمرانی محلی (۲,۸۵) پایین تر از نقطه میانی کفایت (۳) است. پایین ترین امتیازات مربوط به عدالت اجتماعی (۲,۶۰) و شفافیت و پاسخگویی (۲,۷۰) و بالاترین امتیازات مربوط به انسجام اجتماعی (۳,۱۰) و دسترسی به خدمات فرهنگی (۳,۰۵) بود. نتایج رگرسیون نیز نشان داد عدالت اجتماعی ($\beta = 0,26$) و شفافیت ($\beta = 0,24$) قوی ترین پیش بین های ظرفیت حکمرانی هستند. داده های کیفی نیز چهار چالش اصلی ساختاری-نهادی (۳۹٪)، شفافیت (۲۴٪)، عدالت توزیعی (۲۱٪) و مشارکت شهروندی (۱۶٪) را شناسایی کرد. در نهایت نتایج نشان داد ظرفیت حکمرانی محلی در شهرداری مشهد برای مدیریت پایدار فرهنگی و اجتماعی در سطح مطلوبی قرار ندارد و نیازمند اصلاحات ساختاری است.

کلید واژه: حکمرانی محلی، مدیریت پایدار، ظرفیت سازی، عدالت اجتماعی، شفافیت

^۱. مسئول امور فرهنگسرای کودک و شاهنامه، مشهد، ایران

^۲. کارشناس کمیسیون های ماده صد، مشهد، ایران

^۳. مسئول امور راهنمای زائر، مشهد، ایران

^۴. کارشناس برنامه ریزی، مشهد، ایران

بررسی موانع و فرصت های به کارگیری فلسفه شهر دوستدار در نظام های مدیریتی مختلف

مریم خاکپور^۱، فاطمه زهرا چم پور^۲، فائزه اسدی^۳، علیرضا قاسمی زاده^۴

Khakpoor-m@mashhad.ir

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی موانع و فرصت های به کارگیری فلسفه «شهر دوستدار» در چارچوب نظام های مدیریتی مختلف و ارائه راهکارهایی برای ارتقای کیفیت زندگی تمامی شهروندان، به ویژه گروه های آسیب پذیر است. روش تحقیق به صورت توصیفی و تحلیلی و بر پایه مرور و تحلیل نظام مند منابع کتابخانه ای و اسنادی انجام شده است. یافته ها نشان می دهد که مهم ترین موانع پیاده سازی این فلسفه شامل نبود هماهنگی بین نهادی، کمبود منابع مالی پایدار، موانع فرهنگی و اجتماعی، ضعف زیرساختی و نقص در برنامه ریزی و سیاست گذاری است. از سوی دیگر، فرصت هایی همچون افزایش آگاهی عمومی، ارتقای مشارکت اجتماعی، بهره گیری از فناوری های نوین و توسعه مدل های همکاری بین بخشی، شرایط مناسبی برای تحقق شهر های دوستدار فراهم می آورد. نتیجه گیری پژوهش بیانگر آن است که موفقیت در این عرصه نیازمند رویکردی چندوجهی، اراده سیاسی پایدار و برنامه ریزی آینده نگر است.

کلمات کلیدی: شهر دوستدار، مدیریت شهری، موانع پیاده سازی، فرصت های شهری، گروه های آسیب پذیر.

^۱. کارشناس هماهنگی و پیگیری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. ناظر ارشد شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس حسابداری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش شهروندی فعال در ایجاد درآمدهای پایدار

احسان دایی صراف^۱، سمانه صنعتی^۲، آمنه محمدزاده اول^۳، صدیقه خانی^۴

Saraf-a@mashhad.ir

چکیده

شهروندی فعال به عنوان یک عنصر کلیدی در ایجاد و حفظ شهرهای پایدار شناخته می شود. این مقاله به بررسی نقش شهروندان در فرآیندهای توسعه پایدار شهری می پردازد. در ابتدا، مفهوم شهروندی فعال و اهمیت آن در ارتقاء مشارکت های اجتماعی و مدنی تحلیل می شود. سپس، به بررسی مثال هایی از شهرهایی پرداخته می شود که با حمایت و مشارکت شهروندان، موفق به دستیابی به اهداف پایداری شده اند. در ادامه، چالش ها و موانع موجود در راه تحقق شهروندی فعال و راهکارهای پیشنهادی برای تقویت این روحیه در جوامع مختلف مورد بحث قرار می گیرد. در نهایت، نتیجه گیری می کند که شهروندی فعال نه تنها موجب توسعه پایدار شهرها می شود، بلکه بستری مناسب برای تقویت هویت اجتماعی و فرهنگی جامعه ایجاد می کند. این مقاله می تواند به عنوان منبعی برای پژوهشگران، برنامه ریزان شهری و سیاست گذاران در راستای ایجاد شهرهای پایدار و بهبود کیفیت زندگی در جوامع شهرنشین مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: شهروندی، فعال، درآمدهای پایدار.

۱. مسئول امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. مسئول امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس سازمان بازاریابی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تاثیر پروژه های مسکن بر مدیریت شهری

حمیده صفار^۱، آمنه طیرانی رنجبر^۲، منیره طاهری^۳، مرجان طاهری^۴

Saffar-h@mashhad.ir

چکیده

پروژه های مسکن به عنوان یکی از اجزای کلیدی توسعه شهری، تأثیرات گسترده ای بر مدیریت شهری دارند. این مقاله به بررسی این تأثیرات و عناصر مختلف آن می پردازد. با توجه به رشد سریع جمعیت و افزایش تقاضا برای مسکن، مدیریت شهری باید به شیوه های نوین در برنامه ریزی و اجرای پروژه های مسکن توجه کند. تأثیر پروژه های مسکن بر زیرساخت ها، خدمات عمومی و کیفیت زندگی شهری غیرقابل انکار است. این پروژه ها می توانند به بهبود دسترسی به خدمات آموزشی، بهداشتی و حمل و نقل عمومی کمک کنند و به عنوان محرک هایی برای رشد اقتصادی عمل نمایند. همچنین، نحوه طراحی و مسیریابی این پروژه ها بر تعادل اجتماعی و اقتصادی مناطق مختلف شهرها تأثیرگذار است. از سوی دیگر، پروژه های مسکن ممکن است منجر به چالش هایی مانند افزایش ترافیک، تغییرات در محیط زیست شوند. بنابراین، نیاز به رویکردهای جامع و پیوسته در مدیریت شهری احساس می شود تا بهینه سازی توسعه مسکن و حفظ کیفیت زندگی شهری تحقق یابد. در این مقاله، با استفاده از نمونه های عملی از شهرهای مختلف، به چگونگی تعامل بین پروژه های مسکن و مدیریت شهری پرداخته می شود و راهکارهایی برای ارتقای اثرات مثبت و کاهش معضلات ناشی از این پروژه ها ارائه می گردد. این مطالعه می تواند منبعی ارزشمند برای برنامه ریزان شهری و تصمیم گیران باشد تا با رویکردی متوازن به مدیریت بحران های مرتبط با مسکن بپردازند.

واژگان کلیدی: پروژه های مسکن، مدیریت شهری، کیفیت زندگی.

۱. رئیس اداره شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد ایران
۲. مسئول امور پیگیری شهرداری الکترونیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. مسئول امور دستگاه های اجرایی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مروری بر نقش مدیریت شهری در کاهش مشکلات ترافیکی

رسول فلاحی عشرت آبادی، حسین وطن پرست، رضا قوی، علیرضا خرم دل^۴

rasoulfallahi65@gmail.com

چکیده:

مدیریت شهری به عنوان یک فن مدیریتی موظف است برنامه ریزی هایی انجام دهد تا فعالیت های شهر را سازمان دهی کند. این فعالیت ها شامل طیف گسترده ای از مسائل سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، محیطی و فرهنگی است که می تواند تاثیر مستقیمی بر زندگی شهروندان در زندگی شهرنشینی داشته باشد. از مسائلی که مدیریت شهری نقش بسزایی در کاهش یا افزایش آن ایفا می کند، مشکلات ترافیکی است. هدف از نگارش این مقاله، مروری بر بررسی نقش مدیریت شهری در کاهش مشکلات ترافیکی در ایران است. در این مقاله به صورت کیفی و با استفاده از روش مروری بر ادبیات موجود به بررسی سیاست های موجود برای کاهش مشکلات ترافیکی پرداخته شده است و نقاط قوت و ضعف هر یک از سیاست ها و راهکارهای موجود در پژوهش ها، مورد بحث قرار گرفته است. در نتیجه گیری می توان گفت که حل مشکلات ترافیکی نیازمند یک رویکرد چندوجهی است که مدیریت شهری می تواند به عنوان نهاد سیاست گذار، با اتخاذ رویکردهای مناسب و هماهنگی بین سازمان ها و نهادهای مختلف، در کاهش این مشکلات ترافیکی موفق عمل کند.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، مشکلات ترافیکی، سیاست های کاهش ترافیک

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی عمران، گرایش سازه، دانشگاه قوچان، قوچان، ایران
۲. کارشناس عمران اداره نگهداری ساختمان ها و خدمات عمومی اداره کل پشتیبانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس جانمایی ساختمانها اداره نگهداری ساختمان ها و خدمات عمومی اداره کل پشتیبانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. فارغ التحصیل کارشناسی مهندسی عمران دانشگاه غیر انتفاعی خاوران مشهد، مشهد، ایران

نقش مدیریت شهری در بهینه سازی مصرف انرژی در ساختمان ها و زیرساخت های شهری یک مطالعه

مروری

رسول فلاحی عشرت آبادی^۱، حسین وطن پرست^۲، رضا قوی^۳، علیرضا خرم دل^۴

rasoulfallahi65@gmail.com

چکیده:

مدیریت مصرف انرژی یکی از مهمترین چالش ها در دنیای امروزه می باشد. با گسترش شهرها و رشد روزافزون جمعیت آنها، نیاز به بهینه سازی مصرف انرژی و ایجاد الگوی مصرف بهینه بیشتر از همیشه دیده می شود. در راستای بهینه سازی مصرف انرژی، مدیریت شهری می تواند با ایجاد سیاست گذاری های موثر و تدوین مقررات کارآمد نقش مهمی را در این راستا ایفا کند. در این مقاله مروری، با استفاده از روش مروری بر ادبیات موجود به بررسی نقش مدیریت شهری در بهینه سازی مصرف انرژی در ساختمان ها و زیرساخت های شهری پرداخته شده و موارد مشترک و موضوعات مهم در این پژوهش ها مورد بررسی و بحث قرار خواهد گرفت. در نتیجه گیری کلی در این پژوهش می توان گفت که مدیریت شهری در بهینه سازی مصرف انرژی یک فرآیند چند بعدی و میان رشته ای است که نیازمند هماهنگی بین سیاست های شهری، برنامه ریز شهری، فناوری شهری و فرهنگ عمومی می باشد.

کلیدواژه ها: مدیریت شهری، بهینه سازی مصرف انرژی، زیرساخت های شهری

۱. کارشناس عمران، اداره نگهداری ساختمان ها و خدمات عمومی اداره کل پشتیبانی شهرداری مشهد، ایران
۲. کارشناس عمران، اداره نگهداری ساختمان ها و خدمات عمومی اداره کل پشتیبانی شهرداری مشهد، ایران
۳. کارشناس جانمایی ساختمان ها، اداره نگهداری ساختمان ها و خدمات عمومی اداره کل پشتیبانی شهرداری مشهد، ایران
۴. فارغ التحصیل کارشناسی، مهندسی عمران، گرایش عمران، دانشگاه غیرانتفاعی خاوران مشهد، ایران

آسیب شناسی تعامل نهادهای محلی در فرایند سرمایه گذاری بر فناوری های بهره ور انرژی: بازاندیشی در الزامات حکمروایی پایدار شهری (مطالعه موردی: کلان شهر مشهد)

جواد منصوری^۱

Javad64mansori@gmail.com

چکیده

با گسترش الزامات زیست محیطی و فشار فزاینده بر منابع انرژی شهری، سرمایه گذاری بر فناوری های بهره ور انرژی به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه پایدار شهری شناخته می شود. با این حال، تحقق این مهم مستلزم وجود تعامل مؤثر میان نهادهای محلی، هم راستایی نهادی و انسجام مدیریتی است. مطالعه حاضر با هدف آسیب شناسی تعامل نهادی در فرایند سرمایه گذاری بر فناوری های بهره ور انرژی در شهر مشهد انجام شده و تلاش دارد الزامات حکمروایی پایدار شهری را از دریچه عملکرد نهادی بازخوانی کند. پژوهش از نوع کاربردی و روش آن توصیفی-تحلیلی است. داده ها با استفاده از پرسش نامه محقق ساخته، بر اساس مؤلفه های پنج گانه (ساختار نهادی، انسجام اجرایی، توان فناورانه، تعامل بین سازمانی و سرمایه گذاری) از میان جامعه آماری شامل مدیران، کارشناسان و فعالان حوزه انرژی شهری در مشهد جمع آوری شده است. به منظور تحلیل داده ها از آزمون های آماری تی تک نمونه ای، فریدمن و تحلیل مسیر استفاده گردید. یافته ها نشان می دهد که در شرایط کنونی، سطح تعامل نهادی در زمینه فناوری های بهره ور انرژی کمتر از حد مطلوب است و بیشترین فاصله در مؤلفه های «نوآوری فناورانه» و «سرمایه گذاری هدفمند» مشاهده می شود. همچنین مشخص شد که رابطه مثبت و معناداری بین هماهنگی نهادی و سطح سرمایه گذاری فناورانه وجود دارد. بر اساس نتایج، تحقق حکمروایی انرژی محور مستلزم ارتقای پلتفرم های مشارکتی، بازطراحی ساختار تصمیم گیری و توسعه ظرفیت های فناورانه در سطح نهادهای محلی است. این پژوهش بر لزوم عبور از الگوهای بخشی و اتخاذ رویکرد بین بخشی در مدیریت شهری با تمرکز بر انرژی تأکید دارد.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، بهره وری انرژی، توسعه پایدار شهری، تعامل نهادی، سرمایه گذاری فناورانه.

۱. کارشناس ایمنی و سلامت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

تاثیر مدیریت شهری بر دسترسی به خدمات اجتماعی

محمد احمدی^۱، سینا عصارگل^۲، رضا شجاعی^۳، حمزه صبوری^۴

Ahmadi-mhd@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی تاثیر مدیریت شهری بر دسترسی شهروندان به خدمات اجتماعی می‌پردازد. هدف اصلی این پژوهش، شناسایی و تحلیل چگونگی اثرگذاری تصمیمات و اقدامات مدیریت شهری بر توزیع عادلانه و دسترسی آسان به خدماتی نظیر آموزش، بهداشت، حمل و نقل عمومی، فضاهای فرهنگی و تفریحی و سایر خدمات ضروری است. در این مقاله، با مروری بر ادبیات مرتبط و تحلیل نمونه‌های موردی، نشان داده می‌شود که نوع رویکرد مدیریت شهری (مانند رویکرد مشارکتی، رویکرد متمرکز، یا رویکرد بازار محور) می‌تواند پیامدهای متفاوتی بر دسترسی شهروندان به خدمات اجتماعی داشته باشد. عواملی نظیر برنامه‌ریزی فضایی، بودجه‌بندی، مقررات‌گذاری و نحوه اجرای سیاست‌ها از جمله مؤلفه‌های کلیدی هستند که در این تاثیرگذاری نقش ایفا می‌کنند. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که مدیریت شهری کارآمد و پاسخگو، با در نظر گرفتن نیازهای مختلف شهروندان و با تاکید بر عدالت اجتماعی، می‌تواند به بهبود دسترسی به خدمات اجتماعی و در نتیجه ارتقاء کیفیت زندگی در شهر کمک کند. در مقابل، سوء مدیریت و عدم توجه به اصول برنامه‌ریزی شهری می‌تواند منجر به نابرابری در دسترسی به خدمات و تشدید مشکلات اجتماعی شود.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، خدمات اجتماعی، دسترسی، برنامه‌ریزی شهری.

۱. کارشناس ارزیابی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. مسئول امور نوسازی و تحول سازمانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس ارزیابی عملکرد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور فرهنگسرای سلامت شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیرات ناکارآمدی در حکمروایی محلی بر سرزندگی شهری

زهره رفیعی^۱، محمود خمینه^۲، امین علیزاده^۳، مریم نیازی^۴

rafiee-z@mashhad.ir

چکیده

در دهه های اخیر، مفهوم حکمروایی محلی به یکی از ارکان بنیادین توسعه پایدار شهری بدل شده است. کارآمدی در این سطح نه تنها باعث ارتقای کیفیت زندگی شهروندان می شود، بلکه زمینه ساز شکل گیری فضاهایی پویا، عادلانه و سرزنده در شهرهاست. در مقابل، ناکارآمدی در عرصه حکمروایی محلی، اثرات منفی چندوجهی بر سرزندگی شهری برجای می گذارد؛ از کاهش اعتماد عمومی و مشارکت اجتماعی گرفته تا افت پویایی اقتصادی و تخریب جذابیت محیطی. این پژوهش با رویکردی توصیفی، تحلیلی به بررسی سازوکارهای تأثیر ناکارآمدی در فرآیندهای تصمیم گیری، تخصیص منابع و اجرای سیاست های محلی بر شاخص های سرزندگی شهری می پردازد. یافته ها نشان می دهند که ضعف در تصمیم گیری و نبود شفافیت نهادی منجر به چرخه های معیوب از بی اعتمادی، بی تفاوتی اجتماعی و نابرابری فضایی می شود. در پایان، سه محور کلیدی شامل تقویت سازوکارهای حکمروایی محلی، ارتقای شفافیت و پاسخگویی، و ترویج مشارکت فعال شهروندان به عنوان پیش نیازهای احیای سرزندگی شهری پیشنهاد می گردند. مقاله نتیجه می گیرد که بازآفرینی کارآمدی در سطح محلی، شرط لازم برای دستیابی به شهرهای تاب آور، مشارکت محور و انسان دوست است.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، ناکارآمدی نهادی، سرزندگی شهری، اعتماد عمومی، توسعه پایدار شهری

۱. رئیس اداره درآمدهای عمومی شهرداری مشهد، ایران

۲. معاون مالی منطقه ۷ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. مسئول امور حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بازآفرینی شهری: مروری بر چالش ها و راهکارها

کتابیون کیوان پناهی^۱، احمد رضا کشت کار قلاتی^۲

katthi.k1997@gmail.com

چکیده

بازآفرینی شهری به عنوان یکی از راهکارهای اساسی در بهبود ساختارها و کیفیت زندگی در مناطق فرسوده و کم توان شهرها شناخته می شود. با این حال، این فرایند می تواند اثرات متفاوتی بر توزیع فضایی فرصت ها و منابع شهری داشته باشد که عدالت فضایی را تحت تأثیر قرار می دهد. این پژوهش به بررسی مفهوم عدالت فضایی در بازآفرینی شهری می پردازد و چگونگی تأثیرگذاری این فرایند بر توزیع عادلانه امکانات، خدمات و فضای شهری را تحلیل می کند. یافته ها نشان می دهد که در صورت برنامه ریزی نامناسب، بازآفرینی شهری ممکن است منجر به افزایش نابرابری های مکانی و اجتماعی شده و گروه های آسیب پذیر شهری را به حاشیه رانده یا دسترسی آنها به منابع و خدمات شهری را محدود سازد. بنابراین، تأکید بر رویکردهای پایدار و مشارکتی در بازآفرینی شهری ضروری است تا ضمن حفظ هویت محله ها، دسترسی عادلانه به امکانات فراهم گردد و بهبود کیفیت زندگی برای همه شهروندان تحقق یابد.

واژگان کلیدی: بازآفرینی شهری، عدالت فضایی، مشارکت اجتماعی، تاب آوری شهری.

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد رشته معماری انرژی، مؤسسه آموزش عالی رسام کرج، ایران

۲. استادیار معماری، دانشگاه خوارزمی تهران، ایران

تحلیل تاب آوری کالبدی محله جاهد شهر مشهد در برابر مخاطرات طبیعی و خطر وقوع زلزله

یاسر عباسی^۱، رحمان اسعدی^۲، سپیده چایچی^۳، جواد امامی^۴

yasser.samen.1385@gmail.com

چکیده

تاب آوری کالبد شهر در برابر مخاطرات طبیعی از مهم ترین دغدغه های مدیران شهری و همواره از معضلات پیش روی برنامه ریزان شهری و مدیریت شهری بوده است. شهرها همواره از مخاطرات طبیعی آسیب های فراوانی دیده اند و با مطالعه گذشته شهرها می توان به این امر پی برد که تهدیدات مخاطرات طبیعی برای کالبد شهرها همواره وجود داشته و آسیب های فراوانی را نیز در طول تاریخ به کالبد شهرها وارد کرده است. یکی از راهبردهای پیشگیرانه برای کاهش خسارات وارده از سوی مخاطرات طبیعی بررسی میزان تاب آوری در برابر مخاطرات است که نتایج این نوع تحقیقات کمک شایانی به برنامه ریزان و مدیران شهری می نماید. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی بوده است و از لحاظ ماهیت کیفی از نوع توصیفی-تحلیلی است، روش گردآوری اطلاعات به شیوه کتابخانه ای با استفاده از منابع کتاب، مقالات و اینترنت می باشد. تحلیل محتوا در این پژوهش با استفاده از تحلیل سلسله مراتبی AHP با استفاده از ابزار (نرم افزار) GIS صورت می گیرد. در نهایت با توجه به بررسی تحلیل های صورت گرفته پیشنهاداتی در جهت بهبود تاب آوری کالبدی با توجه به شاخص های مورد بررسی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: تاب آوری، تاب آوری کالبدی، مخاطرات طبیعی، زلزله، محله جاهد شهر مشهد.

۱. فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی خاوران، مشهد، ایران

۲. فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مهندسی منابع طبیعی-گرایش آلودگی های محیط زیست، دانشگاه آزاد، تنکابن، ایران

۳. فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مهندسی شهرسازی دانشگاه امام رضا (ع) مشهد، مشهد، ایران

۴. فارغ التحصیل کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی خاوران مشهد، مشهد، ایران

بررسی هوشمندسازی شهر مشهد بر مبنای حکمروایی مطلوب محلی

علی حمیدی^۱، حسین باقری^۲، مرجان ابراهیم زاده^۳، علی شاه حسینی^۴

network.ali.hamidi@gmail.com

چکیده

این مقاله مروری به بررسی و تحلیل روند هوشمندسازی شهر مشهد بر مبنای نظام حکمروایی محلی می پردازد. در این پژوهش، با استفاده از روش تحقیق کیفی و رویکرد توصیفی-تحلیلی، ادبیات علمی موجود در حوزه شهرهای هوشمند، حکمرانی مطلوب و تجارب بین المللی مورد مطالعه قرار گرفته و از طریق تحلیل مطالعات گذشته و ارزیابی پروژه های کلیدی اجرا شده در مشهد، نقاط قوت و ضعف نظام حکمرانی محلی شناسایی شده است. نتایج پژوهش نشان می دهد که موفقیت در تحقق شهر هوشمند مشهد تنها به تکیه بر فناوری های نوین محدود نمی شود، بلکه نیازمند تحول بنیادین در ساختار نهادی، افزایش شفافیت و پاسخگویی، تقویت مشارکت شهروندی و تدوین چارچوب های قانونی منسجم جهت مدیریت داده های شهری است. علاوه بر این، ظرفیت های علمی و پژوهشی، موقعیت ویژه مذهبی و گردشگری مشهد و امکان الگوگیری از مدل های موفق بین المللی، فرصت هایی ارزشمند برای بهبود عملکرد حکمرانی محلی فراهم می آورد.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند؛ حکمروایی محلی؛ هوشمندسازی؛ مدیریت شهری؛ مشارکت شهروندی.

۱. کارشناس فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس انبار شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور توسعه و نگهداری فیبر نوری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

برنامه ریزی شهری بر اساس الگوهای اقلیمی

لاله پروانه^۱، ملیحه لطفی^۲، سیدمهدی بهرامی^۳، جواد مرتضی پور^۴

Laleh1362diana@gmail.com

چکیده

با توجه به چالش های فزاینده تغییرات اقلیمی نظیر افزایش دما، تغییر در الگوهای بارش، و رویدادهای حدی آب و هوایی، طراحی و توسعه شهرهایی که تاب آوری اقلیمی داشته باشند، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف اصلی این مقاله، ارائه یک دیدگاه جامع در مورد چگونگی استفاده از داده ها و مدل های اقلیمی برای بهینه سازی طراحی فضاهای شهری، انتخاب مصالح ساختمانی، مدیریت منابع آب، و توسعه زیرساخت های سبز است. در این راستا، ابتدا به تشریح مفاهیم پایه برنامه ریزی شهری اقلیم محور و اجزای تشکیل دهنده آن پرداخته می شود. سپس، با بررسی مطالعات موردی از شهرهای موفق در این زمینه، راهکارهای عملی و قابل اجرا برای انطباق شهرها با شرایط اقلیمی آینده و کاهش اثرات منفی آن بر محیط زیست و سلامت شهروندان ارائه می گردد. این مقاله بر این باور است که با اتخاذ رویکردهای نوین در برنامه ریزی شهری که بر پایه درک عمیق از الگوهای اقلیمی بنا شده اند، می توان به شهرهایی پایدارتر، کارآمدتر و با کیفیت زندگی بالاتر دست یافت.

واژگان کلیدی: برنامه ریزی شهری، الگو، اقلیم، مدیریت شهری.

۱. کارشناس روابط عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس روابط عمومی و امور رسانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدیریت پسماندهای خطرناک و آتش سوزی های ناشی از آن در کلان شهر زیارتی مشهد

مجتبی عجم زید، سیاوش ساعی طرق، سعید بکائیان، محمد درحی

Mojtabaajam48@gmail.com

چکیده

مدیریت پسماندهای خطرناک در کلان شهر زیارتی مشهد به دلیل تراکم جمعیت و حضور گسترده زائران، چالشی جدی به شمار می رود و آتش سوزی های ناشی از دفع غیراصولی این پسماندها پیامدهای گسترده ای برای سلامت و ایمنی شهری دارد. این پژوهش با هدف بررسی عوامل مؤثر بر مدیریت بهینه پسماندهای خطرناک و پیشگیری از آتش سوزی های ناشی از آن انجام شد. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی و پیمایشی بوده و داده ها از طریق پرسشنامه معتبر گردآوری و با استفاده از آمار توصیفی و رگرسیون چندمتغیره تحلیل شد. نتایج نشان داد که سطح آگاهی، رعایت دستورالعمل های ایمنی و میزان نظارت سازمانی نقش تعیین کننده ای در کاهش آتش سوزی ها دارند. همچنین تجربه شهروندان مشهد از وقوع این حوادث به طور معناداری بیش از سایر کلان شهرها گزارش شد. بر این اساس، ارتقای آموزش، بازنگری دستورالعمل ها، هماهنگی نهادی و توسعه زیرساخت های فنی می تواند زمینه ساز کاهش خطر و ارتقای ایمنی شهری در مشهد باشد.

واژگان کلیدی: مدیریت پسماندهای خطرناک، آتش سوزی، مشهد، ایمنی شهری، پیشگیری از حوادث.

مدیریت پسماندهای شهری با کمک فناوری های نوین

علی جلیلیان شفیع^۱، علی رضازاده همدانی^۲، هاشم محقق^۳، مریم قاسم پور^۴

Jaliliyan-a@mashhad.ir

چکیده

مدیریت پسماندهای شهری یکی از چالش های جدی در شهرهای امروزی است که با افزایش جمعیت و توسعه صنعتی شدت بیشتری پیدا کرده است. مقاله حاضر به بررسی روش ها و فناوری های نوین در مدیریت پسماندهای شهری می پردازد و بر اهمیت بهره برداری از فناوری های روز در بهبود این فرآیند تأکید می کند. در این راستا، فناوری هایی نظیر اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، و سیستم های مدیریت اطلاعات جغرافیایی به عنوان ابزارهای مؤثر معرفی می شوند. این مقاله ضمن تجزیه و تحلیل تجارب کشورهای و شهرهای مختلف در استفاده از این فناوری ها، به بررسی چگونگی کاهش حجم پسماند، بهبود فرآیندهای تفکیک و بازیافت و ارتقاء آگاهی عمومی در زمینه مدیریت پسماند می پردازد. همچنین، بر بررسی چالش ها و موانع پیاده سازی این فناوری ها در کشورهای در حال توسعه نیز تأکید می شود. در نهایت، نتایج این تحقیق نشان دهنده ظرفیت بالای تکنولوژی های نوین در ایجاد نظام های پایدار مدیریت پسماند و بهبود کیفیت زندگی شهری است.

واژگان کلیدی: مدیریت، پسماندهای شهری، فناوری های نوین.

۱. رئیس اداره کنترل پروژه و ارزیابی عملکرد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. مدیر پروژه ساخت مسکن ارزان قیمت شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس بازدید شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس خدمات شهری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل شبکه هماهنگی بین سازمانی در پاسخ به حوادث شهری بر اساس ساختار حکمرانی محلی: مطالعه موردی آتش نشانی و مدیریت بحران مشهد

علیرضا رحیمی^۱، محمدرضا شریعت پناه^۲، محسن کاظمی^۳، رضا تکریمی^۴

Alirezarahimi6125@gmail.com

چکیده

این مطالعه به بررسی شبکه هماهنگی بین سازمان‌های مدیریت حوادث شهری در مشهد می‌پردازد. هدف پژوهش، شناسایی ساختار ارتباطی و نقاط قوت و ضعف سازمان‌ها در هماهنگی و پاسخ‌دهی به بحران‌ها است. روش تحقیق ترکیبی از تحلیل کمی شبکه‌ای و تحلیل کیفی داده‌ها بوده و اطلاعات از پرسشنامه ۹۰ نفر از مدیران و کارکنان و مصاحبه با ۲۰ مدیر کلیدی جمع‌آوری شد. نتایج نشان داد که آتش‌نشانی و شهرداری با مرکزیت بالای ۲۳ و نزدیکی بیش از ۰.۸ نقش‌های مرکزی و کلیدی دارند، در حالی که مشارکت در تمرین‌ها و آموزش‌های مشترک پایین‌تر (میانگین ۳.۵۹) است. تحلیل شبکه‌ای و مصاحبه‌ها نشان می‌دهد که تقویت جریان اطلاعات، استانداردسازی پروتکل‌ها و تمرین‌های هماهنگ بین سازمان‌ها می‌تواند هماهنگی عملیاتی و سرعت پاسخ‌دهی را بهبود بخشد. یافته‌ها تصویر دقیق‌تر و کاربردی‌تری از وضعیت شبکه هماهنگی ارائه می‌کند و راهکارهای عملی برای مدیران شهری فراهم می‌سازد.

واژگان کلیدی: شبکه بین‌سازمانی، مدیریت حوادث شهری، تحلیل شبکه‌ای، آمادگی عملیاتی، حکمرانی محلی.

^۱. رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس امور مالی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. مسئول امور رفاهی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس اداری، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

دیپلماسی شهری و مدیریت مالی کلان شهرها: مرور تجربه استانبول

اکرم نعمتی برج، مهران درویش پسند، میر لطفی زاک، اعظم فریور راد، مصطفی عباسی^۵

nemati-a@mashhad.ir

چکیده

رشد سریع شهرنشینی و افزایش تقاضا برای خدمات عمومی، در حالی که منابع مالی دولت های مرکزی محدود شده است، موجب شده شهرداری ها به دنبال راهکارهای نوین برای تأمین مالی پروژه های توسعه ای باشند. در این میان، **دیپلماسی شهری** به عنوان ابزاری نوظهور در حکمرانی چندسطحی، جایگاهی ویژه یافته است. دیپلماسی شهری با ایجاد روابط خواهرخواندگی، عضویت در شبکه های بین المللی و برقراری تعامل مستقیم با نهادهای مالی جهانی، ظرفیت هایی تازه برای جذب سرمایه گذاری، دریافت وام های توسعه ای و بهره گیری از کمک های بین المللی فراهم می آورد. استانبول، به عنوان یکی از کلان شهرهای مهم جهان اسلام، تجربه ای ارزشمند در استفاده از دیپلماسی شهری برای تأمین مالی پروژه های کلان دارد. این شهر طی دو دهه اخیر توانسته است با نهادهای ساز روابط بین الملل در ساختار شهرداری، تدوین اسناد راهبردی بلندمدت و ایجاد دفتر مستقل روابط بین الملل، دیپلماسی شهری را از سطح نمادین به سیاستی کارآمد و پایدار ارتقا دهد. استانبول با بهره گیری از راهبرد جهانی محلی، هویت فرهنگی و موقعیت ژئوپلیتیکی خود را به برندی جهانی تبدیل کرده و از آن برای جذب سرمایه گذاری های خارجی در پروژه های زیرساختی و فناوریانه استفاده نموده است. همچنین، شبکه گسترده خواهرخواندگی این شهر با بیش از ۴۱ شهر در جهان، بستر انعقاد قراردادهای اقتصادی، ایجاد پارک های فناوری مشترک و افزایش سرمایه گذاری مستقیم خارجی را فراهم ساخته است. علاوه بر این، استانبول در دوره هایی که با محدودیت های مالی ناشی از دولت مرکزی مواجه بوده، با توسل به **پارادایم دیپلماسی مقاومتی** موفق به جذب منابع مالی از بانک توسعه اسلامی، اتحادیه اروپا و دیگر نهادهای بین المللی شده است. عضویت فعال در شبکه های جهانی همچون UCLG و C40 نیز به این شهر امکان داده تا علاوه بر تبادل تجربیات، به صندوق های مالی و پروژه های مشترک بین المللی دسترسی پیدا کند. تنوع بخشی منابع مالی از طریق اوراق قرضه شهری، مشارکت بخش خصوصی و جذب وام های خارجی نیز موجب شده است استانبول استقلال بیشتری در تأمین مالی پروژه های خود به دست آورد.

واژگان کلیدی: دیپلماسی شهری، تأمین مالی، استانبول، مدیریت مالی

۱. کارشناس مسئول مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. رئیس اداره توسعه زیرساخت سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس مشارکت های اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۵. رئیس اداره فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

طراحی استراتژی مناسب برای مدیریت پسماند کلانشهر مشهد با تاکید بر مدل ISM

مریم باقری فرد^۱، محمد رسول اسکندری نصرآباد^۲، مجید طهوریان عسکری^۳، پروین دانشور^۴

maryambaghryfard@gmail.com

چکیده

مدیریت پسماند در کلانشهرهای امروزی به یکی از چالش های جدی و مهم تبدیل شده است. با توجه به افزایش روزافزون جمعیت و رشد اقتصادی مشهد، این شهر نیز با چالش هایی در زمینه جمع آوری، تفکیک، و پردازش پسماندهای تولیدی مواجه است. طراحی یک استراتژی مناسب برای مدیریت پسماند، که پاسخگوی نیازهای جامعه و محیط زیست باشد، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. به همین منظور پژوهش حاضر بررسی، طراحی استراتژی مناسب برای مدیریت پسماند کلانشهر مشهد با تاکید بر مدل ISM می باشد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. اطلاعات و داده های مورد نیاز از طریق روش کتابخانه ای و میدانی جمع آوری شده است. در این راستا، مدل ISM به عنوان یک ابزار کارآمد برای تحلیل ساختاری و شناسایی ارتباطات بین معیارها و مؤلفه های مختلف مدیریت پسماند به کار خواهد رفت. این مدل به تسهیل درک و تحلیل روابط بین معیارها کمک کرده و می تواند به شناسایی اولویت ها و نقاط کلیدی برای بهبود و بهینه سازی مدیریت پسماند در مشهد کمک کند. از جمله معیارهای کلیدی که در طراحی استراتژی مدیریت پسماند مشهد مد نظر قرار می گیرد، می توان به تحلیل وضع موجود، تفکیک پسماند در منبع، سلامت عمومی و محیط زیست، و همچنین همکاری های اجتماعی اشاره کرد. این معیارها نشان دهنده ابعاد مختلف و interconnected برنامه های مدیریتی هستند که باید به طور همزمان مورد توجه قرار گیرند. در نتیجه، طراحی استراتژی مناسب برای مدیریت پسماند کلانشهر مشهد با تأکید بر مدل ISM می تواند به عنوان یک رویکرد جامع، مستند و سیستماتیک، بستر مناسب برای بهبود کیفیت زندگی شهروندان و حفظ محیط زیست فراهم کند.

کلید واژه ها: طراحی استراتژی، مدیریت پسماند، کلانشهر مشهد، مدل ISM

۱. دانش آموخته جغرافیا مخاطرات محیطی دانشگاه تهران، تهران، ایران
۲. دانش آموخته مدیریت دولتی، رئیس اداره زیرساخت های پشتیبانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی دانشگاه آزاد زاهدان، عضو شورای شهر مشهد، مشهد، ایران
۴. دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

تحلیل تأثیر جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل بر درآمدهای پایدار شهرداری مشهد و سناریوهای کاربردی

مقابله با بحران پسا جنگ و دوران آتش بس

یونس مهرپویا^۱، رضا عابدی^۲، فرزانه مختاری^۳، ملیحه لعل گل^۴

yoonesmehrpooya@yahoo.com

چکیده

جنگ دوازده روزه ایران و اسرائیل هزینه های سنگینی بر کشور تحمیل کرد، ایران با شوک های ارزی، تورم بالا، آسیب زیرساختی و فشارهای اجتماعی مواجه شد، و اسرائیل خسارات اقتصادی و انسانی قابل توجهی دید. لذا دامنه ی شمول تبعات منفی ناشی از این بحران در صنعت ساختمان بالاخص در ساخت و سازها و بازار عرضه و تقاضای مسکن اعم از معاملات و همچنین بازار اجاره مسکن به صورت محسوس تأثیر گذار بود و باعث رکود و حتی خروج بخشی از سرمایه ها از این بازار شده است. در این مقاله، تأثیرات بالقوه و بالفعل جنگ ۱۲ روزه میان ایران و اسرائیل بر درآمدهای پایدار شهرداری مشهد بررسی شده است. با توجه به جایگاه راهبردی مشهد به عنوان یک کلان شهر مذهبی، اقتصادی و گردشگری، تنش های منطقه ای می توانند به صورت غیرمستقیم بر منابع درآمدی شهرداری از جمله مالیات ها، عوارض، سرمایه گذاری بخش خصوصی و گردشگری اثرگذار باشند. این پژوهش با بهره گیری از روش تحلیلی-توصیفی و داده های ثانویه، سناریوهای مختلف اقتصادی و مالی برای شهرداری مشهد را تحلیل کرده و راهکارهایی برای تقویت تاب آوری مالی شهرداری پیشنهاد می دهد.

واژگان کلیدی: درآمد پایدار، شهرداری مشهد، جنگ، سرمایه گذاری، تاب آوری مالی

^۱. کارشناس امور فنی و شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس امور قراردادها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

چالش‌های مدیریت شهری ناشی از عدم شفافیت مرز بین شهرستان‌های مشهد با طبقه و شانديز

علیرضا علیزاده^۱، علی بهشتیان مسگران^۲

alireza.alizade2024@gmail.com

چکیده

در سال‌های اخیر، عدم تعیین مرز مشخص بین شهرستان مشهد و شهرستان طبقه-شانديز موجب بروز مشکلات متعدد در مدیریت شهری، تخصیص منابع خدمات‌رسانی به شهروندان و عدم برقراری اصول صحیح مدیریت شده است. این وضعیت علاوه بر ایجاد سردرگمی در ارائه خدمات عمومی، سبب هدررفت منابع، درآمد حاصله از فعالیت شغلی و ایجاد نارضایتی اجتماعی در بین مردم گردیده است. مقاله حاضر با بهره‌گیری از رویکرد جغرافیای سیاسی و مدیریت شهری، به بررسی ابعاد این مسأله پرداخته و راهکارهایی برای مرزبندی اصولی و مدیریت این مسئله ارائه می‌دهد.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، مرز شهرستان، مشهد، طبقه و شانديز

^۱. دانشجو کارشناسی ارشد مدیریت کسب کار دانشگاه صنعتی شاهرود، شاهرود، ایران

^۲. دانشجو دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

راهبردهای ادغام کمیسیون های شبه قضایی در شهرداری مشهد

مرتضی خلوصی^۱، امیر پورسلطانی^۲، نرگس مختارزاده سلیمانی^۳، مریم صلايانی^۴، امیرحسین تبرئی^۵

kholusi-m@mashhad.ir

چکیده:

شهرداری ها به عنوان نهادهای محلی مسئول مدیریت امور شهری با حجم گسترده ای از دعاوی و اختلافات حقوقی در حوزه های عمرانی، زیست محیطی و تخلفات ساختمانی مواجه هستند. به منظور رسیدگی به این اختلافات، کمیسیون های شبه قضایی مختلفی همچون کمیسیون های ماده ۱۰۰ و ۷۷ در ساختار شهرداری ایجاد شده اند. تعدد و پراکندگی این کمیسیون ها ضمن افزایش هزینه های اداری، باعث هم پوشانی وظایف، صدور آرای متناقض و کاهش رضایت مندی شهروندان شده است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت بندی راهبردهای ادغام کمیسیون های شبه قضایی در شهرداری مشهد انجام گرفته است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی بوده و داده ها از طریق مطالعات کتابخانه ای، مصاحبه با خبرگان و پرسشنامه گردآوری شد. برای تحلیل داده ها از مدل ترکیبی SWOT-AHP استفاده گردید. یافته ها نشان داد که نقاط قوت و فرصت ها بر تهدیدها و ضعف ها غلبه دارند و استراتژی های تهاجمی (SO) در اولویت قرار می گیرند. از جمله مهم ترین استراتژی ها می توان به تقویت جایگاه حقوقی شهرداری، ایجاد سامانه یکپارچه اطلاعاتی، ارتقای وحدت رویه در ارتباط با قضات و بهره گیری از سامانه ثنا برای ابلاغ آرا اشاره کرد. نتایج تحقیق بیانگر آن است که ادغام کمیسیون های شبه قضایی می تواند موجب کاهش هزینه ها، افزایش شفافیت و تسریع در رسیدگی به پرونده ها شود و در نهایت رضایتمندی شهروندان و ارتقای کارآمدی مدیریت شهری را به همراه داشته باشد.

واژگان کلیدی: کمیسیون های شبه قضایی، ادغام سازمانی، تحلیل SWOT، فرآیند تحلیل سلسله مراتب (AHP)، مدیریت شهری

^۱ - مسئول امور طراحی و بهسازی ساختار، شهرداری مشهد، ایران

^۲ - رئیس گروه تشکیلات، شهرداری مشهد، ایران

^۳ - کارشناس تشکیلات، شهرداری مشهد، ایران

^۴ - کارشناس تشکیلات، شهرداری مشهد، ایران

^۵ - کارشناس تشکیلات، شهرداری مشهد، ایران

تاب آوری اقتصادی و تاثیر مدیریت شهری

سمانه حاجت بیگی^۱، محمد حسین ابراهیمی مطلق^۲، شادی تاج بخش^۳، ملیحه بخشی زاده چنار^۴

Hajatbeygi-s@mashhad.ir

چکیده

تاب آوری اقتصادی به عنوان توانایی یک شهر در مواجهه با بحران ها و چالش های اقتصادی و اجتماعی، نقش حیاتی در توسعه پایدار شهری ایفا می کند. این مقاله به بررسی تاثیر مدیریت شهری بر افزایش تاب آوری اقتصادی می پردازد و به تحلیل الگوهای مدیریتی مؤثر در شهرهای مختلف می پردازد. از جمله عوامل مؤثر بر تاب آوری اقتصادی، می توان به برنامه ریزی استراتژیک، نظارت مستمر بر بازار و ایجاد زیرساخت های مناسب اشاره کرد. همچنین، ارتباط مؤثر با ذینفعان محلی و تقویت همکاری های بین بخشی از دیگر جنبه های کلیدی محسوب می شود. در نهایت، نتایج این تحقیق نشان می دهند که اجرای سیاست های مدیریت شهری مناسب، می تواند به بهبود تاب آوری اقتصادی و کاهش ناپایداری ها در برابر بحران ها کمک کند. این مقاله به اهداف و چالش های آینده در زمینه تاب آوری اقتصادی و مدیریت شهری نیز می پردازد که می تواند راهنمایی برای سیاستگذاران و مدیران شهری باشد.

واژگان کلیدی: تاب آوری، اقتصادی، مدیریت شهری.

^۱. کارشناس املاک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. رئیس اداره بهره برداری معاونت اقتصادی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس بهره برداری معاونت اقتصادی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. مسئول امور نوسازی و اصناف و ممیزی املاک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی راهکارهای دستیابی به عدالت فضایی در شهرها

مسعود محمودی^۱، سید ساسان ضیاء نبویان^۲، علی افزند^۳، مجید خطیب زاده

ali.afarand169@gmail.com

چکیده

هدف این مطالعه بررسی عدالت فضایی و راهکارهای دستیابی به آن در مناطق مختلف شهری بود. عدالت فضایی را به عنوان یک مفهوم مکان محور توصیف می کنند، زیرا آنچه عادلانه و منصفانه در نظر گرفته می شود بسته به طیفی از عوامل از مکانی به مکان دیگر متفاوت است. مهمترین راهکارهای پیاده سازی عدالت فضایی شامل؛ ایجاد بستر قانونی مناسب برای جلوگیری از ظلم، رعایت حقوق متقابل توسط حکومت و مردم، توزیع فضایی برابر خدمات، اولویت دادن به فعالان عرصه های مختلف اجتماع، حمایت از طبقات و اقشار مختلف به اقتضای شرایط، اولویت رسیدگی به طبقات پایین اجتماع و توزیع منابع براساس کارایی و استحقاق بود. برخلاف حقوق عمومی که طی آن منابع به صورت یکسان بین همه توزیع می شود، در حقوق اکتسابی مبنای عدم تساوی و برابری در دریافت ها و توزیع هاست، البته بدیهی است که در توزیع منابع براساس حقوق اکتسابی، هر مرجحی پذیرفتنی نیست بلکه این توزیع باید بر مبنای معیارهای عدالت صورت گیرد. بنابراین مدیران شهری بایستی اصول مبتنی بر عدالت فضایی را در طراحی و اختصاص امکانات و تسهیلات به شهر ها و مکان های جغرافیایی رعایت کنند.

کلمات کلیدی: شهر، مدیریت شهری، عدالت، عدالت فضایی

۱. کارشناسی ارشد سیستم های انرژی، کارشناس مسئول تاسیسات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناسی عمران کارشناس مسئول پروژه های شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناسی ارشد سازه، معان فنی و اجرایی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی نقش مشارکت در بهبود وضعیت حکمرمایی خوب شهری (نمونه موردی: قلعه تل)

عابدین رسایی^۱، احسان مرادی^۲

creative.utopia@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی پژوهش، بررسی نقش مشارکت در بهبود وضعیت حکمرمایی خوب شهری در شهر قلعه تل می باشد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف کاربردی و از منظر نوع توصیفی - تحلیلی می باشد. جمع آوری داده ها در این پژوهش به دو صورت کتابخانه ای و میدانی صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش شامل ساکنین شهر قلعه تل می باشد که بر اساس فرمول کوکران و با درصد خطای ۵ درصدی تعداد حجم نمونه معادل ۳۶۶ عدد برآورد گردیده است که به صورت تصادفی ساده در محدوده این شهر پخش شده است. روایی پرسشنامه ها توسط متخصصین و اساتید دانشگاهی مورد تأیید و پایایی پرسشنامه ها با مقدار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳۱، مورد تأیید قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده به صورت کمی و با استفاده از نرم افزارهای SPSS و GIS انجام شده است که در این راستا از آزمون های آماری تی تک نمونه ای و همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. یافته های این پژوهش نشانگر این است که در تحلیل نتایج آزمون t تک نمونه برای شاخص های مختلف در شهر قلعه تل، مشاهده می شود که شاخص ها از نظر آماری معنادار نیستند و تفاوت معناداری با فرض صفر ندارند. این موضوع نشانگر این است که همه شاخص های مورد بررسی در شهر قلعه تل در وضعیت متوسطی قرار دارند. همچنین بر اساس نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن، بین متغیر مستقل حکمرمایی خوب شهری و متغیر وابسته مشارکت همبستگی معناداری وجود دارد. این یافته ها نشان می دهند که تمرکز بر افزایش مشارکت شهروندان در امور شهری می تواند به بهبود مؤلفه های حکمرانی و ارتقاء سطح رضایت و اثربخشی خدمات شهری کمک کند، هرچند در سطح جاری این شاخص ها در سطح متوسط باقی مانده اند؛ بنابراین، سیاست گذاری های هدفمند در جهت تشویق مشارکت ساکنان و تقویت فرآیندهای شفافیت و پاسخگویی در مدیریت شهری می تواند نقش مهمی در توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی در شهر قلعه تل ایفا نماید.

واژگان کلیدی: مشارکت، حکمرمایی خوب شهری، حکمرمایی، قلعه تل.

^۱. گروه عمران واحد رامهرمز، دانشگاه آزاد اسلامی رامهرمز، رامهرمز، ایران

^۲. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، واحد لارستان، دانشگاه آزاد اسلامی، لارستان، ایران

بررسی و تحلیل تطبیقی حکمروایی محلی در ایران

حمیدرضا رجبی^۱، مهرزاد ایران پور^۲

Mehrzad.Iranpour@yahoo.com

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان یکی از ارکان مهم توسعه پایدار و تقویت مردم سالاری، نقشی کلیدی در توزیع قدرت، افزایش مشارکت شهروندان و بهبود کارآمدی نظام سیاسی دارد. در ایران، اگرچه نهاد شوراهای اسلامی شهر و روستا در قانون اساسی تثبیت شده و انتخابات آن ها از دهه ۱۳۷۰ تاکنون به طور منظم برگزار شده است، اما ساختار حکمروایی محلی همچنان با چالش های متعددی روبه رو است؛ از جمله تمرکزگرایی شدید دولت مرکزی، ضعف منابع مالی پایدار، تداخل وظایف و کاهش مشارکت شهروندان در تصمیم گیری های محلی. در این مقاله، با رویکرد تحلیلی-تطبیقی، ابتدا مبانی نظری و تاریخی حکمروایی محلی در ایران بررسی می شود، سپس وضعیت کنونی شوراهای شهرداری ها تحلیل می گردد و در ادامه با نمونه هایی از نظام های محلی در کشورهای دیگر نظیر آلمان، ترکیه، هند و کشورهای اسکاندیناوی مقایسه می شود. هدف این پژوهش آن است که ضمن آشکار ساختن نقاط قوت و ضعف مدل ایرانی، پیشنهادهایی برای اصلاح ساختار و حرکت به سوی تمرکززدایی مؤثر و تقویت مشارکت عمومی ارائه دهد. نتیجتاً حکمروایی محلی در ایران ظرفیتی مهم اما نیمه تحقق یافته است. از یک سو، وجود پیش بینی قانونی شوراهای در قانون اساسی و تصویب قوانین مرتبط، بستر نهادی برای مشارکت محلی فراهم کرده است؛ اما از سوی دیگر، تحلیل وضعیت نشان می دهد که این نهادها در عمل با محدودیت های مهمی روبه رو هستند: تمرکزگرایی تصمیم گیری در سطوح بالاتر دولت، وابستگی مالی شهرداری ها به درآمدهای ناپایدار (مانند فروش تراکم) و تداخل صلاحیت ها میان شوراهای شهرداری ها و نمایندگان اجرایی دولت محلی. این وضعیت باعث شده که ظرفیت شوراهای برای ایفای نقش واقعی در مدیریت محلی و تقویت دموکراسی خرد محدود بماند.

کلمات کلیدی: حکمروایی محلی، نظام ای محلی، شورا، چالش ها

^۱. شهردار شهر جدید علامه مجلسی، ایران

^۲. مسئول شهرسازی شهر جدید علامه مجلسی، ایران

نقش سازمان های مردم نهاد در حمایتگری توان یابان در حکمروایی شایسته شهرهای دوستدار توان یابان

محمد هادی صافی^۱، زهرا السادات لقمانی^۲

zahasadatloghmani.psychologist@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش و اثربخشی سازمان های مردم نهاد در حمایتگری برای حقوق توان یابان و تأثیر آن بر مشارکت اجتماعی، بهبود سیاست ها و ارتقای شهرهای دوستدار توان یابان است. این مطالعه به صورت مرور نظام مند انجام شد و جستجو در پایگاه های اطلاعات علمی انگلیسی شامل PubMed، Google Scholar، Science Direct و Springer و پایگاه های فارسی مانند SID و Magiran صورت گرفت. از میان ۴۱۹ مقاله شناسایی شده، پس از حذف مقالات تکراری و اعمال معیارهای ورود، از جمله ارتباط مستقیم با موضوع، زبان فارسی یا انگلیسی و انتشار بین سال های ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۵، ۵۴ مقاله نهایی برای تحلیل انتخاب شدند. یافته ها نشان دادند که سازمان های مردم نهاد، به ویژه فعالان حوزه توان یابان، با ارائه خدمات، تغییر نگرش های اجتماعی، اصلاح سیاست ها و قوانین و نظارت بر اجرای آن ها، مشارکت توان یابان در تصمیم گیری های شهری را افزایش می دهند. محدودیت منابع مالی، کمبود ظرفیت های تخصصی و مقاومت برخی نهادهای دولتی یا بخش خصوصی از مهم ترین چالش های پیش روی این سازمان ها است. همچنین، تقویت ظرفیت های سازمانی، بهره گیری از فناوری و رسانه های نوین، تضمین استقلال مالی و ایجاد شبکه های همکاری و ائتلاف ها می تواند اثربخشی حمایتگری را بهبود بخشد. نتایج این پژوهش بر ضرورت طراحی برنامه ها و سیاست های چندسطحی برای ارتقای مشارکت توان یابان، افزایش دسترس پذیری و تضمین عدالت اجتماعی تأکید دارد و می تواند به برنامه ریزان شهری، سازمان های جامعه مدنی و سیاست گذاران در توسعه مداخلات مؤثر کمک کند.

واژگان کلیدی: سازمان های مردم نهاد، توان یابان، حمایتگری، شهرهای دوستدار توان یابان

^۱. استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

^۲. کارشناسی ارشد گروه مشاوره، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران.

حکمروایی محلی و طراحی مدل حسابداری سبز برای درآمدهای پایدار شهری در مناطق آزاد (مطالعه موردی: جزیره کیش)

فاطمه کمالی یزدی^۱، مریم قندهاری^۲، سحر حبیبی^۳
fkamaly2006@yahoo.com

چکیده

این پژوهش با هدف طراحی مدلی برای ادغام حکمروایی محلی و حسابداری سبز به منظور دستیابی به درآمدهای پایدار شهری در مناطق آزاد، با تمرکز بر جزیره کیش انجام شد. مسئله اصلی آن است که با وجود گسترش سریع پروژه‌های عمرانی و گردشگری در کیش، نبود نظام حسابداری محیط زیست مانع از لحاظ شفاف اثرات مالی و زیست محیطی در فرآیند تصمیم‌گیری شده و پایداری درآمدهای شهری را تهدید می‌کند. پژوهش حاضر با رویکرد توصیفی-تحلیلی و روش پیمایشی، داده‌های ۱۵۰ پرسشنامه تکمیل شده توسط مدیران و کارشناسان حوزه‌های مالی، محیط زیست و گردشگری کیش را بررسی کرد. پایایی ابزار با آلفای کرونباخ و فرضیات با مدل‌سازی معادلات ساختاری آزمون شد. نتایج نشان داد حکمروایی محلی تأثیر مثبت و معناداری بر توسعه حسابداری سبز دارد و حسابداری سبز نیز به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در تقویت درآمد پایدار شهری نقش آفرین است. همچنین اولویت‌بندی شاخص‌ها بیانگر آن بود که گزارشگری شفاف اثرات زیست محیطی و ثبت هزینه‌های زیست محیطی پروژه‌ها مهم‌ترین عناصر در چارچوب پیشنهادی هستند. بر این اساس، استقرار حسابداری سبز می‌تواند به‌عنوان ابزاری راهبردی در اختیار مدیریت محلی قرار گیرد تا ضمن حفاظت از سرمایه‌های طبیعی، توسعه پایدار و متوازن مناطق آزاد کشور تضمین شود.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، حسابداری سبز، درآمد پایدار شهری، مناطق آزاد، جزیره کیش.

^۱. دانشجوی دکتری گروه حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، بیرجند، ایران

^۲. دانشجوی دکتری گروه مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، تهران، ایران

^۳. کارشناس ارشد حسابرسی، سازمان منطقه آزاد کیش، کیش، ایران

تحلیل دیپلماسی شهری در مدیریت بحران آتش سوزی در کلانشهر مشهد: نقش همکاری های بین المللی در تقویت تاب آوری و ارتقای امنیت شهری

حسن اسدی^۱، مهدی یوسفی^۲، حکمت نجاتی لاین^۳، محمد کامکار^۴

Hasanasadi125125@gmail.com

چکیده

این تحقیق به تحلیل دیپلماسی شهری در مدیریت بحران آتش سوزی در کلانشهر مشهد و نقش همکاری های بین المللی در تقویت تاب آوری و امنیت شهری پرداخته است. هدف آن بررسی تأثیر تعاملات بین المللی در تبادل فناوری، آموزش های تخصصی و تجهیزات پیشرفته برای بهبود مدیریت بحران آتش سوزی است. روش تحقیق به صورت ترکیبی (کیفی-کمی) با استفاده از تحلیل داده های موجود، مصاحبه با کارشناسان و بررسی اسناد مرتبط انجام شده است. نتایج نشان داد که همکاری های بین المللی موجب کاهش زمان واکنش به بحران ها و کاهش خسارات آتش سوزی در مشهد شده است. همچنین، تبادل تجربیات و تقویت هماهنگی میان نهادها به افزایش تاب آوری شهری و امنیت شهر کمک کرده است. این تحقیق تأکید می کند که دیپلماسی شهری می تواند نقش مهمی در بهبود پاسخگویی به بحران ها و کاهش آسیب ها ایفا کند.

واژگان کلیدی: دیپلماسی شهری، مدیریت بحران آتش سوزی، تاب آوری شهری، همکاری های بین المللی، امنیت شهری.

^۱ . فرمانده شیفت حریق سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^{۲،۳،۴} . معاون شیفت حریق سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تطبیقی نقش شهرهای خواهرخوانده مشهد در تقویت دیپلماسی شهری و حکمروایی خوب شهری

مسلم مطلبی^۱، بهزاد چوپانکار^۲، رضا میرزائیان^۳، محمد قرائی^۴، اسما زارع^۵

m.motalebi33@gmail.com

چکیده

دیپلماسی شهری به عنوان یکی از ابزارهای نوین حکمرانی محلی، در دهه های اخیر جایگاه ویژه ای در ارتقای همکاری های بین المللی و تحقق توسعه پایدار شهری یافته است. یکی از مهم ترین بسترهای تحقق دیپلماسی شهری، پیمان های خواهرخواندگی است که زمینه تعاملات چندبعدی میان شهرها را در حوزه های فرهنگی، اقتصادی، زیست محیطی و مدیریتی فراهم می آورد. شهر مشهد به عنوان دومین کلان شهر ایران و قطب زیارت جهان اسلام، با برخورداری از موقعیت ممتاز مذهبی، فرهنگی و گردشگری، تاکنون با شهرهای متعددی در آسیا، اروپا و جهان اسلام پیمان خواهرخواندگی منعقد کرده است. با این حال، میزان بهره گیری نظام مند از این ظرفیت در راستای ارتقای دیپلماسی شهری و تحقق حکمروایی خوب شهری نیازمند بررسی دقیق است. پژوهش حاضر با رویکرد تطبیقی به تحلیل نقش شهرهای خواهرخوانده مشهد در تقویت دیپلماسی شهری و حکمروایی خوب شهری می پردازد. در این چارچوب، اصول حکمروایی خوب شهری شامل مشارکت، شفافیت، پاسخگویی، کارایی، عدالت و حاکمیت قانون مورد توجه قرار گرفته و تعاملات مشهد با خواهرشهرهای خود از منظر تحقق این اصول بررسی می شود. یافته های تحقیق نشان می دهد که روابط خواهرخواندگی، در صورت مدیریت و نهادهای سازمی، می تواند به بهبود کیفیت حکمرانی شهری، ارتقای برند بین المللی مشهد، افزایش سرمایه اجتماعی و توسعه همکاری های پایدار بین شهری منجر شود. همچنین، تجربه های موفق جهانی نشان می دهد که تقویت نهادهای میانجی، پایش مستمر توافق نامه ها و مردمی سازی دیپلماسی شهری، از مهم ترین الزامات بهره برداری مؤثر از ظرفیت خواهرشهرها هستند. نتایج این مطالعه می تواند به مدیران شهری مشهد در طراحی سیاست های کارآمدتر برای استفاده از ظرفیت های دیپلماسی شهری و تحقق حکمروایی خوب شهری یاری رساند.

واژگان کلیدی: دیپلماسی شهری، توسعه شهری، حکمروایی محلی، شهرهای خواهرخوانده

^۱. مسئول امور گردشگری و اجتماعی مدیریت ساماندهی بافت های تاریخی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. مدیر ساماندهی بافت های تاریخی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. مسئول کارشناس اقتصاد و سرمایه گذاری مدیریت ساماندهی بافت های تاریخی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. مسئول معماری مدیریت ساماندهی بافت های تاریخی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۵. دبیر کمیسیون ویژه ساماندهی حاشیه شهر شورای اسلامی شهر مشهد

چالش ها و الزامات حکمروایی محلی برای تحقق الگوی شهر پانزده دقیقه ای در بافت فرسوده مرکزی تهران

واحد ابراهیمی^۱

ebrahimi.vahed93@gmail.com

چکیده

الگوی شهر پانزده دقیقه ای، به عنوان رویکردی نوین در برنامه ریزی شهری، هدفمند بهبود دسترسی شهروندان به خدمات و فضاهای شهری در شعاع نزدیک به محل سکونت را دنبال می کند. این پژوهش با هدف بررسی چالش ها و الزامات حکمروایی محلی برای تحقق این الگو در بافت فرسوده مرکزی تهران طراحی شد. مطالعه حاضر از رویکرد ترکیبی کیفی - کمی بهره برد و از روش های تحلیل اسناد، مصاحبه با ۱۵ نفر از خبرگان شهری و پرسشنامه ای میان ۳۸۴ شهروند استفاده کرد. یافته های کیفی نشان داد که مهم ترین موانع تحقق شهر پانزده دقیقه ای، ضعف هماهنگی نهادی، تمرکزگرایی و محدودیت اختیارات مدیریت محلی است. تحلیل کمی نیز تأکید کرد که تمامی ابعاد حکمروایی محلی نهادی - ساختاری، مدیریتی - اجرایی، اجتماعی - فرهنگی و کالبدی - زیرساختی پایین تر از حد متوسط قرار دارند، به ویژه بعد نهادی - ساختاری با میانگین ۲/۱۵، بیشترین ضعف را نشان داد. نتایج آزمون فریدمن نیز اهمیت بالای اصلاحات نهادی و ارتقای ظرفیت های مدیریتی برای تحقق این الگو را تأیید کرد. پژوهش بر ضرورت بازآرایی نظام حکمروایی محلی، افزایش اختیارات شوراها، ارتقای هماهنگی میان نهادها، جلب مشارکت مردمی و تأمین منابع مالی پایدار تأکید دارد. یافته ها نشان می دهند که تنها با هم راستاسازی اصلاحات نهادی، ارتقای ظرفیت اجرایی و تقویت سرمایه اجتماعی می توان شهر پانزده دقیقه ای را به عنوان الگویی پایدار و عادلانه در بافت های فرسوده تهران و سایر کلان شهرهای ایران محقق ساخت. این پژوهش می تواند راهنمای سیاست گذاران، مدیران شهری و پژوهشگران در مسیر ارتقای عدالت فضایی و تاب آوری شهری باشد.

واژگان کلیدی: شهر پانزده دقیقه ای، حکمروایی محلی، بافت فرسوده، تاب آوری شهری، عدالت فضایی، برنامه ریزی شهری.

^۱ . کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری دانشگاه مراغه، مراغه، ایران

برنامه‌ریزی و مدیریت بافت‌های ناکارآمد شهری با رویکرد مدیریت بحران (محلّه جمهوری تهران)

محمد قادری^۱

Mghaderi_2013@yahoo.com

چکیده

با توجه به وضعیت تمرکز و تراکم جمعیت در بافت مرکزی شهر تهران اهمیت موضوع بهسازی و نوسازی بافت فرسوده مرکزی شهر بیش از پیش حساس شده است از این روی رویکرد مدیریت بحران یک راهکار کارآمد به نظر می‌رسد هرچند که تاثیر عوامل آن در بهسازی و نوسازی بافت فرسوده محلّه جمهوری مشخص نیست. روش تحقیق از نظر ماهیت توصیفی-تحلیلی است که در تحلیل از روش کمی استفاده شده است. روش تحلیل سلسله مراتبی مورد استفاده بوده است که امتیازات آن توسط کارشناسان تعیین شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بین اصول بهسازی و نوسازی بافت فرسوده محلّه جمهوری و اصول مربوط به مدیریت بحران رابطه معناداری وجود دارد و در بهسازی و نوسازی محلّه جمهوری توجه به عوامل کالبدی بیشتر از سایر عوامل مورد تاکید است، در اقدامات مداخله‌ای لازم در محلّه جمهوری روش‌های "تجمیع پلاک‌های ساختمانی" برای نوسازی و "تعریض معابر بیش از سایر اقدامات ضروری به نظر می‌رسند.

واژگان کلیدی: بهسازی و نوسازی شهری، مدیریت بحران، تحلیل سلسله مراتبی، محلّه جمهوری

^۱. کارشناسی ارشد شهرسازی - برنامه‌ریزی منطقه‌ای، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، ایران، تهران

مهاجران خارجی در شهر مشهد: فرصت‌ها، چالش‌ها و رویکردهای حکمرانی محلی

داوود معصومی^۱، سید جلال حسینی^۲
masoumi.davod@gmail.com

چکیده

با گسترش پدیده مهاجرت بین‌المللی و افزایش شهرنشینی، شهرها به‌عنوان عرصه‌ای کلیدی برای ادغام مهاجران خارجی مطرح شده‌اند. در این مقاله مروری، تلاش شده است تا از منظر شهری به بررسی نقش و جایگاه مهاجران خارجی در مشهد پرداخته شود، با تمرکز بر فرصت‌ها، چالش‌ها و رویکردهای حکمرانی محلی. ابتدا مفاهیم کلیدی مانند مهاجر، ادغام شهری و حکمرانی محلی تبیین شده و چارچوب نظری مبتنی بر نظریه‌های فشار-کشش، شبکه‌های اجتماعی، نظریه سیستم‌های جهانی و چارچوب آرزوها - توانمندی‌ها معرفی می‌شود. سپس، پژوهش‌های بین‌المللی و داخلی مرتبط با تأثیر حضور مهاجران در شهرها بررسی شده‌اند؛ در این بخش تأکید بر آن است که مهاجران چگونه می‌توانند با مشارکت اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی، به توسعه شهری کمک کنند و در مقابل چه موانع و تضادهایی ممکن است در مسیر ادغام پیش آید. بخش بعدی به فرصت‌هایی اختصاص دارد که ادبیات متنوع به آنها اشاره کرده است از جمله تقویت بازار کار شهری، رونق کسب و کار مهاجران، تنوع فرهنگی و افزایش سرمایه اجتماعی شهری. سپس چالش‌هایی چون فشار بر خدمات عمومی، حاشیه‌نشینی، نابرابری دسترسی، موانع قانونی و محدودیت‌های مدیریتی در مقالات مختلف شناسایی و تحلیل شده‌اند. در نهایت، با بررسی تجارب موفق شهرهای مهاجرپذیر و مطالعات رویکرد حکمرانی محلی، پیشنهاد مدل مفهومی و سیاست‌های راهبردی متناسب با شرایط مشهد ارائه می‌شود. این مقاله می‌تواند به تصمیم‌گیران شهری کمک کند تا نگاهی تازه به حضور مهاجران اتخاذ کرده و از چالش‌ها فرصت بسازند.

کلیدواژه: مهاجران خارجی، حکمرانی محلی، ادغام شهری، مدیریت شهری

^۱. دانشجوی دکترای تخصصی سیاست‌گذاری عمومی واحد علوم تحقیقات، تهران، ایران

^۲. کارشناس ارشد مدیریت بازاریابی

طراحی شهری و پیشگیری از جرم

محمدرضا گودرزی^۱

m.good1441@gmali.com

چکیده

شهرها به مثابه موجودی زنده، در صورت برخورداری از معماری و طراحی هوشمندانه می توانند زمینه ساز ارتقای امنیت و کاهش جرایم باشند. طراحی محیطی آگاهانه، نه تنها از وقوع جرم پیشگیری می کند، بلکه کیفیت زندگی شهروندان را متحول می سازد. مقاله حاضر با هدف تبیین نقش طراحی محیطی در پیشگیری از جرم و ارائه راهکارهای عملی برای اجرای اصول CPTED در طراحی و ساخت و بازسازی شهرها و محلات و ضرورت توجه مدیریت شهری، به ویژه شهرداری ها بر رعایت این اصول در طراحی های شهری صورت گرفته است. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و با بررسی متون معتبر علمی، به واکاوی مفاهیم پایه ای پیشگیری غیرکیفری و تحلیل جایگاه مدیریت شهری در کاهش جرایم از طریق طراحی محیطی می پردازد. یافته های تحقیق نشان می دهد که طراحی نامناسب فضاهای شهری از جمله شبکه معابر شطرنجی، فضاهای بدون دفاع، نورپردازی ناکافی و بی توجهی به نگهداری محیط، از عوامل ایجاد بسترهای جرم خیز در شهرها هستند. در این راستا، راهکارهای عملی مطابق با اصول شامل ساماندهی محلات حاشیه نشین، طراحی مناسب پیاده روها و پارک ها، تأمین نورپردازی مطلوب و احیای بافت های فرسوده ارائه شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که ضمیم تحقق امنیت پایدار شهری مبتنی بر رعایت اصول طراحی محیطی در پیشگیری غیر کیفری از جرایم، در گرو عزم جدی مدیران شهری، همراهی شهروندان، تدوین ضوابط مبتنی بر CPTED و بومی سازی این اصول با توجه به شرایط فرهنگی و کالبدی شهرهای ایران است.

واژگان کلیدی: پیشگیری غیرکیفری از وقوع جرم، مدیریت شهری، معماری، طراحی محیطی (CPTED)، طراحی شهری

^۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه آیت اله العظمی بروجردی

بررسی تأثیر رهبری طنین انداز بر رفتار شهروندی سازمانی

اسماعیل حیدری^۱

esmaeilheidari2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش رهبری طنین انداز در ارتقای رفتار شهروندی سازمانی صورت گرفت. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از منظر روش و ماهیت توصیفی - پیمایشی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری در این تحقیق کارکنان شورای اسلامی شهر مشهد مقدس می باشد. با توجه به کوچک بودن حجم جامعه آماری (۹۰ نفر) از روش تمام شماری استفاده گردید. اطلاعات مورد نیاز در بخش نظری از طریق مطالعات کتابخانه ای و داده های مورد نیاز در جهت آزمون فرضیه تحقیق از طریق توزیع پرسشنامه سنجش رفتار شهروندی سازمانی از پرسش نامه پودساکف و همکاران (۲۰۰۰) و رهبری طنین انداز از علی و کاشیف (۲۰۲۰) جمع آوری گردید. جهت تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS ۲۴ و نرم افزار SmartPLS انجام پذیرفت. نتایج نشان داد که سبک رهبری طنین انداز تأثیر مثبت و معناداری بر مؤلفه های رفتار شهروندی سازمانی از جمله نوع دوستی، وظیفه شناسی، ادب و احترام، و... در امور سازمانی دارد. بهره گیری از این نوع سبک رهبری می تواند به عنوان راهبردی مؤثر در ارتقای عملکرد و انسجام سازمانی در نهادهای عمومی مانند شورای اسلامی شهر مورد توجه قرار گیرد.

واژگان کلیدی: رهبری طنین انداز، رفتار شهروندی سازمانی، شورای اسلامی شهر

^۱ . دانشجوی دکتری مدیریت توسعه منابع انسانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

رابطه بین حکمرانی و توسعه پایدار شهری

محدثه بناساز^۱، علیرضا نامی^۲، یونس غلامی^۳

Mohadesehbanasaz110@gmail.com

چکیده

این مقاله به بررسی رابطه بین حکمرانی و توسعه پایدار شهری می پردازد. در دنیای امروز، دولت ها به تنهایی قادر به پاسخگویی به نیازهای جدید نیستند و باید با تقویت نهادهای عمومی و استفاده از ظرفیت های جامعه، خدمات عمومی را بهبود بخشند. حکمرانی شهری به عنوان یک الگوی جدید، نقش دولت را به عنوان هماهنگ کننده و پاسدار قوانین محدود کرده و از دخالت مستقیم آن در امور روزمره مردم می کاهد. با توجه به رشد سریع جمعیت شهری و چالش های متعددی مانند آلودگی، فقر و نابرابری های اجتماعی، شهرداری ها به عنوان نهادهای مسئول در برنامه ریزی و مدیریت شهری، نقش کلیدی ایفا می کنند. توسعه پایدار شهری به عنوان یک راهبرد بلندمدت برای رفع چالش های شهری و ارتقاء کیفیت زندگی در جوامع شهری ضروری است. با این حال، چالش هایی نظیر ضعف زیرساخت های شهری و عدم هماهنگی بین نهادهای دولتی و خصوصی وجود دارد. در عین حال، فرصت هایی نیز برای بهبود وضعیت توسعه پایدار شهری در ایران وجود دارد، از جمله استفاده از فناوری های نوین و مشارکت شهروندان در فرآیندهای شهری. این مقاله به تحلیل این چالش ها و فرصت ها پرداخته و پیشنهاداتی برای بهبود وضعیت توسعه پایدار شهری ارائه می دهد.

واژگان کلیدی: حکمرانی، توسعه پایدار شهری، شهر پایدار

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد، جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی ارشد، جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران
۳. دانشیار، جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار، ایران

ساماندهی محلات منطقه یک شهر تهران با رویکرد حکمروایی خوب شهری

زهره پیرزاده^۱، رمضانعلی نادری مایوان^۲، آینور فاروقی^۳، شهریانو کاظم زاده^۴

naderi.naderi2010@yahoo.com

چکیده

تحقق حکمروایی خوب شهری در مدیریت کلان شهرهای ایران و از جمله تهران مستلزم عینیت بخشیدن به مشارکت شهروندان در ابعاد گوناگون است در این میان، دیدگاه ساماندهی محله‌ای (دیدگاهی که حل مشکلات کنونی شهرها و زندگی شهری را درگرو بازگشت به مفهوم محله می‌داند) با استفاده از نیروهای توانمند درون‌زا و سرمایه‌های اجتماعی موجود در آن به حل مشکلات موجود می‌پردازد. هدف این پژوهش ایجاد درک نظری جامع‌تری از حکمروایی خوب در ساماندهی محلات تهران، بررسی مؤلفه‌ها و شاخص‌های حکمروایی خوب شهری در ساماندهی محلات شهر تهران، همچنین بررسی مشکلات و موانع موجود در تحقق آن می‌باشد که بتواند راهکارهای مفیدی را برای آن تبیین نماید. حکمروایی شهری (حکمروای خوب شهری) که ناظر بر توسعه و ساماندهی محلات شهری می‌باشد در این پژوهش مطرح شده است. این تحقیق توصیفی - تحلیلی می‌باشد. جهت انجام پژوهش از روش دلفی استفاده و نمونه‌گیری با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی انجام شده است. گردآوری داده‌های پژوهش شامل عوامل و شاخص‌های مؤثر بر حکمروایی خوب در ساماندهی محلات شهر تهران، مبتنی بر روش اسنادی و پیمایشی می‌باشد. ابزار گردآوری اطلاعات در این تحقیق شامل یک پرسشنامه محقق ساخته با سؤالات بسته (طیف پنج گزینه‌ای لیکرت) می‌باشد؛ و در مرحله دوم از پرسشنامه مقایسات زوجی جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است. بر اساس آزمون‌های آماری انجام شده ۱۸ مؤلفه حکمروایی خوب شناسایی و مشخص گردید. سپس با استفاده از وزن معیارها در نرم‌افزار لینگو مهم‌ترین آن‌ها شناسایی گردید که عبارتند از: مشارکت در سرمایه‌گذاری محله، مشارکت در تصمیم‌گیری جهت برطرف کردن مشکلات محله، مسئولیت‌پذیری در برابر مشکلات کالبدی، تخصیص بهینه منابع و امکانات، تصمیم‌گیری آشکار و نهان مدیران محله، مقابله یکسان با فعالیت‌های غیرقانونی، کنترل و پایش عملکرد مدیران.

واژگان کلیدی: ساماندهی، محلات، حکمروایی، حکمروایی شهری، منطقه یک تهران.

^۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲. عضو هیئت علمی گروه جغرافیا دانشگاه کوثر بجنورد، بجنورد، ایران

^۳. دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان، شیروان، ایران

^۴. دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چالش های تحقق حکمرایی خوب در بازآفرینی بافت های فرسوده شهری (مطالعه موردی: منطقه ۳ شهرداری مشهد)

الهه حبیب نیا، مریم شرافتی، محسن حریری^۳
msn.hariri@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی چالش ها و ظرفیت های تحقق حکمرانی خوب در بازآفرینی بافت های فرسوده شهری در منطقه ۳ مشهد انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری شامل ۴۱۷,۹۵۰ نفر از ساکنان منطقه مورد مطالعه بود که با استفاده از فرمول کوکران، ۳۸۳ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند. داده ها از طریق پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شد که روایی محتوایی آن به تأیید خبرگان رسید و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۹۸۶ محاسبه شد. برای تحلیل داده ها از آزمون t تک نمونه ای و آزمون فریدمن استفاده شد. یافته ها نشان داد اغلب شاخص های حکمرانی خوب در سطحی پایین تر از حد مطلوب قرار دارند. از مهم ترین چالش های شناسایی شده می توان به ضعف اطلاع رسانی شفاف، محدودیت پاسخگویی مدیران، استفاده ناکافی از منابع و توزیع ناعادلانه خدمات اشاره کرد. همچنین نتایج آزمون فریدمن بیانگر آن بود که شاخص «مشارکت شهروندان در تصمیم گیری های محلی» و «توجه به گروه های اجتماعی مختلف» بالاترین رتبه اهمیت را از دید شهروندان داشته اند، در حالی که «اطلاع رسانی روشن در مورد پروژه ها» کمترین رتبه را کسب کرده است. در نتیجه، تقویت مشارکت مردمی، ارتقای شفافیت و پاسخگویی و بهبود نظام مدیریت منابع از الزامات کلیدی تحقق حکمرانی خوب در بازآفرینی بافت های فرسوده این منطقه است.

واژگان کلیدی: حکمرانی خوب، بازآفرینی شهری، مشارکت شهروندی، آزمون t، آزمون فریدمن

^۱. کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

^۳. مسئول امور مطالعات طرح های شهری شهرداری مشهد

تحلیل تأثیر سیاست‌های آتش‌نشانی بر طراحی فضاهای عمومی شهری در استان خراسان رضوی و نقش آن در توسعه شهری شاد: پیوند ایمنی، رفاه اجتماعی و فضای شهری

محمدامین کربلائی اسماعیلی^۱، محمدابراهیم موسوی پور^۲، حمید خانی^۳، مهدی کریم‌جوزانی^۴
Amin_karbalaei@yahoo.com

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیر سیاست‌های آتش‌نشانی بر طراحی فضاهای عمومی و توسعه شهری شاد و ایمن در استان خراسان رضوی می‌پردازد. هدف اصلی پژوهش، تحلیل رابطه میان استانداردهای ایمنی آتش‌نشانی و رفاه اجتماعی در فضاهای عمومی شهری است. برای رسیدن به این هدف، از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی با استفاده از داده‌های به‌دست‌آمده از پرسشنامه‌ها و مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. جامعه آماری شامل ۳۰۰ نفر از شهروندان و ۲۰ نفر از متخصصین طراحی شهری و آتش‌نشانی استان خراسان رضوی بود. نتایج تحقیق نشان داد که رعایت استانداردهای آتش‌نشانی در طراحی فضاهای عمومی شهری موجب افزایش احساس امنیت، کاهش اضطراب و استرس در شهروندان و بهبود کیفیت زندگی آنان می‌شود. همچنین، تجهیز فضاهای عمومی به سیستم‌های ایمنی و اجرای آموزش‌های ایمنی برای شهروندان، تأثیر مستقیم بر رضایت عمومی و کاهش آسیب‌های ناشی از حوادث آتش‌سوزی دارد. این پژوهش به‌ویژه برای شهرهایی که در حال توسعه یا بازسازی هستند، مفید است و پیشنهاداتی برای بهبود طراحی فضاهای عمومی با تأکید بر ایمنی و رفاه اجتماعی ارائه می‌دهد.

واژگان کلیدی: سیاست‌های آتش‌نشانی، فضاهای عمومی، ایمنی، رفاه اجتماعی، طراحی شهری.

۱. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۳۵، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ۲،۳. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۵۳، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۱۲، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی نقش فناوری های نوین بر حکمرانی محلی و مدیریت شهری هوشمند با تأکید بر شفافیت و

مشارکت شهروندی در شهر مشهد

مهدی چمانه یارپور^۱، هانی غلامی^۲، رسول رضایی برکوک^۳، امیر محمدزاده^۴، ابراهیم حشمتی^۵

chamaneh-m@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیر فناوری های نوین بر حکمرانی محلی در شهرداری مشهد پرداخته است. برای این منظور، یک نمونه آماری متشکل از ۲۰۰ نفر از مدیران و کارکنان شهرداری مشهد از طریق پرسشنامه های ساختاریافته مورد بررسی قرار گرفت. یافته ها نشان داد که ۷۵٪ از پاسخ دهندگان معتقدند که فناوری های نوین موجب افزایش شفافیت در فرآیندهای مدیریتی شده است. همچنین ۶۸٪ از پاسخ دهندگان اشاره کردند که استفاده از سامانه های دیجیتال باعث بهبود مشارکت شهروندان در فرآیندهای تصمیم گیری شده است. در خصوص کارایی مدیریت شهری، ۷۰٪ از پاسخ دهندگان اعلام کردند که فناوری های نوین بهبود قابل توجهی در ارائه خدمات شهری ایجاد کرده است. با این حال، ۴۵٪ از افراد به مشکلات دسترسی به زیرساخت های دیجیتال اشاره کردند که مانع بهره برداری کامل از این فناوری ها می شود. این تحقیق نشان دهنده پتانسیل بالای فناوری های نوین برای بهبود حکمرانی شهری است، اما چالش های دسترسی و آموزش به عنوان موانع مهم مطرح هستند که باید برای بهره برداری بهینه از این فناوری ها رفع شوند.

واژگان کلیدی: فناوری های نوین، حکمرانی محلی، مشارکت شهروندی، کارایی، زیرساخت های دیجیتال

۱. کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس روابط عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۵. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیرات نیازهای اجتماعی بر ساختارهای مدیریت شهری

احسان دایی صراف^۱، سمانه صنعتی^۲، آمنه محمدزاده اول^۳، صدیقه خانی^۴

Saraf-a@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی تأثیرات نیازهای اجتماعی بر ساختارهای مدیریت شهری می پردازد. با توجه به تغییرات سریع اجتماعی و فرهنگی، نیازهای شهروندان در حال تحولات عمده ای است که بر نحوه مدیریت و برنامه ریزی شهری تأثیر می گذارد. در این پژوهش ابتدا به بررسی تعاریف و انواع نیازهای اجتماعی پرداخته می شود و سپس ارتباط آن ها با مدیریت شهری تحلیل می گردد. تحقیقات نشان می دهد که در جوامع مدرن، مدیریت شهری باید به تأمین نیازهای اجتماعی از جمله فضای سبز، امکانات تفریحی، خدمات اجتماعی و کیفیت زندگی توجه ویژه ای داشته باشد. رویکردی مشارکتی که در آن شهروندان در فرآیند تصمیم گیری نقش فعالی ایفا کنند، می تواند به بهبود کیفیت خدمات و رضایت عمومی منجر شود. در نهایت، این مقاله پیشنهاداتی برای بهبود ساختارهای مدیریت شهری با در نظر گرفتن نیازهای اجتماعی ارائه می دهد و بر اهمیت توجه به نیازهای جامعه در فرآیند برنامه ریزی و اجرا تأکید می کند.

واژگان کلیدی: نیازهای اجتماعی، مدیریت شهری، ساختار، شهروندان.

۱،۲. مسئول امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس سازمان بازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بهره‌وری فضاهای عمومی از طریق مدیریت شهری

یاسمن زهرا نارنجی^۱، طاهره رضائی^۲، خدیجه سرگلزایی^۳، نفیسه میری^۴

Naranji-y@mashhad.ir

چکیده

مقاله به بررسی نقش مدیریت شهری در ارتقاء بهره‌وری فضاهای عمومی (مانند پارک‌ها و میدان‌ها) می‌پردازد. این فضاها برای تعاملات اجتماعی، سلامت شهروندان و حس تعلق حیاتی هستند. مقاله استدلال می‌کند که بهره‌وری این فضاها به شدت وابسته به مدیریت شهری کارآمد است. با برنامه‌ریزی، طراحی مشارکتی، نگهداری مناسب و مدیریت رویدادها، مدیریت شهری می‌تواند فضاهای عمومی را به محیط‌هایی پویا و چندمنظوره تبدیل کند. راهکارهایی مانند برنامه‌ریزی استراتژیک و استفاده از فناوری نیز مطرح شده‌اند. نتیجه‌گیری مقاله نشان می‌دهد بهره‌وری فضاهای عمومی نتیجه‌ی مدیریت شهری مؤثر است که با تبدیل این فضاها به کانون‌های فعالیت، به شهری سرزنده‌تر و پایدارتر منجر می‌شود.

واژگان کلیدی: بهره‌وری، فضاهای عمومی، مدیریت شهری.

^۱. مسئول امور قراردادها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس وصول شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. مسئول امور دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

استفاده از داده‌های کلان در تصمیم‌گیری‌های شهری

زهره یآوری^۱، شیمیا مخارقی^۲، الهه خجسته^۳، زهرا زبرجدیان^۴

Yavari-z@mashhad.ir

چکیده

با گسترش شهرنشینی و پیچیده‌تر شدن چالش‌های مدیریت شهری، استفاده از حجم وسیع و متنوع داده‌ها می‌تواند دیدگاه‌های نوینی را در اختیار مدیران و برنامه‌ریزان شهری قرار دهد. این مقاله به تشریح انواع داده‌های کلان مرتبط با شهرها، از جمله داده‌های حسگرها، شبکه‌های اجتماعی، تراکنش‌های مالی و داده‌های حمل و نقل، می‌پردازد و نحوه جمع‌آوری، پردازش و تحلیل آن‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهد. همچنین، کاربردهای عملی داده‌های کلان در زمینه‌های مختلف مدیریت شهری، نظیر برنامه‌ریزی حمل و نقل، مدیریت ترافیک، بهینه‌سازی مصرف انرژی، ارتقای امنیت شهری و ارائه خدمات بهتر به شهروندان، با ارائه مثال‌های موردی تبیین می‌گردد. در نهایت، چالش‌ها و ملاحظات مربوط به استفاده از داده‌های کلان در محیط‌های شهری، از جمله مسائل مربوط به حریم خصوصی، امنیت داده‌ها و شکاف دیجیتالی، مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و بر ضرورت تدوین سیاست‌ها و راهبردهای مناسب برای بهره‌گیری مسئولانه و اثربخش از این فناوری تاکید می‌شود.

واژگان کلیدی: داده‌های کلان، تصمیم‌گیری، مدیریت شهری.

^۱. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس امور اداری و رفاهی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس خدمات شهری شهرداری مشهد، مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، مشهد، ایران

بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر گسترش حاشیه نشینی در شهر مشهد: نقش نابرابری درآمد، دسترسی به فرصت های شغلی و سیاست های ناکارآمد مسکن در توسعه بافت های غیررسمی

محمد حصاری^۱، دانیال شهرآبادی^۲، حسن عسکری قلعه نوی^۳، سید روح الله عندلیب^۴

hesari-mo@mashhad.ir

چکیده

گسترش حاشیه نشینی در شهرهای بزرگ به ویژه در مناطق حاشیه ای، یکی از مسائل اساسی در کشورهای در حال توسعه است. این تحقیق به بررسی عوامل اقتصادی مؤثر بر گسترش حاشیه نشینی در شهر مشهد و تأثیر این عوامل بر توسعه بافت های غیررسمی پرداخته است. پژوهش به ویژه بر نابرابری درآمد، نرخ بیکاری و سیاست های ناکارآمد مسکن متمرکز است. برای جمع آوری داده ها، پرسش نامه هایی در مناطق حاشیه ای مشهد نظیر منزل آباد، کشف، قرقی، اسماعیل آباد توزیع شد و تحلیل های آماری بر اساس این داده ها صورت گرفت. نتایج تحقیق نشان می دهند که نابرابری های درآمدی و نرخ بیکاری بالا در این مناطق، به ویژه در مناطقی با درآمد پایین و فرصت های شغلی محدود، از عوامل اصلی گسترش حاشیه نشینی هستند. در این تحقیق، نرخ بیکاری در مناطق حاشیه ای مشهد تا ۲۲٪ گزارش شد که از متوسط نرخ بیکاری کل شهر بالاتر است. همچنین، سیاست های ناکارآمد مسکن در مناطق مرکزی شهر مشهد، دسترسی به مسکن مناسب را برای ساکنان مناطق حاشیه ای دشوار کرده است. بر اساس یافته ها، پیشنهاداتی برای کاهش حاشیه نشینی شامل بهبود سیاست های مسکن، افزایش فرصت های شغلی و کاهش نابرابری درآمدی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: حاشیه نشینی، نابرابری درآمد، نرخ بیکاری، سیاست های مسکن، بافت های غیررسمی.

^۱. کارشناس حسابداری مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. مسئول کارگزاران مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. رئیس اداره درآمدهای عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. رئیس اداره درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بازنگری شاخص های حکمروایی خوب در شوراهای اسلامی شهری با رویکرد ارتقای ایمنی شهری: مطالعه موردی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

ناصر خورسندی عباسپور^۱، جواد شادمان پیره^۲، سعید وحدانی^۳، مجید صدیقی^۴

Naser.khorsandi14@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بازنگری شاخص های حکمروایی خوب در شوراهای اسلامی شهری و تأثیر آن بر ایمنی شهری، با تمرکز بر سازمان آتش نشانی مشهد انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل ۲۱۰ نفر از مدیران و کارشناسان مرتبط با ایمنی شهری است که با نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها پرسش نامه ای محقق ساخته با روایی تأیید شده و پایایی مناسب (آلفای کرونباخ ۰.۸۷) بود. تحلیل داده ها با استفاده از آمار توصیفی، همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره انجام شد. نتایج نشان داد بین شاخص های حکمروایی خوب و عملکرد ایمنی شهری رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. شاخص «رعایت قانون» بیشترین همبستگی را با عملکرد ایمنی داشت و همراه با «ثبات در تصمیم گیری» و «شفافیت» بیشترین تأثیر را در مدل رگرسیون داشتند. مدل پژوهش قادر به تبیین ۴۸٪ از تغییرات عملکرد ایمنی شهری بود. در مجموع، یافته ها نشان می دهد بهبود ایمنی شهری مستلزم تقویت قانونمداری و اصلاح سازوکارهای تصمیم گیری در شوراهای اسلامی است.

واژگان کلیدی: قانونمداری، شورای اسلامی شهر، ایمنی شهری، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری، حکمروایی خوب شهری.

^۱ . فرمانده شیفت عملیات سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . معاون شیفت عملیات حریق سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . کارشناس ایمنی ساختمان سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران

^۴ . کارشناس ارشد حسابرسی اموال و انبار سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، ایران

چالش های اقتصادی در برنامه ریزی شهری

محبوبه سعادتمند^۱، سمیه ضربی محمودآبادی^۲، مجتبی علی یاری^۳
sadatmand-m@mashhad.ir

چکیده

رشد شتابان شهرنشینی در کنار محدودیت منابع، شهرها را در برابر چالش های اقتصادی چندلایه قرار داده است؛ از تامین مالی طرح های توسعه و نگهداری زیرساخت های پرهزینه گرفته تا کاهش نابرابری های اقتصادی اجتماعی، جذب سرمایه و شکل دهی به محیط کسب و کار پویا. این پژوهش با رویکردی تحلیلی و تطبیقی، تجربه شهرهای داخلی (تهران و مشهد) و خارجی (استانبول و بارسلونا) را در مواجهه با این چالش ها بررسی کرده و با بهره گیری از روش ترکیبی تحلیل اسنادی، مطالعه تطبیقی و تحلیل مضمون، چارچوبی جامع برای سیاست گذاری اقتصادی در برنامه ریزی شهری ارائه می کند. یافته ها نشان می دهد که موفقیت در مدیریت اقتصادی شهرها، در گرو ترکیب هم زمان اصلاحات نهادی، نوآوری مالی، و تقویت مشارکت بخش خصوصی و شهروندان است؛ چارچوب پیشنهادی این مقاله می تواند نقشه راهی عملی برای حرکت به سوی شهری تاب آورتر و فرصت آفرین باشد.

واژگان کلیدی: چالش های اقتصادی، برنامه ریزی شهری، تامین مالی، نابرابری فضایی، توسعه پایدار شهری

^۱. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس حقوقی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

عوامل موثر در تحقق توسعه پایدار محله‌ای در محلات حاشیه‌نشین شهر مشهد

سهیلا پورکریم^۱

Pourkarimsohail16@gmail.com

چکیده

محله به عنوان کوچک‌ترین واحد اجتماعی-فضایی شهر، بستری مناسب برای اجرای سیاست‌های خرد و میان‌مدت در راستای تحقق اهداف کلان توسعه پایدار شهری به شمار می‌رود. به‌ویژه در مناطق حاشیه‌نشین و کمتر برخوردار که با چالش‌هایی چون فقر، کمبود خدمات، آسیب‌های اجتماعی و مشکلات زیست‌محیطی مواجه‌اند، تمرکز بر توسعه پایدار محله‌ای می‌تواند به عنوان راهبردی کارآمد برای ارتقاء کیفیت زندگی ساکنان، کاهش شکاف‌های توسعه‌ای و ایجاد عدالت اجتماعی عمل کند. از این‌رو، شناخت و تحلیل عوامل مؤثر بر توسعه پایدار در مقیاس محله‌ای، به‌ویژه در سکونتگاه‌های غیررسمی، ضرورتی انکارناپذیر برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان شهری محسوب می‌شود. بر این اساس هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه پایدار محله‌ای می‌باشد. نتایج نشان داد توسعه پایدار در محلات حاشیه‌نشین شهر مشهد، تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و کالبدی رفاهی قرار دارد. نتایج آزمون T تک‌نمونه‌ای نشان می‌دهد که تنها بعد اجتماعی در سطحی بالاتر از میانگین قرار دارد (با میانگین ۳/۱۵)، در حالی که سایر ابعاد اقتصادی، زیست‌محیطی و کالبدی پایین‌تر از سطح متوسط ارزیابی شده‌اند. نتایج تحلیل عاملی نیز اهمیت بعد اجتماعی را تأیید می‌کند، به‌طوری‌که این بعد بیشترین سهم را در تبیین واریانس کل (۳۱٪/۱۲) دارد. در این بین، شاخص‌هایی چون مشارکت در فعالیت‌های جمعی، افزایش سرمایه اجتماعی از طریق فرآیند مشارکتی و ارتقای اعتماد به نهادها، بیشترین تأثیر را داشته‌اند. در مقابل، بعد کالبدی با پایین‌ترین سهم از واریانس (۲۱٪/۴) نشان می‌دهد که مداخلات کالبدی همچون دسترسی به خدمات و بهبود فضاهای محلی، نیازمند توجه و سرمایه‌گذاری بیشتری هستند. به‌طور کلی، این نتایج تأکید می‌کند که سیاست‌های توسعه پایدار در محلات حاشیه‌ای باید با تمرکز بر تقویت زیرساخت‌های اقتصادی، ارتقای کیفیت محیط‌زیست و بهبود خدمات کالبدی دنبال شوند، در حالی که حفظ و تقویت سرمایه اجتماعی به عنوان پیشران کلیدی همچنان ضروری است.

کلیدواژه‌گان: توسعه محله‌ای، توسعه پایدار، پایداری محله، شهر مشهد

^۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی توسعه منطقه ای، دانشگاه پیام نور، ایران

بررسی رابطه میان قیود کالبدی و کارایی حکمرانی محلی چالش ها و فرصت ها

نسرین نجمی زاده^۱، رضا امانیان^۲، الهه کاظمی^۳، فاطمه عرفان پور^۴

Najmoizadeh-n@mashhad.ir

چکیده

حکمرانی محلی، به عنوان ستون فقرات توسعه پایدار شهری، در بسیاری از مناطق با «قیود کالبدی» همچون محدودیت های فضایی، کمبود زیرساخت و عوامل محیط زیستی روبه روست. این قیود با ایجاد موانع فیزیکی و ساختاری، روند تصمیم گیری و اجرای سیاست ها را تحت تأثیر قرار داده و گاه سبب اتلاف منابع و کاهش عملکرد می شوند. پژوهش حاضر، با رویکرد توصیفی تحلیلی، به واکاوی رابطه میان این قیود و کارایی حکمرانی محلی می پردازد و در کنار شناسایی چالش ها، به فرصت هایی که این محدودیت ها برای نوآوری و اصلاح روش های مدیریت شهری فراهم می کنند، اشاره می کند. یافته ها نشان می دهد که برنامه ریزی جامع و مشارکتی، بهره گیری از فناوری های نوین نظیر GIS و هوش مصنوعی، تقویت سرمایه انسانی و شفافیت تصمیم گیری می تواند اثر منفی قیود را کاهش داده و حتی آن ها را به محرک بهبود عملکرد بدل کند. در نتیجه، نگاه سیستماتیک و فرصت محور به قیود کالبدی، علاوه بر ارتقای کارایی نهادهای محلی، به افزایش رضایت و اعتماد عمومی می انجامد.

واژگان کلیدی: قیود کالبدی، حکمرانی محلی، توسعه پایدار، مشارکت شهری، نوآوری شهری.

^۱. مسئول امور نوسازی و اصناف منطقه ۹ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. رئیس اداره فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. رئیس اداره درآمد منطقه ۹ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل مدل های نوآورانه تأمین مالی در حکمرانی محلی: راهکارهایی برای جذب سرمایه های عمومی و خصوصی (مطالعه موردی: کلان شهر مشهد)

مهدی اسدپور^۱، رویا حمیده پور^۲، محمدحسن زروندی^۳، علی اسمعیل زاده جاغرق^۴

Asadpour_mahdi@yahoo.com

چکیده

تأمین مالی پایدار یکی از مهم ترین چالش های مدیریت شهری است که نقش اساسی در توسعه زیرساخت ها و بهبود کیفیت زندگی شهروندان دارد. این پژوهش با هدف تحلیل مدل های نوآورانه تأمین مالی در حکمرانی محلی و ارائه راهکارهایی برای جذب سرمایه های عمومی و خصوصی در کلان شهر مشهد انجام شده است. روش تحقیق این مطالعه ترکیبی از رویکردهای کیفی و کمی است. در بخش کیفی، از مصاحبه با خبرگان و تحلیل محتوای آن ها استفاده شده است، و در بخش کمی، داده ها از طریق پرسشنامه جمع آوری و با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) تحلیل شده اند. جامعه آماری پژوهش شامل مدیران شهری، کارشناسان اقتصادی و سرمایه گذاران بخش خصوصی بوده و نمونه گیری به روش تصادفی طبقه بندی شده انجام شده است. یافته ها نشان می دهد که مدل های تأمین مالی مشارکتی و خصوصی نقش مؤثری در کاهش وابستگی به بودجه های دولتی و افزایش بهره وری سرمایه گذاری های شهری دارند. همچنین، عواملی مانند ثبات اقتصادی، شفافیت قوانین و ابزارهای مالی نوین تأثیر قابل توجهی در موفقیت این مدل ها دارند. در نتیجه، پیشنهاد می شود که سیاست گذاران شهری با به کارگیری مدل های تأمین مالی نوآورانه، ایجاد چارچوب های نظارتی کارآمد و تطبیق الگوهای موفق جهانی، شرایط لازم برای توسعه پایدار شهری را فراهم کنند.

واژگان کلیدی: تأمین مالی نوآورانه، حکمرانی محلی، جذب سرمایه، مدل های مشارکتی، توسعه شهری.

۱، ۲، ۳، ۴. کارشناس ایمنی و سلامت سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مسئولیت پذیری شورایی و تاب آوری کالبدی در بافت های فرسوده: واکاوی ریسک های ساختمانی در کلان-

شهر مشهد

سعید وحدانی^۱، مجید صدیقی^۲، ناصر خورسندی عباسپور^۳، جواد شادمان پیره^۴

Svahdani26@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی نقش مسئولیت پذیری شورایی در ارتقاء تاب آوری کالبدی و کاهش ریسک های ساختمانی در بافت های فرسوده کلان شهر مشهد می پردازد. هدف اصلی تحقیق، تحلیل اثر متقابل عوامل اجتماعی و کالبدی در مدیریت ریسک های ساختمانی و شناسایی راهکارهای تقویت تاب آوری است. روش پژوهش ترکیبی و شامل تحلیل کمی و کیفی است؛ داده های کمی از طریق پرسشنامه به جمع آوری رسید و با استفاده از روش های آماری و مدل های یادگیری ماشین در محیط برنامه نویسی پایتون تحلیل شدند. یافته ها نشان داد که مسئولیت پذیری شورایی و تاب آوری کالبدی به طور معناداری در کاهش ریسک های ساختمانی مؤثر بوده و مدل جنگل تصادفی با دقت ۸۴ درصد بهترین عملکرد را در تحلیل داده ها داشته است. نتایج این مطالعه اهمیت تقویت نهادهای شورایی محلی، بهبود زیرساخت های کالبدی و بهره گیری از فناوری های نوین در مدیریت شهری را برجسته می سازد و پیشنهادات کاربردی برای ارتقای تاب آوری و کاهش مخاطرات در بافت های فرسوده ارائه می دهد.

واژگان کلیدی: مسئولیت پذیری شورایی، تاب آوری کالبدی، ریسک های ساختمانی، بافت فرسوده، کلان شهر مشهد.

- ^۱ کارشناس ایمنی ساختمان ها سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۲ کارشناس حسابرسی اموال سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۳ فرمانده شیفت عملیات سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۴ معاون شیفت عملیات حریق سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش شهرداری ها در اقتصاد اشتراکی شهری و تاثیر آن بر درآمدهای پایدار

علیرضا قاسمی زاده^۱، میترا غوثی شوفر^۲، زهرا صفری^۳، انسبه ایمانی

Ghasemizadeh-a@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی نقش کلیدی شهرداری ها در اقتصاد اشتراکی شهری و تاثیر آن بر درآمدهای پایدار شهرها می پردازد. اقتصاد اشتراکی، با پتانسیل افزایش کارایی و ایجاد فرصت های اقتصادی، نیازمند چارچوب های نظارتی و حمایتی شهرداری ها است. چالش هایی مانند به روز رسانی قوانین و مدیریت رقابت، در کنار فرصت هایی نظیر افزایش درآمدهای مالیاتی و کاهش هزینه ها، مورد بحث قرار می گیرند. تأکید نهایی بر اهمیت رویکرد جامع شهرداری ها برای توسعه این بخش و ایجاد مدل های درآمدی پایدار است تا شهرهای تاب آور و مالی پایدار داشته باشیم.

واژگان کلیدی: شهرداری ها، اقتصاد اشتراکی، درآمد پایدار، مدیریت شهری.

^۱ . کارشناس مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناس امور اداری و رفاه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . مسئول امور وصول شهرداری مشهد، مشهد، ایران

سرمایه گذاری شهرداری در زیرساخت های سبز-آبی و بازگشت اقتصادی

علیرضا قاسمی زاده^۱، میترا غوثی شوفر^۲، زهرا صفری^۳، انسیه ایمانی^۴

Ghasemizadeh-a@mashhad.ir

چکیده

با توجه به چالش های فزاینده تغییرات اقلیمی، شهرنشینی بی رویه، و نیاز به توسعه پایدار، رویکردهای سنتی توسعه زیرساخت ها ناکافی به نظر می رسند. در این میان، زیرساخت های سبز-آبی که شامل سیستم های طبیعی و نیمه طبیعی مانند پارک ها، فضا های سبز، تالاب های شهری، و سیستم های مدیریت آب باران می شوند، راه حل های نوینی را برای مواجهه با این چالش ها ارائه می دهند. هدف اصلی این مقاله، توصیف ابعاد مختلف سرمایه گذاری در این نوع زیرساخت ها، شامل هزینه های اولیه، روش های تامین مالی، و از همه مهم تر، منافع اقتصادی متعدد آن است. این منافع تنها به کاهش خسارات ناشی از سیلاب و بهبود کیفیت آب محدود نمی شوند، بلکه شامل افزایش ارزش املاک، جذب گردشگر، بهبود سلامت عمومی و کاهش هزینه های درمان، ایجاد فرصت های شغلی جدید، و افزایش تاب آوری شهری در برابر شوک های اقلیمی نیز می گردند.

واژگان کلیدی: سرمایه گذاری، شهرداری، سبز-آبی، اقتصادی.

۱. کارشناس مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس امور اداری و رفاه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. مسئول امور وصول شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش شهرداری ها در ترویج نوآوری در طراحی مقاوم در برابر تغییرات اقلیمی

مریم مظفری^۱، زهره حسینی^۲، شهرزاد اسدی باغی^۳، سنان آل سیدان^۴

Mozafari-m@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به نقش کلیدی شهرداری ها در ترویج نوآوری در طراحی شهری مقاوم در برابر تغییرات اقلیمی می پردازد. با توجه به چالش های فزاینده اقلیمی، شهرها نیازمند رویکردهای تاب آور هستند. شهرداری ها می توانند با سیاست گذاری، ارائه مشوق ها، حمایت از پروژه های پایلوت، و ایجاد همکاری های بین بخشی، کاتالیزور اصلی در پیاده سازی راه حل های نوآورانه باشند. این شامل تشویق استفاده از مصالح و فناوری های سبز، طراحی زیرساخت های انعطاف پذیر، توسعه فضاهای سبز، و سیستم های مدیریت آب پایدار است. هدف نهایی، ارائه چارچوبی برای شهرداری هاست تا با رویکردهای فعالانه و نوآورانه، شهرهای خود را برای آینده اقلیمی آماده سازند.

واژگان کلیدی: نوآوری، طراحی مقاوم، تغییرات اقلیمی، شهرداری ها.

^۱ . کارشناس پیگیری ویژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناس صدور مجوزها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . مسئول امور سیستم اطلاعات جغرافیایی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ . کارشناس سامانه های مالی و برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش نوآوری در پلتفرم های داده شهری یکپارچه و کاربرد آنها در خدمات شهری

مریم مظفری^۱، زهره حسینی^۲، شهرزاد اسدی باغی^۳، سنان آل سیدان^۴

Mozafari-m@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به نقش حیاتی نوآوری در پلتفرم های داده شهری یکپارچه و کاربردهای آنها در بهبود خدمات شهری می پردازد. با افزایش پیچیدگی مدیریت شهری، نیاز به راهکارهای داده محور و هوشمند بیش از پیش حس می شود. نوآوری، به عنوان محرک اصلی، کارایی و پایداری این پلتفرم ها را از طریق توسعه الگوریتم های پیشرفته، پیاده سازی هوش مصنوعی و اینترنت اشیا، و طراحی رابط های کاربری بصری افزایش می دهد. این پلتفرم ها، با تجمیع و تحلیل داده های شهری، به بهینه سازی ترافیک، مدیریت انرژی، ارتقاء امنیت، بهبود بهداشت و برنامه ریزی شهری کمک می کنند. هدف نهایی، ساخت شهرهایی هوشمندتر و پایدارتر برای ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان است. سرمایه گذاری در نوآوری ها گامی ضروری برای مقابله با چالش های شهری آینده است.

واژگان کلیدی: نوآوری، داده های شهری، خدمات شهری، مدیریت شهری.

^۱. کارشناس پیگیری ویژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. کارشناس صدور مجوزها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. مسئول امور سیستم اطلاعات جغرافیایی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس سامانه های مالی و برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

هوش مصنوعی، ایمنی شهری و تحول در حکمروایی محلی: بررسی نقش فرماندهان ایستگاه‌های آتش‌نشانی در مدیریت بحران در چارچوب شهرهای هوشمند

علیرضا رحیمی^۱، مصطفی عزیززاده کفاش^۲، جواد سعیدی^۳، مهدی یکه^۴

Alirezarahimi6125@gmail.com

چکیده

در این پژوهش، مسئله نقش فرماندهان ایستگاه‌های آتش‌نشانی در استفاده از فناوری‌های نوین برای ارتقاء ایمنی شهری در چارچوب حکمروایی هوشمند بررسی شده است. هدف، شناسایی فرصت‌ها و چالش‌های پیش‌روی فرماندهان در پیش‌بینی و مدیریت بحران در پنج کلان‌شهر تهران، مشهد، اصفهان، شیراز و تبریز بوده است. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته با روایی و پایایی تأییدشده (آلفای کرونباخ ۰/۹۲) بوده است. یافته‌ها نشان داد که مهارت‌های دیجیتال، نگرش مثبت به فناوری و حمایت نهادی به‌طور معناداری بر مشارکت فناورانه فرماندهان تأثیر دارند و میان شهرها تفاوت‌هایی در آمادگی فناورانه مشاهده شده است. نتایج بیانگر ضرورت توانمندسازی منابع انسانی، تقویت حمایت‌های نهادی و طراحی راهکارهای بومی برای بهبود فرماندهی هوشمند در مدیریت بحران شهری است.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، ایمنی شهری، حکمروایی هوشمند، مدیریت بحران، فرمانده ایستگاه آتش‌نشانی.

۱. رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰ سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. مدیر منطقه ۱ عملیات سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. فرمانده شیفت ایستگاه ۳۵ سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. رئیس ایستگاه شماره ۳۵ و ۵۳ سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

رویکردهای بومی نسبت به تاب آوری و مدیریت شهری

کمال شجاع^۱، سمانه صنعتی^۲، آمنه محمدزاده اول^۳، احسان دایی صراف^۴

shoja_ka@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به بررسی رویکردهای بومی نسبت به تاب آوری و مدیریت شهری می پردازد و حائز اهمیت است چرا که با توجه به تغییرات اقلیمی و چالش های شهرنشینی، نیاز به راهکارهای محلی و بومی برای تقویت تاب آوری جوامع شهری بیش از پیش احساس می شود. در این راستا، ضمن شناسایی و تحلیل الگوهای موفق بومی، به بررسی عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر در بهبود تاب آوری شهری پرداخته شده است. همچنین، مقاله به تأثیر مشارکت جامعه محلی در فرآیندهای مدیریت بحران و توسعه پایدار اشاره می کند و اهمیت شناخت و احترام به سنت ها و دانش های محلی را در ایجاد راهکارهای مؤثر برجسته می سازد. در نهایت، نتیجه گیری ها بر ضرورت هم افزایی بین رویکردهای مدرن و بومی به منظور ساخت شهرهای تاب آور تأکید می کند. این تحقیق با هدف فراهم آوردن مبنایی برای تصمیم گیری های بهینه در مدیریت شهری و تقویت تاب آوری جوامع محلی انجام شده است.

واژگان کلیدی: رویکردهای بومی، تاب آوری، مدیریت شهری.

^۱ . کارشناس کنترل پروژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . مسئول امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . کارشناس هماهنگی اصناف شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ . مسئول امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر سیاست های حمل و نقل بر مدیریت شهری

زهره رفیعی^۱، محمود خمینه^۲، امین علیزاده^۳، مریم نیازی^۴

rafiee-z@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به بررسی تأثیر سیاست های حمل و نقل بر مدیریت شهری می پردازد. حمل و نقل به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه پایدار شهری، نقش بسزایی در کیفیت زندگی شهروندان و کارآمدی سیستم های شهری ایفا می کند. این تحقیق ابتدا به تحلیل سیاست های مختلف حمل و نقل، از جمله حمل و نقل عمومی، مدیریت ترافیک و زیرساخت های حمل و نقل می پردازد و سپس اثرات این سیاست ها بر جنبه های مختلف مدیریت شهری، مانند استفاده بهینه از اراضی، کاهش آلودگی هوا، و ارتقاء بهره وری اقتصادی را بررسی می کند. علاوه بر این، مقاله به چالش ها و فرصت های موجود در پیاده سازی سیاست های حمل و نقل مؤثر می پردازد و نمونه هایی از شهرهای موفق در این زمینه را ارائه می دهد. نتایج این مطالعه نشان می دهد که هم افزایی سیاست های حمل و نقل با برنامه ریزی شهری می تواند منجر به توسعه مدرن و پایدار شهرها شده و به بهبود کیفیت زندگی ساکنان کمک کند. این تحقیق به مدیران شهری و سیاست گذاران توصیه می کند که در تدوین و اجرای سیاست های حمل و نقل، توجه ویژه ای به جنبه های اجتماعی و زیست محیطی داشته باشند. مقاله به ارتباط میان حمل و نقل و توسعه پایدار اشاره می کند و بر اهمیت یکپارچگی در طراحی و پیاده سازی سیاست ها تأکید می ورزد.

واژگان کلیدی: سیاست، حمل و نقل، مدیریت شهری.

^۱. رئیس اداره درآمدهای عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. معاون مالی منطقه ۷ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. مسئول امور حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدیریت شهری و حکمرانی شهری، بررسی تعاریف، شاخص ها و تجاربی در ایران و جهان

مهدی بهروز^۱، سجاد رضایی^۲، حمید رستگار^۳

M.behrooz14@gmail.com

چکیده

مدیریت شهری عبارت است از اداره امور شهر به منظور ارتقای مدیریت پایدار مناطق شهری در سطح محلی با در نظر داشتن و تبعیت از اهداف سیاست های ملی، اقتصادی و اجتماعی کشور؛ و حکمرانی شهری اعمال قدرت سیاسی، اقتصادی و اداری برای مدیریت امور کشور در همه سطوح می باشد. به واسطه نزدیکی ارتباط میان مدیریت شهری و حکمرانی شهری، هدف از این پژوهش بررسی تعاریف، مفاهیم و شاخص های مرتبط با این دو موضوع در کنار بررسی تجارب داخلی و خارجی بوده و روش تحقیق به صورت توصیفی - تحلیلی با بهره گیری از اسناد کتابخانه ای می باشد. نتایج نشان داده است که ارائه خدمات از طریق ایجاد قوانین، نقش شهرداری ها در افزایش پاسخگویی در مدیریت شهری و تقویت قابلیت های خدمات شهری، ارتقای مشارکت زنان در مدیریت و خدمات شهری، وجود ارتباط بین شهرداری و شورای شهر با نهادهای بخش خصوصی، رسیدگی به شکایات شهروندان و ارزیابی الگوهای مدیریتی در چارچوب حکمرانی شهری، از نکات کلیدی در مدیریت و حکمرانی خوب شهری می باشد.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، حکمرانی، حکمرانی شهری

۱،۲. کارشناسی ارشد رشته کشاورزی گرایش اگرواکولوژی، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد واحد گلپهار، مشهد، ایران

۳. کارشناس ارشد رشته طراحی شهری دانشگاه بین المللی امام رضا علیه السلام مشهد، مشهد، ایران

بررسی ارتباط تجمع سنسور داده برای برنامه های کاربردی اینترنت اشیا در شهر هوشمند

مهرداد حق شناس^۱، مجتبی عباسی کاسکی^۲، محسن بهشتی دهشک^۳، مهدی رحیمی دهسوری^۴

haghshenas-m@mashhad.ir

چکیده

بیشتر برنامه های کاربردی اینترنت اشیا مانند پارکینگ های هوشمند، مدیریت مواد زائد و مدیریت ترافیک برای شهرهای هوشمند توسعه یافته اند. این برنامه های کاربردی از میلیاردها سنسور استفاده می کنند که به نوبه خود مقدار زیادی داده در دسته بندی داده های بزرگ تولید می کنند. برای استفاده از داده های بزرگ در برنامه های کاربردی اینترنت اشیا/شهر هوشمند نیاز به یک چارچوب مناسب وجود دارد که از طریق آن سنسور مورد نیاز می تواند به راحتی جستجو و استفاده شود. برای ابزارهای بارگذاری ارتباطات موجود (ETL) و دیگر مکانیزم های جستجو برای سنسورها، فرض می شود که موقعیت سنسور بنا به معیارهای مورد نظر از طریق هستی شناسی یا دیگر تکنیک های مناسب جستجو می شود. با این حال، همکاری موثری برای بازیابی داده های حسگر و در دسترس قرار دادن فرمت مورد نیاز برای ثبت در جستجو مورد نیاز است. در این مقاله، یک پروتکل لایه بندی توزیع شده (CLCP) برای واحدهای داده ها و پشتیبانی آنها برای پرس و جو براساس جستجو برای برنامه های کاربردی اینترنت اشیا تجزیه و تحلیل می شود.

واژگان کلیدی: توزیع شده، لایه بندی، CLCP، حسگر بی سیم، تجمع، اینترنت اشیا، شهر هوشمند

۱،۲،۳،۴. کارمند شهرداری مشهد، مشهد، ایران

واکاوی چالش ها و فرصت های برنامه ریزی شهر تهران از منظر کارآفرینی سیاسی

اسماعیل آقاکو، علی منصوری^۲

ali.mansoori@modares.ac.ir

چکیده:

پژوهش حاضر با هدف آسیب شناسی برنامه های توسعه شهری تهران و ارائه راهبردی نوین برای برون رفت از چرخه تکرار شونده ناکامی در تحقق اهداف این برنامه ها صورت گرفته است. مسئله محوری تحقیق، شناسایی علل بنیادین ناکارآمدی این برنامه هاست؛ ناکارآمدی ای که برخلاف تصور رایج، کمتر از ناحیه ضعف های فنی نشأت می گیرد و بیش از آن، ریشه در اختلالات ساختاری، نارسایی های فرآیندی و چالش های حکمرانی دارد. در این راستا، مطالعه با بهره گیری از رویکردی کیفی و مبتنی بر تحلیل اسنادی و مطالعات تطبیقی، به واکاوی انتقادی چهار برنامه توسعه ای اخیر شهر تهران پرداخته است. یافته های پژوهش از وجود شکاف عمیق میان تدوین و اجرای برنامه ها، فقدان انسجام در زیرساخت های حقوقی و نهادی، وابستگی مزمن به منابع مالی ناپایدار، مشارکت حداقلی ذی نفعان اجتماعی، غلبه ملاحظات سیاسی بر تصمیم گیری های تخصص محور، و ضعف نظام مند در حوزه پایش و ارزیابی حکایت دارد. مجموعه این عوامل، زمینه ساز اختلال در چرخه سیاست گذاری و مانعی جدی در مسیر تحقق اهداف توسعه پایدار شهری شده اند. نتایج تحقیق نشان می دهد که فائق آمدن بر این وضعیت، مستلزم بازطراحی فرآیند سیاست گذاری شهری در چارچوب الگوی «کارآفرینی سیاسی» است؛ رویکردی که با تأکید بر نوآوری، شبکه سازی نهادی، بهره گیری هوشمندانه از فرصت ها و پذیرش ریسک، امکان گذار از وضعیت ایستا به سوی الگویی پویا، انعطاف پذیر و تحول گرا را فراهم می آورد. در این چارچوب، برنامه پنجم توسعه شهر تهران می تواند نه به مثابه یک سند صوری، بلکه به عنوان نقشه راهی کارآمد و آینده نگر برای اصلاح حکمرانی شهری ایفای نقش کند. در نهایت، راهکارهایی عملیاتی نظیر راه اندازی آزمایشگاه های خط مشی، استقرار نظام بودجه ریزی مشارکتی، و تقویت فرهنگ سازمانی مبتنی بر نوآوری و مسئولیت پذیری سیاسی به منظور زمینه سازی برای تحقق این الگو ارائه شده است.

واژگان کلیدی: کارآفرینی سیاسی، مدیریت شهری، سیاست گذاری، برنامه ریزی توسعه شهر تهران

۱، ۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت دولتی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

ارزیابی اقتصادی مدل های دفع پسماند صفر و نقش شهرداری ها

نقیسه نخعی شریف^۱، حسین لعل بذری^۲، الهام ظریفیان^۳، نادیا مربی هروی^۴

nakhaee-na@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به ارزیابی اقتصادی مدل های پسماند صفر و نقش شهرداری ها در پیاده سازی آن ها می پردازد. ابتدا، مفاهیم پسماند صفر و مدل های مختلف دفع پسماند از منظر اقتصادی مقایسه می شوند و هزینه ها و منافع آن ها سنجیده می شود. سپس، نقش کلیدی شهرداری ها در تدوین سیاست ها، ایجاد زیرساخت ها و همکاری با بخش خصوصی برای دستیابی به پسماند صفر مورد بحث قرار می گیرد. نتایج نشان می دهد که مدل های پسماند صفر، با وجود سرمایه گذاری اولیه، در بلندمدت صرفه اقتصادی بیشتری داشته و کاهش هزینه های زیست محیطی را به همراه دارند. نقش فعال شهرداری ها برای موفقیت این مدل ها حیاتی است.

واژگان کلیدی: اقتصادی، پسماند صفر، شهرداری ها.

- ^۱ . کارشناس اداری و رفاه شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۲ . کارشناس گردشگری شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۳ . کارشناس حسابداری شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۴ . کارشناس مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی: مدل‌ها و استراتژی‌های مؤثر برای دخیل کردن شهروندان در فرآیند تصمیم‌گیری (مطالعه موردی: کلان‌شهر مشهد)

رویا حمیده پور^۱، زهرا خوشبین^۲، مهدی اسدپور^۳، مهدی کیمیائی^۴

Hamidepur66@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی و مدل‌ها و استراتژی‌های مؤثر برای دخیل کردن آنان در فرآیندهای تصمیم‌گیری پرداخته است. هدف اصلی این مطالعه شناسایی عوامل مؤثر در ارتقاء مشارکت شهروندان و ارائه راهکارهایی برای بهبود این فرآیند در سطح محلی می‌باشد. برای این منظور، از روش تحقیق کیفی و رویکرد تحلیل محتوا استفاده شد. جامعه آماری این تحقیق شامل کارشناسان و مدیران نهادهای محلی بود که به‌طور مستقیم با فرآیندهای تصمیم‌گیری شهری در ارتباط هستند. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که سه عامل کلیدی شامل شفافیت حکومتی، آموزش‌های شهروندی و استفاده از تکنولوژی‌های نوین، نقش بسزایی در افزایش مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی دارند. این پژوهش پیشنهاد می‌کند که نهادهای محلی باید از طریق تقویت شفافیت، گسترش آموزش‌های هدفمند و بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال، زمینه مشارکت مؤثرتر و بیشتر شهروندان را فراهم آورند.

واژگان کلیدی: مشارکت شهروندان، حکمرانی محلی، شفافیت حکومتی، آموزش‌های شهروندی، تکنولوژی‌های نوین.

- ۱.۲. کارشناس روابط عمومی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳.۴. کارشناس ایمنی و سلامت، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تعیین رابطه سرمایه اجتماعی با سرزندگی محله های شهر اصفهان از منظر زنان (مطالعه موردی مناطق ۵، ۶

و ۱۴ شهرداری اصفهان

آزاده حاجیان؛ عباس سعادت؛ الهام یاحی^۳

ahajian8399@gmail.com

چکیده:

این پژوهش با هدف تعیین رابطه سرمایه اجتماعی با سرزندگی محله های شهر اصفهان (مطالعه موردی زنان مناطق ۵، ۶ و ۱۴ شهرداری اصفهان) انجام شده است. در این مطالعه، از روش کمی تحلیلی استفاده شده است و پس از مطالعات کتابخانه ای داده ها از طریق پرسشنامه گردآوری شد. جهت انتخاب نمونه، سه منطقه از شهر اصفهان به روش خوشه ای انتخاب گردید. نتایج آزمون های آماری نشان داد که بین سرمایه اجتماعی و سرزندگی محله ها رابطه معنی دار مستقیم و مثبت وجود دارد. شدت همبستگی بین سرمایه اجتماعی و سرزندگی محله ها در سطح متوسط می باشد. در درجه اول روابط اجتماعی و در درجه دوم انسجام اجتماعی و در درجه آخر اعتماد اجتماعی بر روی سرزندگی محله های شهر اصفهان تاثیر داشتند و مشارکت اجتماعی بر روی سرزندگی اجتماعی تأثیری نداشت. مناطق مختلف شهری در هر کدام از مؤلفه های سرمایه اجتماعی و سرزندگی شهری تفاوت دارند. مناطق ۵ و ۶ از نظر انسجام اجتماعی در وضعیت مناسب تری از مناطق ۱۴ قرار دارند. منطقه ۱۴ از نظر روابط اجتماعی و اعتماد اجتماعی وضعیت مناسب تری نسبت به مناطق پنج و شش دارد. مناطق ۵ و ۶ در هر سه مؤلفه سرزندگی شهری شامل میزان حضورپذیری و تحرک، جذابیت و سرزندگی در وضعیت بهتری نسبت به منطقه ۱۴ قرار دارند. نتایج و پیشنهادات ارائه شده در این پژوهش می تواند به مدیران شهری در برنامه ریزی ها و سیاستگذاری ها کمک نماید.

کلیدواژه ها: سرمایه اجتماعی، سرزندگی شهری، محلات شهر اصفهان

۳،۱. کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات، دانشگاه اصفهان، کارمند شهرداری اصفهان، بخش پژوهش کتابخانه مرکزی اصفهان، ایران

۲. استادیار، گروه مهندسی پزشکی، واحد اصفهان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

امکان سنجی اجرای توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی (TOD) در کلان شهر مشهد با رویکرد تطبیقی سایر

کلان شهرها

رضا افزلیان^۱، جواد نوروزی^۲، محسن کامکار^۳، مهران درویش پسند^۴، امیر نوید^۵

afzalian-j@mashhad.ir

چکیده

رشد سریع جمعیت، توسعه وابستگی روزافزون به خودرو شخصی در کلان شهر مشهد موجب افزایش ترافیک، آلودگی هوا و کاهش کیفیت زندگی شهروندان شده است. توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی به عنوان یک رویکرد نوین در برنامه ریزی شهری، راهکاری برای تمرکز کاربری های متراکم و مختلط در اطراف ایستگاه های حمل و نقل عمومی و ارتقای پایداری شهری محسوب می شود. با این حال، این شهر همچنان با مشکلاتی نظیر پراکندگی گسترده ی شهری و حاکمیت رویکرد خودرو محور در حمل و نقل مواجه است. از این رو، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی امکان پذیری اجرای توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی در مشهد به عنوان راهکاری برای کنترل پراکندگی و ارتقای پایداری حمل و نقل شهری انجام شده است. روش تحقیق از نوع تطبیقی - تحلیلی بوده است و بدین منظور، تجارب پیاده سازی در چند کلان شهر جهانی مانند سئول، استانبول بررسی شده و عوامل کلیدی موفقیت و چالش های آن استخراج گردید. یافته ها نشان می دهد مشهد با برخورداری از ظرفیت ها و زیرساخت های اولیه حمل و نقل همگانی ظرفیت مناسبی برای پیاده سازی دارد. اما با چالش های اساسی در مسیر تحقق روبه روست که عبارت اند از ادامه گسترش پراکندگی شهر، وابستگی زیاد به خودروی شخصی و نبود هماهنگی کافی میان برنامه ریزی کاربری اراضی و حمل و نقل و ابزارهای تشویقی سرمایه گذاری. مقایسه با شهرهای منتخب نشان می دهد که موفقیت مستلزم وجود یکپارچگی بین مدیریت زمین و حمل و نقل، مشارکت بخش خصوصی و استفاده از ابزارهای مالی و قانونی برای هدایت توسعه شهری است. در نتیجه، اجرای در مشهد امکان پذیر بوده و می تواند ضمن کاهش وابستگی به خودرو شخصی، کیفیت زندگی و کارایی سیستم حمل و نقل عمومی را بهبود بخشد. مشروط بر آنکه اصلاحات نهادی، سیاست های تشویقی و بازآفرینی بافت های پیرامونی ایستگاه های حمل و نقل در اولویت مدیریت شهری قرار گیرد.

واژگان کلیدی: توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی، برنامه ریزی شهری پایدار، کاربری زمین شهری، مطالعه تطبیقی، تراکم شهری

^۱. کارشناس تاسیسات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. رئیس اداره عمران، حمل و نقل و ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. مسئول امور ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۵. رئیس اداره نگهداری ساختمانها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارزیابی تاثیر رسانه های اجتماعی بر الگوی رفتار سازمانی زنان حوزه معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری مشهد

فاطمه کلاته رحمانی^۱، فاطمه خاندان^۲

rahmanirad@gmail.com

چکیده

امروزه فرآیند تاثیرگذاری رسانه های اجتماعی بر تمام ابعاد زندگی بشر، امری اجتناب ناپذیر است. سازمان های شهری نیز تحت تاثیر این فرآیند به توسعه فعالیت های خود در فضای مجازی پرداخته اند. این گسترش فعالیت در فضای مجازی موجب تاثیرات آشکار و نهانی در رفتار سازمانی کارمندان به خصوص زنان شاغل شده است. از این رو این پژوهش باهدف بررسی تاثیر رسانه های اجتماعی بر الگوی رفتار سازمانی زنان شاغل در حوزه معاونت برنامه ریزی و توسعه نیروی انسانی شهرداری مشهد، انجام شده است. نتایج این تحقیق که با روش توصیفی تدوین گشته است و با توزیع ۱۲۰ پرسشنامه بین زنان شاغل این حوزه و تحلیل پاسخ های حاصله با نرم افزار SPSS نشان داد که الگوی رفتار سازمانی زنان در ابعاد فردی، گروهی و سازمانی تحت تاثیر ابعاد فردی، گروهی و سازمانی رسانه های اجتماعی است. بطوریکه در بین ارتباط مولفه فردی رسانه اجتماعی با ابعاد فردی، گروهی و سازمانی رفتار سازمانی بیشترین همبستگی مختص به رابطه میان مولفه فردی رسانه اجتماعی با بعد گروهی رفتار سازمانی است. این امر نشان می دهد که رفتار سازمانی در بعد گروهی به خصوص در ارتباط با دسترسی و مشارکت به شدت به مولفه فردی رسانه اجتماعی وابسته است.

واژگان کلیدی: رسانه های اجتماعی، رفتار سازمانی زنان، شهرداری مشهد، شبکه اجتماعی

^۱. کارشناسی ارشد علوم ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران، تهران، ایران

^۲. کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

حکمروایی در حاشیه کلانشهر مشهد ناظر به علل حاشیه نشینی

سید محمد جواد گرجی^۱، صغری علیپور^۲

Sj.gorji@gmail.com

چکیده

با تحولات نظری در مدیریت، اصطلاح حکمروایی با رویکردی تازه به مفاهیمی مانند مشارکت، پاسخگویی، کارایی-اثربخشی، شفافیت، عدالت، حاکمیت قانون، مسئولیت پذیری و اجماع پذیری پدیدار شد. بکارگیری این رویکرد در پدیده های گوناگونی مانند مدیریت شهری مورد توجه قرار گرفت. شهرنشینی در ایران از دوران مشروطه وارد مرحله نوینی شد و به تبع معضلاتی مانند حاشیه نشینی را با خود به همراه آورد. حاشیه نشینی با خود مجموعه وسیعی از آسیب های اجتماعی را ایجاد کرد و مجموعه ای از نظریات به تبیین و توصیف این پدیده پرداختند. این پژوهش با منطبق کیفی و با روش مرور نظام مند، به واکاوی علل پدیده حاشیه نشینی در کلانشهرهای ایران که در پژوهش های حدود یک دهه اخیر مورد اشاره قرار گرفته اند، پرداخته و به پنجاه علت ریشه ای در شکل گیری و توسعه حاشیه نشینی اشاره کرده است. سپس بر منطق حکمرانی به مهمترین راهبردهای کنترل حاشیه نشینی اشاره کرده است.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، حاشیه نشینی، مرور نظام مند

^۱ . دانش آموخته دکتری جامعه شناسی دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران

^۲ . دانشجوی دکتری مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی کرمان، کرمان، ایران

فرایند کاوی در خدمت حکمروایی محلی: ارتقای شفافیت و پاسخگویی در فرآیند صدور پروانه ساختمانی

در شهرداری مشهد

محمد تقی زاده^۱، شادی امینی^۲، سوسن هاشمی^۳، آسیه آریان^۴

amini-sh@mashhad.ir

چکیده

با گسترش فناوری اطلاعات و پیچیدگی روزافزون فرآیندهای کاری، ارتقای شفافیت و پاسخگویی در ارائه خدمات عمومی به ویژه در نهادهای محلی، به یکی از چالش های کلیدی در حوزه حکمروایی محلی تبدیل شده است. از سوی دیگر، فرایند کاوی به عنوان روشی داده محور و عینی، امکان تحلیل، کشف و بهبود فرآیندهای سازمانی را فراهم می سازد. در این پژوهش، با رویکردی نوین، فرآیند «درخواست پروانه مرحله اول» در شهرداری مشهد مورد بررسی قرار گرفته است. داده های مربوط به این فرآیند از پایگاه داده سامانه شهرسازی استخراج و با استفاده از نرم افزار Celonis مدل فرآیندی بازسازی شده است. پس از تحلیل و شناسایی گلوگاه ها، با تلفیق تحلیل های داده محور و بازخوردهای کیفی از کارشناسان حوزه شهری، مجموعه ای از راهکارهای ساختاری و فرآیندی برای تقویت شفافیت اطلاعات و افزایش مسئولیت پذیری سازمانی ارائه شده است. این راهکارها با هدف بهینه سازی جریان اطلاعات، کاهش ابهامات تصمیم گیری و تسهیل نظارت های درون سازمانی طراحی گردیده اند. یافته های این مطالعه نشان می دهد که به کارگیری تکنیک های فرایند کاوی می تواند نقش مؤثری در ارتقای حکمروایی محلی ایفا کرده و از طریق شفاف سازی فرآیندها و تقویت پاسخگویی، زمینه ساز افزایش اعتماد عمومی به نهادهای شهری شود.

واژگان کلیدی: فرایند کاوی، کشف فرآیند، پروانه مرحله اول (مجوز ساخت)، شهرداری مشهد، نرم افزار سلونیس، حکمروایی محلی، شفافیت، پاسخگویی

^۱ . معاون نرم افزار ، سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناس اداره تحلیل سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . مسئول امور شهرسازی، اداره کل امور شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ . مسئول امور درآمد، اداره کل امور شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر حکمرایه محلی و سیاست گذاری فرهنگی بر بهبود کیفیت زندگی و شادی شهری با استفاده از آموزش EFT و CBT

مرضیه غفار نقیبی^۱، محمدجواد نیکنام^۲
Farhangsara.khanevade@gmail.com

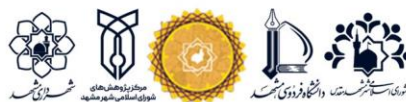
چکیده:

ارتقای کیفیت زندگی و افزایش شادی جمعی از مهم ترین اهداف مدیریت شهری و حکمرایه محلی در جوامع معاصر است. خانواده به عنوان نخستین نهاد اجتماعی، نقش محوری در شکل گیری سرمایه فرهنگی و انسجام اجتماعی ایفا می کند و سلامت آن به طور مستقیم بر نشاط و پویایی شهری اثر می گذارد. پژوهش حاضر با بهره گیری از دو رویکرد روان شناختی، یعنی زوج درمانی هیجان مدار (EFT) و شناختی-رفتاری (CBT)، به بررسی کارکرد این مداخلات در ارتقای روابط خانوادگی و بازتاب آن در شادی و کیفیت زندگی شهری پرداخته است. یافته ها نشان داد که آموزش این رویکردها، با کاهش تنش های درون خانوادگی و تقویت تعاملات مثبت، زمینه ساز افزایش سرمایه اجتماعی و انسجام محلی شد. این نتایج حاکی از آن است که ادغام برنامه های آموزشی روان شناختی در سیاست های فرهنگی و اجتماعی شهر، می تواند به عنوان راهبردی اثربخش برای ایجاد محلات سرزنده، تقویت همبستگی اجتماعی و تحقق شهرهای شاد و پایدار مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: حکمرایه محلی، کیفیت زندگی شهری، شادی شهری

^۱ . دانش آموخته کارشناسی ارشد مشاوره ، گرایش مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان، قوچان، ایران

^۲ . دانش آموخته کارشناسی ارشد عمران، گرایش راه و ترابری، دانشگاه صنعتی شاهرود

چارچوب حکمرانی داده محور برای مدیریت بحران شهری: مطالعه موردی یکپارچه سازی سامانه های هوشمند آتش نشانی در کلان شهر مشهد

محسن کاظمی^۱، رضا تکریمی^۲، علیرضا رحیمی^۳، محمدرضا شریعت پناه^۴

Mohsenkazemi13641364@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارائه چارچوب حکمرانی داده محور برای مدیریت بحران شهری و بررسی یکپارچه سازی سامانه های هوشمند آتش نشانی در کلان شهر مشهد انجام شد. مسئله اصلی تحقیق، شناسایی عواملی است که اثربخشی سامانه های هوشمند را افزایش می دهند. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و پس رویدادی بود و داده ها از مدیران و کارشناسان سازمان آتش نشانی جمع آوری و با استفاده از PLS-SEM تحلیل شد. یافته ها نشان داد که یکپارچه سازی داده ها، قابلیت همکاری سامانه ها، امنیت و اعتماد داده ای، مشارکت نهادی و ظرفیت سازی فناورانه بر اثربخشی سامانه های هوشمند تأثیر معنادار دارند و قابلیت همکاری سامانه ها بیشترین اثرگذاری را دارد. نتایج نشان می دهد که تقویت همکاری بین بخشی، ارتقای امنیت داده و ظرفیت فناورانه کارکنان، به بهبود تصمیم گیری و پاسخگویی در بحران ها کمک می کند.

واژگان کلیدی: حکمرانی داده محور، مدیریت بحران شهری، سامانه های هوشمند آتش نشانی، یکپارچه سازی داده ها.

^۱ . مسئول امور رفاهی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناس اداری، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ . کارشناس امور مالی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مروری بر تجارب بین المللی حکمرانی محلی

سیده ملیحه حسینی؛ فیضیه فروغی؛ فریا اسما زارع؛ زهرا حسامی؛
malihe.hosseini.9852@gmail.com

چکیده

این مقاله به بررسی تطبیقی ساختارهای حکمرانی محلی در چند کشور می پردازد که با تنوع گسترده قومی و زبانی مواجه هستند. تحلیل تطبیقی نشان می دهد که هر کشور با موفقیت هایی در مدیریت تنوع قومی و زبانی روبرو بوده اند، اما هر کدام از راهکارهای متفاوتی برای دستیابی به این موفقیت ها استفاده کرده اند. این مقاله با بررسی تأثیرات فرهنگی، تاریخی و اجتماعی بر حکمرانی محلی در این کشورها، به نقاط قوت و ضعف هر سیستم پرداخته و پیشنهاداتی برای بهبود حکمرانی محلی در جوامع چندقومیتی ارائه می دهد.

واژگان کلیدی: حکمرانی، حکمرانی محلی، ساختارهای حکمرانی.

^۱ . مسئول امور دبیرخانه شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

^۲ . کارشناس مطالعات و آموزش شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

^۳ . دبیر کمیسیون ساماندهی حاشیه شهر شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

^۴ . معاون مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

ادغام سیستم های پیش بینی هوشمند حریق در برنامه ریزی شهری کلانشهر مشهد: رویکردی تلفیقی از سیاست گذاری و فناوری حسگرها برای کاهش ریسک

محمدرضا شریعت پناه^۱، محسن کاظمی^۲، رضا تکریمی^۳، علیرضا رحیمی^۴

R.shariat67@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی فرصت ها و چالش های ادغام سیستم های پیش بینی هوشمند حریق در برنامه ریزی شهری کلانشهر مشهد با هدف کاهش ریسک می پردازد. روش تحقیق کاربردی و تحلیلی-توصیفی بوده و داده ها به دو صورت کمی شامل اطلاعات حریق، پارامترهای محیطی حسگرها و داده های GIS و کیفی از طریق مصاحبه و پرسشنامه با مدیران شهری و کارشناسان آتش نشانی جمع آوری شده است. داده های کمی با استفاده از MATLAB و الگوریتم های یادگیری ماشین مدل سازی شده و نقشه های پیش بینی ریسک حریق تولید گردید. یافته ها نشان می دهد ادغام فناوری پیش بینی حریق با سیاست گذاری شهری می تواند مناطق پرخطر را شناسایی کرده، زمان واکنش را کاهش داده و اثربخشی اقدامات پیشگیرانه را افزایش دهد. نتایج همچنین بر اهمیت هماهنگی سازمانی و بهینه سازی استقرار حسگرها برای افزایش ایمنی شهری تأکید دارد.

واژگان کلیدی: حریق، پیش بینی هوشمند، برنامه ریزی شهری، حسگرهای پیشرفته، کاهش ریسک.

^۱ . کارشناس امور مالی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ . مسئول امور رفاهی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ . کارشناس اداری، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ . رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارائه مدل سازی معادلات ساختاری نقش سبک رهبری فرماندهان بر عملکرد عملیاتی و رضایت شغلی

آتش نشانان سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی مشهد

علیرضا زنده دل^۱، احسان تجری^۲، ابوالفضل سالاری^۳، مهدی چوپان^۴

alireza.zende125@gmail.com

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، مدل سازی و تبیین روابط بین سبک رهبری فرماندهان، عملکرد عملیاتی و رضایت شغلی آتش نشانان در سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی مشهد با بهره گیری از روش معادلات ساختاری (SEM) بود. این تحقیق از منظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی-پیمایشی از نوع میدانی است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان سازمان آتش نشانی مشهد بوده و با استفاده از روش نمونه گیری تمام شمار، پرسشنامه ها بین ۲۳۱ نفر از آتش نشانان توزیع و جمع آوری شد. ابزارهای تحقیق شامل پرسشنامه رهبری چندوجهی (MLQ) برای سنجش سبک های رهبری، پرسشنامه محقق ساخته برای ارزیابی عملکرد عملیاتی (شامل ابعاد کارایی، حل مسئله، رعایت پروتکل ها و همکاری تیمی) و پرسشنامه رضایت شغلی مینه سوتا (MSQ) بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه ها با نظرخواهی از ۱۰ استاد مدیریت تأیید شد. داده ها با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و آمار استنباطی (مدل سازی معادلات ساختاری در نرم افزار Smart-PLS 3) تحلیل شدند. نتایج نشان داد که مدل تحقیق از برازش مطلوبی برخوردار است. سبک رهبری فرماندهان تأثیر مثبت و قوی بر رضایت شغلی (ضریب مسیر ۰,۶۳۲) و عملکرد عملیاتی (ضریب مسیر ۰,۶۱۵) آتش نشانان دارد. همچنین، رضایت شغلی با شدت ضعیف تر، تأثیر مثبت بر عملکرد عملیاتی (ضریب مسیر ۰,۳۳۶) نشان می دهد. این یافته ها بر اهمیت حیاتی رهبری اثربخش در ارتقاء رضایت و کارایی نیروهای آتش نشانی تأکید دارند و لزوم توجه به بهبود مهارت های رهبری فرماندهان را گوشزد می کنند.

واژگان کلیدی: سبک رهبری، رضایت شغلی، عملکرد عملیاتی، آتش نشانی، معادلات ساختاری

^۱ . کارشناس ارشد سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳،۴} . کارمند سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

استراتژی های مدیریت تحول و نوسازی در شهرداری ها

مریم قاسم پور گل خطمی^۱، سید سعید موسوی بزاز^۲

Ghasempoor-m@mashhad.ir

چکیده:

تحول و نوسازی سازمانی در شهرداری ها به عنوان یکی از چالش های راهبردی مدیریت شهری، نقش تعیین کننده ای در ارتقای کیفیت خدمات عمومی و تحقق توسعه شهری پایدار دارد. در سال های اخیر، سرعت تغییرات فناورانه، افزایش انتظارات شهروندان و فشارهای محیطی موجب شده تا اغلب شهرداری ها با بحران ناکارآمدی ساختارها و فرایندهای سنتی مواجه شوند؛ از این رو ضرورت مدیریت تحول و نوسازی بیش از پیش احساس می شود مسئله ای اصلی این پژوهش، فقدان رویکردهای یکپارچه و نظام مند در برنامه های تحول شهرداری هاست که باعث شده بسیاری از طرح ها در مرحله اجرا با شکست یا کندی روبه رو شوند. هدف از انجام این مطالعه، شناسایی و تبیین استراتژی های مؤثر در مدیریت تحول و نوسازی شهرداری ها با توجه به شرایط محیطی و ساختارهای سازمانی بخش عمومی ایران است. روش پژوهش از نوع توصیفی تحلیلی بوده و داده های آن از طریق مطالعه منابع اسنادی و بررسی متون علمی داخلی و خارجی گردآوری شده است. در این فرایند، مدل های موفق تحول سازمانی در مدیریت شهری کشورهای در حال توسعه نیز مورد بررسی تطبیقی قرار گرفت. یافته های پژوهش نشان می دهد که موفقیت برنامه های نوسازی در شهرداری ها نیازمند سه محور کلیدی است: به کارگیری فناوری های هوشمند و دیجیتالی برای ارتقای کارآمدی و شفافیت خدمات؛ توسعه فرهنگ سازمانی تحول پذیر مبتنی بر مشارکت، یادگیری و پاسخگویی؛ ایجاد سازوکارهای همکاری بین بخشی و مشارکت شهروندی در تصمیم گیری های شهری. نتایج نهایی پژوهش بیانگر آن است که ترکیب رویکردهای فناورانه با مدیریت فرهنگی و بین بخشی، می تواند شهرداری ها را از ساختارهای بوروکراتیک سنتی به سازمان های یادگیرنده و منعطف در برابر تغییر سوق دهد و در نهایت رضایت شهروندان را افزایش دهد.

واژگان کلیدی: مدیریت تحول، نوسازی سازمانی، شهرداری ها، استراتژی های مدیریتی، توسعه شهری پایدار

^۱ . کارشناس خدمات شهری، شهرداری مشهد

^۲ . کارشناس حمل و نقل و ترافیک، شهرداری مشهد

نقش بام های سبز خورشیدی در طراحی میکروگریدهای تاب آور شهری

حسین بابوریان^۱، علی رستم نژاد محمدیه^۲، علی سکاکی^۳، علی مهدیان^۴

ho_baboorian@yahoo.com

چکیده

رشد مصرف انرژی و اثرات تغییر اقلیم، نیاز به شبکه های برق شهری تاب آور را افزایش داده است. بام های سبز خورشیدی، ترکیبی از پوشش گیاهی و سامانه های فتوولتائیک، علاوه بر کاهش اثر جزیره حرارتی و بهبود بهره وری ساختمان، قادر به تولید انرژی تجدیدپذیر و پشتیبانی از میکروگریدها در شرایط بحران هستند. این مقاله با رویکرد مروری، نقش این بام ها را در طراحی میکروگریدهای تاب آور بررسی کرده و مزایا، چالش ها و آینده پژوهی توسعه آن ها در شهرهای ایران را تحلیل می کند. نتایج حاکی از آن است که ادغام این فناوری با ذخیره سازی انرژی و مدیریت هوشمند بار، می تواند وابستگی به سوخت های فسیلی را کاهش دهد.

واژگان کلیدی: بام سبز خورشیدی، میکروگرید تاب آور، انرژی تجدیدپذیر، شهر هوشمند

^۱. کارشناس برق شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳}. کارشناس عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴. کارشناس کشاورزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی بازطراحی فضاهای متروکه شهری برای کشاورزی و انرژی

علی رستم نژاد محمدیه^۱، علی سکاکی^۲، حسین بابوریان^۳، علی مهدیان^۴

Rostamnezhad.ali3008@gmail.com

چکیده

رشد شهرنشینی و تغییرات اقلیمی سبب افزایش فضاهای متروکه در شهرها شده است. این اراضی، که معمولاً منبع چالش های اجتماعی و محیطی اند، می توانند با رویکردی خلاقانه به بسترهایی برای کشاورزی شهری و تولید انرژی های تجدیدپذیر تبدیل شوند. این مقاله، با مرور نظام مند منابع داخلی و بین المللی، سه مسیر اصلی بهره برداری شامل توسعه کشاورزی شهری، استقرار فناوری های انرژی نو و پروژه های ترکیبی را بررسی می کند. نمونه های موفق جهانی مانند Power in Dirt و Iron Roots Urban Farm نشان می دهند که تلفیق طراحی پایدار، مشارکت اجتماعی و آموزش، کلید موفقیت است. نتایج، لزوم سیاست گذاری یکپارچه و سرمایه گذاری پایدار را برای تحقق اهداف امنیت غذایی، عدالت محیطی و گذار انرژی تأیید می کند.

واژگان کلیدی: کشاورزی شهری، انرژی تجدیدپذیر، بازآفرینی شهری، فضاهای متروکه، توسعه پایدار

۱، ۲. کارشناس عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس برق شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس کشاورزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

چالش های نوآوری شهری در کشورهای در حال توسعه و نقش مدیریت شهری

محمد رضا آریافر^۱، سعید خوش نگاه دوغایی^۲، نجمه بفا^۳، حمید فضلی برآبادی^۴

ariafar-mr@mashhad.ir

چکیده

نوآوری شهری در کشورهای در حال توسعه به عنوان ابزاری کلیدی برای بهبود کیفیت زندگی و افزایش پایداری شهرها مطرح است. با این حال، این کشورها با چالش های متعددی در مسیر تحقق نوآوری های مؤثر مواجه هستند. از جمله این چالش ها می توان به کمبود منابع مالی، ضعف در زیرساخت های اطلاعاتی و فناوری، ناپایداری سیاسی و اجتماعی، و همچنین محدودیت های آموزشی و مهارتی در نیروی کار اشاره کرد. مدیریت شهری نقش اساسی در مواجهه با این چالش ها دارد. استراتژی های مدیریتی می توانند با ایجاد هماهنگی میان بخش های مختلف، تسهیل همکاری های بین المللی و حمایت از مشارکت جامعه محلی به افزایش ظرفیت نوآوری کمک کنند. علاوه بر این، بهینه سازی فرآیندهای تصمیم گیری و برنامه ریزی شهری می تواند به اصلی ترین چالش های موجود پاسخ دهد و فضایی منسجم برای توسعه نوآوری های پایدار ایجاد کند. این مقاله به بررسی علل و ابعاد چالش ها و نیز نقشی که مدیریت شهری می تواند در تسهیل نوآوری های شهری ایفا کند، می پردازد. با تمرکز بر تجارب موفق و ناکام در کشورهای مختلف، راهکارهایی برای بهبود وضعیت نوآوری در این کشورها ارائه خواهد شد.

واژگان کلیدی: نوآوری شهری، مدیریت شهری، در حال توسعه، کشورها

- ^۱ . مسئول امور قراردادهای شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۲ . کارشناس مخابرات شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۳ . رئیس اداره درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ^۴ . کارشناسدارکات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تاثیر کناره گیری بر اعتماد به سرپرست و اعتماد به همکاران با تاکید بر نقش کیفیت ارتباطات سازمانی، کیفیت تسهیم اطلاعات و تناوب ارتباطات

تکتم ابراهیم زاده، حسن دلیری، مرجانه ابراهیم زاده، ابوالفضل بنی هاشم

ebrahimzade-t@mashhad.ir

چکیده:

امروزه روابط برای کسب دانش و اطلاعات، آموزش چگونگی انجام کار و حل مسائل پیچیده بسیار مهم قلمداد می شود؛ ارتباطات و چگونگی جهت گیری آنها به سمت اهداف سازمانی، شکل گیری اعتماد در درون سازمان بین مدیر از یک سو و مابین همکاران از سوی دیگر از مسائل ضروری مورد توجه مدیران است. این توجه ناشی از آن است که مدیران دریافته اند، ارتباط اثربخش با کارکنان و درک انگیزه های ارتباطی کارکنان، در توفیق برای رسیدن به اهداف طراحی شده سازمان یک عامل حیاتی است. بنابراین هدف پژوهش حاضر بررسی تاثیر کناره گیری بر اعتماد به سرپرست و اعتماد به همکاران با تاکید بر نقش کیفیت ارتباطات سازمانی، کیفیت تسهیم اطلاعات و تناوب ارتباطات در بین کارکنان شهرداری مشهد بوده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه کارکنان رسمی شاغل در سازمان شهرداری مشهد (ستاد مرکزی) با تعداد ۱۳۹۰ نفر می باشد که حجم نمونه با جدول مورگان ۳۰۱ نفر برآورد شد. شیوه ی نمونه گیری غیر تصادفی در دسترس بوده است. تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی-پیمایشی است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه زونن و همکاران (۲۰۲۳) بوده است. نتایج نشان داد که کناره گیری بر اعتماد به سرپرست و اعتماد به همکاران در بین کارکنان سازمان شهرداری مشهد تاثیر معنادار دارد. همچنین کناره گیری بر کیفیت ارتباطات سازمانی و تسهیم اطلاعات و تناوب ارتباطات در بین کارکنان سازمان شهرداری مشهد تاثیر معنادار دارد. کیفیت ارتباطات سازمانی بر اعتماد به سرپرست و اعتماد به همکاران در بین کارکنان سازمان شهرداری مشهد تاثیر معنادار دارد.

واژگان کلیدی: اعتماد به سرپرست، اعتماد به همکاران، کیفیت ارتباطات، کیفیت تسهیم اطلاعات، تناوب ارتباطات، کناره گیری.

تحلیل کیفی موانع و چالش های تنوع بخشی به منابع درآمدی شهرداری ها با تمرکز بر خدمات و ظرفیت های

سازمان آتش نشانی مشهد

امیر ماهیان جاغرق^۱، کاظم مقدسی^۲، محسن اسدی^۳، علیرضا عین افشار^۴

amirmahian2014@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی و تبیین موانع و چالش های پیش روی سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد در مسیر تنوع بخشی به منابع درآمدی پایدار طراحی شده است. روش تحقیق حاضر، از منظر ماهیت، کاربردی و از منظر رویکرد، کیفی بوده است. جامعه آماری شامل مدیران ارشد، کارشناسان متخصص در حوزه های درآمدی، فنی و حقوقی سازمان آتش نشانی و مدیران ذی ربط شهرداری مشهد بود. داده ها از طریق ۱۵ مصاحبه نیمه ساختاریافته با رویکرد نمونه گیری هدفمند تا رسیدن به نقطه اشباع نظری جمع آوری گردید. داده های حاصله با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت که نهایتاً به استخراج یک چارچوب کمی متشکل از ۴ مقوله کلان، ۸ مولفه فرعی و ۴۳ گویه منجر شد. نتایج نشان داد که چالش های درآمدی این سازمان ریشه در چهار حوزه اصلی دارد: موانع قانونی و ساختاری، چالش های فنی و عملیاتی، عوامل اقتصادی و اجتماعی تأثیرگذار بر پذیرش خدمات، و نقاط ضعف در دانش مدیریتی و منابع انسانی. این یافته ها بر لزوم اصلاحات سیستمی و توسعه مهارت های درآمد محور در کنار توسعه زیرساخت ها تأکید دارد تا سازمان بتواند به خودکفایی مالی نسبی دست یافته و کیفیت خدمات ایمنی شهر را ارتقاء دهد.

واژگان کلیدی: تنوع بخشی منابع درآمدی، سازمان آتش نشانی، موانع سازمانی، تحلیل مضمون، مدیریت مالی شهری

^۱ . کارمند سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

اشتغال پایدار توان یابان در حکمروایی شایسته شهرهای دوست دار توان یابان

محمد هادی صافی^۱، غزاله مرید سادات^۲

m.h.safi@ardakan.ac.ir

چکیده:

افراد دارای معلولیت، به دلیل محدودیت های بلند مدت، با چالش های متعددی در حوزه اشتغال مواجه اند. علی رغم قوانین حمایتی متعدد، نرخ اشتغال این گروه، همچنان در سطح جهانی پایین است. هدف این پژوهش، شناسایی چالش ها و واکاوی عوامل تسهیل کننده اشتغال پایدار توان یابان، بررسی اشتغال پایدار توان یابان در حکمروایی شایسته و تأثیر حکمروایی شایسته و شهرهای دوست دار توان یابان بر این موضوع است. این مقاله به صورت مرور نظام مند و جستجو در پایگاه های اطلاعات علمی انگلیسی شامل Web of Science، Scopus، PubMed/Medline، PsycINFO، ERIC، Urban Studies Abstracts ScienceDirect، Google Scholar و پایگاه های اطلاعات علمی فارسی صورت گرفت. از میان ۳۲۰ مقاله شناسایی شده، ۳۷ مقاله مرتبط انتخاب و مورد تحلیل واقع شدند. یافته ها نشان داد که ایجاد محیط های کاری مناسب، حمایت های قانونی و اجتماعی، آموزش مهارت های فنی و کارآفرینی و تغییر نگرش های منفی جامعه از مهم ترین عوامل تسهیل کننده اشتغال پایدار بود. همچنین، حکمروایی شایسته با تأکید بر شفافیت، پاسخگویی، مشارکت فعال توان یابان و همکاری بین بخشی، بستر مناسبی برای توسعه شهرهای دوست دار توان یابان و ارتقای فرصت های شغلی فراهم می آورد. با این حال، موانعی چون تبعیض اجتماعی، محدودیت های فیزیکی و فناوری، مشکلات قانونی و اقتصادی، و چالش های روان شناختی و سازمانی، همچنان مانع اصلی تحقق اشتغال پایدار برای توان یابان محسوب می شدند. بنابراین، تحقق اشتغال پایدار نیازمند سیاست های جامع، آموزش مستمر، مناسب سازی محیط های کاری و شهری و فرهنگ سازی برای تغییر نگرش هاست. این اقدامات نه تنها به تضمین حقوق توان یابان کمک می کند بلکه موجب توسعه پایدار و عدالت اجتماعی در جوامع خواهد شد و منجر به رشد جوامع می گردد.

کلمات کلیدی: اشتغال، توان یابان، حکمروایی شایسته، شهر دوست دار توان یابان.

^۱. استادیار گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و علوم اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

^۲. کارشناسی ارشد، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی و علوم اجتماعی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

بررسی نظام مند ادبیات سیستم های مدیریت انرژی در شهرهای هوشمند و چشم انداز شهرهای آینده

محمد جواد ادیبیان^۱، زهرا حسامی^۲، امیر پوزش^۳، خدیجه فرخی^۴

Adib.mohammadjavad@gmail.com

چکیده

ادغام روزافزون اینترنت اشیا با سیستم های مدیریت انرژی خانه های هوشمند نویدبخش تحولات شگرفی در بهینه سازی مصرف انرژی و ایجاد شهرهای پایدارتر است. اگرچه پژوهش های متعددی به بررسی ارتقاءهای فناورانه در خانه های هوشمند و کاربردهای آن در مقیاس خانگی پرداخته اند، اما فقدان یک ارزیابی جامع و سیستماتیک در خصوص کاربرد فناوری های مدیریت انرژی در مقیاس وسیع تر شهرهای هوشمند، به چشم می خورد. این مقاله با هدف پر کردن این خلأ، به مرور ادبیات موجود در زمینه فناوری های مدیریت انرژی توسعه یافته و بهینه سازی شده برای شهرهای هوشمند می پردازد. در این پژوهش ضمن بررسی مقالات علمی، گزارش های فنی، و مطالعات موردی مرتبط، تلاش شده است تا شکاف های تحقیقاتی موجود که مانع از استقرار گسترده و موثر مدل های مدیریت انرژی در شهرهای هوشمند می شوند، شناسایی گردند. این شکاف ها شامل مواردی از قبیل چالش های فنی، موانع قانونی و سیاست گذاری، مسائل مربوط به حریم خصوصی داده ها، و مشکلات مرتبط با پذیرش فناوری توسط کاربران نهایی می شود. مقاله حاضر ضمن بررسی این چالش ها و فرصت های پیش رو، به بحث پیرامون چگونگی پیاده سازی تکنیک های نوین و پیشرفته مدیریت انرژی در بستر شهرهای هوشمند می پردازد. این تکنیک ها شامل استفاده از داده های کلان و تحلیل آن برای پیش بینی الگوهای مصرف انرژی، کاربرد الگوریتم های یادگیری ماشین برای بهینه سازی تخصیص منابع انرژی، و بهره گیری از سیستم های کنترل هوشمند برای مدیریت یکپارچه شبکه های انرژی در سطح شهر است. همچنین، نقش فناوری های ذخیره سازی انرژی و انرژی های تجدیدپذیر در افزایش انعطاف پذیری و پایداری سیستم های مدیریت انرژی در شهرهای هوشمند مورد بررسی قرار می گیرد. در پایان، با ارائه پیشنهادات و راهکارهای عملی مبتنی بر یافته های حاصل از مرور ادبیات، مسیرهای آتی تحقیقات در حوزه مدیریت انرژی خانه های هوشمند و نقش آن در توسعه شهرهای هوشمند پایدار ترسیم می گردد. این پیشنهادات شامل تعیین اولویت های تحقیقاتی، ارائه توصیه هایی برای سیاست گذاران و تصمیم گیران، و پیشنهاد الگوهای عملی برای پیاده سازی موفقیت آمیز سیستم های مدیریت انرژی در شهرهای هوشمند است. هدف نهایی، ارائه یک نقشه راه جامع برای محققان، سیاست گذاران، و فعالان صنعت به منظور تسریع در توسعه و استقرار سیستم های مدیریت انرژی هوشمند و پایدار در شهرهای سراسر جهان است.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، برنامه ریزی شهری، مدیریت انرژی

^۱. کارشناس حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مشهد، ایران

^۲. معاون مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

^۳، ^۴. شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی ابعاد کالبدی حکمرانی محلی و تغییرات آب و هوایی: چالش های آینده شهرهای پایدار

نسرین نجمی زاده، رضا امانیان، الهه کاظمی، فاطمه عرفان پور

Najmoizadeh-n@mashhad.ir

چکیده

تغییرات اقلیمی در دهه های اخیر به یکی از مهم ترین دغدغه های مدیریت شهری تبدیل شده و ابعاد کالبدی حکمرانی محلی نقشی تعیین کننده در میزان تاب آوری و پایداری شهرها ایفا می کند. این پژوهش با رویکرد توصیفی-تحلیلی و بر پایه مطالعات اسنادی، به بررسی رابطه میان مؤلفه های کالبدی حکمرانی محلی شامل زیر ساخت ها، برنامه ریزی و مدیریت شهری، و مدیریت منابع طبیعی با توان سازگاری شهرها در برابر پیامدهای تغییرات اقلیمی می پردازد. یافته ها نشان می دهد که به روزرسانی شبکه های آب و فاضلاب، توسعه انرژی های تجدیدپذیر، حمل و نقل پایدار، حفاظت از فضای سبز و مدیریت کارآمد منابع آبی می تواند به شکل مستقیم تاب آوری شهری را ارتقا دهد. همچنین، مشارکت فعال شهروندان و همکاری بین بخشی میان نهادهای محلی، دولتی و خصوصی، پیش شرط اساسی برای موفقیت سیاست های سازگاری و کاهش آثار منفی تغییرات اقلیمی است. با وجود این، چالش هایی نظیر کمبود منابع مالی، ناهماهنگی نهادی، و فقدان آگاهی عمومی همچنان مانع تحقق کامل اهداف پایداری شهری است. نتیجه گیری پژوهش بر ضرورت اتخاذ راهبردهای یکپارچه، سرمایه گذاری هدفمند در زیرساخت های پایدار، و بهره گیری از فناوری های نوین تأکید دارد تا شهرها بتوانند در آینده با شرایط پیش بینی ناپذیر اقلیمی مقابله کرده و مسیر توسعه پایدار را تداوم بخشند.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، ابعاد کالبدی، تغییرات اقلیمی، پایداری شهری، تاب آوری

^۱ مسئول امور نوسازی و اصناف منطقه ۹ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره درآمد منطقه ۹ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

سیاست گذاری توسعه روش های پایدار دفع پسماندهای بیمارستانی شهر مشهد با استفاده از ماتریس جذابیت و توانمندی

حسین مرادی مقدم^۱، فرهاد ذبیحی^۲، حجت صادقی^۳، کمیل ذوقی^۴

moradimoqdm@aut.ac.ir

چکیده

پسماندهای بیمارستانی دسته خاصی از پسماندها هستند که با توجه به ویژگی هایی مانند عفونی و سمی بودن بسیار خطرناک هستند. در صورت عدم مدیریت صحیح این پسماندها شاهد خطرات ناشی از انتشار بیماری های عفونی و تهدید سلامت جامعه و محیط زیست می باشیم. هدف از تحقیق حاضر ارائه چارچوب سیاست گذاری و مدیریتی پسماندهای بیمارستانی شهر مشهد (میانگین ۲۶ تن روزانه) با استفاده از ماتریس جذابیت و توانمندی می باشد. پس از مطالعه و بررسی اسناد، تعداد ۹ روش موثر در مدیریت پسماندهای بیمارستانی شناسایی شدند. سپس با انجام مصاحبه های نیمه ساختار یافته و عمیق با خبرگان و با استفاده از ماتریس جذابیت و توانمندی این روش ها در چهار ناحیه قرار گرفتند تا راهبردهای توسعه آنها تعیین شود. مولفه های جذابیت بر اساس اهداف راهبردی مدیریت پسماند شامل کاهش آلاینده گی، بهبود کارایی، کاهش حجم و کاهش هزینه های جاری می باشند. مولفه های توانمندی هم شامل سخت افزار، نیروی انسانی، روش های مدیریتی، اطلاعات و دانش می باشند. در این مطالعه پس از بررسی و ارزیابی، روش اتوکلاو با بیشترین امتیاز جذابیت و توانمندی در ناحیه حفظ جایگاه و توسعه قرار گرفت. اتوکلاو به دلایلی همچون، قدرت گند زدایی بالا، هزینه سرمایه گذاری اولیه پایین و عدم انتشار گازهای آلاینده در محیط و کارکرد آسان آن و... به عنوان بهترین روش دفع زباله های بیمارستانی مشهد پیشنهاد می گردد. در انتها برخی ضوابط اجرایی و مزایا و چالش های توسعه و استفاده از اتوکلاوها ارائه شده است.

واژگان کلیدی: پسماند بیمارستانی، ماتریس جذابیت و توانمندی، اتوکلاو، مدیریت پایدار.

^۱ دکترای مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ایران

^۲ معاون فنی و اجرایی سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد، ایران

^۳ معاون مالی و اداری سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره دفن بهداشتی سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد، ایران

نقش شوراهای شهر در مدیریت مشارکتی پروژه های زیربنایی شهری

زهره بخت آزما؛ زهرا صحرایی؛ فتاح رواقی؛ فاطمه بیات

bakhtazma-z@mashhad.ir

چکیده

با توجه به پیچیدگی روزافزون پروژه های زیربنایی شهری، شوراهای شهر نقش محوری در هدایت و نظارت این پروژه ها با رویکرد مشارکتی ایفا می کنند. این مقاله به روش مروری هدفمند، با تحلیل منابع معتبر فارسی و بین المللی منتشر شده طی دو دهه اخیر، به بررسی الگوها، چالش ها و فرصت های مدیریت مشارکتی در پروژه های زیربنایی شهری پرداخته است. نتایج مرور نشان می دهد که شوراهای تسهیل ارتباط میان شهروندان و نهادهای اجرایی، شفاف سازی فرآیند تصمیم گیری و ارتقای اعتماد عمومی مؤثرند، اما محدودیت منابع، موانع بروکراتیک و ضعف فرهنگ مشارکتی، مانع بهره گیری حداکثری از ظرفیت آنان می شود. جمع بندی این مرور، بر ضرورت تقویت زیرساخت های اطلاعاتی، بازنگری قوانین حمایتی و طراحی سازوکارهای مشارکت نوین تأکید دارد؛ پیشنهادی که می تواند مبنای پژوهش ها و اقدامات عملی آینده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: شوراهای شهر، مدیریت مشارکتی، پروژه های زیربنایی، شهرسازی، مشارکت مدنی.

^۱ کارشناس نظارت بر صدور پروانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره صدور مجوزها و گواهی های شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس نظارت بر صدور مجوزهای شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور فرآیندهای قرارگاه تحول نظام پاسخگویی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی چالش های نظارت شورای شهر بر اجرای طرح های توسعه و راهکارهای بهبود

زهره بخت آزما؛ زهرا صحرایی؛ فتاح رواقی؛ فاطمه بیات^۴

bakhtazma-z@mashhad.ir

چکیده

شورای شهر به عنوان رکن اصلی حکمرانی محلی، مسئولیت نظارت بر طرح های توسعه شهری را بر عهده دارد؛ نظارتی که کیفیت آن در تحقق اهداف توسعه پایدار نقش تعیین کننده دارد. این پژوهش با رویکرد مروری و تحلیل نظام مند منابع علمی داخلی و بین المللی، مهم ترین چالش های نظارت شوراها شامل ضعف قوانین، ناهماهنگی نهادی، کمبود منابع، فقدان نظام اطلاعاتی و مشارکت محدود شهروندان را شناسایی می کند. نتایج نشان می دهد کارآمدسازی نظارت، نیازمند اصلاح قوانین، ایجاد سیستم های اطلاعاتی جامع، تقویت منابع انسانی و بهره گیری از فناوری های نوین و سازوکارهای مشارکت مردمی است. این اقدامات می تواند کیفیت مدیریت شهری و اثربخشی طرح های توسعه را ارتقاء بخشد.

واژگان کلیدی: شورای شهر، مدیریت شهری، طرح های توسعه، راهکارها.

^۱ کارشناس نظارت بر صدور پروانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره صدور مجوزها و گواهی های شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس نظارت بر صدور مجوزهای شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور فرآیندهای قرارگاه تحول نظام پاسخگویی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی علل بازگشت بهبود یافتگان به مصرف مجدد مواد مخدر از منظر مدیران مراکز درمان اجباری ماده

۱۶ مشهد و راهکارهای پیشنهادی

محمد ابراهیم حسینیان^۱، محمد کریمی^۲، علی معقول^۳، مسلم چرایین^۴

karimi.740@iau.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین علل بازگشت به اعتیاد بهبود یافتگان مراکز درمان اجباری از منظر مدیران این مراکز انجام گرفته است. این مطالعه از نوع پژوهش های کیفی بوده که با رویکرد تفسیری در سال ۱۴۰۲ بمدت یکسال در شهر مشهد انجام شد. ۱۳ مرکز در مشهد فعال بوده که با همه مدیران مصاحبه انجام شده است. داده ها توسط پرسش نامه نیمه ساختار یافته و مصاحبه فردی گردآوری و تحلیل به شیوه آنالیز محتوا انجام شده است. بر اساس نتایج مطالعه، ۵ مضمون اصلی، "نداشتن مرکز غربال گری در مشهد"، "عدم درمان معتادان"، "عدم استقرار تیم های علوم پزشکی و نیروی انتظامی"، "پائین بودن سرانه نفر _ روز"، "نداشتن برنامه برای توانمندسازی" و ۸ مضمون فرعی در رابطه با دلایل بازگشت به اعتیاد منتج شد. نتایج نشان داد که از منظر مدیران می توان با طراحی یک مدل جامع، بازگشت به اعتیاد را کاهش داد.

واژگان کلیدی: کمپ، اعتیاد، توانمند سازی

^۱ دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران
^{۲، ۳، ۴} استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد نیشابور، دانشگاه آزاد اسلامی، نیشابور، ایران

بررسی عوامل مؤثر در بافت های ناکارآمد شهری با تاکید بر شاخص های زیست پذیری شهری (مطالعه

موردی : محله ارمغان شهرداری منطقه ۱۱)

هادی پورغلام^۱، سید محمد علوی ثانی^۲، محمد جواهری زیارت^۳، مرتضی قاسم زاده^۴

poorgholam-h@mashhad.ir

چکیده

در کلانشهرهایی همچون مشهد مقدس با توجه به توسعه ساخت و ساز بدون ضابطه در سالیان گذشته، شهرک هایی از بافت ناکارآمد در برخی از مناطق شهری شکل گرفته است که نیاز به مداخله با رویکرد بازآفرینی می باشد. بافت های ناکارآمد شهری پهنه هایی از شهر هستند که در مقایسه با سایر پهنه های شهر از جریان توسعه عقب افتاده، از چرخه تکاملی حیات جدا گشته و به کانون مشکلات و نارسایی ها تبدیل شده اند. با این وجود این بافتها در صد بالایی از جمعیت شهری را در خود جای داده و در عین حال از ظرفیت ها و قابلیت های نهفته بسیاری برای توسعه های آتی درون شهری برخوردار هستند. ذکر این نکته ضروری است: رویکرد زیست پذیری شهری به موازات توسعه پایدار، به دنبال ایجاد محیط زیست پایدار در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی، مدیریتی، کالبدی و فرصت های برابر زندگی برای همه ساکنان شهرهاست؛ بنابراین پژوهش حاضر با هدف بررسی بازآفرینی بافت فرسوده با تأکید بر شاخص های زیست پذیری شهری انجام شده است. روش پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی است. در پژوهش حاضر جامعه مورد نظر در بخشی از مطالعه و تحلیل در این پژوهش اهالی محله ارمغان شهرداری منطقه ۱۱ است. برای مشخص شدن حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شده است؛ بنابراین با توجه به جدول مورگان و نامحدود بودن حجم جامعه، افراد نمونه ۲۷۸ نفر است و پرسشنامه ها براساس نمونه گیری به صورت غیر تصادفی در دسترس بین افراد جامعه توزیع شد. ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه های استاندارد بازآفرینی و شاخص های زیست پذیری شهری است. روایی پرسشنامه ها از نظر محتوایی حاصل شده و پایایی پرسشنامه ها از طریق ضریب آلفای کرونباخ تعیین شده است. برای تجزیه و تحلیل داده از تحلیل عاملی و مدلسازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار اس.پی. اس. اس و اسمارت پی. ال. اس استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان داد که بین شاخص های اجتماعی، اقتصادی، مدیریتی، زیست محیطی و کالبدی و زیست پذیری بافت تاریخی رابطه وجود دارد.

واژگان کلیدی: بازآفرینی، بافت ناکارآمد، زیست محیطی، محله ارمغان

^۱ رئیس اداره برنامه ریزی و توسعه منابع انسانی منطقه ۱۱ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول بازرسی منطقه ۱۱ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس شهرسازی منطقه ۱۱ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور فنی اداره شهرسازی منطقه ۱۱ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تبیین نظری نسبت حکمروایی شهری و برنامه ریزی شهری پایدار

ادریس دادمحمدی^۱، کاظم وحدتی یزدی^۲، علی امیری^۳، رضاغفاریان کهریابی^۴

dadmohamadie@gmail.com

چکیده

هدف این تحقیق مطالعه نظری ارتباط حکمروایی شهری و برنامه ریزی شهری پایدار می باشد. روش مطالعه اسنادی و تحلیل محتوا بوده است. برای تحلیل داده ها از تکنیک تحلیل محتوا و روش مرور استفاده شده است. این تکنیک به پژوهشگر امکان می دهد تا مفاهیم کلیدی، روابط میان آنها، و اثرات متقابل را به صورت نظام مند استخراج کند. این مطالعه، بر پایه استدلال قیاس و استقراء است و هدف آن، دستیابی به بینشی جامع و نظری درباره تعامل میان حکمروایی شهری و برنامه ریزی شهری پایدار است. حکمروایی شهری بیانگر این است که همه شهروندان حق دارند در تصمیم گیری های مؤثر بر زندگی و معیشت خود، به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مشارکت داشته باشند و برنامه ریزی شهری پایدار به عنوان یکی از ابزارهای کلیدی مدیران شهری برای دستیابی به توسعه پایدار شناخته می شود. این نوع برنامه ریزی، اهداف میان مدت و بلندمدت را محقق کرده و منابع موجود را با چشم اندازهای آینده هماهنگ می کند. نتایج تحقیق نشان داد که شاخص های حکمروایی شهری شامل اثربخشی و کارایی، مشارکت، پذیرش و پاسخگویی، مسئولیت پذیری، شفافیت، قانون مندی، توافق جمعی و عدالت و شاخص های برنامه ریزی شهری پایدار شامل اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و زیست محیطی است ضمن اینکه براساس مبانی نظری بین حکمروایی شهری و برنامه ریزی شهری پایدار رابطه معناداری وجود داشت.

واژگان کلیدی: حکمروایی شهری، برنامه ریزی شهری پایدار، تبیین نظری

^۱، ^۲، ^۳ کارشناس عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس مسول عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدل‌سازی اثر مسئولیت‌پذیری مدیران منابع انسانی بر کاهش فساد اداری و بهبود حکمروایی محلی

علیرضا عین افشار^۱، سمانه نیک‌نامی^۲، حسن ناهیدی^۳، حسین خوشدل^۴

alieinafsharr125@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف مدل‌سازی اثر مسئولیت‌پذیری مدیران منابع انسانی بر کاهش فساد اداری و بهبود حکمروایی محلی انجام شد. مسئولیت‌پذیری به معنای پایبندی مدیران به تعهدات شغلی، رعایت قوانین، شفافیت در تصمیم‌گیری، پاسخگویی به ذی‌نفعان و نظارت مؤثر بر فرآیندها تعریف شده است. شاخص‌های آن شامل پاسخگویی شفاف، عدالت سازمانی، تعهد به قانون و نظارت کارآمد می‌باشد. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و ترکیبی (کیفی-کمی) بود. داده‌ها از مصاحبه با ۱۵ کارشناس و مدیر ارشد و تحلیل ۳۵۷ پرسشنامه از مدیران منابع انسانی در بخش‌های دولتی و خصوصی جمع‌آوری شد. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد افزایش یک انحراف معیار در مسئولیت‌پذیری مدیران منابع انسانی، فساد اداری را ۰٫۶۷ واحد کاهش و کیفیت حکمروایی محلی را ۰٫۶۳ واحد افزایش می‌دهد. فساد اداری همچنین نقش میانجی معناداری در این ارتباط دارد. این یافته‌ها نشان می‌دهد تقویت مسئولیت‌پذیری مدیران منابع انسانی می‌تواند با کاهش فساد، افزایش شفافیت و بهبود پاسخگویی، کیفیت حکمروایی محلی را ارتقاء دهد.

واژگان کلیدی: مسئولیت‌پذیری مدیران، فساد اداری، حکمروایی محلی، شفافیت و پاسخگویی، مدیریت منابع انسانی.

^{۱، ۲، ۳} کارشناس ارشد سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس خبره سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد و مربی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران

نقش هوش مصنوعی سبز در ایجاد و توسعه شهرهای هوشمند پایدار

محسن لکزائی^۱، اکرم محمودزاده قلعه‌نوی^۲، مهدی شریفی^۳، ابوالقاسم عابدینی^۴

mohsen.lakzaii@gmail.com

چکیده

شهرهای هوشمند و هوش مصنوعی از محبوب ترین گفتمان ها در محافل سیاست شهری هستند. با این وجود، اکثر تلاش ها برای استفاده از هوش مصنوعی برای بهبود کارایی در شهرها، یا با مشکل مواجه شده‌اند یا نتوانسته‌اند تحول مطلوبی در جهت شهر هوشمند را انجام دهند. هوش مصنوعی سبز، سازگارتر با محیط زیست و فراگیرتر از هوش مصنوعی معمولی است، زیرا نه تنها نتایج دقیقی را بدون افزایش هزینه محاسباتی ایجاد می‌کند، بلکه تضمین می‌کند که هر محقق با لپ‌تاپ می‌تواند بدون نیاز به سرورهای ابری هزینه تحقیقاتی با کیفیت بالا انجام دهد. بدین جهت این تحقیق هوش مصنوعی سبز را به عنوان یک رویکرد محوری برای افزایش پایداری زیست محیطی سیستم‌های هوش مصنوعی مورد بحث قرار می‌دهد. نتایج تحقیق نشان داد که، راه‌حل‌های هوش مصنوعی برای شیوه‌های سازگار با محیط زیست در زمینه‌های دیگر (هوش مصنوعی سبز)، استراتژی‌هایی برای طراحی الگوریتم‌ها و مدل‌های یادگیری ماشینی کارآمد و ابزارهایی برای اندازه‌گیری دقیق و بهینه سازی مصرف انرژی بکار می‌رود. همچنین نقش مقررات در ترویج هوش مصنوعی سبز و جهت گیری های توسعه آینده مورد بحث قرار گرفت. یافته‌ها بیانگر اهمیت شیوه‌های هوش مصنوعی با ملاحظات زیست محیطی، تقویت آگاهی از محیط زیست و انرژی کارآمد برای سیستم‌های هوش مصنوعی می‌باشد و مسئولان و برنامه‌ریزان مدیریت شهری اهمیت پذیرش و استقرار سیستم‌های هوش مصنوعی سبز که به مسائل مربوط به کارایی و پایداری در شهرهای آینده مطرح هستند، را بیشتر و بهتر درک خواهند نمود.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی سبز، شهر هوشمند، توسعه پایدار.

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، گرایش سیستم های پیشرفته، مشهد، ایران

^۲، ^۳ کارشناس بهداشت محیط، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس بهداشت عمومی، مشهد، ایران.

توسعه شهرهای هوشمند با رویکرد مشارکت شهروندان

علی اسماعیلی^۱، احسان محمدی زهان^۲، احمد محمدی شیرین سو^۳، طاهره شریفی^۴

aliesa1365@gmail.com

چکیده

تحول به سمت شهرهای هوشمند به عنوان یک رویکرد نوین در مدیریت شهری، نیازمند مشارکت فعال و مؤثر شهروندان است. مقاله حاضر به بررسی اهمیت و چگونگی این مشارکت در توسعه شهرهای هوشمند می پردازد. شهرهای هوشمند به واسطه استفاده از فناوری های نوین اطلاعات و ارتباطات (ICT) و تحلیل داده های کلان، امکان بهبود کیفیت زندگی و ارتقاء خدمات شهری را فراهم می آورند. با این حال، موفقیت این شهرها وابسته به همکاری و تعامل شهروندان در فرآیند طراحی و پیاده سازی این فناوری ها است. در این تحقیق، به تحلیل مدل های مختلف مشارکت شهری، چالش ها و فرصت های موجود در این حوزه و تأثیرات آن بر رشد پایدار شهری پرداخته می شود. همچنین پژوهش های موردی و تجارب موفق بین المللی در زمینه مشارکت شهروندان در پروژه های شهرهای هوشمند مورد بررسی قرار می گیرد. نتیجه گیری این مقاله نشان می دهد که تنها با همکاری و مشارکت فعال شهروندان است که می توان به سمت ایجاد شهرهایی با قابلیت های هوشمند و پایدار حرکت کرد، به طوری که خواسته ها و نیازهای واقعی جامعه به درستی شناسایی و پاسخ داده شود.

واژگان کلیدی: توسعه، شهرهای هوشمند، مشارکت، شهروندان.

^۱ مسئول امور بودجه ریزی و کنترل بودجه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس حمل و نقل ترافیک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور ترافیک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مفاهیم عدالت اجتماعی و تاثیر آن بر تصمیم‌گیری‌های مدیریت شهری

ملیحه پامزاری^۱، فاطمه جانی نرم^۲، سحر تقی زاده^۳، شیرین ابراهیم زاده^۴

Pamazari-m@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به تبیین مفاهیم بنیادین عدالت اجتماعی و تحلیل تاثیر آن بر تصمیم‌گیری‌های مدیریت شهری می‌پردازد. عدالت اجتماعی با ابعاد سه‌گانه توزیعی (تخصیص عادلانه منابع)، رویه‌ای (مشارکت شهروندان و شفافیت) و شناختی (احترام به کرامت همه گروه‌ها)، به عنوان یک اصل راهبردی در حکمرانی خوب شهری مطرح است. پژوهش حاضر نشان می‌دهد که سیاست‌گذاری‌های شهری در حوزه‌هایی نظیر کاربری اراضی، حمل‌ونقل، خدمات عمومی و مسکن، مستقیماً از میزان توجه به این اصول تاثیر می‌پذیرند. نادیده گرفتن عدالت اجتماعی به تشدید نابرابری‌های فضایی و کاهش کیفیت زندگی منجر می‌شود، در حالی که رویکرد عادلانه، شهر را به سوی توسعه‌ای متوازن، فراگیر و پایدار سوق می‌دهد. بنابراین، نهادینه‌سازی عدالت در فرآیندهای مدیریت شهری، یک ضرورت اساسی برای ساختن شهرهای انسانی‌تر است.

واژگان کلیدی: عدالت اجتماعی، مدیریت شهری، تصمیم‌گیری شهری، عدالت فضایی.

^۱ کارشناس مالی شهرداری مشهد، مشهد ایران

^۲ کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد ایران

^۳ مسئول امور مالی شهرداری مشهد، مشهد ایران

استفاده از هوش مصنوعی در بهینه‌سازی آبیاری و نگهداری فضاهای سبز شهری

مسعود معینی^۱، مهدی پورحسین^۲، محمدصادات فریزی^۳

Moeini-m@mashhad.ir

چکیده

با توجه به بحران کمبود آب و تغییرات اقلیمی، این مرور نظام‌مند بر مبنای PRISMA 2020 با تحلیل ۴۵ مطالعه (۲۰۱۰-۲۰۲۵) به ارزیابی نقش هوش مصنوعی در بهینه‌سازی آبیاری و نگهداری فضاهای سبز شهری می‌پردازد. جست‌وجو در پایگاه‌های بین‌المللی و ملی نشان داد کاربرد سنسورهای هوشمند، یادگیری ماشین و مدل‌های پیش‌بینی هوش مصنوعی در بیش از ۷۰٪ مطالعات، پیش‌بینی دقیق نیاز آبی و کاهش ۲۰ تا ۵۰ درصدی مصرف آب را به همراه داشته است. همچنین، شناسایی زودهنگام آفات و پایش سلامت گیاهان، بهبود پایداری اکولوژیک را به‌طور معناداری ارتقا داده است. نتیجه‌گیری بر ادغام این فناوری‌ها در سیاست‌گذاری شهری و توسعه زیرساخت‌های داده‌باز برای مدیریت کارآمد منابع طبیعی تاکید دارد.
واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، بهینه‌سازی، آبیاری، فضای سبز.

^۱ کارشناس فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد ایران
^۲ مسئول امور بوستان وکیل آباد شهرداری مشهد، مشهد ایران
^۳ مسئول امور بوستان وکیل آباد شهرداری مشهد، مشهد ایران

تأثیر نوع قراردادهای کاری بر رضایت شغلی و ادراک فساد اداری: مطالعه‌ای در شهرداری مشهد با رویکرد بودجه‌ریزی عملیاتی

عباس بخشی^۱، امید سخاوتی‌فر^۲، حسن نعمتی^۳، محمد نکو^۴
apple7us.1395@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی تأثیر نوع قراردادهای استخدامی بر عملکرد منابع انسانی در شهرداری‌ها با تمرکز بر تحقق بودجه‌ریزی عملیاتی و کاهش فساد اداری پرداخته است. هدف، شناسایی پیامدهای تفاوت در نوع قراردادهای کاری (رسمی، قراردادی و شرکتی) بر رضایت شغلی و ادراک فساد اداری کارکنان می‌باشد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از نوع پیمایشی است و جامعه آماری شامل کارکنان شهرداری مشهد است که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته گردآوری و با آزمون‌های آماری مناسب تحلیل گردید. نتایج نشان داد میان نوع قرارداد با رضایت شغلی و ادراک فساد اداری رابطه‌ای معنادار وجود دارد؛ به گونه‌ای که کارکنان رسمی از رضایت بیشتری برخوردار بوده و فساد را کمتر احساس می‌کنند، در حالی که کارکنان شرکتی بیشترین احساس تبعیض و نابرابری را دارند. بر این اساس، بازنگری در ساختار استخدامی، طراحی نظام ارزیابی منصفانه و تقویت سازوکارهای نظارتی در چارچوب حکمروایی شهری پیشنهاد می‌شود.

واژگان کلیدی: نوع قرارداد استخدامی، رضایت شغلی، فساد اداری، بودجه‌ریزی عملیاتی، شهرداری‌ها.

^۱ کارشناس حقوقی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^{۲، ۳، ۴} کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

طراحی فضاهای سبز چندمنظوره با تاکید بر نیازهای شهروندان

مهدی پورحسین^۱، سیدعباس نظامی^۲، علی گلکانی^۳

mehdi.porhosein@yahoo.com

چکیده

این مقاله مروری به طراحی فضاهای سبز چندمنظوره شهری با تمرکز بر نیازهای شهروندان می‌پردازد. با توجه به محدودیت فضا و شهرنشینی، ایجاد فضاهایی که همزمان کارکردهای اکولوژیکی، اجتماعی، فرهنگی و تفریحی را ارائه دهند، ضروری است. در این مقاله بررسی می‌شود چگونه فضاهای سبز می‌توانند واقعاً پاسخگوی نیازهای ساکنان شهر باشند. نتایج نشان می‌دهند که رویکرد مشارکتی و مردم‌محور در طراحی، برای موفقیت این فضاها حیاتی است. این رویکرد شامل شناسایی دقیق نیازهای گروه‌های سنی مختلف، افراد با توانایی‌های متفاوت و تنوعات فرهنگی است. همچنین، بر اهمیت انعطاف‌پذیری در طراحی برای تطابق با تغییر نیازها تاکید می‌شود. هدف اصلی، ارتقای سلامت جسمی و روانی، تقویت تعاملات اجتماعی، افزایش حس تعلق به مکان و حمایت از تنوع زیستی شهری است. در نهایت، این مقاله توصیه‌هایی برای طراحان و برنامه‌ریزان شهری ارائه می‌دهد تا فضاهای سبزی پایدار و پویا خلق کنند که کیفیت زندگی شهروندان را بهبود بخشد.

واژگان کلیدی: فضاهای سبز، چندمنظوره، شهروندان.

^۱ کارشناس فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول بوستان وفا شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل نقش شوراهای اسلامی در پیشگیری ساختاری از حوادث ساختمانی و آتش سوزی ها: مطالعه ای نهادی در استان خراسان رضوی

مجید صدیقی^۱، ناصر خورسندی عباسپور^۲، جواد شادمان پیر^۳، سعید وحدانی^۴
Majidsedighi551@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش شوراهای اسلامی شهر در پیشگیری ساختاری از حوادث ساختمانی و آتش سوزی ها در استان خراسان رضوی انجام شد. مسئله اصلی، نبود سازوکارهای مؤثر و نهادی برای بهره برداری از ظرفیت شوراهای ارتقای ایمنی شهری و کاهش ریسک های ساختاری است. تحقیق با رویکرد توصیفی-تحلیلی و روش پیمایشی انجام شد. جامعه آماری شامل اعضای شورا، کارشناسان ایمنی و مدیران شهری شهرهای منتخب (مشهد، نیشابور، سبزوار، تربت حیدریه و کاشمر) بود. با نمونه گیری طبقه بندی شده و هدفمند، ۱۸۰ نفر انتخاب شدند و داده ها از طریق پرسش نامه محقق ساخته گردآوری شد. تحلیل با آمار توصیفی و آزمون های تی، واریانس و همبستگی پیرسون صورت گرفت. نتایج نشان داد شوراهای با وجود ظرفیت های محلی، اغلب از اختیارات کافی، دانش تخصصی و تعامل مؤثر با نهادهایی مانند شهرداری و آتش نشانی برخوردار نیستند. همچنین، بین مشارکت شوراهای در ایمنی شهری و سطح آگاهی تخصصی آنها رابطه معناداری وجود دارد. بر این اساس، پیشنهادهایی مانند اصلاح قوانین، ارتقای آموزش ها و ایجاد نهادهای هماهنگ کننده ارائه شد. این یافته ها می تواند مبنای سیاست گذاری در حوزه حکمرانی محلی و ایمنی شهری قرار گیرد.

واژگان کلیدی: شوراهای اسلامی، ایمنی شهری، پیشگیری ساختاری، حوادث ساختمانی، آتش سوزی ها.

^۱ کارشناس ارشد حسابداری اموال و انبار، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۲ فرمانده شیفت عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۳ معاون شیفت عملیات حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۴ کارشناس ایمنی ساختمان ها، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

درآمدزایی از طریق مدیریت پسماند و بازیافت منابع

سارا رحمانی؛ هانیه فلاح؛ حوریه صفاییان؛ زهرا باقری^۱

Rahmani-s@mashhad.ir

چکیده

با رشد روزافزون جمعیت و افزایش مصرف گرایی، حجم پسماندهای تولیدی در حال افزایش است که این امر چالش های زیست محیطی و بهداشتی قابل توجهی را به دنبال دارد. با این حال، این حجم عظیم از پسماند می تواند به عنوان یک "طلای کثیف" در نظر گرفته شود که با به کارگیری راهبردهای مناسب مدیریت و بازیافت، پتانسیل بالایی برای خلق ارزش اقتصادی و ایجاد مشاغل پایدار دارد. در این مقاله، به موضوعاتی از جمله تفکیک از مبدأ، جمع آوری هوشمند، فرایندهای نوین بازیافت مواد مختلف (مانند پلاستیک، کاغذ، فلزات، و زباله های آلی)، و تبدیل پسماند به انرژی پرداخته می شود. همچنین، مدل های کسب و کار موفق در این حوزه، نقش فناوری های پیشرفته، و اهمیت حمایت های دولتی و مشارکت بخش خصوصی در توسعه اقتصاد چرخشی و پایدار مورد تحلیل قرار می گیرد. هدف نهایی، ارائه یک چشم انداز جامع از چگونگی تبدیل چالش پسماند به فرصتی برای درآمدزایی، کاهش آلودگی، و حفظ منابع طبیعی برای نسل های آینده است.

واژگان کلیدی: درآمدزایی، پسماند، بازیافت، هوشمند.

^۱ کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس محیط زیست شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس استعلام شهرداری مشهد، مشهد، ایران

الگوی حکمروایی محلی و بازطراحی ساختار حقوق و مزایا در سازمان های آتش نشانی و ایمنی شهری:

مطالعه موردی کلانشهر مشهد

امید سخاوتی فرا^۱، حسن نعمتی^۲، محمد نکو^۳، عباس بخشی^۴

Omid.sekhavat@yahoo.com

چکیده

سازمان های آتش نشانی و ایمنی شهری به عنوان یکی از مهم ترین نهادهای خط مقدم خدمات اضطراری، با چالش هایی جدی در حوزه ساختار حقوق و مزایا مواجه اند؛ چالش هایی که نه تنها به کاهش انگیزش و رضایت شغلی نیروهای عملیاتی انجامیده، بلکه کارآمدی سازمانی را نیز تحت تأثیر قرار داده اند. این پژوهش با هدف بررسی رابطه میان الگوی حکمروایی محلی و ساختار جبران خدمات در سازمان های آتش نشانی، مطالعه ای کیفی در کلانشهر مشهد انجام داده است. روش تحقیق از نوع کیفی با رویکرد تحلیل مضمون بوده و داده ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۲۰ نفر از مدیران، کارشناسان و نیروهای عملیاتی آتش نشانی جمع آوری و تحلیل شده اند. نتایج نشان داد که تمرکزگرایی در نظام اداری، محدودیت اختیارات مدیریت شهری، نبود سازوکارهای مشارکتی و بی توجهی به ماهیت پرمخاطره فعالیت های آتش نشانیان، از عوامل اصلی ناکارآمدی در ساختار جبران خدمات هستند. همچنین یافته ها حاکی از آن است که بازطراحی ساختار حقوق و مزایا بدون اصلاح در الگوی حکمرانی محلی و تفویض اختیار به سطوح پایین تر، با شکست مواجه خواهد شد. بر این اساس، پیشنهاد می شود الگوی جبران خدمات متناسب با شرایط حرفه ای آتش نشانیان، در چارچوبی بومی، مشارکتی و ریسک محور بازتعریف گردد و مدیریت شهری در فرآیند سیاست گذاری منابع انسانی نقش فعال تری ایفا نماید.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، آتش نشانی و ایمنی شهری، ساختار حقوق و مزایا، جبران خدمات، مدیریت شهری.

^{۱،۲،۳} کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس حقوقی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

استفاده از فناوری تخمیر در تولید محصولات با ارزش افزوده از پسماندهای کشاورزی

سیدعباس نظامی^۱، نعیم شمس^۲، کیوان پورحسین^۳، مهدی پورحسین^۴

anezami522@gmail.com

چکیده

حجم وسیع پسماندهای کشاورزی، که اغلب چالش های زیست محیطی و اقتصادی ایجاد می کنند، می توانند به عنوان خوراک ارزان و فراوان برای فرآورده های تخمیری میکروبی مورد استفاده قرار گیرند. در این بررسی، انواع مختلف پسماندهای کشاورزی مانند کاه و کلش غلات، باگاس نیشکر، پوست میوه ها و سبزیجات، و سایر زیست توده های لیگنوسلولزی به عنوان سوبستراهای بالقوه برای تخمیر معرفی می شوند. مقاله بر نقش کلیدی میکروارگانیسم ها (مانند باکتری ها، مخمرها و قارچ ها) در بیوکانونرژن این پسماندها تأکید می کند. فرآورده های تخمیری می توانند منجر به تولید طیف گسترده ای از محصولات با ارزش بالا شوند، از جمله بیواتانول، بیوگاز، آنزیم ها، اسیدهای آلی، آنتی بیوتیک ها، پری بیوتیک ها، پروتئین تک یاخته ای، و ترکیبات زیست فعال. علاوه بر منافع اقتصادی، این رویکرد به کاهش آلودگی های زیست محیطی، مدیریت پایدار منابع، و توسعه اقتصاد چرخشی کمک شایانی می کند. در نهایت، چالش ها و چشم اندازهای آینده در بهینه سازی و تجاری سازی فناوری های تخمیر برای بهره برداری حداکثری از پسماندهای کشاورزی مورد بحث قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: فناوری تخمیر، محصولات، ارزش افزوده، کشاورزی.

^۱ کارشناس ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲، ^۳، ^۴ کارشناس فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تاثیر حکمروایی خوب شهری بر درآمدهای پایدار گردشگری مذهبی شهر مشهد

رسول شعاعی^۱، علی حمیدی^۲، حسین باقری^۳، مرجان ابراهیم زاده^۴

Rasoolshoae75@gmail.com

چکیده

گردشگری مذهبی به عنوان یکی از مهم ترین ظرفیت های اقتصادی شهر مشهد، نقشی اساسی در توسعه پایدار شهری ایفا می کند. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر مؤلفه های حکمروایی خوب شهری بر ارتقای درآمدهای پایدار گردشگری مذهبی در شهر مشهد انجام شده است. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر رویکرد ترکیبی (کمی و کیفی) بوده و جامعه آماری شامل ۳۰ نفر از کارشناسان، مدیران و صاحب نظران حوزه مدیریت شهری و گردشگری مذهبی بوده است. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه محقق ساخته بر اساس مؤلفه های هشت گانه حکمروایی خوب (شامل مشارکت، قانونمداری، شفافیت، پاسخگویی، اجماع گرایی، عدالت، کارایی و دید راهبردی) بوده است. برای تحلیل داده ها از آزمون تی تک نمونه ای و تکنیک فرایند تحلیل شبکه ای (ANP) استفاده شد. یافته ها نشان داد که مؤلفه های «مشارکت عمومی» و «دید راهبردی» بیشترین تأثیر را بر درآمدهای پایدار گردشگری مذهبی دارند. همچنین مؤلفه های «شفافیت» و «عدالت اجتماعی» با وجود اهمیت بالا، در وضعیت ضعیف تری قرار دارند و نیازمند توجه و بهبود سیاست گذاری هستند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که به کارگیری اصول حکمروایی خوب می تواند زمینه ساز ارتقاء کیفیت مدیریت شهری، افزایش اعتماد عمومی، جذب سرمایه گذاری و در نهایت تحقق درآمدهای پایدار در حوزه گردشگری مذهبی باشد.

واژگان کلیدی: گردشگری مذهبی، حکمروایی خوب شهری، اقتصاد شهری، درآمد پایدار شهری، مدیریت شهری

^۱ کارشناس برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس انبار شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نگاهی به شهر خوانا با تأکید بر تابلوهای راهنمای مسیر در معابر شهری (مطالعه موردی: شهر همدان)

ابوالفضل ابراهیمی کوپایی^۱، رضا جعفری^۲، محمد حبیبی^۳

eabolfazl@gmail.com

چکیده

شهر خوانا به عنوان یکی از اصول بنیادین در طراحی شهری، نقش مهمی در درک بهتر فضا، جهت یابی و افزایش کیفیت تجربه شهروندان دارد. در این میان، تابلوهای راهنمای مسیر به عنوان یکی از مؤلفه های اصلی در ارتقاء خوانایی شهری شناخته می شوند. هدف این مقاله، بررسی نقش و جایگاه تابلوهای راهنمای مسیر در معابر شهری با تأکید بر شهر همدان است. در این تحقیق، ابتدا به مفهوم خوانایی شهری و شاخص های آن پرداخته شده و سپس نقش تابلوهای راهنما در مسیرهای شهری تحلیل می شود. با مطالعه تطبیقی وضعیت کنونی تابلوها در همدان و مقایسه با استانداردهای طراحی شهری، راهکارهایی برای بهبود وضعیت موجود پیشنهاد شده است. یافته ها نشان می دهند که هماهنگی مطلوبی در طراحی و جانمایی تابلوها وجود دارد که از سردرگمی شهروندان جلوگیری و افزایش کیفیت بصری محیط شهری را به همراه دارد.

واژگان کلیدی: خوانایی، تابلوهای راهنمای مسیر، طراحی شهری، معابر شهری، همدان

^۱، ^۳ کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد، همدان، ایران

^۲ کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد، همدان، ایران

مدل های نوین مالی برای مدیریت شهری پایدار

جواد هرمزی^۱، مجید باقری^۲، مجید دهقان^۳، جواد شیدایی^۴

Hormozi-j@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی مدل های نوین مالی برای مدیریت شهری پایدار می پردازد و هدف آن شناسایی ابزارها و رویکردهای مالی است که می توانند به بهبود توسعه پایدار شهرها کمک کنند. با افزایش چالش های زیست محیطی، اجتماعی و اقتصادی در شهرها، نیاز به یک چارچوب مالی کارآمد و سازگار با توسعه پایدار بیش از پیش احساس می شود. مدل های مالی نوین شامل تأمین مالی جمعی، سرمایه گذاری اجتماعی و استفاده از فناوری های نوین مانند بلاک چین و داده های کلان (Big Data) هستند که می توانند در جذب سرمایه و بهبود مدیریت منابع شهری نقش مؤثری ایفا کنند. این مقاله به بررسی نمونه هایی از کشورهای مختلف و پروژه های موفق در این حوزه می پردازد که نشان دهنده تأثیرات مثبت این مدل ها بر بهینه سازی هزینه ها، افزایش شفافیت و مشارکت شهروندان در فرآیندهای مالی شهری است. همچنین، چالش ها و موانع موجود در پیاده سازی این مدل ها بررسی می شود و راهکارهایی برای غلبه بر آنها ارائه می گردد. نتیجه گیری مقاله نشان می دهد که همکاری بین دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی، به همراه استفاده از فناوری های نوین، می تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار شهری کمک شایانی نماید و به یک الگوی مالی پایدار برای مدیریت شهری منجر شود.

واژگان کلیدی: مدل های نوین، مالی، مدیریت شهری، پایدار

^۱ مسئول امور حقوق شاغلین سازمان ها و شرکت های وابسته شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ و کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور بیمه و مالیات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

کاربرد داده کاوی و فناوری های نوین در تحول نقش ایستگاه های آتش نشانی در برنامه ریزی شهری

واکنش محور: مطالعه موردی منطقه ثامن مشهد

مهدی یکه^۱، علیرضا رحیمی^۲، مصطفی علیزاده کفاش^۳، جواد سعیدی^۴

hb.arash@yahoo.com

چکیده

این پژوهش کاربرد داده کاوی و فناوری های نوین را در بهبود نقش ایستگاه های آتش نشانی در برنامه ریزی شهری واکنش محور بررسی می کند. مطالعه موردی منطقه ثامن مشهد است. هدف بهینه سازی مکان یابی و تسریع زمان واکنش از طریق تحلیل داده های مکانی و فناوری های هوشمند است. روش تحقیق تلفیقی با استفاده از داده کاوی، GIS و مدل سازی رگرسیونی انجام شد. نتایج نشان می دهد فناوری هایی مانند اینترنت اشیا، هوش مصنوعی و GIS ضمن کاهش زمان واکنش، برنامه ریزی منابع را بهبود می بخشد. بُعد فضایی منطقه در تخصیص بهینه ایستگاه ها و عدالت خدمات نقش مهمی دارد. توسعه حکمرانی محلی هوشمند، آموزش نیروها و همکاری بین بخشی برای افزایش کارآمدی و تاب آوری شهری ضروری است. این رویکرد می تواند الگویی برای سایر مناطق مشابه باشد.

واژگان کلیدی: داده کاوی، ایستگاه آتش نشانی، برنامه ریزی شهری واکنش محور، فناوری های نوین، منطقه ثامن مشهد.

^۱ رئیس ایستگاه شماره ۳۵ و ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

^۲ رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

^۳ مدیر منطقه ۱ عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

^۴ فرمانده شیفت ایستگاه ۳۵، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

آینده پژوهی مدیریت هوشمند ایمنی شهری با تمرکز بر مخاطرات عملیاتی، الکتریکی و زیست محیطی در چارچوب حکمروایی محلی پایدار

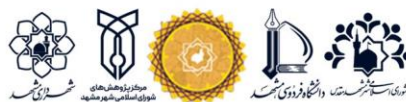
مهران جوان چشمه هزاره^۱، دانیال احمدی^۲، سید علی موسوی فریمانی^۳، مجتبی فرخی^۴
Me.j.ch.h@gmail.com

چکیده

مدیریت هوشمند ایمنی شهری در مواجهه با مخاطرات عملیاتی، الکتریکی و زیست محیطی، نقش مؤثری در پایداری حکمروایی محلی دارد. این پژوهش با هدف آینده پژوهی و تحلیل راهبردهای ارتقاء ایمنی شهری انجام شد. روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر داده های کمی و کیفی از طریق پرسشنامه و مصاحبه با کارشناسان مرتبط بود. جامعه آماری شامل متخصصان مدیریت شهری مشهد و نمونه گیری به صورت هدفمند بود. داده ها با نرم افزار MAXQDA و رویکردهای آینده پژوهی تحلیل شدند. نتایج نشان داد فناوری های هوشمند، آموزش مستمر و همکاری بین بخشی در بهبود ایمنی شهری مؤثرند و تلفیق رویکردهای زیست محیطی با سازوکارهای حکمرانی محلی، نقشی کلیدی در کاهش ریسک و تحقق پایداری دارد. یافته ها چارچوبی برای تصمیم گیری مدیریتی و مطالعات آتی فراهم می کند.

واژگان کلیدی: مخاطرات الکتریکی، مخاطرات عملیاتی، مخاطرات زیست محیطی، حکمروایی محلی پایدار، مدیریت هوشمند ایمنی شهری.

^۱، ^۳، ^۴ کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۲ رئیس اداره فرماندهی عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

واگذاری های شبه خصوصی و نقش دولت در بحران حکمرانی شهری: بازخوانی تجربه ایران در دهه ۱۴۰۰-

۱۳۹۰

مرضیه راستاد بروجنی^۱

rastadborujenimarzieh@gmail.com

چکیده

خصوصی سازی در ادبیات توسعه، ابزاری برای افزایش بهره‌وری، کاهش بار مالی دولت، و بهبود کیفیت حکمرانی تلقی می‌شود. با این حال، تجربه در ایران نشان می‌دهد که فرآیند خصوصی سازی، نه تنها به بهبود شاخص های حکمرانی منجر نشده، بلکه در بسیاری از موارد به تضعیف شفافیت، افزایش رانت، تمرکز قدرت اقتصادی و تضعیف نهادهای نظارتی انجامیده است. این مقاله با تمرکز بر مفهوم واگذاری های شبه خصوصی (خصوصی سازی)، به بررسی نقش دولت در شکل گیری و تثبیت الگوهای رانتی در اقتصاد ایران می‌پردازد. چارچوب نظری پژوهش بر مبنای رویکرد اقتصاد سیاسی نهادگرایان جدید شکل گرفته و از روش تحلیل کیفی اسنادی و تطبیقی برای بررسی تجارب واگذاری نهادهای اقتصادی کلیدی به بخش های خصوصی استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان می‌دهد که دولت ایران، به جای ایفای نقش تسهیل گر در ایجاد رقابت آزاد، به صورت فعال در بازتولید قدرت اقتصادی در ساختارهای نیمه دولتی مشارکت داشته است. این روند نه تنها به تضعیف حکمرانی مطلوب منجر شده، بلکه زمینه ساز شکل گیری ائتلاف های غیرپاسخگو و فسادزا در سطح سیاست گذاری شده است.

واژگان کلیدی: حکمرانی شهری، رانت، سرمایه گذاری، خصوصی سازی

^۱ پژوهشگر دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه تبریز، فرهنگی آموزش و پرورش استان چهارمحال و بختیاری

تحلیل تأثیر عوامل محیط خارجی بر استراتژی های شهری: کاربرد مدل های SWOT و AHP در مدیریت

شهرداری ارومیه

نساء قسمت^۱، حبیب ولیزاده^{*}، ماهرخ لطف الهی^۲

valizadeh@acecr.ac.ir

چکیده

در مواجهه با تغییرات محیطی گسترده ای همچون ناپایداری درآمدی، فشارهای اقتصادی، تغییر اقلیم و تحولات فناورانه، شهرداری ها نیازمند بازنگری در فرایندهای برنامه ریزی و تصمیم گیری هستند. در این میان، شناخت دقیق عوامل محیطی خارجی و تأثیر آن ها بر تدوین استراتژی های توسعه شهری از اهمیتی ویژه برخوردار است. این مقاله با هدف تحلیل و وزن دهی عوامل محیطی مؤثر بر عملکرد استراتژیک شهرداری ارومیه به منظور بهبود رویکردهای مدیریتی انجام شده است. روش پژوهش از نوع کاربردی بوده و با بهره گیری از تکنیک های توصیفی - تحلیلی و ابزار پیمایشی انجام شده است. نتایج نشان می دهند که ضعف های داخلی شهرداری مهم ترین عامل در تصمیم گیری استراتژیک بوده و ساختارهای ناکارآمد، کمبود منابع و ناهماهنگی های مدیریتی از موانع اصلی توسعه پایدار محسوب می شوند. در مقابل، قوت های داخلی مانند موقعیت جغرافیایی، منابع طبیعی و مشارکت مردمی می توانند به عنوان پیشران های تحول شهری ایفای نقش کنند. بر اساس نتایج AHP، استراتژی تهاجمی (SO) به عنوان گزینه ارجح شناخته شد، که نشان دهنده ظرفیت بهره برداری فعالانه از توانمندی های داخلی برای پاسخ گویی به تحولات بیرونی است. سایر گزینه ها شامل استراتژی های WO، ST و WT نیز وزن هایی نزدیک دارند، که بر ضرورت استفاده از رویکرد ترکیبی، منعطف و چندلایه تأکید می کند. در ادامه، سه مسیر پیشنهادی مطرح می شود: (۱) مقایسه عوامل خارجی مؤثر بر شهرداری ها با تمرکز بر ارومیه و شهرهای دیگر؛ (۲) بررسی روند زمانی این عوامل طی یک دهه؛ (۳) تحلیل نقش مشارکت شهروندی در افزایش انعطاف پذیری استراتژی ها.

واژگان کلیدی: عوامل محیطی خارجی، استراتژی های شهری، تحلیل SWOT، فرایند تحلیل سلسله مراتب (AHP)، شهرداری ارومیه

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشکده اقتصاد و علوم انسانی، موسسه آموزش عالی آفاق، ارومیه، ایران

^۲ استادیار و عضو هیئت علمی گروه پژوهشی مدیریت کسب و کار جهاد دانشگاهی استان آذربایجان غربی، ایارن

^۳ استادیار و عضو هیئت علمی گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه، ایران

چارچوب مفهومی طراحی سیستم های ایمنی الکتریکی هوشمند مبتنی بر انرژی های تجدیدپذیر در چارچوب حکمروایی شهرهای زیست پذیر

علیرضا تازنده فارمد^۱، جعفر ربیع النجات^۲، حسین صنیعی^۳، علی اکبر اختری^۴
Alireza.tazanande1369@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر چارچوبی جامع برای توسعه سیستم های ایمنی الکتریکی مبتنی بر انرژی های تجدیدپذیر در حکمروایی زیست پذیر شهری ارائه می دهد. هدف اصلی، تلفیق فناوری های نوین حفاظتی، سیاست های تنظیم گری، مدیریت شهری و مشارکت اجتماعی برای افزایش ایمنی و پایداری شبکه های برق است. روش تحقیق شامل تحلیل نظری، طراحی معماری سیستم و شبیه سازی سناریوها بود. یافته ها نشان می دهد بهره گیری همزمان از فناوری های حفاظتی هوشمند و سیاست های تنظیم گری فعال، کاهش چشمگیر حوادث الکتریکی و ارتقای شاخص های زیست پذیری شهری را به همراه دارد. همچنین مشارکت و آگاهی عمومی از طریق مدیریت شهری نقش کلیدی در موفقیت سیستم ها دارد. نتایج بیانگر آن است که این رویکرد میان رشته ای الگویی کاربردی برای توسعه شهرهای هوشمند، ایمن و پایدار در سطح جهانی است و زمینه ساز سیاست گذاری های هدفمند و ارتقای فناوری برای بهره برداری ایمن از انرژی های تجدیدپذیر می باشد. **واژگان کلیدی:** ایمنی الکتریکی، انرژی های تجدیدپذیر، حکمروایی زیست پذیر، مدیریت شهری، پایداری.

^۱ مسئول امور ایمنی ساختمان ها، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
^۲ کارشناس ایمنی ساختمان ها، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
^۳ کارشناس آموزش شهروندی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
^۴ کارشناس آموزش شهروندی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

سیاست ها و عوامل نوآوری و هوشمندسازی در آینده شهر

محدثه مهربان^۱ - محدثه استرکی^۲

mohimehr21@gmail.com

چکیده

با افزایش چالش های شهری و تحولات فناورانه، توجه به مقوله نوآوری و هوشمندسازی در مدیریت شهرها اهمیتی دوچندان یافته است. این پژوهش با روش اسنادی و تحلیلی، به بررسی نقش عوامل و سیاست های مؤثر در تحقق شهرهای نوآور و هوشمند می پردازد. یافته ها نشان می دهد که عوامل متعددی از جمله زیرساخت های فناورانه، سرمایه انسانی خلاق، حکمرانی مشارکتی، شبکه سازی میان ذی نفعان و فرهنگ نوآوری، از ارکان اصلی در توسعه نوآوری شهری هستند. شهرهای نوآور، با ایجاد فضاهای تعامل، توزیع عادلانه امکانات و جذب طبقه خلاق، به بستری برای خلق دانش و رشد اقتصادی تبدیل می شوند. در این میان، نقش شهرداری ها به عنوان تسهیل گر و سیاست گذار محلی برجسته است. آن ها می توانند از طریق تأمین مالی، ترویج فرهنگ نوآوری، برگزاری رویدادها، توسعه زیرساخت ها و همکاری با دانشگاه ها و بخش خصوصی، بستر لازم را برای ارتقاء نوآوری شهری فراهم کنند. همچنین ایجاد اکوسیستم های نوآوری متشکل از استارت آپ ها، شرکت های دانش بنیان، مراکز تحقیقاتی و سرمایه گذاران، موجب پویایی اقتصادی، ارتقاء کیفیت زندگی و حل مسائل پیچیده شهری می شود. در نهایت، پژوهش بر اهمیت توزیع عادلانه شاخص های اجتماعی و فرهنگی، تنوع، تمرکز و ایجاد محیطی جذاب برای افراد نوآور تأکید دارد و آن را شرط لازم برای شکل گیری شهر نوآور و پایدار می داند.

واژگان کلیدی: نوآوری شهری، شهر هوشمند، طبقه خلاق، سیاست گذاری شهری

مدیریت بحران شهری در آتش سوزی های گسترده مناطق مسکونی و صنعتی

وحید نجفی^۱ - نعمت ایل بیگی^۲ - سید محمود بلخیان پور^۳

v.najafi1987@gmail.com

چکیده

آتش سوزی های گسترده در مناطق مسکونی و صنعتی به عنوان یکی از مهم ترین بحران های انسانی و زیست محیطی در شهرهای بزرگ شناخته می شوند. این بحران ها پیامدهای جبران ناپذیری از جمله تلفات جانی، خسارات مالی فراوان، آسیب به زیرساخت های حیاتی و آلودگی محیط زیست به همراه دارند. با توجه به رشد سریع شهرنشینی و افزایش تراکم جمعیت و فعالیت های صنعتی، مدیریت مؤثر این بحران ها به یکی از اولویت های اساسی مدیریت شهری تبدیل شده است. این پژوهش با هدف بررسی علل، پیامدها، چالش ها و راهکارهای مقابله با آتش سوزی های گسترده انجام شده است. روش پژوهش ترکیبی و مبتنی بر تحلیل منابع کتابخانه ای، داده های آماری و مطالعه موردی است. یافته ها نشان می دهد که ضعف در تجهیزات ایمنی، عدم رعایت استانداردهای ساخت و ساز، سهل انگاری در نگهداری تأسیسات و کمبود هماهنگی میان نهادهای متولی از عوامل کلیدی وقوع این بحران ها هستند. همچنین، آموزش های مستمر، استفاده از فناوری های نوین نظیر سیستم های هشدار زودهنگام و اطفاء خودکار و تقویت نهادهای مدیریت بحران از جمله راهکارهای مهم پیشگیری و کاهش خسارات محسوب می شوند. نتایج این پژوهش می تواند به برنامه ریزان و مدیران شهری در تدوین سیاست ها و بهبود سازوکارهای مدیریت بحران کمک کند.

واژگان کلیدی: آتش سوزی های گسترده، فناوری های نوین، پیشگیری، آموزش و فرهنگ سازی

^۱ مسئول امور توسعه و نت ماشین آلات سبک و تجهیزات آتش نشانی، مشهد، ایران

^۲ کارشناس تأسیسات آتش نشانی، مشهد، ایران

^۳ آتش نشان، مشهد، ایران

مدیریت پسماند شهری با رویکرد اقتصاد چرخشی در کلانشهر مشهد

مریم صوفی^۱، امین طاهری^۲، محمد رضا حاتمی^۳، محمد علی لطفی^۴

m.maryam.soofi.6263@gmail.com

چکیده

این مقاله به بررسی مدیریت پسماند شهری در کلانشهر مشهد با تمرکز بر رویکرد اقتصاد چرخشی میپردازد. هدف اصلی پژوهش، ارائه چارچوبی برای کاهش تولید پسماند، افزایش بازیافت و استفاده مجدد منابع، و بهبود کارایی زیست محیطی بر اساس شاخص کارایی اقتصاد چرخشی (CEI) است. داده ها شامل میانگین تولید روزانه ۲۲۰۰ تن پسماند، سهم بازیافت ۱۸ درصد، و سیاستهای کنونی شهرداری میباشند. روش تحقیق مبتنی بر تحلیل اسناد، پیمایش میدانی و مدلسازی سناریوها با استفاده از شاخص CEI بوده و یافته ها نشان میدهد که پیاده سازی کامل اقتصاد چرخشی میتواند نرخ دفن زباله را تا ۵۵ درصد کاهش دهد. این مطالعه پیشنهاد میکند که تقویت زیرساختهای تفکیک در مبدأ، آموزش شهروندان، و توسعه بازار محصولات بازیافتی، محورهای اصلی اجرای موفقیت آمیز این رویکرد هستند.

واژگان کلیدی: مدیریت پسماند، اقتصاد چرخشی، بازیافت، کلانشهر مشهد، شاخص CEI

^۱ و ^۲ کارشناس اداره نظارت بر پیمان، رسیدگی و تحویل معاملات عمده شهرداری مشهد، ایران
^۳ معاون برونسپاری، نظارت بر پیمان و تحویل معاملات شهرداری مشهد، ایران
^۴ رئیس اداره نظارت بر پیمان، رسیدگی و تحویل معاملات عمده شهرداری مشهد، ایران

بازطراحی سیاست های منابع انسانی شهری در مواجهه با پیامدهای استقرار هوش مصنوعی

حسن نعمتی^۱، محمد نکو^۲، عباس بخشی^۳، امید سخاوتی فر^۴
hassan.nemati1368@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بازطراحی سیاست های منابع انسانی شهری در مواجهه با تحولات عصر استقرار هوش مصنوعی انجام شد. با توجه به تأثیرات گسترده فناوری های نوین، به ویژه هوش مصنوعی، بر ساختارها، فرایندها و مناسبات منابع انسانی، مسئله اصلی این تحقیق آن است که چگونه می توان با اصلاح سیاست های منابع انسانی در شهرداری ها، به ارتقاء کارایی، شفافیت و پاسخ گویی سازمانی در بستر شهرهای هوشمند کمک کرد. از این رو، سؤال اصلی پژوهش این است: سیاست های منابع انسانی در شهرداری ها چگونه باید بازطراحی شوند تا با شرایط نوظهور فناوری محور و الزامات شهر هوشمند سازگار گردند؟ روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر داده های ترکیبی (کمی و کیفی) بوده و جامعه آماری آن شامل کارکنان، مدیران و کارشناسان منابع انسانی در شهرداری مشهد می باشد. نمونه گیری به صورت طبقه ای و هدفمند انجام شد و ابزار گردآوری داده ها شامل پرسشنامه و مصاحبه های نیمه ساختاریافته بود. یافته های توصیفی نشان داد که شکاف قابل توجهی میان کارکنان رسمی و غیررسمی از نظر احساس امنیت شغلی، مشارکت سازمانی و دسترسی به فرصت های رشد وجود دارد. نتایج کیفی نیز بیانگر این بود که کارکنان نیازمند سیاست هایی شفاف، حمایت گر و فناورانه هستند که ضمن تقویت مهارت ها، حس عدالت و تعلق را نیز ارتقاء دهند. در نهایت، این مطالعه پیشنهادهایی برای تدوین سیاست های منابع انسانی انعطاف پذیر، مشارکتی و متناسب با زیست بوم فناوری محور ارائه می دهد که می تواند به ارتقاء تاب آوری و پویایی سازمان های شهری در دوران استقرار هوش مصنوعی منجر شود.

واژگان کلیدی: منابع انسانی شهری، هوش مصنوعی، سیاست گذاری منابع انسانی، شهر هوشمند، رضایت شغلی.

^۱ کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس منابع انسانی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس حقوقی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش داده های سنجش از دور در پایش و ارزیابی کیفیت فضاهای سبز شهری

صدیقه نامدار^۱، مسلم ساعی^۲، بی بی نیره محمدزاده موسوی^۳، امیرستگار^۴

s.namdar1396@gmail.com

چکیده

در این مقاله، نقش حیاتی داده های سنجش از دور در پایش دقیق و ارزیابی جامع کیفیت فضاهای سبز شهری مورد بررسی قرار می گیرد. با توجه به اهمیت روزافزون فضاهای سبز در بهبود کیفیت زندگی شهروندان و حفظ محیط زیست شهری، استفاده از فناوری سنجش از دور به عنوان ابزاری قدرتمند برای جمع آوری اطلاعات مکانی و زمانی دقیق از وضعیت این فضاها معرفی می شود. این مقاله ضمن تشریح انواع داده های سنجش از دور قابل استفاده و روش های پردازش آن ها، به کاربردهای این داده ها در تعیین شاخص های کیفی نظیر تراکم پوشش گیاهی، سلامت و شادابی گیاهان، تنوع زیستی و دسترسی به فضاهای سبز می پردازد. هدف از این بررسی، نشان دادن پتانسیل بالای سنجش از دور در ارائه اطلاعات ارزشمند و به روز برای مدیریت بهینه و توسعه پایدار فضاهای سبز شهری است.

واژگان کلیدی: داده ها، سنجش، فضای سبز، کیفیت.

^۱ کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور بوستان شهریان وکیل آباد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس فنی عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

کاربرد پهبادها در نظارت و مدیریت آفات و بیمارهای فضای سبز شهری

صدیقه نامدار^۱، مسلم ساعی^۲، بی بی نیره محمدزاده موسوی^۳، امیرستگار^۴

s.namdar1396@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش فناوری پهبادها در ارتقای کارایی و دقت فرآیند نظارت و مدیریت آفات و بیماری‌های فضای سبز شهری انجام شده است. روش تحقیق، توصیفی تحلیلی و مبتنی بر جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای و مطالعات موردی ملی و بین‌المللی است. یافته‌های پژوهش نشان داد که پهبادها با قابلیت تصویربرداری هوایی با وضوح بالا و سنجش چندطیفی، امکان شناسایی زودهنگام مناطق آلوده، ارزیابی دقیق میزان خسارت، و سمپاشی هدفمند را فراهم می‌آورند. این ویژگی‌ها موجب کاهش هزینه‌ها، حفظ محیط زیست و افزایش سرعت واکنش مدیریتی می‌شود. نتیجه‌گیری کلی بیانگر آن است که استفاده از پهباد در فضای سبز شهری می‌تواند به بهبود کیفیت پوشش گیاهی، کاهش گسترش بیماری‌ها و دستیابی به مدیریت هوشمند آفات کمک کند. ایجاد سامانه پایش مداوم پهبادی برای تمامی بوستان‌ها و پارک‌های شهری؛ استفاده از بانک داده‌های پهبادی در سیستم‌های GIS جهت برنامه‌ریزی کلان؛ آموزش نیروهای فضای سبز برای بهره‌برداری مؤثر از داده‌های پهبادی پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: پهباد، آفات، بیماری، فضای سبز.

^۱، کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور بوستان شهریانو وکیل آباد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس فنی عمران، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش نوآوری و فناوری های هوشمند در بهبود نظام حکمروایی شهری

آرش سیدالحسینی^۱، مجید غلامی^۲، شکبیا پیشه ور^۳
shakibapishhehvar@gmail.com

چکیده

رشد شهرنشینی و چالش های مرتبط با مدیریت شهری، نیاز به حکمروایی هوشمند را بیش از پیش آشکار ساخته است. این پژوهش با هدف بررسی نقش نوآوری و فناوری های هوشمند در بهبود نظام حکمروایی شهری انجام شده است. روش تحقیق به صورت تحلیلی-توصیفی بوده و با بهره گیری از داده های ثانویه و مطالعات موردی، به بررسی تأثیر فناوری های نظیر اینترنت اشیا، هوش مصنوعی، کلان داده و بلاک چین در مدیریت شهری پرداخته شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که فناوری های هوشمند در بهینه سازی مدیریت حمل و نقل، کاهش آلودگی، بهبود خدمات شهری، افزایش امنیت، ارتقای شفافیت و مشارکت شهروندان نقش مؤثری دارند. نتایج حاکی از آن است که بهره گیری از این فناوری ها می تواند منجر به افزایش کارآمدی سیستم های شهری و بهبود کیفیت زندگی شهروندان گردد. با این حال، چالش هایی همچون هزینه های بالا، حفظ حریم خصوصی و نیاز به تغییرات ساختاری در مدیریت شهری از موانع اصلی اجرای این فناوری ها محسوب می شوند. به طور کلی، توسعه حکمروایی هوشمند مستلزم برنامه ریزی دقیق، سیاست گذاری مناسب و سرمایه گذاری در زیرساخت های دیجیتال است.

واژگان کلیدی: حکمروایی هوشمند، فناوری های نوین، شهر هوشمند، مدیریت شهری، نوآوری دیجیتال

^۱ کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه امام رضا (ع)، مشهد، ایران

^۲ پژوهشگر دکتری شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران

حکمروایی محلی و درآمدهای پایدار شهری: کشف منابع جدید برای تأمین مالی پروژه های شهری

مهدی کیمیائی، زهرا خوشبین^۱، محمدابراهیم نوروزیان استاد^۲، رویا حمیده پور^۳

Kimiaee1985.m@gmail.com

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بررسی حکمروایی محلی و درآمدهای پایدار شهری با تمرکز بر کشف و معرفی منابع جدید برای تأمین مالی پروژه های شهری است. در این تحقیق، تلاش شده است تا با تحلیل چالش ها و فرصت های موجود در زمینه تأمین مالی شهری، راهکارهایی نوآورانه و منابع جدید درآمدی برای دستیابی به منابع مالی پایدار معرفی شود. روش تحقیق ترکیبی کیفی و کمی است و شامل مصاحبه با مدیران و کارشناسان شهری و تحلیل داده های پرسشنامه ای می شود. یافته ها نشان می دهند که شفافیت مالی، تنوع منابع مالی و مشارکت عمومی از عوامل کلیدی درآمد پایدار شهری هستند، در حالی که مشکلات اقتصادی و چالش های مالی موانع عمده محسوب می شوند و برای مقابله با آنها استفاده از مدل های نوین تأمین مالی مانند اوراق مشارکت شهری و همکاری با بخش خصوصی ضروری است. در نهایت، تحقیق پیشنهاداتی برای تقویت مشارکت عمومی، افزایش شفافیت مالی و ارائه مدل هایی جهت کشف و بهره گیری از منابع جدید درآمدی ارائه می دهد که می تواند به عنوان راهکارهایی مؤثر برای تأمین منابع مالی پایدار در شهرداری ها به کار گرفته شود.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، درآمدهای پایدار شهری، تأمین مالی پروژه های شهری، شفافیت مالی، مشارکت عمومی.

^۱، کارشناس ایمنی و سلامت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

^۲، کارشناس روابط عمومی، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

تحلیل نقش مدیریت شهری در ساماندهی و بهسازی سکونتگاه‌های غیررسمی مشهد: چالش‌های اجرایی، فرصت‌های نوین و استراتژی‌های پایدار

جواد مرتضی پور^۱ حمید مرتضی پور^۲ مرضیه سخن سنج^۳ محسن خجسته^۴

mortezapoorjavad12@gmail.com

چکیده

سکونتگاه‌های غیررسمی به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم مدیریت شهری در کلان‌شهرهایی مانند مشهد، نقش بسزایی در برنامه‌ریزی شهری و بهبود کیفیت زندگی شهروندان دارند. این پژوهش با هدف بررسی چالش‌ها و فرصت‌های مدیریت این سکونتگاه‌ها انجام شد. روش تحقیق کیفی مبتنی بر تحلیل مضمون بوده و با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با مدیران شهری و کارشناسان مرتبط انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد که چالش‌های اصلی شامل کمبود منابع مالی، نبود شفافیت در تصمیم‌گیری، تعارضات اجتماعی و ضعف در هماهنگی بین‌سازمانی است. از سوی دیگر، فرصت‌هایی مانند بهره‌گیری از فناوری‌های هوشمند، تقویت مشارکت مردمی و استفاده از تجربیات موفق بین‌المللی می‌توانند به بهبود مدیریت این مناطق کمک کنند. نتایج این تحقیق، پیشنهاداتی کاربردی برای ارتقای شفافیت، هماهنگی بین‌سازمانی و استفاده از فناوری‌های نوین ارائه می‌دهد. همچنین، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی اثرات اجتماعی و اقتصادی این مداخلات بپردازند.

واژگان کلیدی: سکونتگاه‌های غیررسمی، مدیریت شهری، شفافیت، مشارکت مردمی، فناوری‌های هوشمند، مشهد، تحلیل مضمون.

^۱ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس درآمد منطقه ۹ شهرداری مشهد مشهد، ایران

^۳ مسئول امور نوسازی و اصناف منطقه ۱۲ شهرداری مشهد مشهد، ایران

^۴ مسئول وصول منطقه ۱۲ شهرداری مشهد مشهد، ایران

تحلیل پایداری اقتصادی - اجتماعی مسکن مهر شهر جدید گلپهار

سید دانا علی زاده، ابراهیم شریف زاده اقدم، مریم بیرانوندزاده، امیر حسینیان راد^۱

Email: da_alizadeh1363@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارتقای شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مسکن مهر شهر جدید گلپهار انجام شده است. پژوهش حاضر از نظر ماهیت ترکیبی از تحقیقات، کاربردی و توسعه ای می باشد و از نقطه نظر نوع تحقیق در زمره تحقیقات توصیفی قرار می گیرد که سعی در شناسایی شاخص های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پروژه مسکن مهر در شهر گلپهار، تحلیل وضعیت این شاخص ها در این محدوده و ارائه راهبردهایی در جهت ارتقاء آنها در شهر گلپهار دارد. جامعه آماری مورد نظر در این تحقیق شامل خانوارهای ساکن در مسکن مهر شهر جدید گلپهار هستند. حجم جامعه آماری با توجه به برداشت های میدانی ۷۷۹۳ خانوار برآورد شده است. حجم نمونه مورد نظر براساس فرمول کوکران تعداد، ۳۸۱ پرسشنامه تکمیل شد. بر اساس مطالعه و بررسی انجام گرفته؛ مشخص شده است که سیاست ها و راهبردهای اتخاذ شده در مورد مسکن مهر شهر گلپهار، به اهداف پیش بینی شده نائل نگردیده است؛ و سرانه مستحقات شهری و همچنین توزیع فضایی مراکز موجود نیز به صورت عادلانه نبوده و متناسب با نیاز جمعیت ساکن در مناطق مختلف آن نیست؛ و با نارسائی هایی مواجه می باشد. بنابراین لزوم پرداختن به شرایط اجتماعی و فرهنگی مسکن مهر این شهر این شهر احساس می شود.

واژگان کلیدی: پایداری، مدل SWOT، شهرهای جدید، مسکن مهر، گلپهار

^۱ پسادکتری برنامه ریزی شهری، ایران

^۲ دکتری برنامه ریزی شهری، ایران

^۳ جهاد دانشگاهی استان لرستان، ایران

^۴ گروه جغرافیا، دانشگاه لرستان، ایران

تحلیل نقش تحقیق و توسعه در مدیریت شهری

سمانه حاجت بیگی^۱، محمد حسین ابراهیمی مطلق^۲، شادی تاج بخش^۳، ملیحه بخشی زاده چنار^۴

Hajatbeygi-s@mashhad.ir

چکیده

مدیریت شهری با رویکرد تحقیق و توسعه، به عنوان یک فرآیند مهم در بهبود و ارتقاء کیفیت زندگی در شهرها، مورد توجه قرار گرفته است. رشد سریع جمعیت، تغییرات اقلیمی و نابرابری اجتماعی، مدیریت شهری را با چالش‌های پیچیده‌ای روبه‌رو کرده است. تحقیق و توسعه (R&D) به عنوان موتور نوآوری، راهکاری مؤثر برای ارتقای زیرساخت‌ها، بهینه‌سازی خدمات عمومی و افزایش مشارکت شهروندان محسوب می‌شود. مرور پیشینه داخلی و بین‌المللی نشان می‌دهد ادغام پایدار R&D در سیاست‌های شهری، نتایجی همچون بهبود شاخص‌های پایداری و کارایی به همراه داشته است. در این مقاله، به بررسی نقش تحقیق و توسعه در مدیریت شهری، اهمیت به‌کارگیری نوآوری‌ها و تکنولوژی‌های نوین، و تأثیرات آن بر بهبود زیرساخت‌ها، خدمات عمومی و مشارکت شهروندان پرداخته می‌شود. همچنین، چالش‌ها و فرصت‌های پیش روی این رویکرد، از جمله نیاز به همکاری بین‌بخشی و تأمین منابع مالی، مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. این مقاله به‌عنوان یک مرور نظام‌مند، با جستجو در پایگاه‌های علمی معتبر و تحلیل منابع منتخب، چالش‌ها، فرصت‌ها و الگوهای موفق جهانی و ملی را بررسی کرده و تأکید می‌کند که بهره‌گیری هدفمند از ظرفیت‌های تحقیق و توسعه می‌تواند به ایجاد شهرهای هوشمند و مقاوم در برابر بحران‌های آینده بینجامد و برای دستیابی به شهری پایدار و پویا، لازم است که مدیران به طور مستمر از یافته‌های تحقیقاتی بهره‌برداری کنند و رویکردهای نوآورانه را در برنامه‌ریزی‌های خود لحاظ کنند.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، تحقیق، توسعه، نوآوری، زیرساخت‌های شهری.

^۱ کارشناس املاک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره بهره‌برداری معاونت اقتصادی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس بهره‌برداری معاونت اقتصادی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور نوسازی و اصناف و معیشت شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمرانی محلی دیجیتال: چالش ها و فرصت ها در عصر فناوری های نوین

کمال شجاع^۱، سمانه صنعتی^۲، آمنه محمدزاده اول^۳، احسان دابی صراف^۴

shoja_ka@mashhad.ir

چکیده

با ظهور فناوری های نوین و دیجیتال، مفهوم حکمرانی محلی به یکی از محورهای اصلی مدیریت نوین تبدیل شده است. این مقاله به بررسی چالش ها و فرصت های حکمرانی محلی دیجیتال می پردازد و نقش فناوری های اطلاعات و ارتباطات (ICT) را در بهبود فرآیندهای مدیریتی و خدمات عمومی تحلیل می کند.

چالش های اصلی شامل نابرابری در دسترسی به فناوری، کمبود سواد دیجیتال، و تهدیدهای امنیتی و حریم خصوصی هستند که می توانند مانع از تحقق کامل مزایای حکمرانی دیجیتال شوند. از سوی دیگر، فرصت های مهمی نظیر افزایش شفافیت، بهبود کیفیت خدمات، و ارتقای مشارکت شهروندان در اتخاذ تصمیمات محلی وجود دارد که می تواند به توسعه پایدار جوامع کمک کند. این مقاله ضمن شناسایی چالش ها و فرصت های موجود، به ارائه راهکارهایی برای بهره برداری بهینه از فناوری های دیجیتال در حکمرانی محلی می پردازد. به طوری که در نهایت، هدف از این پژوهش، تبیین الگوهای موفق حکمرانی دیجیتال و ایجاد بستری مناسب برای توسعه حکمرانی در عصر فناوری های نوین است.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، دیجیتال، چالش ها، فرصت ها.

^۱ کارشناس کنترل پروژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس هماهنگی اصناف شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل نقش شهرسازی مدرن در کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی شهر مشهد با تأکید بر توسعه پایدار،

بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و بهینه‌سازی مصرف منابع

مسعود بخشی زاده^۱، حسین علی واعظ عبائی^۲، محسن فروتن^۳، وحید علی ساری^۴، مهدی چمانه یارپور^۵

bakhshizadeh-ms@mashhad.ir

چکیده

با توجه به چالش‌های زیست‌محیطی مشهد، از جمله آلودگی هوا، کمبود فضاهای سبز و مصرف بی‌رویه منابع، این تحقیق بر روی توسعه پایدار شهری و فناوری‌های نوین متمرکز شد. در بخش کیفی این تحقیق، ۱۵ مصاحبه با مدیران و کارشناسان شهری انجام شد و در بخش کمی، ۲۵۰ پرسشنامه بین مدیران شهری و متخصصان حوزه شهرسازی مشهد توزیع گردید. نتایج تحلیل آماری نشان داد که شهرسازی مدرن تأثیر مثبت و معناداری بر کاهش آلودگی هوا ($r=0.65$)، بهینه‌سازی مصرف منابع ($r=0.58$) و توسعه پایدار شهری ($r=0.72$) دارد. همچنین تحلیل عاملی تأییدی نشان داد که شاخص KMO برابر با ۰.۸۲ و آزمون بارتلت دارای p -value کمتر از ۰.۰۵ بود که روایی ابزار تحقیق را تأیید می‌کند. این پژوهش نشان داد که با اتخاذ سیاست‌های هوشمند و سرمایه‌گذاری در فناوری‌های سبز، می‌توان به شهرسازی پایدار و کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی در مشهد دست یافت.

واژگان کلیدی: شهرسازی مدرن، کاهش آسیب‌های زیست‌محیطی، مشهد، توسعه پایدار، آلودگی هوا، فناوری‌های نوین، فضاهای سبز.

^۱، ^۲، ^۳، ^۴ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۵ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر حکمرایی خوب شهری بر سرمایه اجتماعی در کلان شهرها با تأکید بر نقش شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندی و عدالت اجتماعی

وحید علی ساری^۱، محسن فروتن^۲، مسعود بخشی زاده^۳، حسین علی واعظ عبائی^۴، مهدی چمانه یارپور^۵

alisari-v@mashhad.ir

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیر ابعاد حکمرایی خوب شهری بر سرمایه اجتماعی در شهر تهران است. برای این منظور، چهار بعد مهم حکمرایی خوب شهری شامل شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندی و عدالت اجتماعی مورد بررسی قرار گرفتند. تحقیق حاضر از دو بخش کمی و کیفی تشکیل شده است. در بخش کمی، داده‌ها از طریق پرسشنامه و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی ساده از ۴۰۰ شهروند تهرانی جمع‌آوری شد. در بخش کیفی، از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ نفر از خبرگان حوزه مدیریت شهری استفاده گردید. نتایج بخش کمی نشان داد که شفافیت و عدالت اجتماعی بیشترین تأثیر را بر سرمایه اجتماعی دارند. ضریب مسیر بین این متغیرها و سرمایه اجتماعی به ترتیب برابر با ۰,۶۵ و ۰,۷۰ بود. همچنین، تأثیر مشارکت شهروندی و پاسخگویی نیز مثبت و معنادار بود، ولی نسبت به شفافیت و عدالت اجتماعی ضریب مسیر کمتری داشتند. نتایج بخش کیفی تأکید بیشتری بر اهمیت عدالت اجتماعی و شفافیت در ایجاد اعتماد و مشارکت عمومی داشتند. در نهایت پیشنهاداتی به مدیران شهری ارائه گردید به عنوان مثال، مسئولین شهری باید در راستای افزایش شفافیت در فرآیندهای تصمیم‌گیری، به‌ویژه در خصوص پروژه‌های عمرانی، مالیات‌ها و تخصیص منابع عمومی اقدام کنند.

واژگان کلیدی: حکمرایی خوب شهری، سرمایه اجتماعی، شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندی، عدالت اجتماعی.

^۱، ^۲، ^۳، کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۵ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش مشارکت عمومی-خصوصی در بهبود تراز مالی طرح‌های توسعه شهری

زهره رفیعی^۱، محمود خمینه^۲، امین علیزاده^۳، مریم نیازی^۴

rafiee-z@mashhad.ir

چکیده

مشارکت عمومی-خصوصی به عنوان یک راهکار مؤثر در توسعه شهری، نقش بسزایی در بهبود تراز مالی طرح‌های توسعه شهری ایفا می‌کند. در این مقاله، به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های موجود در استفاده از مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی پرداخته می‌شود. هدف اصلی این پژوهش، تحلیل نحوه تأثیرگذاری این نوع مشارکت بر کاهش بار مالی دولت، بهبود کیفیت خدمات شهری و افزایش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در پروژه‌های عمرانی است. در این راستا، علاوه بر معرفی مدل‌های مختلف مشارکت و تجزیه و تحلیل موارد موفق و ناموفق در کشورهای مختلف، اثرات اقتصادی و اجتماعی ناشی از این مشارکت‌ها نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. نتایج نشان می‌دهد که توازن میان الزامات دولتی و منافع بخش خصوصی می‌تواند به تحقق پروژه‌های توسعه‌ای منجر شود که هم نیازهای شهری را برآورده می‌سازد و هم از نظر مالی پایدار است. در پایان، راهکارهایی برای بهینه‌سازی مدل‌های مشارکت عمومی-خصوصی در ایران ارائه می‌گردد تا بهبود تراز مالی طرح‌های توسعه شهری حاصل شود. انتظار می‌رود که مشارکت عمومی-خصوصی به عنوان یک ابزار کلیدی در مدیریت مالی پروژه‌های شهری شناخته شود و منجر به توسعه پایدار و مؤثر در شهرها گردد.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی-خصوصی، تراز مالی، طرح‌های توسعه شهری.

^۱ رئیس اداره درآمدهای عمومی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون مالی منطقه ۷، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی نقش مشارکت شهروندان در بهبود فرآیندهای مدیریت شهری و ارتقاء توسعه پایدار با تأکید بر عوامل مؤثر و راهکارهای بهبود مشارکت اجتماعی در جوامع شهر

محسن فروتن^۱، وحید علی ساری^۲، حسین علی واعظ عبائی^۳، مسعود بخشی زاده^۴

forutan-m@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق با هدف بررسی نقش مشارکت شهروندان در بهبود مدیریت شهری و تحقق توسعه پایدار در شهرهای ایران انجام شده است. پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است و از روش پیمایشی برای جمع آوری داده ها استفاده شده است. نمونه آماری تحقیق شامل ۵۰۰ نفر از شهروندان مشهد است که به صورت تصادفی از مناطق مختلف این شهر انتخاب شدند. نتایج نشان می دهد که ۵۰٫۳٪ از پاسخ دهندگان آگاهی متوسطی از پروژه های شهری دارند، در حالی که ۲۱٫۲٪ از آن ها در فرآیندهای تصمیم گیری شهری به طور منظم مشارکت می کنند. همچنین، ۶۸٫۹٪ از پاسخ دهندگان معتقدند که مشارکت فعال شهروندان می تواند موجب بهبود کیفیت زندگی شهری و پیشبرد اهداف توسعه پایدار شود. تحلیل رگرسیون نشان داد که آگاهی از پروژه های شهری تأثیر قوی بر مشارکت شهروندان در فرآیندهای مدیریت شهری دارد (ضریب رگرسیون ۰٫۴۵). بر اساس نتایج تحقیق، پیشنهاد می شود که شهرداری ها با استفاده از رسانه های دیجیتال و شبکه های اجتماعی، آگاهی شهروندان را افزایش دهند و سازوکارهای مشارکت عمومی در تصمیم گیری ها و نظارت های شهری را تقویت کنند.

واژگان کلیدی: مشارکت شهروندان، مدیریت شهری، توسعه پایدار، آگاهی عمومی، نظارت و ارزیابی پروژه ها، تصمیم گیری های شهری.

^۱، ^۲، ^۳، ^۴ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدیریت هوشمند آلاینده های شهری با استفاده از داده های کلان

پروانه کاظمی ورنندی، محمدرضا مومنی، زهرا امیری پور، سیدمهدی موسوی^۴

Pa.kazemi@gmail.com

چکیده

در سال های اخیر، افزایش سریع جمعیت شهری و توسعه صنعتی منجر به بروز چالش های جدی در زمینه مدیریت آلاینده های شهری شده است. مدیریت هوشمند آلاینده ها با استفاده از داده های کلان، به عنوان یک رویکرد نوین، می تواند به تحلیل و کنترل این آلودگی ها کمک شایانی نماید. این مقاله به بررسی روش ها و فناوری های موجود برای جمع آوری و تجزیه و تحلیل داده های کلان در مدیریت آلاینده های شهری می پردازد. با استفاده از ابزارهای نوین مانند سنسورهای هوشمند، اینترنت اشیا و تجزیه و تحلیل داده های کلان، می توان مدل های پیش بینی دقیقی برای شناسایی منابع آلاینده و ارزیابی اثرات زیست محیطی آنها ایجاد کرد. این مقاله همچنین به بررسی چالش ها و موانع موجود در پیاده سازی این سیستم ها و ارائه راهکارهایی برای بهبود کارایی مدیریت هوشمند آلاینده ها می پردازد. نتایج این تحقیق نشان می دهد که با استفاده از رویکردهای مبتنی بر داده های کلان، می توان نقش موثری در کاهش آلاینده های شهری و بهبود کیفیت زندگی شهروندان ایفا کرد. در نهایت، این مقاله بر لزوم همکاری بین نهادهای دولتی، دانشگاه ها و صنعت در جهت توسعه راهکارهای هوشمند مدیریت آلاینده ها تأکید می کند.

واژگان کلیدی: مدیریت هوشمند، آلاینده های شهری، داده های کلان.

^۱ مسئول امور سلامت، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون هوشمندسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور رفاهی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور مجتمع رفاهی کوهسنگی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

شناسایی الزامات حکمرأوی شایسته در مسیر تحقق شهر دوستدار کودکان، زنان، توان یابان و سالمندان؛

مطالعه موردی: شهر مشهد

رضا جوادی^۱، الهام سعید^۲، راحله سعید^۳، نفیسه جعفرزاده^۴

javadi-re@mashhad.ir

چکیده

این پژوهش با هدف شناسایی الزامات حکمرأوی شایسته در راستای تحقق شهر دوستدار کودکان، زنان، توان یابان و سالمندان در شهر مشهد انجام شده است. جمعیت هدف پژوهش شامل مسئولان شهری، کارشناسان اجتماعی و گروه های آسیب پذیر مختلف بوده است. برای انتخاب مشارکت کنندگان در مصاحبه های عمیق، از روش نمونه گیری هدفمند با معیار بیشینه سازی تنوع استفاده شده است. گردآوری داده ها به روش مصاحبه نیمه ساختاریافته با ۱۵ نفر از خبرگان صورت گرفت که شامل مدیران حوزه اجتماعی شهرداری، مشاوران طرح های شهری، نمایندگان سمن ها و کارشناسان دانشگاهی بود. همچنین اسناد رسمی و طرح های راهبردی شهر مشهد نیز به عنوان داده های ثانویه مورد بررسی قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده ها از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی با بهره گیری از نرم افزار MAXQDA انجام شد. یافته ها نشان داد که مهم ترین مؤلفه های حکمرأوی شایسته در این زمینه شامل دسترسی به خدمات اجتماعی و بهداشتی، مشارکت اجتماعی، تأمین امنیت، و ایجاد زیرساخت های مناسب برای افراد با نیازهای خاص بوده است. همچنین، چالش های عمده ای همچون کمبود منابع مالی، ضعف در برنامه ریزی و نظارت بر پروژه های شهری و فقدان هماهنگی میان نهادهای مختلف در شهر مشهد شناسایی شد. نتایج این پژوهش نشان می دهد که برای تحقق شهر دوستدار گروه های آسیب پذیر، نیاز به تقویت سیاست های حمایتی، افزایش مشارکت مردمی و بهبود همکاری بین بخش های دولتی و غیردولتی وجود دارد. این پژوهش همچنین به ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت موجود و تحقق اهداف حکمرأوی شایسته در راستای شهرهای فراگیر پرداخته است.

واژگان کلیدی: حکمرأوی شایسته، شهر دوستدار گروه های آسیب پذیر، مشارکت اجتماعی، سیاست های شهری.

^۱ رئیس اداره هماهنگی و پیگیری اجرای مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس هماهنگی و پیگیری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس محاسب درآمد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس فرهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی چشم‌انداز توسعه شهری مشهد در راستای توسعه پایدار: فرصت‌ها و چالش‌ها

رضا جوادی^۱، الهام سعید^۲، راحله سعید^۳، نفیسه جعفرزاده^۴

javadi-re@mashhad.ir

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی چشم‌انداز توسعه شهری مشهد در راستای توسعه پایدار و تحلیل فرصت‌ها و چالش‌های موجود در این مسیر انجام شده است. برای گردآوری داده‌ها، از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با کارشناسان و متخصصان حوزه‌های مرتبط با توسعه شهری، برنامه‌ریزی فضایی، محیط زیست، اقتصاد شهری و سیاست‌گذاری محلی استفاده شده است. جامعه آماری شامل متخصصین حوزه شهری که در شهرداری مشهد مشغول به خدمت هستند بود؛ حجم نمونه ۱۵ نفر از متخصصین در حوزه شهری و روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند و با تکنیک گلوله‌برفی انجام می‌گیرد تا از تجربیات و دیدگاه‌های افراد کلیدی بهره‌برداری شود. داده‌های گردآوری‌شده با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. برای افزایش اعتبار پژوهش از تکنیک‌های سه‌سویی‌سازی، بررسی توسط مشارکت‌کنندگان و بازبینی همتایان استفاده شد. در نهایت، یافته‌های پژوهش ضمن ارائه چارچوبی برای طراحی چشم‌انداز توسعه پایدار شهر مشهد، چالش‌ها و فرصت‌های کلیدی در مسیر تحقق این چشم‌انداز را تبیین شد. بر اساس یافته‌ها، این پژوهش مدل مفهومی برای چشم‌انداز توسعه پایدار مشهد ارائه داده است که شامل سه لایه اصلی بستر چالش‌ها، سازوکارهای مداخله و چشم‌انداز مطلوب می‌باشد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که در راستای توسعه پایدار، مشهد با چالش‌هایی نظیر بحران حکمرانی، ناپایداری اکولوژیک، بی‌عدالتی فضایی و نابرابری‌های اجتماعی روبه‌رو است. با این حال، فرصت‌هایی نظیر استفاده از ظرفیت‌های بومی، تقویت حکمرانی مشارکتی، و توسعه برنامه‌ریزی یکپارچه شهری می‌توانند به عنوان راهکارهایی برای مواجهه با این چالش‌ها و هدایت توسعه به سوی پایداری مؤثر باشند.

واژگان کلیدی: توسعه شهری مشهد، توسعه پایدار، کلانشهر مشهد.

^۱ رئیس اداره هماهنگی و پیگیری اجرای مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ کارشناس هماهنگی و پیگیری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس محاسب درآمد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس فرهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

جایگاه قانونمداری در حکمروایی محلی با تأکید بر قوانین جمهوری اسلامی ایران

مهسا قائمی^۱، محسن رضائی^۲، محمدرضا حسن پور^۳، فرزانه عدالتی نیک^۴

mahsaqaemi@gmail.com

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان یکی از ارکان اساسی توسعه پایدار، نیازمند پابندی به اصول قانونمداری است. در نظام جمهوری اسلامی ایران، قانون اساسی و قوانین عادی، چارچوبی مشخص برای مدیریت محلی تعیین کرده‌اند. هدف این پژوهش بررسی جایگاه قانونمداری در حکمروایی محلی با تأکید بر قوانین جمهوری اسلامی ایران و مطالعه موردی شهر مشهد است. با توجه به اهمیت قانونمداری در فرآیندهای تصمیم‌گیری محلی، پژوهش حاضر به تحلیل تأثیرات قانونمداری بر شفافیت، پاسخگویی و مشارکت عمومی در نظام حکمروایی محلی پرداخته است. روش پژوهش کیفی بوده و از تحلیل محتوای قوانین و اسناد موجود در حوزه مدیریت شهری، نظیر قانون اساسی، قانون شوراهای، قانون شهرداری‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد که علی‌رغم وجود پشتوانه قانونی در اسناد بالادستی، در سطح اجرایی، مشکلاتی همچون ضعف در نظارت، نبود انسجام میان نهادهای محلی و ملی و فقدان شفافیت اطلاعاتی مانع از تحقق حکمروایی مؤثر و قانونمدار در شهر مشهد شده‌اند. در نهایت، پژوهش پیشنهاد می‌کند که برای تقویت قانونمداری در حکمروایی محلی، لازم است اصلاحات قانونی در حوزه اختیارات شوراهای، تقویت نهادهای نظارتی، افزایش شفافیت اطلاعاتی و ارتقای مشارکت مردمی در تصمیم‌گیری‌های محلی صورت گیرد. این پژوهش به عنوان یک مطالعه بنیادین می‌تواند راهگشای سیاست‌گذاران در طراحی ساختارهای قانونی و اجرایی مؤثرتر در حوزه مدیریت شهری باشد.

واژگان کلیدی: قانونمداری، حکمروایی محلی، شوراهای اسلامی، جمهوری اسلامی ایران، مدیریت شهری.

^۱ مسئول امور پیگیری مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۲ رئیس اداره بررسی و تدوین لوایح، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۳ کارشناس هماهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

^۴ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران.

تأثیر فرهنگ و هنر بر مدیریت شهری

پروانه کاظمی ورنندی^۱، محمدرضا مومنی^۲، زهرا امیری پور^۳، سیدمهدی موسوی^۴

Pa.kazemi@gmail.com

چکیده

مقاله حاضر به بررسی تأثیر فرهنگ و هنر بر مدیریت شهری می پردازد. در دنیای معاصر، فرهنگ و هنر به عنوان دو عنصر کلیدی در شکل گیری هویت شهری و ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان مطرح هستند. این مقاله ابتدا به تحلیل مفهوم فرهنگ و هنر و نقش آنها در توسعه پایدار شهری می پردازد و سپس به بررسی روش های مختلفی که از طریق آنها می توان از این دو عنصر برای بهبود مدیریت شهری بهره برداری کرد، می پردازد. از طریق نمونه های موردی و مطالعات تجربی، تأثیرات مثبت فرهنگ و هنر بر ابعاد مختلف مدیریت شهری، از جمله طراحی فضاهای عمومی، ارتقاء حس تعلق و همبستگی اجتماعی، و جذب گردشگران و سرمایه گذاران اقتصادی مورد بررسی قرار می گیرد. نتیجه گیری مقاله نشان می دهد که ادغام مؤلفه های فرهنگی و هنری در سیاست گذاری های شهری می تواند به بهبود مستمر کیفیت زندگی شهری و افزایش رضایتمندی شهروندان منجر شود. این امر نیازمند رویکردی نوین و جامع در مدیریت شهری است که به تأمین فضاهایی برای بروز خلاقیت و مشارکت اجتماعی توجه ویژه داشته باشد. **واژگان کلیدی:** فرهنگ، هنر، مدیریت شهری.

^۱ مسئول امور سلامت شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون هوشمندسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور رفاهی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور مجتمع رفاهی کوهسنگی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ساماندهی و توسعه مراکز عرضه محصولات و فرآورده های کشاورزی، ارزاق و مایحتاج عمومی

سمیه آهی^۱، امیر پاینده^۲

Payandeh8297@gmail.com

چکیده

طراحی و ایجاد فضاهای کاربردی شهری متناسب با نیاز جامعه و فراهم نمودن شرایط و امکانات رفاهی و خدماتی برای شهروندان از جمله مهمترین وظایف ذاتی و عملکردی نهادهای عمومی خدمت رسان همچون شهرداری ها و دهیاری ها بشمار می رود. امروزه سطح وسیعی از اراضی شهری به کاربری تجاری اختصاص یافته است. نمود کالبدی این نوع کاربری به صورت بازار، فروشگاه، مرکز خرید، مجتمع تجاری و سایر موارد مشابه می باشد. توجه به معیارها و شاخص های کمی و کیفی در فرآیند برنامه ریزی، طراحی، احداث و بهره برداری از این مراکز، امری بسیار مهم در فراهم ساختن فضای مناسب جهت ارائه کالا و خدمات به مشتریان است. زیرا یکی از مهمترین مسایل خدمات رسانی در حوزه خدمات شهری، نحوه توزیع کالا و خدمات است. از آنجایی که طراحی این مراکز با بنیان های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی شهروندان در ارتباط است، پرداختن به آن مستلزم بررسی و مطالعه مبانی نظری مرتبط با این مراکز است.

واژگان کلیدی: مراکز عرضه، مکانیابی، شهرها، ساماندهی، ارزاق و مایحتاج عمومی

^۱ - مسئول امور اداری و رفاه سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده های کشاورزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ - مسئول امور توسعه و اقتصادی سازمان ساماندهی مشاغل شهری و فرآورده های کشاورزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش مدیریت هوشمند در تغییرات آب و هوایی شهری

زهره بیناباجی^۱، حسین بیناباجی^۲، محمدصادق پرهیزکار^۳، محسن فضلی^۴

binabaji-z@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به بررسی نقش مدیریت هوشمند در مواجهه با تغییرات آب و هوایی در محیط‌های شهری می‌پردازد. با افزایش جمعیت شهرنشین و تغییرات اقلیمی، شهرها با چالش‌های جدیدی در زمینه مدیریت منابع و زیرساخت‌ها مواجه هستند. مدیریت هوشمند به عنوان رویکردی نوین، با بهره‌گیری از تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات، می‌تواند به بهینه‌سازی استفاده از منابع، کاهش آلودگی و ارتقای کیفیت زندگی شهری کمک کند. این مقاله ضمن معرفی مفاهیم بنیادین مدیریت هوشمند، به بررسی راهکارهای عملیاتی آن در زمینه‌هایی چون حمل و نقل پایدار، مدیریت آب و انرژی، و برنامه‌ریزی فضایی می‌پردازد. همچنین، جایگاه آن در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری‌های کلان شهری در راستای مقابله با تغییرات آب و هوایی مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در نهایت، نتایج مطالعات موردی و تجربیات کشورهای پیشرفته در این زمینه، به ارائه الگوهایی برای پیاده‌سازی مدیریت هوشمند در شهرهای ایران پرداخته می‌شود. این پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به تحولات سریع و ریسک‌های ناشی از تغییرات آب و هوایی، مدیریت هوشمند می‌تواند به عنوان ابزاری کارآمد برای تامین پایداری و تاب‌آوری شهری عمل کند.

واژگان کلیدی: مدیریت هوشمند، تغییرات آب و هوای شهری.

^۱ کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس مسئول فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس انبار، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس پاسخگویی مرکز ارتباطات مردمی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تبیین اثر هوش مصنوعی بر ارتقاء حکمرانی محلی با تکیه بر تکنیک سوات (مورد مطالعه شهر مشهد)

معصومه دور اندیش^۱، طیبه دوراندیش^۲، مرتضی قاسم زاده^۳، محمد جواهری زیارت^۴

doorandish-m@mashhad.ir

چکیده

هدف این پژوهش بررسی فرصت‌ها، چالش‌ها و تهدیدهای استفاده از هوش مصنوعی در حکمرانی محلی شهری است، با تمرکز ویژه بر شهر مشهد. در این تحقیق، از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و ابزار پرسشنامه‌ای به منظور گردآوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری شامل مدیران، کارشناسان و خبرگان شهری مشهد بود که از طریق نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که هوش مصنوعی می‌تواند در بهبود فرآیندهای حکمرانی محلی، ارتقای کارایی خدمات عمومی و افزایش مشارکت شهروندان نقش چشمگیری ایفا کند. همچنین، یافته‌ها نشان داد که استفاده از هوش مصنوعی در مشهد با چالش‌هایی نظیر مقاومت در برابر تغییرات سازمانی، مسائل امنیتی و نگرانی‌های مربوط به حفظ حریم خصوصی روبه‌رو است. در مقابل، فرصت‌هایی همچون افزایش تمایل شهروندان به استفاده از خدمات دیجیتال و حمایت‌های دولتی از طرح‌های هوش مصنوعی و شهرهای هوشمند وجود دارد. با توجه به این نتایج، پژوهش حاضر پیشنهاد می‌کند که برای بهره‌برداری موثر از ظرفیت‌های هوش مصنوعی در حکمرانی محلی مشهد، باید چارچوب‌های قانونی و اخلاقی شفاف‌تری تدوین شود، زیرساخت‌های دیجیتال بهبود یابند و مشارکت شهروندان در فرآیندهای تصمیم‌گیری بیشتر گردد.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، هوش مصنوعی، فرصت‌های هوش مصنوعی، سیاست‌گذاری شهری، تحلیل

SWOT - کلانشهر مشهد

^۱ کارشناس اموراداری و رفاه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس ارشد امور قراردادهای شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس امور فنی و مهندسی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی حاشیه‌نشینی، بازآفرینی و بهداشت حاشیه شهر و ارائه پیشنهاد و راهکار در خصوص حل مساله (نمونه مورد شاهدهی شهرک التیمور مشهد)

هادی پورغلام^۱ مهدی عرفانیان فعال یزد^۲ محمد فرمند نیک^۳ محمدعلی بهروز فر^۴

poorgholam-h@mashhad.ir

چکیده

حاشیه‌نشینی یکی از چالش‌های اساسی در شهرهای بزرگ ایران، از جمله مشهد، محسوب می‌شود. شهرک التیمور، به‌عنوان یکی از مناطق حاشیه‌نشین این شهر، با مشکلات متعددی از جمله ضعف زیرساخت‌های شهری، کمبود خدمات بهداشتی، آلودگی زیست‌محیطی و عدم دسترسی مناسب به امکانات رفاهی مواجه است. این مقاله به تحلیل ابعاد مختلف حاشیه‌نشینی در شهرک التیمور و تأثیر آن بر کیفیت زندگی ساکنان می‌پردازد. یکی از عوامل مؤثر بر وضعیت زیست‌محیطی این منطقه، همسایگی با کشف‌رود است. رودخانه‌ای که در گذشته یکی از منابع طبیعی مهم محسوب می‌شد، اما امروزه به علت ورود فاضلاب شهری و صنعتی، تخلیه پساب‌ها و دفع غیرمجاز زباله به یکی از آلوده‌ترین رودخانه‌های کشور تبدیل شده است. این آلودگی تأثیر مستقیمی بر بهداشت عمومی، سلامت افراد و کیفیت زندگی در شهرک التیمور دارد. در این مقاله، بازآفرینی شهری به‌عنوان راهکاری برای بهبود شرایط این منطقه مورد بررسی قرار گرفته است. اقداماتی نظیر مدیریت صحیح فاضلاب، توسعه تصفیه‌خانه‌ها، ایجاد زیرساخت‌های بهداشتی و افزایش نظارت بر ساخت‌وسازهای غیرمجاز از جمله راه‌حل‌های مطرح شده برای ارتقای کیفیت زندگی ساکنان است. همچنین، نقش مشارکت مردمی و حمایت نهادهای دولتی در اجرای موفق پروژه‌های بازآفرینی شهری بررسی شده و پیشنهادهایی جهت بهبود شرایط منطقه ارائه گردیده است. نتایج این پژوهش و مطالعه نشان می‌دهد که برای کاهش مشکلات شهرک التیمور، به برنامه‌ریزی منسجم، مدیریت پایدار شهری و همکاری بین‌نهادهای مختلف نیاز است. در نهایت، پیشنهادهایی عملی برای حل معضلات زیست‌محیطی، اجتماعی و بهداشتی ارائه شده است که می‌تواند مسیر بهبود و توسعه پایدار این منطقه را هموار سازد.

کلمات کلیدی: حاشیه‌نشینی، بازآفرینی شهری، سلامت و بهداشت عمومی، شهرک التیمور مشهد

^۱ رئیس اداره برنامه ریزی و توسعه منابع انسانی شهرداری منطقه ۱۱ مشهد، ایران

^۲ مدیر منطقه ۱۱ شهرداری مشهد، ایران

^۳ مسئول حراست شهرداری منطقه ۱۱ مشهد، ایران

^۴ کارشناس حراست شهرداری منطقه ۱۱ مشهد، ایران

کاربرد فناوری های هوش مصنوعی در توسعه درآمدزایی محلی کلانشهر مشهد

علی امخوانی صمدی^۱، بنفشه مالکی^۲

aamkhani@tic.ir^۳

چکیده

در دهه های اخیر، فناوری های نوین به ویژه هوش مصنوعی (AI) به یکی از ابزارهای کلیدی برای تحول در حوزه های مختلف اقتصادی، اجتماعی و مدیریتی تبدیل شده اند. کلانشهر مشهد، به عنوان یکی از بزرگ ترین و پرجمعیت ترین شهرهای ایران، با چالش ها و فرصت های متعددی در زمینه درآمدزایی محلی مواجه است. کاهش منابع درآمدی سنتی، وابستگی به بودجه های دولتی و نیاز به توسعه پایدار، لزوم بهره گیری از راهکارهای نوین را بیش از پیش آشکار ساخته اند. این مقاله با هدف بررسی کاربرد فناوری های هوش مصنوعی در توسعه درآمدزایی محلی مشهد، به تحلیل ظرفیت ها و پتانسیل های موجود در این کلانشهر می پردازد. از جمله حوزه های مورد بررسی می توان به مدیریت هوشمند حمل و نقل، بهینه سازی مصرف انرژی، توسعه گردشگری هوشمند، سیستم های تصمیم یار برای مدیریت شهری و تحلیل داده های بزرگ در راستای افزایش بهره وری اشاره کرد. به کارگیری الگوریتم های یادگیری ماشین، تحلیل پیش بینی کننده و هوش کسب و کار می تواند شهرداری و سایر نهادهای محلی را در شناسایی منابع جدید درآمدی، کاهش هزینه ها و ارتقاء خدمات به شهروندان یاری رساند. همچنین در این مقاله به موانع و چالش های پیاده سازی هوش مصنوعی از جمله کمبود زیرساخت های فناورانه، نیاز به نیروی انسانی متخصص، مسائل مربوط به داده ها پرداخته شده است. در پایان، پیشنهاداتی برای توسعه زیرساخت ها، ارتقاء سطح آگاهی مدیران و کارشناسان در جهت بومی سازی و اجرای پروژه های مبتنی بر هوش مصنوعی در مشهد ارائه می شود.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، درآمدزایی محلی، مشهد، شهر هوشمند

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد تربت حیدریه - مدیر روابط عمومی ارتباطات زیرساخت خراسان رضوی، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه شناسی دانشگاه پیام نور مشهد - کارشناس فضای سبز منطقه ۹ شهرداری مشهد

تأثیر طراحی فضاهای سبز بر هویت فرهنگی محلات

حسن شجاع^۱، احمد باقرپور بقمچ^۲، سید سعید مکی^۳، رضا داوطلب^۴

Shoja-h@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی عمیق و چندجانبه تأثیر طراحی فضاهای سبز شهری بر شکل گیری، تقویت و بازنمایی هویت فرهنگی محلات می پردازد. فضاهای سبز شهری، علاوه بر کارکردهای زیست محیطی و زیبایی شناختی، نقش مهمی در بازنمایی و تقویت هویت فرهنگی محلات ایفا می کنند. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر طراحی فضاهای سبز بر شکل گیری و پایداری هویت فرهنگی محلات شهری، رویکردی توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر مطالعه موردی برخی فضاهای سبز شاخص شهر مشهد را دنبال کرده است. در این مسیر، مفاهیم کلیدی مانند *هویت فرهنگی، شاخص های هویت محور در طراحی منظر، و نقش مشارکت اجتماعی* مورد واکاوی قرار گرفته اند. داده ها از طریق منابع کتابخانه ای، اسناد شهری و تحلیل کیفی نمونه های موردی گردآوری شده اند. نتایج نشان می دهد که طراحی آگاهانه مبتنی بر عناصر فرهنگی، تاریخی و طبیعی محله، با انتخاب گونه های گیاهی بومی، استفاده از مصالح محلی، بازآفرینی نمادها و فضاهای آیینی و همچنین جلب مشارکت فعال ساکنان، می تواند حس تعلق مکانی و انسجام اجتماعی را تقویت کند. بر پایه یافته ها، پیشنهاد می شود سیاست گذاران شهری رویکردی مشارکتی و هویت محور در برنامه ریزی فضاهای سبز اتخاذ کنند تا این فضاها علاوه بر نقش زیست محیطی، به بستری برای انتقال ارزش های فرهنگی و اجتماعی بدل شوند.

واژگان کلیدی: فضاهای سبز شهری، هویت فرهنگی، طراحی منظر، مشارکت اجتماعی، محلات شهری.

^۱ ناظر مقیم بوستان وفا، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ رئیس اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مدیر کوه پارک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

فضاهای سبز غیررسمی و نقش آن ها در تاب آوری اجتماعی شهری

سیدسعید مکی^۱، احمد باقرپور بمچ^۲، حسن شجاع^۳، رضا داوطلب^۴

Makki-s@mashhad.ir

چکیده

در دهه های اخیر، مفهوم تاب آوری اجتماعی شهری به عنوان یکی از رویکردهای کلیدی در مدیریت خطرات و ارتقای پایداری جامعه مطرح شده است. فضاهای سبز - اعم از رسمی و غیررسمی - جایگاهی مهم در حمایت روانی، تقویت تعاملات اجتماعی و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان دارند. با این حال، بخش قابل توجهی از ظرفیت های موجود در فضاهای سبز غیررسمی، شامل زمین های بایر رها شده، حاشیه های سبز بزرگراه ها، گورستان های متروکه و زمین های خالی میان ساخت و سازها، در برنامه ریزی شهری مغفول مانده است. این پژوهش با هدف شناسایی و تحلیل نقش فضاهای سبز غیررسمی در تقویت شاخص های تاب آوری اجتماعی، با رویکرد توصیفی-تحلیلی انجام شده است. روش پژوهش شامل مطالعه کتابخانه ای و مرور نظام مند منابع فارسی و بین المللی مرتبط با موضوع، همراه با تحلیل محتوای یافته های موجود است. نتایج نشان می دهد که این فضاها می توانند بستری برای کارآمدی برای انسجام اجتماعی، شکل گیری شبکه های حمایتی غیررسمی، تقویت ظرفیت خودسازماندهی و یادگیری جمعی فراهم آورند. همچنین، انعطاف پذیری کاربری این فضاها امکان استفاده فوری در بحران ها (مانند بلایای طبیعی و شرایط اضطراری) را ایجاد می کند. بر این اساس، توجه به مدیریت نوآورانه و مشارکتی این فضاها در سیاست گذاری شهری می تواند به شکل گیری شهرهایی پادارتر و مقاوم تر منجر شود. این مطالعه با ارائه چارچوب نظری و پیشنهادهای عملی، شکاف موجود در ادبیات مرتبط را پر کرده و مسیرهایی تازه برای ادغام فضاهای سبز غیررسمی در برنامه ریزی شهری پیشنهاد می دهد.

واژگان کلیدی: فضاهای سبز غیررسمی، تاب آوری اجتماعی شهری، انسجام اجتماعی، خودسازماندهی، پایداری شهری.

^۱ رئیس اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ ناظر مقیم بوستان وفا، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مدیر کوه پارک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

چالش های زیست محیطی در مدیریت شهری

احمد باقرپور^۱، حسن شجاع^۲، رضا داوطلب^۳، سید سعید مکی^۴

Bagherpour-a@mashhad.ir

چکیده

با گسترش شهرنشینی و تمرکز جمعیت در کلان شهرها، چالش های زیست محیطی به یکی از مهم ترین دغدغه های مدیریت شهری تبدیل شده اند. این مقاله با هدف بررسی نظام مند ابعاد مختلف این چالش ها و ارائه رویکردهای نوآورانه و پایدار جهت مواجهه مؤثر با آن ها تدوین شده است. پژوهش حاضر از نوع توصیفی، تحلیلی بوده و با بهره گیری از روش مرور نظام مند (Systematic Review) و تحلیل محتوای کیفی، به بررسی منابع علمی فارسی و بین المللی منتشرشده در فاصله سال های اخیر می پردازد. یافته های تحقیق نشان می دهد که آلودگی هوا و آب، بحران مدیریت پسماند، آثار فزاینده تغییرات اقلیمی، زوال تنوع زیستی و ناکارآمدی در نظام حمل و نقل شهری، از جمله اصلی ترین چالش های زیست محیطی هستند که پایداری و تاب آوری شهرها را تهدید می کنند. بر اساس تحلیل ها، اتخاذ رویکرد تحقیق و توسعه (R&D) در مدیریت شهری، می تواند با ارتقای قابلیت نوآوری، کارایی سیستم های سبز و تقویت مشارکت عمومی، نقش مؤثری در کاهش آثار منفی زیست محیطی ایفا نماید. در بخش نتیجه گیری، بر ضرورت شکل گیری چارچوبی جامع بر پایه مدیریت یکپارچه و استفاده از فناوری های هوشمند برای پایش و بهبود وضعیت زیست محیطی شهرها تأکید شده است. این مقاله به مدیران شهری پیشنهاد می کند از مدل های تحلیلی مبتنی بر داده و سیاست های فراگیر شهری جهت افزایش پایداری محیطی استفاده کنند تا مسیر دستیابی به توسعه شهری تاب آور و پایدار هموار شود.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری؛ چالش های زیست محیطی؛ توسعه پایدار؛ نوآوری شهری؛ تاب آوری محیطی.

^۱ معاون اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ ناظر مقیم بوستان وفا، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مدیر کوه پارک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره فضای سبز منطقه ۹، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش دیجیتالی سازی در تحقق شهرداری هوشمند

کرامت الله حیدری رستمی^۱، عباس خسروانی^۲، حامد آجرو^۳

k-heydariostami@araku.ac.ir

چکیده

دیجیتالی سازی به عنوان محور اصلی تحقق شهرداری هوشمند، نقشی کلیدی در بهبود مدیریت شهری در ایران ایفا می کند. این پژوهش با هدف بررسی تأثیر دیجیتالی سازی بر کارایی، شفافیت و مشارکت شهروندی در شهرهای ایران در سال ۱۴۰۴ انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی با استفاده از پرسشنامه ای استاندارد در میان ۴۰۰ شهروند و مدیر شهری در پنج شهر بزرگ (تهران، مشهد، اصفهان، تبریز و شیراز) به کار گرفته شد. فناوری های نوین مانند اینترنت اشیا (IoT)، هوش مصنوعی (AI) و داده کاوی امکان مدیریت هوشمند خدمات شهری، از جمله ترافیک، انرژی و پسماند را فراهم کرده اند. نتایج نشان داد که ۷۸ درصد از پاسخ دهندگان معتقدند دیجیتالی سازی کیفیت زندگی شهری را بهبود بخشیده و ۶۵ درصد بر ضرورت تقویت زیرساخت های ارتباطی تأکید دارند. این فرآیند با ارائه خدمات آنلاین، کاهش بوروکراسی و افزایش شفافیت، دسترسی همگانی به خدمات را تسهیل می کند. تحلیل آماری نشان داد که زیرساخت های دیجیتال و آموزش مهارت های دیجیتال تأثیر معناداری بر کارایی خدمات دارند. با این حال، چالش هایی نظیر امنیت سایبری، حفظ حریم خصوصی و کمبود زیرساخت های ارتباطی در مناطق محروم، موانع اصلی تحقق کامل شهرداری هوشمند هستند. ۵۵ درصد از پاسخ دهندگان نگران امنیت داده ها بودند و ۶۰ درصد از مدیران بر لزوم قوانین شفاف تأکید کردند. دیجیتالی سازی با تقویت مشارکت شهروندی از طریق پلتفرم های دیجیتال، حس مسئولیت پذیری را در شهروندان افزایش داده و به توسعه پایدار شهری کمک می کند. یافته ها نشان داد که خودکارسازی فرآیندها تا ۳۰ درصد هزینه های عملیاتی را کاهش داده و مشارکت شهروندی را تا ۴۰ درصد افزایش داده است. برای موفقیت این تحول، سرمایه گذاری در شبکه های 5G، آموزش مهارت های دیجیتال و تدوین قوانین امنیتی ضروری است. در نهایت، دیجیتالی سازی نه تنها کارایی و شفافیت را ارتقا می دهد، بلکه زیربنای شهرهای هوشمند، پایدار و عادلانه را در ایران فراهم می سازد، مشروط بر اینکه چالش های موجود به طور مؤثر مدیریت شوند.

واژگان کلیدی: شهرداری هوشمند، دیجیتالی سازی، اینترنت اشیا، هوش مصنوعی و مشارکت شهروندی

^۱ دکتری حسابداری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اراک، اراک، ایران

^۲ دکتری جامعه شناسی، مدرس مدعو گروه اقتصاد دانشگاه اراک، شهر اراک، ایران

^۳ دکتری مهندسی عمران، عضو شورای اسلامی شهر اراک، اراک، ایران

نقش جامعه مدنی در حکمرانی انرژی شهری و گذار به انرژی های پاک

علیرضا پورعلی^۱، فرزین تفضلی^۲، مهیار ملازاده^۳، تکتیم رضایی^۴

alirezapoorali1364@gmail.com

چکیده

در جهان امروز، گذار از نظام های انرژی فسیلی به انرژی های پاک، نه تنها یک الزام زیست محیطی بلکه ضرورتی اقتصادی، اجتماعی و اخلاقی محسوب می شود. در این میان، جامعه مدنی شامل سازمان های مردم نهاد، انجمن های تخصصی، گروه های داوطلبانه و شبکه های محلی می تواند نقشی تعیین کننده در تسریع فرآیند حکمرانی انرژی شهری ایفا کند. پژوهش حاضر با هدف تبیین نقش جامعه مدنی در شکل دهی به سیاست های انرژی شهری و تسهیل گذار به منابع تجدیدپذیر، به شیوه ای توصیفی، تحلیلی و بر اساس مرور نظام مند منابع فارسی و بین المللی انجام شده است. یافته ها نشان می دهد سازمان های جامعه مدنی از طریق افزایش آگاهی عمومی، نظارت بر عملکرد نهادهای تصمیم گیر، ترویج نوآوری های اجتماعی، و ایجاد ائتلاف های چندبازیگر، می توانند به شفافیت، پاسخگویی و کارایی نظام حکمرانی انرژی شهری یاری رسانند.

نتایج این پژوهش بیانگر آن است که مشارکت فعال و آگاهانه جامعه مدنی در سطوح محلی و ملی، شرط لازم برای تحقق شهرهای پایدار، کاهش وابستگی به سوخت های فسیلی و دستیابی به عدالت انرژی است. همچنین پیشنهاد می شود دولت ها با حمایت حقوقی و نهادی از سازمان های مردم نهاد، بستر هم افزایی میان شهروندان، حکومت محلی و بخش خصوصی را فراهم سازند تا گذار به انرژی های پاک به یک فرآیند مشارکتی و پایدار تبدیل شود.

واژگان کلیدی: جامعه مدنی، حکمرانی شهری، انرژی های پاک، مشارکت مردمی، توسعه پایدار.

^۱ آکادمیاس تاسیسات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس برق شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس فضای سبز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

فساد اداری در مدیریت شهری و تاثیر آن بر مشارکت اثربخش شهروندان

مهدی صبح خیز؛ محمدجواد کارساز؛ سمانه مظلوم؛ مسلم کشت بندی ابدال آبادی؛

Mehdi.sobhkhiz8@gmail.com

چکیده

فساد اداری در مدیریت شهری یکی از چالش های بنیادین حکمرانی محلی است که با تأثیرگذاری منفی بر اعتماد عمومی، شفافیت، و پاسخگویی نهادهای شهری، مانع شکل گیری مشارکت اثربخش شهروندان می شود. این مطالعه با هدف تبیین ابعاد و پیامدهای فساد اداری در حوزه مدیریت شهری و تحلیل رابطه آن با سطح مشارکت مدنی شهروندان انجام شد. روش پژوهش از نوع توصیفی □ تحلیلی و مبتنی بر مطالعه اسنادی بود. داده ها با مرور نظام مند منابع معتبر داخلی در فاصله سال های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۲ گردآوری و با رویکرد تحلیلی مضمون محور بررسی شدند. یافته ها نشان می دهد فساد اداری در مدیریت شهری در چهار بعد مالی، سیاسی □ ساختاری، بروکراتیک و اخلاقی بروز می کند. اثرات آن شامل کاهش سرمایه اجتماعی، تضعیف رضایت عمومی، گسترش احساس بی عدالتی، و افت پاسخگویی مدیران شهری است. به طور هم زمان، این فرآیند موجب شکل گیری چرخه معیوب "افزایش فساد - کاهش مشارکت" می شود؛ چرخه ای که شهروندان را از کنشگری مدنی و مطالبه گری سازنده باز می دارد. نتایج تحلیل حاکی از آن است که گام های مؤثر برای مقابله با این پدیده عبارت اند از: توسعه سامانه های شفافیت اطلاعاتی، تقویت نظارت اجتماعی، اصلاح ساختارهای اداری، و ارتقای فرهنگ مسئولیت پذیری و اخلاق حرفه ای در میان مدیران شهری. تحقق این اهداف می تواند اعتماد شهروندان را بازسازی و زمینه مشارکت فعال آنان را در فرایندهای تصمیم گیری شهری تقویت کند.

واژگان کلیدی: فساد اداری، مدیریت شهری، مشارکت شهروندان، شفافیت، پاسخگویی.

^۱ مسئول امور مناطق، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور نقشه برداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور صندوق های رفاهی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ جمعدار اموال، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فناوری های نوین در دسترس پذیرسازی فضاهای سبز برای افراد دارای معلولیت

نعیما شمس^۱، مسعود معینی^۲، سیدمحمد کاظم سادات^۳

Naeemashams72@gmail.com

چکیده

دسترسی افراد دارای معلولیت به فضاهای سبز برای کیفیت زندگی، سلامت روان و مشارکت اجتماعی آنها حیاتی است. این مقاله به بررسی نقش فناوری های نوین در رفع موانع موجود و افزایش دسترسی پذیری این فضاها می پردازد. فناوری هایی مانند سیستم های ناوبری هوشمند (GPS)، اپلیکیشن های موبایل اختصاصی، حسگرهای محیطی، رباتیک و واقعیت افزوده (AR) می توانند اطلاعات دقیق مسیرها و امکانات را ارائه دهند و به حرکت پذیری کمک کنند. همچنین، اینترنت اشیا (IoT) می تواند به مدیریت هوشمند فضاها کمک کند. پیاده سازی این فناوری ها نیازمند همکاری بین نهادهای مختلف و مشارکت افراد دارای معلولیت است. هدف نهایی، ایجاد فضاهای سبزی است که برای همه قابل دسترس و لذت بخش باشد، و این سرمایه گذاری گامی مهم در ساختن شهرهایی عادلانه تر است.

واژگان کلیدی: فناوری های نوین، فضای سبز، معلولیت، مدیریت شهری.

^۱، ^۲ کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس برق، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فضاهای سبز در طراحی شهرهای پیاده مدار و دوچرخه سوار

نعیما شمس،^۱ مسعود معینی،^۲ سید محمد کاظم سادات^۳

Naeemashams72@gmail.com

چکیدہ

شهرنشینی سریع و چالش‌هایی چون آلودگی، ترافیک و کم‌تحرکی، ضرورت طراحی شهری پایدار با تأکید بر حمل‌ونقل فعال را برجسته کرده است. فضاهای سبز، فراتر از نقش زیبایی‌شناختی، عامل مهمی در ارتقای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری از طریق ایجاد مسیرهای ایمن، کاهش آلودگی و دما، افزایش جذابیت بصری و بستر تعاملات اجتماعی هستند. این مقاله مروری، با بررسی مفهوم و مزایای شهرهای پیاده‌مدار و دوچرخه‌محور، نقش فضاهای سبز در بهبود کیفیت محیط شهری را تحلیل می‌کند و راهبردهایی برای ادغام مؤثر آن‌ها در برنامه‌ریزی شهری ارائه می‌دهد تا زیست‌پذیری و پایداری شهرها تقویت و حمل‌ونقل فعال ترویج شود.

واژگان کلیدی: فضاهای سبز، پیاده‌مدار، دوچرخه‌سوار، مدیریت شهری.

^۱، ^۲ کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳ کارشناس، برق شهر داری مشهد، مشهد، ایران

نقش هوش مصنوعی در پیشگیری از حوادث ترافیکی

محمد رضا حسینی نژاد بقال^۱، جمشید سلیمی^۲، محمد شرفی^۳، مجید ایوبی^۴

hoseininejad-r@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی نقش و پتانسیل هوش مصنوعی در پیشگیری از حوادث ترافیکی می پردازد. حوادث رانندگی سالانه خسارات جانی و مالی فراوانی به بار می آورند و یافتن راهکارهای مؤثر برای کاهش آنها از اهمیت بالایی برخوردار است. هوش مصنوعی با قابلیت تحلیل حجم وسیعی از داده ها، شناسایی الگوهای خطرناک و واکنش سریع به شرایط غیرمنتظره، امکان پیشگیری از بسیاری از حوادث را فراهم می آورد. این مطالعه ضمن تشریح مفاهیم کلیدی و کاربردهای هوش مصنوعی در حوزه ایمنی ترافیک، به بررسی فناوری های مورد استفاده، مزایا و چالش های پیاده سازی آنها می پردازد. همچنین، نمونه هایی از سیستم های مبتنی بر هوش مصنوعی که در وسایل نقلیه و زیرساخت های حمل و نقل به منظور پیشگیری از حوادث به کار گرفته شده اند، مورد بحث قرار می گیرند. هدف نهایی این مقاله، تبیین نقش تحول آفرین هوش مصنوعی در ارتقای ایمنی جاده ها و کاهش آمار تصادفات است.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، حوادث ترافیکی، پیشگیری.

^۱ کارشناس حمل و نقل، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ ، ^۳ کارشناس عمران، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور حمل و نقل، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش سیاست گذاری و همکاری ذینفعان در پیشبرد مدیریت پایدار پسماند شهری مبتنی بر اقتصاد چرخشی

کرامت الله حیدری رستمی^۱، مهدی فدوی^۲، عباس خسروانی^۳

k-heydarirostami@araku.ac.ir

چکیده

مدیریت پسماند شهری در ایران به دلیل رشد سریع شهرنشینی، افزایش جمعیت و تغییر الگوهای مصرف با چالش های متعددی مواجه است که نیازمند راهکارهای نوین و پایدار است. هدف این پژوهش بررسی نقش سیاست گذاری های مؤثر و همکاری بین ذینفعان در پیشبرد مدیریت پایدار پسماند شهری مبتنی بر اصول اقتصاد چرخشی در ایران در سال ۱۴۰۴ است. این مطالعه با روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و از طریق توزیع ۲۷۳ پرسشنامه در میان مدیران شهری، کارشناسان محیط زیست و فعالان بخش خصوصی در شهرهای بزرگ و متوسط ایران، شامل تهران، مشهد، اصفهان و شیراز، که به صورت تصادفی انتخاب شدند، انجام شد. یافته های پژوهش نشان داد که سیاست های تنظیم شده، شامل مقررات الزام آور و مشوق های مالی، می توانند با تقویت زیرساخت های بازیافت و بازیابی منابع، کارایی مدیریت پسماند را بهبود بخشند. با این حال، چالش هایی مانند کمبود زیرساخت های مدرن، محدودیت های مالی، ناکافی بودن منابع انسانی متخصص و آگاهی پایین عمومی در ایران مانع از اجرای کامل اصول اقتصاد چرخشی می شوند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که همکاری بین دولت، بخش خصوصی و جوامع محلی، همراه با سیاست های تشویقی مانند معافیت های مالیاتی و یارانه های سبز، می تواند این موانع را کاهش دهد و به توسعه سیستم های مدیریت پسماند پایدار کمک کند. پیشنهاد می شود که برنامه های آموزشی گسترده برای افزایش آگاهی عمومی در مورد بازیافت و اقتصاد چرخشی، تدوین سیاست های تشویقی برای جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در پروژه های بازیافت، و بهره گیری از فناوری های دیجیتال مانند هوش مصنوعی و اینترنت اشیا برای بهینه سازی فرآیندهای جمع آوری و بازیافت پسماند در ایران اجرا شود. **واژگان کلیدی:** اقتصاد چرخشی، مدیریت پسماند شهری، سیاست گذاری، همکاری ذینفعان، توسعه پایدار

^۱ دکتری حسابداری، گروه حسابداری، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اراک، اراک، ایران

^۲ دکتری جامعه شناسی، مدرس مدعو گروه اقتصاد دانشگاه اراک، شهر اراک، ایران

^۳ کارشناسی ارشد مدیریت تحول و رییس سازمان مدیریت پسماند شهرداری اراک، اراک، ایران

جایگاه اقتصادی مدیریت شهری در توسعه شهری

لاله پروانه^۱، ملیحه لطفی^۲، سیدمهدی بهرامی^۳، جواد مرتضی پور^۴

Laleh1362diana@gmail.com

چکیده

مدیریت شهری به عنوان نهادی کلیدی در هدایت و سازمان دهی فرآیندهای شهری، نه تنها مسئولیت برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر امور شهر را بر عهده دارد، بلکه با ایفای نقش های اقتصادی همچون تخصیص بهینه منابع، جذب و هدایت سرمایه گذاری، تنظیم گری فعالیت های اقتصادی و ارائه خدمات عمومی، به طور مستقیم بر مسیر توسعه شهری اثرگذار است. این مقاله با رویکرد مرور نظام مند و تحلیلی، به واکاوی جایگاه اقتصادی مدیریت شهری در ادبیات علمی و تجارب ملی و بین المللی می پردازد. یافته ها نشان می دهد که مدیریت شهری زمانی می تواند محرک رشد اقتصادی پایدار و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان باشد که از چارچوب های حکمرانی یکپارچه، شفافیت مالی و سیاست گذاری هماهنگ میان بخش ها بهره گیرد. با این حال، محدودیت های مالی، ساختارهای بوروکراتیک و گسست نهادی از جمله موانع تکرارشونده در مسیر تحقق این اهداف به شمار می روند. بر پایه تحلیل مقالات و شواهد موجود، در پایان راهکارهایی عملی شامل تنوع بخشی به منابع مالی، تقویت ظرفیت نهادی و ارتقای هم افزایی میان نهادهای شهری برای بهبود نقش اقتصادی مدیریت شهری در توسعه همه جانبه ارائه شده است.

واژگان کلیدی: اقتصاد، مدیریت شهری، توسعه.

^۱ کارشناس روابط عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس روابط عمومی و امور رسانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فرهنگسراها در ارتقاء آگاهی و مشارکت عمومی با نگاهی به فرهنگسرای تخصصی محیط زیست شهری

در شهر مشهد

سید حمید ابوترابی^۱، مجتبی جعفرزاده کرمانی^۲، رضا شجاع مایوان^۳

hamidabutorabi2000@gmail.com

چکیده:

در دهه های اخیر، محیط زیست به یکی از مهم ترین دغدغه های جهانی تبدیل شده است. فرهنگسراها به عنوان مراکز فرهنگی-اجتماعی می توانند نقش مؤثری در ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی در مسائل زیست محیطی ایفا کنند. این پژوهش با هدف بررسی نقش فرهنگسراها در ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی در زمینه مسائل زیست محیطی در شهر مشهد انجام شده است. روش تحقیق کیفی و تحلیل تماتیک به کار گرفته شده اند. جامعه آماری شامل ۱۵ نفر از فعالان محیط زیست و اعضای تشکلهای مردم نهاد در این حوزه است که به صورت هدفمند انتخاب شده اند. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری و تحلیل شده اند. یافته ها نشان می دهد که فرهنگسراها با برگزاری نمایشگاه های عکس و نقاشی، کارگاه های آموزشی، جشنواره ها و نشست های تخصصی نقش مهمی در افزایش آگاهی عمومی و تشویق به رفتارهای زیست محیطی پایدار دارند. همچنین، این فرهنگسراها از طریق تشکیل گروه های داوطلب، تبادل دانش و تجربیات، و ایجاد شبکه های اجتماعی فعال، توانسته اند مشارکت عمومی و همبستگی اجتماعی را افزایش دهند. چالش ها و موانع متعددی در این مسیر وجود دارد که نیازمند توجه و برنامه ریزی دقیق هستند. در نهایت، توصیه هایی برای بهبود نقش فرهنگسراها در ارتقای آگاهی و مشارکت عمومی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: فرهنگسرا، فرهنگسرای محیط زیست شهری، آگاهی عمومی، مشارکت عمومی، محیط زیست

^۱. مسئول امور فرهنگسرای تخصصی محیط زیست سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲. رئیس اداره ارتقاء فرهنگ شهروندی سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳. کارشناس محترم فرهنگی و هنری شهرداری منطقه یک مشهد، مشهد، ایران

انرژی، امنیت و پایداری: خانه‌های هوشمند به منظور رشد توسعه شهری

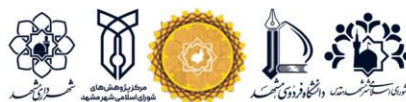
محمد جواد ادیبیان^۱، حسن زارعی^۲، علیرضا زارعی^۳، محمد زهتابیان شهریاری^۴، جعفر پرندپرور^۵

Adib.mohammadjavad@gmail.com

چکیده

فناوری در ایجاد شهرهای پایدار نقش اساسی دارد. اتوماسیون خانگی شاخه‌ای از اتوماسیون مبتنی بر اینترنت اشیا (IoT) است که با خودکارسازی وظایف روزمره، سبک زندگی ما را بهبود می‌بخشد. در حال حاضر، مردم از این مفهوم برای ایجاد شهرهای هوشمند استفاده می‌کنند. اتوماسیون خانه‌های هوشمند (SH) از روش‌ها و رویه‌های مختلفی بهره برده است. به منظور بهینه‌سازی عملکرد سیستم، کسب درک کامل از آن بسیار مهم است. این مطالعه با بررسی رویکردهای مختلف، به بررسی راه‌هایی می‌پردازد که پیاده‌سازی اتوماسیون خانه‌های هوشمند می‌تواند به توسعه شهرهای پایدار کمک کند. این مطالعه همچنین به بررسی چگونگی استفاده از فناوری برای غلبه بر چالش‌های فنی مدیریت حجم زیادی از داده‌ها و بهبود کارایی کلی یک شهر می‌پردازد. علاوه بر این، این پژوهش به بررسی مفاهیم نوآورانه فناوری می‌پردازد که پتانسیل افزایش هوشمندی شهرها را دارند. نتایج این تحقیق بینش‌های عمیقی را برای سیاست‌گذاران، قانون‌گذاران، پژوهشگران و فناوران در زمینه‌های مختلف فراهم می‌آورد. این نتایج می‌توانند به شکل‌دهی به مسیرهای تحقیقات آینده کمک کنند و فناوری‌های موجود را به سمت بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها و گسترش پایداری در جوامع سوق دهند. در نهایت، این مطالعه بر اهمیت همکاری میان تمامی ذینفعان تأکید دارد تا با بهره‌برداری از فناوری‌های نوین، به تحقق اهداف توسعه پایدار و ایجاد محیط‌های زندگی هوشمند دست یابیم.

۱، ۲، ۳، ۴، ۵. کارمند شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مفهوم شهر هوشمند و تاثیر آن بر حمل و نقل عمومی

زهره رفیعی^۱، محمود خمینه^۲، امین علیزاده^۳، مریم نیازی^۴

rafiee-z@mashhad.ir

چکیده

شهر هوشمند به عنوان یک مفهوم نوین در توسعه شهری، استفاده از فناوری های نوین اطلاعات و ارتباطات را برای بهبود کیفیت زندگی شهروندان و مدیریت بهینه منابع شهری مد نظر قرار می دهد. یکی از مهم ترین حوزه های تاثیرگذار در این چارچوب، حمل و نقل عمومی است که با بهره گیری از سیستم های هوشمند، می تواند کارآمدتر، پایدارتر و پاسخگوتر شود. این مقاله به بررسی مفهوم شهر هوشمند و نقش فناوری های دیجیتال در تحول حمل و نقل عمومی می پردازد و تاثیرات مثبت آن را از جنبه های مختلف مانند کاهش ترافیک، بهبود دسترسی و کاهش آلودگی محیط زیست مورد تحلیل قرار می دهد. نتایج نشان می دهد که ادغام فناوری های هوشمند در سیستم های حمل و نقل عمومی، گامی موثر در جهت توسعه پایدار شهرها و ارتقاء رفاه اجتماعی است.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، حمل و نقل، عمومی، فناوری های نوین.

^۱ رئیس اداره درآمدهای عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ معاون مالی منطقه ۷ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور حمل و نقل ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمرانی خوب محلی و شکوفایی شهری: طراحی شاخص های کلیدی برای ارتقای عملکرد سازمان آتش نشانی و تاب آوری شهری در کلانشهر مشهد

حمید خانی^۱، مهدی کریم جوزانی^۲، محمدامین کربلائی اسماعیلی^۳، محمدابراهیم موسوی پور^۴
Khani.hamid158@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی رابطه میان حکمرانی خوب محلی، عملکرد سازمان آتش نشانی و شکوفایی شهری در شهر مشهد می پردازد. این مطالعه کاربردی و ترکیبی (کیفی-کمی) با استفاده از نمونه گیری هدفمند از ۳۰ ذی نفع کلیدی شامل مدیران شهری، کارشناسان آتش نشانی و نمایندگان جامعه مدنی انجام شد و داده ها با مصاحبه، پرسشنامه ساخت یافته و چک لیست شاخص ها جمع آوری گردید. تحلیل داده های کمی با روش سلسله مراتبی (AHP) و داده های کیفی با تحلیل محتوای تماتیک صورت گرفت. نتایج نشان داد که پاسخگویی و شفافیت در حکمرانی خوب محلی بیشترین تأثیر را بر عملکرد آتش نشانی دارند و عملکرد بهتر سازمان آتش نشانی موجب افزایش تاب آوری، امنیت و رضایت شهروندان می شود. یافته ها حاکی از آن است که ارتقای حکمرانی محلی و بهبود عملکرد خدمات اضطراری، ابزار مؤثری برای توسعه شهری پایدار و شکوفایی شهرها است.

واژگان کلیدی: حکمرانی خوب محلی، عملکرد آتش نشانی، تاب آوری شهری، شکوفایی شهری، مدیریت بحران.

۱. فرمانده شیفت عملیاتی ایستگاه ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
۲. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۱۲، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
۳. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۳۵، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد
۴. معاون شیفت عملیاتی ایستگاه ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر حکمرانی محلی

سمانه باغبان^۱، محمدباقر حداد حسن آبادی^۲، مهدی صابر مقدم^۳، زینب کشتگر^۴

Baghban-s@mashhad.ir

چکیده

توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در دهه های اخیر به یکی از عوامل کلیدی در بهبود فرایندهای حکمرانی محلی تبدیل شده است. این مقاله به بررسی تأثیرات این فناوری ها بر ابعاد مختلف حکمرانی محلی، از جمله شفافیت، مشارکت شهروندان، و کارایی خدمات عمومی می پردازد. با توجه به ضرورت دسترسی به اطلاعات و تعامل شهروندان با نهادهای محلی، فناوری اطلاعات به افزایش شفافیت و کاهش فساد کمک کرده است. همچنین، ابزارهای دیجیتال مانند وبسایت ها و پلتفرم های اجتماعی، امکان مشارکت فعال تر شهروندان در فرآیندهای تصمیم گیری را فراهم کرده و شرایطی را برای پاسخگویی بهتر مسئولین محلی ایجاد می کند. به علاوه، این فناوری ها می توانند به بهینه سازی فرآیندهای اجرایی و ارائه خدمات عمومی کمک کنند، به طوری که سرعت و کیفیت این خدمات بهبود یابد. در نهایت، این مقاله تلاش می کند تا با بررسی نمونه های موفق و چالش های پیش روی نهادهای محلی در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، راهکارهایی عملی برای ارتقاء حکمرانی محلی ارائه دهد.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات، حکمرانی محلی، شفافیت، مشارکت، خدمات عمومی

^۱ کارشناس امور بانوان، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره کارت شهروندی و پرداخت الکترونیک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس فرهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس مددکاری اجتماعی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارتقاء اعتماد عمومی شهروندان: مطالعه کمی در مورد اثرات کیفیت اطلاعات، کیفیت سیستم و کیفیت خدمات

زهرا محمد زاده مقدم^۱، جلال آرمین^۲، فرزانه عدالتی نیک^۳

Charismatiques58@gmail.com

چکیده

این تحقیق باهدف ارتقای اعتماد عمومی شهروندان نسبت به خدمات شهری، با تأکید بر نقش کیفیت اطلاعات، کیفیت سیستم و کیفیت خدمات انجام شد. جامعه آماری این تحقیق را کلیه شهروندان ساکن در منطقه ۳ شهرداری شهر مشهد تشکیل می دهند. باتوجه به اینکه تعداد ساکنین این منطقه بیش از ۱۰۰ هزار نفر است، حجم نمونه مطابق با جدول مورگان تعداد ۳۸۴ نفر تعیین شد که به شیوه غیراحتمالی در دسترس از طریق پرسشنامه استاندارد گردآوری و با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری در نرم افزار Smart PLS تحلیل گردید. نتایج نشان داد که کیفیت خدمات، کیفیت سیستم و کیفیت اطلاعات تأثیر مثبت و معناداری بر افزایش اعتماد عمومی شهروندان دارند. همچنین کیفیت خدمات و کیفیت سیستم به طور غیرمستقیم و از طریق ارتقای کیفیت اطلاعات بر اعتماد عمومی اثر گذارند؛ به بیان دیگر، نقش میانجی کیفیت اطلاعات در این رابطه مورد تأیید قرار گرفت. یافته ها حاکی از آن است که ارتقای کیفیت خدمات و سیستم های ارائه شده از سوی شهرداری، می تواند ادراک مثبت شهروندان نسبت به اطلاعات دریافت شده را تقویت کرده و در نهایت به افزایش اعتماد عمومی منجر شود. نتایج این مطالعه ضمن تمرکز بر خدمات شهرداری، می تواند به عنوان الگویی برای سایر سازمان های عمومی در بهبود اعتماد شهروندان مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: اعتماد شهروندان، کیفیت اطلاعات، کیفیت سیستم

^{۱،۲} کارشناس طراحی، شهرداری شهر مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس امور اداری، شهرداری شهر مشهد، مشهد، ایران

تحلیل فضای عمومی شهر چالش ها و فرصت ها برای کودکان و زنان در ساخت شهر دوستدار

مریم خاکپور، فاطمه زهرا چم پور^۱، فائزه اسدی^۲، علیرضا قاسمی زاده^۳

Khakpoor-m@mashhad.ir

چکیده

فضاهای عمومی شهری به عنوان یکی از ستون های اصلی طراحی و برنامه ریزی شهری، نقش تعیین کننده ای در ارتقای کیفیت زندگی ساکنان دارند؛ نقشی که برای زنان و کودکان از اهمیت دوچندان برخوردار است. این مقاله با رویکردی مروری، به واکاوی چالش ها و فرصت های پیشروی ساخت شهرهای دوستدار زنان و کودکان می پردازد. از آنجاکه کیفیت، امنیت و دسترسی پذیری فضاهای عمومی بر حضور و مشارکت فعال این دو گروه اثر مستقیم می گذارد، پژوهش حاضر طیف گسترده ای از موانع اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی را که می تواند این مشارکت را محدود سازد، مورد بررسی قرار می دهد. در کنار تحلیل چالش ها، ظرفیت ها و راهکارهای عملی برای ایجاد فضاهایی فراگیر، ایمن و در دسترس نیز تبیین شده است؛ از جمله بهره گیری از طراحی های نوآورانه، تقویت مشارکت جامعه محلی و بهبود سیاست گذاری های شهری. یافته های این مطالعه می تواند افق جدیدی پیشروی مدیران، طراحان و برنامه ریزان شهری بگشاید و مسیر خلق شهرهایی را هموار کند که نه تنها برای همه ساکنان، بلکه برای گروه های آسیب پذیر همچون زنان و کودکان، محیطی امن، پویا و پاسخگو به نیازها فراهم آورند.

واژگان کلیدی: شهر دوستدار، کودکان، زنان، چالش ها، فرصت ها

^۱ کارشناس هماهنگی و پیگیری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ ناظر ارشد شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمرانی محلی و توسعه پایدار

شبنم اکبرزاده کاخکی^۱، یوسف فخمی^۲، سحر تقی زاده^۳، شیرین ابراهیم نژاد^۴

Akbarzade-sh@manmail.ir

چکیده

این پژوهش با نگاهی به نقش حکمرانی محلی در مسیر دستیابی به توسعه پایدار، می‌کوشد نشان دهد که چگونه تصمیم‌گیری‌های محلی، اگر بر پایه شفافیت، پاسخگویی و مشارکت واقعی شهروندان باشد، می‌تواند زندگی را در شهرها و روستاها متوازن‌تر و پایدارتر کند. برای این منظور، با مرور و تحلیل منابع علمی معتبر فارسی و بین‌المللی در سال‌های اخیر، ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی حکمرانی محلی واکاوی شده است. نتایج نشان می‌دهد که وجود نهادهای محلی قوی و کارآمد، مدیریت درست منابع و ایجاد بسترهای گفت‌وگو با مردم، می‌تواند هم به بهبود شاخص‌های اقتصادی و عدالت اجتماعی کمک کند و هم از آسیب‌های زیست‌محیطی بکاهد. درعین‌حال، ضعف نهادی، کمبود منابع و مشارکت محدود شهروندان از موانع جدی این مسیر هستند. بر اساس یافته‌ها، راهکارهایی چون تقویت ظرفیت‌های نهادی، گسترش کانال‌های مشارکت عمومی، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و همکاری بین‌بخشی، به‌ویژه در پیوند میان حکومت محلی و ملی، می‌تواند گام‌های عملی و مؤثری برای رسیدن به توسعه پایدار محلی باشد.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، توسعه پایدار، مدیریت منابع، شفافیت، مشارکت اجتماعی

^۱ رئیس اداره تالار مبادلات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر گردشگری مذهبی بر توسعه پایدار جوامع محلی

حسن جهان بین^۱، فائزه نوری^۲، مریم زاهد نیک سرشت^۳، اعظم کوچه باغی^۴

Jahanbin-h@mashhad.ir

چکیده

این مقاله نقش گردشگری مذهبی در توسعه پایدار جوامع محلی را بررسی می کند. این نوع گردشگری که شاخه ای مهم از صنعت گردشگری است، هم تأثیرات مثبت و هم منفی بر جنبه های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی جوامع میزبان دارد. با افزایش تقاضا برای سفرهای زیارتی و رونق بازارهای محلی، فرصت هایی مانند تقویت معیشت، حفظ هویت فرهنگی و بهبود زیرساخت ها ایجاد می شود. با این حال، چالش ها و تأثیرات منفی احتمالی شامل فشار بر منابع طبیعی و ناپایداری های فرهنگی و اقتصادی نیز وجود دارند. در نهایت، این مقاله باهدف بهینه سازی گردشگری مذهبی برای دستیابی به توسعه پایدار، راهکارها و پیشنهاد های کاربردی ارائه می دهد. این پژوهش به محققان و مسئولان گردشگری کمک می کند تا از این صنعت بهره وری بیشتری داشته باشند و بر اهمیت سیاست گذاری های مؤثر در این زمینه تأکید می کند.

واژگان کلیدی: گردشگری، مذهبی، جوامع محلی، توسعه پایدار

^۱ کارشناس امور اداری و رفاه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس تربیت بدنی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مشاور امور بانوان شهردار، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی امکانات و تجهیزات شهری به جهت ارتقای دسترسی شهروندان جانباز و توان یاب به حمل و نقل

عمومی (مورد مطالعه: منطقه ۱۱ شهری مشهد مقدس)

هادی پورغلام^۱، مهدی دانشمند^۲، برات زحمتکش^۳، میلاد کوهیار^۴

poorgholam-h@mashhad.ir

چکیده

لازمه رسیدن به رشد و ترقی یک جامعه مستلزم ایجاد فرصت های برابر و نیز چگونگی به کارگیری استعدادها و توانایی های موجود در آن می باشد. یکی از این فرصت ها امکان حضور جانبازان و توان یابان در جامعه می باشد. جانبازان و توان یابان به دلیل داشتن شرایط خاص جسمانی قادر به استفاده از انواع گوناگون وسایل نقلیه نیستند و در زمینه حمل و نقل و همچنین رفت و آمد در سطح شهرها نیازهای ویژه و خاصی دارند که نیازمند رسیدگی و توجه بیشتری است؛ چراکه این قشر نه تنها شاهد اقدامات مناسب و چشمگیری نبوده؛ بلکه از وضعیت فعلی گله مند هستند. یکی از مهم ترین امکانات شهری، حمل و نقل عمومی هستند. هدف از انجام این مطالعه بررسی قابلیت دسترسی به حمل و نقل شهری در بین شهروندان دارای ناتوانی جسمی در محدوده منطقه ۱۱ شهر مشهد بوده است. روش تحقیق در این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای و همچنین روش تحلیلی - توصیفی مبتنی بر پیمایش بود. جامعه آماری این پژوهش را تمامی جانبازان و توان یابان و کم توانان حسی و حرکتی تشکیل دادند. با توجه به جمعیت جانبازان و توان یابان و کم توانان بر طبق فرمول کوکران ۱۰۳ نفر حجم نمونه را تشکیل دادند. به منظور میزان دسترسی جانبازان و توان یابان به حمل و نقل شهری از پرسش نامه محقق ساخته استفاده گردید و یافته های حاصل از پرسش نامه از طریق نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد. یافته ها حاکی از آن بود که بیشترین رضایت شهروندان مذکور از سیستم حمل و نقل شهری، مربوط به مؤلفه "مناسب سازی ایستگاه های اتوبوس و مترو"، می باشد و بیشترین میزان نارضایتی مربوط به "مناسب بودن فاصله زمانی حمل و نقل عمومی (اتوبوس، مترو...)" بود در مجموع سیستم حمل و نقل منطقه ۱۱ در جهت انطباق با نیاز شهروندان کم توان و ناتوان حرکتی، عملکرد متوسط به بالایی داشته است که مورد قبول شهروندان توان یاب و توان خواه منطقه بوده است. واژگان کلیدی: توان یاب و جانباز، حمل و نقل شهری، منطقه ۱۱ شهر مشهد

^۱ کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، رئیس اداره برنامه ریزی و توسعه منابع انسانی شهرداری منطقه ۱۱، مشهد، ایران

^۲ کارشناس ارشد علوم اجتماعی، معاون فنی و اجرایی شهرداری منطقه ۱۱، مشهد، ایران

^۳ کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، مسئول پشتیبانی شهرداری منطقه ۱۱، مشهد، ایران

^۴ کارشناس ارشد عمران، رئیس اداره عمران و حمل و نقل شهرداری منطقه ۱۱، مشهد، ایران

آینده پژوهی در مدیریت منابع انسانی شهرداری ها: فرصتی برای تحقق حکمرایی محلی هوشمند

حسن ناهیدی^۱، سمانه نیک نامی^۲، علی رضا عین افشار^۳، حسین خوشدل^۴

Nahidi2392@yahoo.com

چکیده

آینده پژوهی در مدیریت منابع انسانی شهرداری ها نقش کلیدی در تحقق حکمرایی محلی هوشمند دارد. این پژوهش با رویکردی تحلیلی - توصیفی به بررسی روندهای نوظهور در مدیریت منابع انسانی شهرداری ها پرداخته و فرصت های موجود برای ارتقای بهره وری، نوآوری و توسعه پایدار شهری را شناسایی می کند. یافته ها نشان می دهد که بهره گیری از فناوری های نوین، دیجیتالی سازی فرایندهای منابع انسانی، توسعه مهارت های آینده محور و تقویت سرمایه انسانی از عوامل اساسی در تحقق حکمرایی محلی هوشمند شهری هستند. همچنین، چالش هایی نظیر مقاومت در برابر تغییر، کمبود زیرساخت های فناوری و مسائل قانونی از موانع تحقق این هدف محسوب می شوند. در نهایت، پیشنهادهایی برای تقویت آینده پژوهی در مدیریت منابع انسانی ارائه شده است که می تواند به تصمیم گیری های راهبردی در شهرداری ها کمک کند.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی، مدیریت منابع انسانی شهرداری ها، حکمرایی محلی هوشمند، روش مدلیابی معادلات ساختاری (SEM)، تحول دیجیتال

^{۱،۲،۳} کارشناس ارشد سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس خبره سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد و مربی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران

مدل یابی عوامل مؤثر بر عملکرد کارکنان شهرداری مشهد

سمانه صادقیان^۱، سیدجلیل بامشکی^۲

ssadeghian@um.ac.ir

چکیده

هدف این مطالعه بررسی عملکرد کارکنان و متغیرهای تأثیرگذار بر آن می باشد که به بررسی تأثیر تعهد سازمانی، شایستگی و مشارکت اجتماعی کارکنان با نقش تعدیلگری انگیزش عملکرد کارکنان زن شهرداری مشهد پرداخته شده است. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و بر اساس هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل کارکنان زن شاغل در ساختمان مرکزی شهرداری مشهد است که ۱۴۰ نفر بوده اند و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۱۰۳ نفر بوده است. برای جمع آوری داده ها از پرسش نامه عملکرد کارکنان پترسون، پرسش نامه تعهد سازمانی آلن و مایر، پرسش نامه مشارکت اجتماعی کارکنان توماس و مت هیلد، پرسش نامه شایستگی کارکنان بونیتس و پرسش نامه انگیزش کارکنان هاگمن و اولدهام استفاده شده است که با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پایایی کلیه پرسش نامه ها محاسبه شد. از روش معادلات ساختاری برای بررسی روابط بین متغیرها و فرضیات پژوهش استفاده شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن بودند که تعهد، شایستگی و مشارکت اجتماعی کارکنان متغیرهای مؤثری بر روی عملکرد کارکنان هستند و همچنین استفاده از راهکارهای انگیزشی می تواند تأثیرگذاری متغیرهای مستقل پژوهش را بر روی عملکرد کارکنان زن ستاد مرکزی شهرداری مشهد افزایش دهد.

واژگان کلیدی: شایستگی کارکنان، مشارکت اجتماعی کارکنان، تعهد سازمانی، عملکرد کارکنان، کارکنان زن شهرداری مشهد

^۱ استادیار گروه مدیریت، دانشکده علوم اداری و اقتصادی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش منابع انسانی، سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی پذیرش هوش مصنوعی در شهرهای هوشمند با محوریت کلان شهر مشهد

علی امیری^۱، کاظم وحدتی یزدی^۲، ادریس دادمحمدی^۳، رضا غفاریان کهریابی^۴

amiriphec@gmail.com

چکیده

بر اساس گزارش صندوق جمعیت سازمان ملل، شهرها ۳٫۳ میلیارد نفر (۵۴٪) از جمعیت جهان را در سال ۲۰۱۴ در خود جای داده‌اند و تا سال ۲۰۵۰، حدود ۵ میلیارد نفر (۶۸ درصد) در شهرها ساکن خواهند شد. برای اینکه سبک زندگی در شهرها راحت‌تر و مقرون به صرفه‌تر شود، شهر باید هوشمند باشد. فناوری هوش مصنوعی برای توسعه شهرهای هوشمند به منظور کاهش فشار بر منابع محلی و ارتقای حکمرانی و خدمات استفاده می‌شود. این پژوهش با هدف بررسی پذیرش و چگونگی استفاده از هوش مصنوعی در شهرهای هوشمند با محوریت کلانشهر مشهد انجام گرفت. روش تحقیق به صورت مرور نظام‌مند می‌باشد. در این پژوهش وضعیت مشهد در خصوص میزان تحقق مراقبت‌های بهداشتی و درمانی، آموزش، محیط زیست، حمل و نقل، حکمرانی و اقتصاد هوشمند مورد بررسی قرار گرفت. در دسترس بودن داده‌ها، فقدان متخصصان واجد شرایط، هزینه و مدت ابتکارات هوش مصنوعی، و نرخ بالای بیکاری همگی به عنوان خطرات و موانع و چالش‌های اجرای پذیرش هوش مصنوعی در شهرهای هوشمند شناخته شده‌اند. پیشنهاد می‌گردد استراتژی‌های عملی و جامعی در خصوص شهر هوشمند مبتنی بر هوش مصنوعی با تمرکز بر شهر مشهد تدوین گردد و دستورالعمل‌های هر حوزه به صورت شفاف تبیین گردد. همچنین توصیه می‌شود تحقیقات در آینده به بررسی فناوری‌های هوش مصنوعی مانند گیمیفیکیشن، واقعیت مجازی و افزوده، فناوری پوشیدنی، روبات‌های اجتماعی و غیره در حوزه مدیریت شهری هوشمند و پایدار بپردازند. واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، شهرهای هوشمند، کلانشهر، مشهد.

تحلیل جامع آمادگی زیرساخت های شهری مشهد برای تحول دیجیتال و هوشمندسازی: بررسی موانع،

فرصت ها و راهکارهای اجرایی

سید روح الله عندلیب^۱، حسن عسکری قلعه نوی^۲، دانیال شهرآبادی^۳، محمد حصاری^۴

andalib-r@mashhad.ir

چکیده

تحول دیجیتال و هوشمندسازی زیرساخت های شهری، یکی از چالش های اصلی مدیریت شهری در عصر فناوری اطلاعات است. این پژوهش به بررسی وضعیت آمادگی زیرساخت های شهری مشهد برای هوشمندسازی و چالش های پیش روی آن پرداخته است. هدف اصلی این تحقیق، شناسایی فرصت ها، چالش ها و الزامات اجرایی برای اجرای پروژه های هوشمندسازی در مشهد است. پژوهش حاضر از روش تحقیق کیفی استفاده کرده و داده ها از طریق مصاحبه با مدیران و کارشناسان شهری، گروه های کانونی و بررسی اسناد و گزارش های مرتبط جمع آوری شده اند. نتایج نشان می دهند که مهم ترین چالش ها شامل ناکارآمدی زیرساخت های ارتباطی، قدیمی بودن سیستم های موجود و کمبود بودجه هستند. با این حال، فرصت های قابل توجهی مانند بهبود کیفیت خدمات، کاهش هزینه های شهری، افزایش مشارکت شهروندان و ارتقاء بهره وری سیستم ها شناسایی شده اند. همچنین، الزامات اجرایی موفقیت شامل تأمین منابع مالی پایدار، تدوین قوانین حمایتی، آموزش نیروی انسانی و تقویت زیرساخت های ارتباطی بوده اند. این تحقیق به منظور ارائه راهکارهایی برای تسهیل فرآیند هوشمندسازی در مشهد و سایر شهرهای مشابه مفید است.

واژگان کلیدی: هوشمندسازی شهری، زیرساخت های شهری، تحول دیجیتال، مشهد، مدیریت شهری

^۱ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ رئیس اداره درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول کارگزاران مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس حسابداری مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تأثیر توسعه مشاغل محلی بر کاهش وابستگی اقتصادی و بهبود شرایط اجتماعی مناطق حاشیه نشین کلان شهر مشهد

دانیال شهرآبادی^۱، محمد حصاری^۲، سید روح الله عندلیب^۳، حسن عسکری قلعه نوی^۴

shahrabadi-d@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیر توسعه مشاغل محلی بر کاهش وابستگی اقتصادی و بهبود شرایط اجتماعی در مناطق حاشیه نشین مشهد می پردازد. هدف اصلی این پژوهش، تحلیل اثرات مثبت توسعه مشاغل محلی در کاهش فقر، افزایش خودکفایی اقتصادی و تقویت همبستگی اجتماعی در این مناطق است. برای این منظور، ۵ منطقه حاشیه نشین مشهد مورد بررسی قرار گرفتند و داده ها از طریق روش پیمایشی و مصاحبه های نیمه ساختاریافته با ۱۰۰ نفر از ساکنان این مناطق جمع آوری شد. نتایج نشان می دهد که توسعه مشاغل محلی موجب کاهش ۳۰٪ وابستگی به کمک های دولتی، افزایش ۲۵٪ درآمد خانوارها و بهبود ۲۰٪ شرایط اجتماعی در این مناطق شده است. همچنین، سطح مشارکت اجتماعی و فرهنگی در این مناطق به طور متوسط ۳۰٪ افزایش یافته است. این یافته ها نشان دهنده تأثیرات مثبت توسعه مشاغل محلی در ایجاد فرصت های شغلی پایدار، تقویت روابط اجتماعی و کاهش نابرابری های اقتصادی است.

واژگان کلیدی: توسعه مشاغل محلی، کاهش وابستگی اقتصادی، مناطق حاشیه نشین، مشهد، اشتغال پایدار

^۱ کارشناس درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس حسابداری درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره درآمد های عمومی، مشهد، ایران

تحلیل چالش ها و فرصت های مدیریت درآمدها در بهبود کیفیت خدمات شهری و توسعه پایدار: رویکردهای نوین در بهینه سازی فرایندهای مالی و افزایش کارایی در مدیریت شهری

انیس نوروژی^۱، کیمیا حبیبی^۲، مرضیه سلطانی^۳، محمد رضا ساران^۴

noruzi-a@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق با هدف بررسی و تحلیل روش های بهینه سازی مدیریت درآمدهای شهرداری و ارتقاء کیفیت خدمات شهری انجام شد. نتایج نشان داد که استفاده از فناوری های نوین در جمع آوری درآمدها می تواند تا ۳۰٪ از هزینه های اجرایی را کاهش دهد. همچنین، شفافیت مالی و گزارش دهی عمومی موجب افزایش ۲۵٪ در اعتماد عمومی و مشارکت شهروندان در پرداخت مالیات ها و عوارض می شود. در این تحقیق، داده های حاصل از نظرسنجی از ۱۰۸ نفر از مدیران شهری نشان داد که ۷۰٪ از آنان معتقدند که بهره گیری از سیستم های الکترونیکی می تواند کارایی را افزایش دهد. بررسی های مدل های پیش بینی نشان می دهد که استفاده از مدل های مالی پیش بینی می تواند تا ۱۵٪ هزینه ها را مدیریت کند. همچنین، تنوع منابع درآمدی از طریق مشارکت های خصوصی و جذب کمک های بین المللی موجب افزایش درآمدهای شهرداری ها به میزان ۳۵٪ می شود. نتایج نشان دهنده اهمیت فناوری، شفافیت مالی و تنوع در منابع درآمدی برای بهبود پایداری مالی و کیفیت خدمات شهری است.

واژگان کلیدی: مدیریت درآمد شهرداری، شفافیت مالی، فناوری نوین، تنوع منابع درآمدی، پیش بینی مالی

^۱ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس شهرسازی منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس بودجه معاونت برنامه ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول برنامه ریزی سازمان یازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی پاتوق های شهری در مشهد با رویکرد تعاملات اجتماعی و تأثیر آن بر سلامت انسان

جواد اکبری^۱، حسین عباسیون^۲، آمنه محمدزاده اول^۳، تکتب مرادی^۴

javadasd136500@gmail.com

چکیده

یکی از عناصر مهم شهرها و شهرسازی سنتی کشور ما، وجود میدان ها و گره های شهری است که از عمومی ترین و مردمی ترین فضاها محسوب می شود و می توان به آن پاتوق شهری گفت. محیط ساخته شده دست بشر باید با تقویت فرصت های مناسب و با گسترش گزینه های قابل عرضه به مردم، یک محیط دموکراتیک برای استفاده کنندگان فراهم آورد که پاسخگوی مخاطبان امروزی باشد. هدف از انجام این پژوهش شناخت و ارائه اصولی راهکارهاییست که فضای شهری مناسبی را برای افراد منطقه طراحی کند و به فضاهایی دست یابیم که پاسخگوی شهروندان امروزی باشد. از اهداف این پژوهش می توان به احیا مجدد فضای شهری و ویژگی های زیبایی شناختی آن، دمیدن روح جدید در عرصه های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی، تغییر در سطح فرهنگ شهر، حفظ و ارتقای ارزش های کهن، خلق فضای شهری معاصر، و تحکیم حس تعلق به مکان نام برد و در نهایت هدف این پژوهش بررسی پاتوق محله های شهر مشهد است که باتوجه به امکان و استعداد بالقوه و نهانی پاتوق های مذکور به عنوان یک فضای شهری مردمی پایدار و ماندگار در طول زمان جهت دهد. از دیگر اهداف این مقاله شناخت و ارائه اصولی راهکارهاییست که فضای شهری مناسبی را برای افراد منطقه طراحی کند و به فضاهایی دست یابیم که پاسخگوی شهروندان امروزی باشد. یافته های این پژوهش نشان می دهد که طراحی پاتوق های شهری به مثابه یک فضای زیستی شهروندگرایی می باشد که می تواند ضمن ایجاد ترتیبی نو در فرایند شکل گیری فعالیت ها، به نوسازی، بهسازی و بازسازی منطقه مورد مطالعه باتوجه به امکان و استعداد بالقوه و نهانی مکان به عنوان یک فضای شهری مردمی پایدار و ماندگار در طول زمان جهت دهد.

واژگان کلیدی: پاتوق های شهری، فضای شهروندگرا، عناصر معماری سنتی، پاتوق محله، سلامت انسان

بررسی چالش های سیاسی در اجرای طرح های توسعه پایدار شهری

الهه کاظمی^۱، اکرم پروازی^۲، علی امینی رودخانه^۳، رضا امانیان^۴

Kazemi-e@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به واکاوی چالش های سیاسی پیش روی اجرای طرح های توسعه پایدار شهری می پردازد؛ حوزه ای که در سال های اخیر، به ویژه در مدیریت شهری، اهمیت فزاینده ای یافته است. با وجود این جایگاه، مسیر تحقق این طرح ها با موانع سیاسی جدی روبه رو است؛ موانعی همچون کمبود اراده و توان تصمیم گیری در سطوح حاکمیتی، تعارض منافع میان ذی نفعان، ضعف قوانین و مقررات شهرسازی، و نبود همکاری مؤثر بین نهادهای دولتی و غیردولتی. این پژوهش با مرور تجربه کشورها در مواجهه با این موانع، راهکارهایی برای تقویت همگرایی سیاسی، ارتقای فرآیند تصمیم گیری و گسترش همکاری میان بخش های مختلف ارائه می کند. هدف اصلی، افزایش آگاهی نسبت به ابعاد سیاسی توسعه پایدار و ایجاد بستری برای گفت و گو و سیاست گذاری کارآمدتر است. نتایج نشان می دهد تحقق توسعه پایدار، مستلزم برخورد جدی سیاست گذاران با موانع سیاسی و به کارگیری راهبردهایی است که بتواند منافع اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را در مسیر مشترکی هماهنگ کند.

واژگان کلیدی: چالش، سیاسی، طرح های توسعه

^{۱،۲} کارشناس درآمد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس برق، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مسائل و چالش های شهرهای هوشمند با نگاهی به شهر مشهد: کاوشی در پیچیدگی های مشهد هوشمند

فاطمه کمالاتی^۱

vala.kamalati@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی مسائل و چالش های شهرهای هوشمند با نگاهی به شهر مشهد انجام شده است. از رویکرد کیفی برای درک عمیق و جامع موضوع استفاده شده است. ابتدا، مطالعه ای گسترده در زمینه ادبیات موضوع انجام شد و مقالات علمی، گزارش های پژوهشی و مستندات مرتبط با شهرهای هوشمند و چالش های آنها مورد بررسی قرار گرفت. سپس، از روش مصاحبه نیمه ساختاریافته برای جمع آوری داده های میدانی استفاده شد و مصاحبه ها با متخصصان حوزه شهرهای هوشمند، مدیران شهری و شهروندان مشهدی انجام شد. علاوه بر مصاحبه، از روش مشاهده مشارکتی نیز استفاده شد. داده های جمع آوری شده از طریق تحلیل محتوای کیفی مورد بررسی قرار گرفتند و مفاهیم و مضامین مرتبط با موضوع شناسایی شدند. سپس، روابط بین مفاهیم و مضامین مورد تحلیل قرار گرفت و چارچوبی تحلیلی برای تبیین مسائل و چالش های شهرهای هوشمند در مشهد ارائه شد. در نهایت، یافته های پژوهش با استفاده از روش مثلث سازی ارزیابی شدند و اعتبار و قابلیت اعتماد آنها بررسی گردید. این مطالعه نشان می دهد که توسعه شهر هوشمند در مشهد نیازمند رویکردی جامع و یکپارچه است که به تمامی ابعاد فنی، امنیتی، اجتماعی، اقتصادی و مدیریتی توجه کند. با رفع چالش های موجود و بهره گیری از پتانسیل های شهر، مشهد می تواند به یک شهر هوشمند پایدار و الگویی برای سایر شهرهای ایران تبدیل شود.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، چالش های شهر هوشمند، پتانسیل های شهری، نوآوری دیجیتال، شهر مشهد.

^۱ کارشناسی ارشد روابط بین الملل گرایش مسائل و چالش های شهرهای هوشمند دانشگاه آزاد واحد مشهد، مشهد، ایران

بی خانمانی و طبیعت در پهنه ها و رشته های گوناگون: مرور مطالعات

مجتبی حکم آباد^۱، علیرضا مختارپور^۲، حسین خوشدل^۳، محمد باقیان محمدآبادی^۴

mojtaba-ce72@yahoo.com

چکیده

مسائل پیچیده اجتماعی - اکولوژی بی خانمانی برای مدیریت منابع طبیعی در سال های اخیر به طور فزاینده ای آشکار شده است. درک اصولی و تعامل با این مسائل در بخش ها، رشته ها و چشم اندازها، یک چالش مفهومی و روش شناختی برای دست اندرکاران و محققان ایجاد کرده است. اگرچه تحقیقات بین رشته ای در سال های اخیر گسترش یافته است، اما درک حاصل از آن تا حد زیادی در میان رشته ها پراکنده باقی مانده است و پیامدهای آن برای عمل به خوبی درک نشده است. برای کمک به ایجاد ارتباط بین این گفتگوی پراکنده، ما ۱۱۱ مقاله، کتاب و گزارش علمی مرتبط را در طیف وسیعی از رشته ها بررسی کردیم. در سراسر این تحقیق، ما شاهد تمرکز فزاینده بر درک عوامل، تأثیرات و راه حل های بی خانمانی از دیدگاه سیستم های اجتماعی - بوم شناختی بوده ایم اگرچه شکاف های کلیدی همچنان باقی است. تحقیقاتی که در ارتباط با مطالعات شهری، عدالت زیست محیطی، بهداشت عمومی، بوم شناسی سیاسی و مطالعات بومی گرا بودند، نوآوری های روش شناختی و مفهومی مهمی را به طور ویژه ای ارائه دادند که نویدبخش مقایسه بهتر باعدالت در سیستم های اجتماعی - اکولوژی سیال، پویا و یکپارچه است. ما در مورد فرصت هایی برای مطالعات بحث می کنیم تا نگرانی های جامعه را بهتر نشان دهند تا به جمعیت های ناهمگن بی خانمان توجه کنند و مقیاس های متعددی از تجزیه و تحلیل را در میان رشته ها اعمال کنند و به قدرت بازار بپردازند، و دیدگاه های متنوع جهانی و بازتاب محقق را شامل شده و به چالش های پیچیده اجتماعی - اکولوژی مانند تغییرات آب و هوایی رسیدگی کنند. برای کمک به بررسی این نیازها و فرصت ها، محققان، دست اندرکاران و افرادی که تجربیات زیست بی خانمانی دارند را تشویق می کنیم تا دستور کار تحقیقاتی را به طور مشترک تولید کنند، فرایندی که می تواند پایه ای مشترک برای افزایش همکاری در بخش ها و رشته ها ایجاد کند و اولویت هایی را برای درک بهتر و رسیدگی به چالش های پیچیده و مورد مناقشه بی خانمانی در سراسر چشم اندازها تعیین کند.

واژگان کلیدی: بی خانمانی، عدالت محیط زیست، سیستم های اجتماعی - اکولوژی، مدیریت منابع طبیعی، بوم شناسی سیاسی

^{۱،۲،۴} کارشناس ارشد پیشگیری و نظارت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس خبره سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد و مربی موسسه آموزش عالی اقبال لاهوری، مشهد، ایران

تحلیل تاب آوری اجتماعی و حکمرانی محلی در مدیریت بحران های شهری (مطالعه موردی: کلان شهر مشهد)

محمدحسن زروندی^۱، علی اسماعیل زاده جاغرق^۲، محمدابراهیم نوروزیان استاد^۳، مهدی اسدپور^۴

mh.zarvandi@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی تاب آوری اجتماعی و حکمرانی محلی در شهر مشهد و چالش ها و موانع آن در برابر بحران ها پرداخته است. هدف اصلی تحقیق، تحلیل ابعاد مختلف تاب آوری اجتماعی و شناسایی عواملی است که بر توانمندی شهر در مواجهه با بحران ها تأثیر دارند. این تحقیق از نوع کیفی است و با استفاده از روش های مصاحبه نیمه ساختاریافته و تحلیل مضمون، داده های مورد نظر از ۲۸ نفر از مسئولین محلی، مدیران اجرایی، کارشناسان حوزه مدیریت بحران و اعضای شورای شهر جمع آوری شده است. یافته های تحقیق نشان می دهند که ضعف مشارکت مردمی، پاسخگویی ناکافی مسئولین، عدم هماهنگی بین نهادها و چالش های اجتماعی و اقتصادی از جمله مشکلات عمده مشهد در زمینه تاب آوری اجتماعی هستند. همچنین، نتایج تحقیق تأکید دارند که برای تقویت تاب آوری اجتماعی در مشهد، نیاز به ارتقای فرهنگ مشارکت، بهبود ارتباطات میان مسئولین و مردم، تقویت هماهنگی بین نهادها و حل مشکلات اقتصادی و اجتماعی وجود دارد. پیشنهادات این تحقیق می توانند به بهبود حکمرانی محلی و افزایش تاب آوری اجتماعی مشهد در برابر بحران ها کمک کنند.

واژگان کلیدی: تاب آوری اجتماعی، حکمرانی محلی، بحران ها، مشارکت مردمی، تحلیل مضمون

مدل سازی فناوری های نوظهور برای پیش بینی و مدیریت بحران های شهری: راهکاری نوین برای ارتقای

حکمرانی محلی (مورد مطالعه: کلان شهر مشهد)

حسن عسکری قلعه نوی، سید روح الله عندلیب، محمد حصاری،^۲ دانیال شهرآبادی^۴

askari-h@mashhad.ir

چکیده

مدیریت بحران های شهری یکی از چالش های اساسی حکمرانی محلی در کلان شهرها، به ویژه شهر مشهد، است که با رشد سریع جمعیت پیچیده تر شده است. هدف این پژوهش، تحلیل عوامل مؤثر بر مدیریت بحران شهری و ارائه راهکارهایی برای بهبود حکمرانی محلی با استفاده از داده های مکانی، فناوری های نوین و مشارکت شهروندان است. این مطالعه با بهره گیری از روش تحقیق ترکیبی شامل تحلیل کمی و کیفی انجام شد. در بخش کمی، از داده های آماری و مکانی مربوط به شاخص های کلیدی شهری نظیر تراکم جمعیت، کیفیت زیرساخت ها و توزیع خدمات عمومی استفاده شد و با روش های آماری و مدل سازی تحلیل گردید. در بخش کیفی، اطلاعات حاصل از تحلیل اسنادی و مصاحبه های ساختاریافته با مدیران و متخصصان شهری بررسی شد. نتایج نشان داد که عواملی همچون ضعف زیرساخت های حمل و نقل، پراکندگی نابرابر خدمات و نبود سیستم های هشدار سریع از مهم ترین چالش های مدیریت بحران در مشهد هستند. این پژوهش پیشنهاد می کند که برای ارتقای حکمرانی محلی و بهبود مدیریت بحران، باید از فناوری های دیجیتال نظیر سیستم های اطلاعات مکانی و داده های بزرگ برای پیش بینی و مدیریت بحران ها استفاده شود. همچنین، توسعه زیرساخت های سبز و پایدار و تقویت مشارکت شهروندان به عنوان عوامل کلیدی در افزایش تاب آوری شهر شناسایی شد.

واژگان کلیدی: مدیریت بحران، حکمرانی محلی، فناوری های نوین، سیستم های اطلاعات مکانی، کلان شهر مشهد

^۱ رئیس اداره درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس درآمد منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس حسابداری مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول کارگزاران مدیریت درآمد شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش مدیریت شهری در حفظ میراث فرهنگی و تاریخی

امین رضا افشین^۱، انسیه سادات طاهری ابرده^۲، حسین غلام نژاد^۳، غلام عباس عدسی^۴

afshin-a@mashhad.ir

چکیده

حفظ میراث فرهنگی و تاریخی یکی از چالش های اساسی جوامع امروزی است که با توجه به فرآیندهای سریع شهرنشینی و تغییرات اجتماعی و اقتصادی، اهمیت دوچندانی یافته است. این مقاله به بررسی نقش مدیریت شهری در حفاظت و نگهداری از میراث فرهنگی و تاریخی می پردازد و تلاش می کند تا اهمیت و تأثیر رویکردهای مدیریتی در این زمینه را روشن کند. مدیریت شهری به عنوان نهاد مسئول برنامه ریزی و ساماندهی فضاهای شهری، می تواند با اتخاذ سیاست ها و استراتژی های مناسب، از تخریب و نادیده گرفتن این میراث ها جلوگیری کند. از جمله طرق مؤثر در این راستا، می توان به ایجاد قوانین حمایتی، مشارکت مردم، و توسعه طرح های جامع حفاظتی اشاره کرد. این مقاله همچنین به چالش ها و موانع پیش روی مدیریت شهری در حفظ میراث فرهنگی می پردازد و راهکارهایی برای ارتقاء همکاری میان نهادهای دولتی، خصوصی و مردم محلی ارائه می دهد. در نهایت، نتایج این تحقیق می تواند به عنوان مبنایی برای توسعه سیاست ها و برنامه های مؤثر در راستای حفاظت از میراث فرهنگی و تاریخی در شهرها مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: مدیریت شهری، میراث فرهنگی، حفاظت، برنامه ریزی، مشارکت اجتماعی

^۱ مسئول امور نقشه برداری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره خدمات شهری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

راهکارهای موثر در تصمیمات حاکمیت شهری جهت توسعه یک شهر هوشمند مبتنی بر شادی شهروندان

محسن رضائی^۱، مهسا قائمی^۲، محمدرضا حسن پور^۳، فرزانه عدالتی نیک^۴

mohsen.rezaee2001@gmail.com

چکیده

این پژوهش با رویکرد کیفی انجام شده و از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی و بنیادی قرار دارد. در این مطالعه، پنج فرایند تحقیقاتی در زمینه‌های نظری با الهام از الگوهای موفق شهر هوشمند در کشورهای توسعه‌یافته مورد بررسی قرار گرفت. هدف این پژوهش، ارائه یک مدل نظری از شهر هوشمند مبتنی بر شادی شهروندان است که قابلیت ارزیابی عملکرد ابتکارات شهر هوشمند را به صورت عملی دارا باشد. در این راستا، چهار فرایند اصلی پیشنهاد شد: (۱) مفهوم‌سازی شهر هوشمند مبتنی بر شادی و تعیین ویژگی‌های اصلی آن، (۲) شناسایی عوامل کلیدی مؤثر بر عملکرد ویژگی‌های شهر هوشمند، (۳) ایجاد مکانیزم اجرایی شهر هوشمند، و (۴) توسعه تدابیر استراتژیک پشتیبان این مکانیزم و طراحی ابزارهای کاربردی مرتبط. نتایج این پژوهش می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران شهری در تصمیم‌گیری‌های مؤثر برای توسعه پایدار شهرهای هوشمند با رویکرد افزایش کیفیت زندگی و شادی شهروندان کمک کند.

واژگان کلیدی: شهر هوشمند، شادی شهروندان، حکمرانی شهری، کیفیت زندگی، مکانیزم شهر هوشمند

^۱ رئیس اداره بررسی و تدوین لوایح، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور پیگیری مصوبات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس هماهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس امور اداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش گردشگری در برنامه ریزی و مدیریت شهری

فهیمة کهن! ملیحه خالقی! رضا قاسمی فرد! نصرالله پورحسین!

fahimeh.kohan@gmail.com

چکیده

گردشگری به عنوان یک صنعت مؤثر و پویا می تواند نقش بسزایی در برنامه ریزی و مدیریت شهری ایفا کند. این مقاله به بررسی تعاملات بین گردشگری و توسعه شهری می پردازد و اهمیت آن را در بهبود کیفیت زندگی شهروندان و کارایی زیرساخت ها تحلیل می کند. با توجه به افزایش تمایل به سفر و گردشگری در دهه های اخیر، شهرها نیاز دارند تا به نحوی برنامه ریزی کنند که نه تنها جذابیت های گردشگری را افزایش دهند، بلکه چالش های ناشی از آن ها را نیز مدیریت کنند. نقش گردشگری در توسعه اقتصادی، ایجاد اشتغال و ارتقاء فرهنگ محلی قابل توجه است. همچنین، این مقاله به بررسی نمونه های موفق از شهرهایی که با بهره گیری از نقاط قوت گردشگری، منجر به بهبود کیفیت فضای شهری و افزایش رضایت شهروندان شده اند، می پردازد. در نهایت، پیشنهاداتی برای برنامه ریزی بهینه گردشگری در جوامع شهری ارائه می شود تا ضمن حفظ منابع طبیعی و فرهنگی، به توسعه پایدار شهری کمک کند. این مقاله با رویکردی تحلیلی و توصیفی، به بررسی ابعاد مختلف گردشگری و تأثیر آن بر فرآیندهای برنامه ریزی شهری پرداخته و نشان می دهد که چگونه می توان از فرصت های موجود برای بهبود فضایی و اجتماعی شهرها بهره برداری کرد.

واژگان کلیدی: گردشگری، برنامه ریزی، مدیریت شهری

^۱ کارشناس راهنمای زائر، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس تشکل ها و مساجد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس اداره شوراهای اجتماعی محلات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس پشتیبانی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

انسان شناسی شهری و تاثیر آن بر برنامه ریزی

صباح احمدی مبشر^۱ بی بی اسیه عطایی گردنکی^۲، فاطمه جغتایی^۳، حمید اصغری تبریزی^۴
ahmadimobasher-s@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به بررسی اهمیت انسان شناسی شهری به عنوان یک رویکرد مطالعاتی در فهم پیچیدگی های زندگی در محیط های شهری و نقش حیاتی این فهم در ارتقای کیفیت و کارایی فرآیندهای برنامه ریزی شهری می پردازد. انسان شناسی شهری، با تمرکز بر رفتارها، تعاملات، فرهنگ ها، و ساختارهای اجتماعی انسان ها در بافت شهری، دیدگاهی کیفی و عمیق را ارائه می دهد که فراتر از داده های صرفاً کمی و آماری است. در این مقاله، ابتدا به معرفی انسان شناسی شهری به عنوان شاخه ای از انسان شناسی که به مطالعه زندگی انسان ها در شهرها، شکل گیری فضاهای شهری، و تعاملات اجتماعی در این محیط ها می پردازد، پرداخته می شود. سپس، بر ابزارهای پژوهشی و روش شناسی انسان شناسی شهری، از جمله مشاهده مشارکتی، مصاحبه های عمیق، و تحلیل فرهنگی، تأکید می شود که امکان درک لایه های پنهان و معانی ضمنی رفتارها و فضاهای شهری را فراهم می آورند. مقاله بر این تأکید دارد که ادغام بینش های انسان شناسی شهری در فرآیندهای برنامه ریزی شهری، از نگاه صرفاً کالبدی به نگاهی انسان محور و جامع تر سوق می دهد. این رویکرد بین رشته ای به خلق شهرهایی منجر می شود که نه تنها از نظر فیزیکی کارآمد هستند، بلکه فضاهایی پویا، منعطف، عادلانه و پاسخگو به نیازهای پیچیده و متنوع ساکنان خود می باشند، در نتیجه به ارتقاء کیفیت زندگی در محیط های شهری کمک شایانی می نماید.

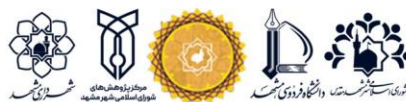
واژگان کلیدی: انسان شناسی، برنامه ریزی، مدیریت شهری، زندگی شهری

^۱ کارشناس درآمد، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس ناظر فرهنگی و اجتماعی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس بودجه و اعتبارات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فرهنگ و هنر در تقویت تاب آوری شهری

زهرا بیناباجی^۱، حسین بیناباجی^۲، محمدصادق پرهیزکار^۳، محسن فضلی^۴

binabaji-z@mashhad.ir

چکیده

مقاله حاضر به بررسی نقش فرهنگ و هنر در تقویت تاب آوری شهری می پردازد. تاب آوری شهری به عنوان توانایی یک شهر در مواجهه با چالش ها و بحران ها، نیازمند رویکردهای چندبعدی است که فرهنگ و هنر می توانند به عنوان ابزارهای مؤثر در این فرآیند عمل کنند. این تحقیق نشان می دهد که فرهنگ و هنر نه تنها می توانند احساس تعلق و هویت را در جامعه تقویت کنند، بلکه به ایجاد شبکه های اجتماعی قوی و افزایش مشارکت شهری نیز کمک می نمایند. همچنین، فعالیت های هنری و فرهنگی می توانند به تسهیل فرآیند بازسازی و بهبود روحیه شهروندان پس از بحران ها کمک کنند. با مطالعه نمونه هایی از شهرهای مختلف، این مقاله به ابعاد مختلف تأثیر فرهنگ و هنر بر تاب آوری شهری پرداخته و پیشنهادهایی برای بهینه سازی این نقش ارائه می دهد. در نهایت، نتیجه گیری ها به سیاست گذاران و مدیران شهری توصیه می کند که سرمایه گذاری در فرهنگ و هنر را به عنوان یک استراتژی کلیدی برای تقویت تاب آوری شهرها مد نظر قرار دهند.

واژگان کلیدی: هنر، فرهنگ، تاب آوری شهری

^۱ کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس مسئول فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس انبار، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس پاسخگویی مرکز ارتباطات مردمی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمرانی محلی و برابری اجتماعی در توسعه شهری

جلیل لشکری^۱، زهرا محمدی نیک^۲، اعظم یزدی^۳، راضیه اکبرنژاد مشهدی^۴

Lashkari-j@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی رابطه میان حکمرانی محلی و برابری اجتماعی در فرآیند توسعه شهری می‌پردازد. حکمرانی محلی به عنوان عاملی کلیدی در شکل‌دهی به تصمیمات و سیاست‌های شهری، تأثیرات عمیقی بر توزیع منابع، خدمات و فرصت‌ها در جوامع مختلف دارد. بر این اساس، پژوهش حاضر بر این نکته تمرکز می‌کند که چگونه حکمرانی محلی می‌تواند به تقویت برابری اجتماعی کمک کند و در عین حال چالش‌ها و موانع موجود در این زمینه را شناسایی کند. در این راستا، ابتدا مفهوم حکمرانی محلی و اهمیت آن در توسعه پایدار شهری تبیین می‌شود. سپس به بررسی ابعاد برابری اجتماعی شامل دسترسی به خدمات عمومی، اشتغال و مشارکت اجتماعی پرداخته می‌شود. نهایتاً، با تحلیل موارد عملی از شهرهای مختلف، این مقاله به ارائه پیشنهاداتی برای بهبود حکمرانی محلی در راستای تحقق برابری اجتماعی در توسعه شهری می‌پردازد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که همکاری مؤثر میان نهادهای محلی و جامعه، می‌تواند به بهبود شرایط زندگی و کاهش نابرابری‌ها در شهرها کمک نماید.

واژگان کلیدی: حکمرانی محلی، برابری اجتماعی، توسعه شهری، خدمات عمومی، مشارکت اجتماعی

^۱ مسئول امور خدمات اجتماعی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور فرهنگی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس خدمات اجتماعی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس دبیرخانه، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

چالش ها و راهکارهای تقویت مشارکت اقتصادی شهروندان در فرایند حکمرانی شهری مشهد

عمران قیطانی^۱، رضا قاسم پور آبکوه^۲، رسول اسمعیلی^۳، رسول شعاعی^۴
emran.gheitani@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر باهدف شناسایی و تحلیل «چالش ها و راهکارهای تقویت مشارکت اقتصادی شهروندان در فرایند حکمرانی شهری مشهد» از رویکردی تفسیرگرایانه و استقرایی بهره برده است. در این پژوهش، با ۲۰ نفر از خبرگان مدیریت شهری، اقتصاد شهری و جامعه شناسی مصاحبه های نیمه ساختاریافته انجام شد و داده ها در نرم افزار MAXQDA کدگذاری و تحلیل گردید. یافته ها نشان داد که موانع مشارکت اقتصادی شهروندان در سه سطح نهادی-مدیریتی (نقص سیاست گذاری، ضعف سازوکارهای قانونی، عدم هماهنگی نهادی)، فرهنگی-اجتماعی (بی اعتمادی عمومی، ناآگاهی شهروندی، ضعف فرهنگ کار جمعی) و اقتصادی-مالی (نبود مشوق و تضمین سرمایه، ریسک بالا، محدودیت منابع مالی) قابل تفکیک اند. خبرگان راهکارهایی چون تدوین چارچوب های قانونی شفاف، ایجاد نهادهای میانجی، شفاف سازی اطلاعات مالی، آموزش و فرهنگ سازی و طراحی مشوق های مالی-غیرمالی را برای ارتقای مشارکت پیشنهاد کردند. این اقدامات می تواند زمینه ساز حکمرانی شهری مشارکتی و توسعه پایدار در مشهد باشد.

واژگان کلیدی: مشارکت اقتصادی شهروندان، حکمرانی شهری مشارکتی، توسعه پایدار شهری، سیاست گذاری مشارکتی،

پروژه های شهری

^۱ کارشناس سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس مسئول امور قراردادهای شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس برنامه ریزی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی: مدل‌ها و استراتژی‌های مؤثر برای دخیل کردن شهروندان در فرایند

تصمیم‌گیری (مطالعه موردی: کلان‌شهر مشهد)

رویا حمیده پور^۱، زهرا خوشبین، مهدی اسدپور، مهدی کیمیایی

hamidepur66@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی و مدل‌ها و استراتژی‌های مؤثر برای دخیل کردن آنان در فرایندهای تصمیم‌گیری پرداخته است. هدف اصلی این مطالعه شناسایی عوامل مؤثر در ارتقای مشارکت شهروندان و ارائه راهکارهایی برای بهبود این فرایند در سطح محلی می‌باشد. برای این منظور، از روش تحقیق کیفی و رویکرد تحلیل محتوا استفاده شد. جامعه آماری این تحقیق شامل کارشناسان و مدیران نهادهای محلی بود که به طور مستقیم با فرایندهای تصمیم‌گیری شهری در ارتباط هستند. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که سه عامل کلیدی شامل شفافیت حکومتی، آموزش‌های شهروندی و استفاده از تکنولوژی‌های نوین، نقش بسزایی در افزایش مشارکت شهروندان در حکمرانی محلی دارند. این پژوهش پیشنهاد می‌کند که نهادهای محلی باید از طریق تقویت شفافیت، گسترش آموزش‌های هدفمند و بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال، زمینه مشارکت مؤثرتر و بیشتر شهروندان را فراهم آورند.

واژگان کلیدی: مشارکت شهروندان، حکمرانی محلی، شفافیت حکومتی، آموزش‌های شهروندی، تکنولوژی‌های

نوین

^۱ کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی گرایش علم اطلاعات، دانشگاه پیام نور مشهد، مشهد، ایران

بررسی تکنولوژی های نوین ساخت و ساز در دنیا و امکان سنجی فنی و اقتصادی جهت توسعه آن ها در ایران از منظر توسعه پایدار

صابر شیر پور^۱، احمد وهاب زاده^۲
ad.zadeh@yahoo.com

چکیده

در این مقاله، هدف بررسی اثرات استفاده از تکنولوژی های جدید ساخت و ساز از منظر توسعه پایدار و امکان سنجی فنی و اقتصادی توسعه آن ها در کشور می باشد. در این پژوهش با استفاده از مطالعات میدانی و استفاده از نظرات کارشناسان تاثیرات این روش ها بر ساختمان های کشور مطالعه شده است. برای تحلیل داده ها از روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP) استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که این روش ها سبب تسریع در زمان پروژه ها تا حدود ۵۰٪ خواهد شد. همچنین، در اغلب پروژه های انفرادی هزینه های ساخت تا حدود ۳۰٪ افزایش یافته و در پروژه های انبوه سازی سبب کاهش هزینه ها می شود. این روش ها بیشتر در مرحله اسکلت و نصب تاسیسات استفاده می شوند. همچنین، نتایج نشان می دهند که بیشترین تاثیر روش ها و تکنولوژی های جدید بر عملیات ساخت و ساز از منظر توسعه پایدار به ترتیب بر یکپارچگی و استحکام بیشتر سازه، کیفیت بهتر و عمر طولانی تر سازه، تسریع در زمان احداث، مقاومت بهتر در برابر خطرات طبیعی و سوانح مثل زلزله، کاهش هزینه های تمام شده در مقیاس انبوه سازی، زیبایی و آثار زیانبار کمتر بر محیط زیست و راندمان بهتر تاسیسات و بهینه سازی مصرف انرژی می باشد.

واژگان کلیدی: تکنولوژی های نوین، ساخت و ساز، توسعه پایدار

^۱ استادیار مهندسی صنایع، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه گرمسار، گرمسار، ایران

^۲ کارشناسی ارشد مدیریت ساخت، موسسه آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی طبری بابل، بابل، ایران

بررسی نقش مدیریت شهری هوشمند در بهبود ارائه خدمات شهری در منطقه سه مشهد با رویکرد شهر هوشمند و مشارکت شهروندان

ملیحه فرزینی^۱، سمیه صاحبی^۲، قاسم ملکی نژاد^۳، اسرا یزدان دوست^۴

farzini-m@mashhad.ir

چکیده

این تحقیق به بررسی ارتباط بین مدیریت شهری هوشمند و ارتقاء کیفیت خدمات شهری در منطقه سه مشهد می پردازد. با توجه به اینکه این منطقه شامل محله هایی چون طبرسی، رسالت، عبادی، بلوار گاز و خواجه ربیع است، این مطالعه به بررسی تأثیر زیرساخت های دیجیتال و دسترسی به اینترنت بر استفاده از خدمات هوشمند شهری پرداخته است. نمونه گیری از ۴۰۰ نفر از شهروندان این مناطق انجام شد که در آن ۵۵ درصد از پاسخ دهندگان به مشکلات مربوط به زیرساخت های دیجیتال اشاره کردند. همچنین، ۶۲ درصد از افراد اظهار داشتند که کیفیت پایین اینترنت و عدم دسترسی به خدمات آنلاین باعث کاهش استفاده از خدمات هوشمند شهری شده است. نتایج تحقیق نشان می دهند که ۷۵ درصد از پاسخ دهندگان معتقدند که بهبود زیرساخت های فناوری اطلاعات و اینترنت می تواند تأثیر مثبتی بر رضایت آن ها از خدمات شهری داشته باشد. براساس نتایج این تحقیق، پیشنهاد می شود که مسئولین شهری در مشهد به ویژه در مناطق با بافت قدیمی، مانند طبرسی و عبادی، سرمایه گذاری های بیشتری در زیرساخت های دیجیتال و بهبود کیفیت اینترنت انجام دهند. همچنین، آموزش شهروندان و ایجاد پلتفرم های یکپارچه برای دسترسی آسان تر به خدمات آنلاین ضروری است. این مطالعه می تواند به بهبود کیفیت زندگی در مناطق شهری مشابه کمک کند و به مسئولین شهری راهکارهایی عملی برای توسعه مدیریت شهری هوشمند ارائه دهد.

^۱ مسئول امور فنی شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور نوسازی و صنفی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور نقشه برداری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور شهرسازی منفصل فرقی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

واژگان کلیدی: مدیریت شهری هوشمند، خدمات شهری، شهر هوشمند، مشارکت شهروندان، شهرداری مشهد

تحلیل موانع و راهکارهای جذب سرمایه گذاری خارجی در پروژه های توسعه شهری مشهد

رسول اسمعیلی^۱، عمران قیطانی^۲، رضا قاسم پور آبکوه^۳، حسین روکی^۴

rasesmaeili@gmail.com

چکیده

سرمایه گذاری خارجی یکی از ارکان کلیدی در توسعه پایدار شهری به شمار می رود، اما جذب آن در بسیاری از شهرهای ایران، از جمله مشهد، با موانع متعددی رو به رو است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی مهم ترین موانع حقوقی، نهادی، اقتصادی و سیاسی در مسیر جذب سرمایه گذاری خارجی در پروژه های شهری مشهد انجام شد. این مطالعه با رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) و با استفاده از تحلیل مصاحبه های نیمه ساختاریافته با خبرگان و پرسش نامه های تخصصی، به بررسی نقش شهرداری و شورای شهر در این فرایند و همچنین ارائه راهکارهای پیشنهادی پرداخت. نتایج نشان داد که پیچیدگی های حقوقی، نوسانات اقتصادی، نبود نهاد هماهنگ کننده و بی ثباتی سیاست گذاری از مهم ترین موانع محسوب می شوند. همچنین شهرداری از طریق تسهیل مجوزها و ارائه زیرساخت ها، و شورای شهر با ایفای نقش سیاست گذار و ناظر می توانند در کاهش این موانع مؤثر باشند. راهکارهایی چون تدوین قوانین شفاف، راه اندازی پنجره واحد خدمات سرمایه گذاری، تثبیت سیاست های مالی و الگوبرداری از تجارب موفق کشورهای چون کره جنوبی و اسکاندیناوی، توسط خبرگان توصیه شده اند. این پژوهش نشان می دهد که تحقق جذب مؤثر سرمایه گذاری خارجی در شهر مشهد، مستلزم اصلاحات ساختاری و نهادی، ارتقای شفافیت، و نگاه بلندمدت سیاست گذاران محلی است.

واژگان کلیدی: سرمایه گذاری خارجی، شهرداری مشهد، توسعه شهری، راهکارهای جذب سرمایه، الگوهای

بین المللی

^۱ کارشناس مسئول امور قراردادها، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور سرمایه گذاری و مشارکت ها، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس اداره امور مالی و پشتیبانی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل نقش حکمرایه محلی در بهبود کارایی و پاسخگویی شهرداری‌ها: مطالعه موردی شهرداری

مجتبی رجیبیان شاندیز^۱، علیرضا حیدری^۲، سید امیر نبوی^۳

rajabian-m@mashhad.ir

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی نقش حکمرایه محلی در ارتقای کارایی و پاسخگویی در شهرداری مشهد است. روش تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی بوده و جامعه آماری شامل ۳۸۰ نفر از کارشناسان شهرداری مشهد است که با استفاده از فرمول کوکران، ۱۹۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته با ۳۲ سؤال در ۵ مؤلفه کلیدی حکمرایه (پاسخگویی، شفافیت، مشارکت، عدالت، کارایی) بوده که پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰٫۸۹ تأیید شد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که حکمرایه محلی تأثیر مثبت و معناداری بر کارایی ($\beta=0.41, sig<0.01$) و پاسخگویی ($\beta=0.37, sig<0.01$) دارد. همچنین، یافته‌های توصیفی نشان داد میانگین نمرات شفافیت ($M=2.91$)، پایین‌تر از سایر مؤلفه‌ها بوده و نیازمند مداخله مدیریتی است. این نتایج ضرورت تقویت ساختارهای مردم‌پایه و پاسخگو در مدیریت شهری را آشکار می‌سازد.

واژگان کلیدی: حکمرایه محلی، شهرداری، پاسخگویی، کارایی، مشارکت شهروندی

^۱ کارشناس اجرای احکام شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور وصول و مطالبات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارائه مدلی برای تقویت پاسخگویی مدیران مناطق شهرداری و اثر آن بر کیفیت حکمروایی محلی

حسن حیدری^۱، مجتبی رجیبان شاندیز^۲، سید امیر نبوی^۳، علیرضا حیدری^۴

heidari-h@mashhad.ir

چکیده

حکمروایی محلی در مدیریت شهری، یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر کیفیت خدمات و رضایت شهروندان است. در این مطالعه، مدلی پنج‌لایه‌ای برای تقویت پاسخگویی مدیران مناطق شهرداری طراحی شده است که با هدف بهبود کیفیت حکمروایی محلی ارائه می‌گردد. این مدل بر چهار بعد اصلی تأکید دارد: اصلاح ساختار نهادی برای تعیین دقیق وظایف و مسئولیت‌ها، ارتقای فرهنگ سازمانی مبتنی بر پاسخگویی و مسئولیت‌پذیری، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین جهت افزایش شفافیت و تسهیل ارتباط دوسویه با شهروندان، و نهایتاً تقویت سازوکارهای نظارتی داخلی و خارجی برای پایش مستمر عملکرد مدیران مناطق. یافته‌های نظری این پژوهش نشان می‌دهد که پاسخگویی چندسطحی می‌تواند موجب افزایش کارایی و اثربخشی مدیریت شهری و ارتقاء اعتماد و رضایت شهروندان شود. همچنین، مشارکت فعال شهروندان در فرآیندهای تصمیم‌گیری و بازخوردگیری، نقشی کلیدی در بهبود مستمر کیفیت حکمروایی محلی ایفا می‌کند. این مطالعه علاوه بر ارائه چارچوب مفهومی، پیشنهادات راهبردی و عملی برای مدیران و سیاست‌گذاران شهری ارائه می‌دهد که می‌تواند به شکل‌گیری حکمرانی محلی کارآمدتر و پاسخگوتر در مناطق شهرداری منجر شود.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، پاسخگویی سازمانی، مدیریت مناطق شهرداری، فناوری‌های نوین، اصلاح ساختار نهادی

^۱ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس اجرای احکام شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور وصول و مطالبات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش زنان در حکمروایی محلی و تاثیر آن بر توسعه پایدار شهری

زهره یآوری^۱، شیمیا مخارقی^۲، الهه خجسته^۳، زهرا زبردیان^۴

Yavari-z@mashhad.ir

چکیده

با اذعان به اینکه مشارکت برابر جنسیتی یکی از الزامات دستیابی به شهرهای تاب‌آور و فراگیر است، این پژوهش با رویکردی تحلیلی-توصیفی، ابعاد مختلف حضور زنان در سطوح تصمیم‌گیری محلی، از جمله شوراهای شهر، نهادهای مدنی، و سازمان‌های اجتماعی را مورد کنکاش قرار می‌دهد. یافته‌ها حاکی از آن است که حضور فعال و معنادار زنان در فرآیندهای حکمروایی محلی، منجر به شناسایی بهتر نیازهای گروه‌های مختلف جامعه، به‌ویژه اقشار آسیب‌پذیر، و تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های شهری با رویکردی جامع‌تر و عدالت‌محور می‌شود. این امر نه تنها به افزایش پاسخگویی و شفافیت در مدیریت شهری کمک می‌کند، بلکه با ارتقای سرمایه اجتماعی و تسهیل فرایندهای مشارکت مردمی، مسیر را برای تحقق اهداف توسعه پایدار شهری، از جمله بهبود کیفیت زندگی، کاهش نابرابری‌ها، و حفظ محیط زیست هموار می‌سازد. در نهایت، این مقاله بر ضرورت رفع موانع ساختاری و فرهنگی مشارکت زنان، توانمندسازی آنان از طریق آموزش و ظرفیت‌سازی، و ایجاد سازوکارهای حمایتی برای تقویت نقش آنان در حکمروایی محلی تأکید می‌کند تا بتوان به توسعه شهری پایدار و عادلانه‌ای دست یافت.

واژگان کلیدی: زنان، حکمروایی محلی، توسعه پایدار

^۱ کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس امور اداری و رفاهی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس خدمات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش ارزشهای دیجیتال در تقویت اقتصاد و درآمدهای شهری

مهدی شریفی^۱، مرضیه سجادی^۲، حمیده قاصدی^۳، معصومه امجدی^۴

Sharifi-m@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی نقش بالقوه ارزشهای دیجیتال در تقویت اقتصاد و افزایش درآمدهای شهری می پردازد. در این پژوهش به تحلیل فرصت های ناشی از به کارگیری فناوری بلاکچین و ارزشهای دیجیتال در مدیریت شهری، جذب سرمایه گذاری های نوآورانه، تسهیل پرداخت های محلی، کاهش هزینه های تراکنش، و ایجاد منابع درآمدی جدید برای شهرداری ها می پردازیم. همچنین، ضمن بررسی چالش های موجود نظیر مسائل نظارتی، امنیت سایبری و شکاف دیجیتال، به ارزیابی موردی تجارب شهرهای پیشرو در این زمینه پرداخته و پیشنهاداتی برای بهره گیری مؤثر از ظرفیت های ارزشهای دیجیتال در راستای توسعه اقتصادی و مالی پایدار شهری ارائه داده می شود. هدف این تحقیق، ارائه دیدگاهی جامع و مبتنی بر شواهد در خصوص نقش تحول آفرین ارزشهای دیجیتال در آینده اقتصاد شهری است.

واژگان کلیدی: ارزشهای دیجیتال، اقتصاد، درآمدهای شهری

^۱ کارشناس حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس امور قراردادها، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس خدمات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس محیط زیست، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارزیابی آسیب‌پذیری مالی شهرداری‌ها در برابر شوک‌های اقتصادی

جعفر خردمند^۱، مرجانه آذرشین‌زاد^۲، سمیه جوادی خیرآبادی^۳، فرزانه ملکوتی^۴

kheradmand-j@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی و ارزیابی آسیب‌پذیری مالی شهرداری‌ها در برابر شوک‌های اقتصادی می‌پردازد. با توجه به نقش حیاتی شهرداری‌ها در ارائه خدمات عمومی و توسعه شهری، بررسی میزان مقاومت مالی آن‌ها در برابر نوسانات و بحران‌های اقتصادی از اهمیت بسزایی برخوردار است. این پژوهش با تحلیل عوامل مؤثر بر آسیب‌پذیری مالی شهرداری‌ها، از جمله ساختار درآمدی، سطح بدهی، و میزان وابستگی به منابع ناپایدار، به دنبال شناسایی نقاط ضعف و ارائه راهکارهایی برای افزایش تاب‌آوری مالی آن‌ها در مواجهه با شوک‌های اقتصادی احتمالی است. نتایج این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران شهری در اتخاذ تصمیمات آگاهانه‌تر و طراحی استراتژی‌های مؤثر برای تقویت بنیه مالی شهرداری‌ها و تضمین پایداری ارائه خدمات در شرایط بحرانی کمک کند.

واژگان کلیدی: آسیب‌پذیری، مالی، شوک‌های اقتصادی

^۱ کارشناس حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس محیط زیست، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدیریت اضطراری و پاسخ به حوادث در سیستم های حمل و نقل هوشمند

سیدعباس نظامی^۱، نعیم شمس^۲، کیوان پورحسین^۳، مهدی پورحسین^۴

anezami522@gmail.com

چکیده

با افزایش پیچیدگی و وابستگی به فناوری در زیرساخت های حمل و نقل، نیاز به رویکردهای کارآمد برای مقابله با بحران ها ضروری است. هدف این مقاله، ارائه دیدگاهی جامع از چالش ها و فرصت ها، و معرفی راهکارهای نوین برای بهبود تاب آوری و کارایی ITS در شرایط اضطراری است. در این مقاله، ابتدا به تعریف و اهمیت مدیریت اضطراری در ITS می پردازیم. سپس، اجزای کلیدی پاسخ به حوادث از جمله شناسایی زود هنگام، ارزیابی ریسک، و هماهنگی نهادی بررسی می شود. همچنین، نقش فناوری های پیشرفته مانند هوش مصنوعی، اینترنت اشیا (IoT) و تحلیل داده های بزرگ در پیش بینی و کاهش اثرات حوادث تحلیل خواهد شد. در نهایت، با ارائه مثال هایی از بهترین شیوه ها، چشم اندازی برای آینده مدیریت اضطراری در سیستم های حمل و نقل هوشمند ارائه می شود تا به ایجاد سیستم های ایمن تر و مقاوم تر کمک کند.

واژگان کلیدی: مدیریت اضطراری، حوادث، حمل و نقل

^۱ کارشناس ترافیک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳،۴} کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۱Intelligent Transportation Systems

^۲Internet of Things

آینده پژوهی حکمروایی محلی در ساماندهی بافت های ناکارآمد شهری

محمد قاین نژاد گل ختمی^۱، مرجانه آذرشین زاد^۲، سمیه جوادی خیرآبادی^۳، جعفر خردمند^۴

ghayennezhad-m@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی نقش آینده پژوهی در حکمروایی محلی برای ساماندهی بافت های ناکارآمد شهری می پردازد. با توجه به پیچیدگی و بویایی چالش های شهری، استفاده از رویکردهای آینده پژوهانه می تواند به شناسایی روندهای کلیدی، عدم قطعیت ها و سناریوهای محتمل در حوزه حکمروایی محلی و ساماندهی این بافت ها کمک کند. هدف این پژوهش، ارائه چارچوبی برای به کارگیری ابزارهای آینده پژوهی در فرآیندهای تصمیم گیری و سیاست گذاری حکمروایی محلی با تمرکز بر بهبود وضعیت بافت های ناکارآمد شهری است. این مطالعه ضمن بررسی تجارب موفق در سطح جهانی، به تحلیل چالش ها و فرصت های پیش روی حکمروایی محلی در ایران برای مواجهه با این مسئله می پردازد و پیشنهادهایی برای تقویت نقش آینده پژوهی در این زمینه ارائه می دهد.

واژگان کلیدی: آینده پژوهی، حکمروایی محلی، بافت های ناکارآمد

^۱ کارشناس بازاریابی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس حسابداری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فضاهای سبز در حفظ و تقویت خاک های شهری

مهدی پورحسین^۱، سیدعباس نظامی^۲، علی گلکانی^۳

mehdi.porhosein@yahoo.com

چکیده

فضاهای سبز شهری، شامل پارک ها و درختکاری ها، نقشی حیاتی در حفظ و تقویت خاک های شهری دارند. خاک های شهری اغلب به دلیل فعالیت های انسانی دچار تخریب هستند. در این مقاله بررسی می کند که چگونه گیاهان با تثبیت خاک و جلوگیری از فرسایش آن، کیفیت خاک را بهبود می بخشد. تجزیه بقایای گیاهی، مواد آلی را به خاک بازگردانده و حاصلخیزی و ظرفیت نگهداری آب و مواد مغذی آن را افزایش می دهد. فضاهای سبز همچنین با کاهش رواناب سطحی، به نفوذ آب در خاک کمک کرده و از شسته شدن مواد مغذی جلوگیری می کنند. حضور میکروارگانیسم های مفید نیز به چرخه عناصر غذایی و تجزیه آلاینده ها کمک می کند. توسعه و مدیریت صحیح این فضاها برای پایداری خاک های شهری و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان ضروری است.

واژگان کلیدی: فضای سبز، خاک، تقویت، حفظ

^۱ کارشناس فضای سبز، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس ترافیک، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ مسئول بوستان وفا، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی ابعاد اجتماعی و فرهنگی محله و تأثیر آن بر اداره ارزان شهر با تأکید بر نظریه های جهانی

فیضیه فروغی فرا، سعید عصری نورزی^۲، محمد میرعلایی عسگرآباد^۳، مریم زرین کلاه^۴

forooghifar-f@mashhad.ir

چکیده

تحقیقات بین المللی نشان می دهند که اداره کارآمد شهری در گروی بهره گیری از منابع نرم همچون سرمایه اجتماعی، هویت فرهنگی و مشارکت مردمی است. پاتنام (۲۰۰۰) در سال های اخیر، توسعه مشارکت مردمی به عنوان یکی از شاخص های اصلی توسعه پایدار شهری مورد توجه قرار گرفته است. در شهرها با تنوع قومی، مذهبی و فرهنگی بالا، ایجاد بسترهای مناسب برای مشارکت مردمی می تواند گامی مؤثر در افزایش انسجام اجتماعی و بهبود کیفیت حکمرانی محلی باشد. این مقاله با بهره گیری از نظریات جامعه شناسان و شهرسازان برجسته همچون آرن اشتاین، رابرت پاتنام، پیر بوردیو، هنری لوفور و ریچارد فلوریدا، به بررسی چگونگی تأثیر مؤلفه های اجتماعی-فرهنگی محله بر اداره ارزان شهری می پردازد. یافته ها نشان می دهند که با تقویت ارتباطات انسانی، بازتولید مکان، و پذیرش تنوع فرهنگی، می توان هزینه های رسمی مدیریت شهری را کاهش و اثربخشی سیاست ها را افزایش داد.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، مشارکت مردمی، بازتولید مکان، تنوع فرهنگی، اداره ارزان شهری

^۱ کارشناس مرکز پژوهش های شورای اسلامی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳،۴} کارشناس اداره مشارکت های اجتماعی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فناوری های نوین در تسهیل سرمایه گذاری خارجی

مجید دهقان^۱، جواد هرمزی^۲، مجید باقری^۳، جواد شیدایی^۴

Hormozi-j@mashhad.ir

چکیده

در دنیای امروز، فناوری های نوین به عنوان یک ابزار کلیدی در تسهیل سرمایه گذاری خارجی شناخته می شوند. این مقاله به بررسی تأثیر این فناوری ها بر فرایندهای سرمایه گذاری و چگونگی بهبود شرایط جذب سرمایه گذاران خارجی می پردازد. با تمرکز بر فناوری های اطلاعات و ارتباطات (ICT)، بلاک چین، هوش مصنوعی^۱ و اینترنت اشیا^۲ این تحقیق به تحلیل روش های مختلفی که این تکنولوژی ها می توانند رویکردهای سنتی سرمایه گذاری را دگرگون کنند، می پردازد. فناوری های نوین با افزایش شفافیت، کاهش زمان و هزینه های معاملاتی، و بهبود امنیت اطلاعات، به سرمایه گذاران خارجی امکان می دهند تا با اطمینان بیشتری در بازارهای جدید وارد شوند. علاوه بر این، این فناوری ها می توانند به ایجاد اکوسیستم هایی مساعد برای تسهیل همکاری بین نهادهای دولتی، بخش خصوصی و جامعه مدنی کمک کنند. این مقاله در نهایت بر لزوم سرمایه گذاری در زیرساخت های فناوری و تأمین آموزش های لازم برای به کارگیری مؤثر این فناوری ها در عرصه سرمایه گذاری خارجی تأکید نموده و توصیه هایی برای سیاست گذاران و تصمیم گیرندگان ارائه می دهد. از این رو، نتایج این پژوهش می تواند به عنوان یک نقشه راه برای کشورها در جهت جذب بیشتر سرمایه گذاری های خارجی و توسعه پایدار اقتصادی مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: فناوری های نوین، سرمایه گذاری خارجی، تسهیل

^۱ کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور حقوق شاغلین سازمان ها و شرکت های وابسته، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور بیمه و مالیات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۱ ICT: Information and Communication

^۲ AI: Artificial intelligence

^۳ IoT: Internet of Things

نقش فناوری اطلاعات در بهبود شفافیت مالی و فیزیکی در مدیریت شهری

جواد شیدایی^۱، مجید باقری^{۲،۳}، مجید دهقان^۴، جواد هرمزی^۴

Hormozi-j@mashhad.ir

چکیده

امروزه، فناوری اطلاعات به عنوان یکی از ابزارهای کلیدی در بهبود فرایندهای مدیریتی و افزایش شفافیت در حوزه های مختلف، به ویژه در مدیریت شهری، شناخته شده است. مقاله حاضر به بررسی نقش فناوری اطلاعات در ارتقاء شفافیت مالی و فیزیکی در مدیریت شهری می پردازد و تلاش می کند تا تأثیر این فناوری ها را بر نحوه ارائه خدمات، نظارت بر پروژه ها و تقویت اعتماد عمومی تحلیل کند. در این راستا، از مدل ها و سیستم های اطلاعاتی نوین، مانند سامانه های مدیریت منابع شهری (URM)^۱، سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS)^۲ و پلتفرم های شفافیت داده استفاده خواهد شد. یافته ها نشان می دهند که به کارگیری فناوری اطلاعات می تواند به کاهش فساد مالی، ارائه اطلاعات به موقع و دقیق، و تسهیل در تصمیم گیری های مدیریتی منجر شود. همچنین، این مقاله بر لزوم ایجاد زیرساخت های مناسب، آموزش پرسنل و فرهنگ سازی در بین شهروندان به منظور بهره برداری بهینه از این فناوری ها تأکید می کند. در نهایت، نتایج این تحقیق می تواند پایه های نظری و عملی مناسبی برای بهبود مدیریت شهری و افزایش رضایت مندی شهروندان فراهم آورد.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات، شفافیت، مالی و فیزیکی

^۱ مسئول امور بیمه و مالیات، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳} کارشناس امور مالی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور حقوق شاغلین سازمان ها و شرکت های وابسته، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۱Urban Resource Management Systems

^۲GIS: Geographic Information Systems

تحلیل ظرفیت داده‌های تولیدشده در ایستگاه‌های آتش‌نشانی به عنوان ابزاری برای ارتقاء شفافیت و

پاسخگویی مدیریت شهری: مطالعه موردی کلان‌شهر مشهد

جواد سعیدی^۱، مهدی یکه^۲، علیرضا رحیمی^۳، مصطفی عزیززاده کفاش^۴

Mrsaeidi@gmail.com

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیر داده‌های تولیدشده در ایستگاه‌های آتش‌نشانی بر شفافیت و پاسخگویی مدیریت شهری در کلانشهر مشهد پرداخته‌است. هدف آن تحلیل ظرفیت داده‌محور آتش‌نشانی برای بهبود نظارت اجتماعی و حکمرانی شفاف شهری بود. روش پژوهش تحلیلی و کاربردی با استفاده از داده‌های عملکرد ایستگاه‌ها و تحلیل آماری انجام شده است. نتایج نشان می‌دهند که داده‌های آتش‌نشانی می‌توانند به عنوان ابزاری مؤثر در بهبود تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و کاهش زمان واکنش استفاده شوند. همچنین، استفاده از فناوری‌های پیشرفته مانند هوش مصنوعی و سیستم‌های پیش‌بینی موجب بهینه‌سازی منابع و افزایش شفافیت در مدیریت شهری می‌شود. واژگان کلیدی: داده‌های آتش‌نشانی، شفافیت، پاسخگویی، مدیریت شهری، هوش مصنوعی

^۱ فرمانده شیفت ایستگاه ۳۵، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۲ رئیس ایستگاه شماره ۳۵ و ۵۳، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۳ رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
^۴ مدیر منطقه ۱ عملیات، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

آتش نشانی به مثابه ابزار نرم پدافند غیرعامل شهری در چارچوب حکمرمایی محلی: بررسی نقش نهادی و

پیشگیرانه ایستگاه های امدادی در تاب آوری شهری

مصطفی علیزاده کفاش^۱، جواد سعیدی^۲، مهدی یکه^۳، علیرضا رحیمی^۴

Mrsaeidi@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی نقش سازمان آتش نشانی به عنوان ابزاری نرم در پدافند غیرعامل شهری و در چارچوب حکمرمایی محلی می پردازد. هدف اصلی، شناسایی ظرفیت های فرابخشی آتش نشانی در حوزه های پیشگیرانه، آموزشی و مشارکتی و همچنین موانع تحقق این نقش ها است. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و با رویکرد پیمایشی انجام شد. جامعه آماری شامل کارشناسان و مدیران مرتبط بود و داده ها با پرسش نامه ای معتبر گردآوری شد. یافته ها نشان داد که آتش نشانی می تواند نقشی مؤثر در آموزش عمومی، تقویت تاب آوری نهادی و مشارکت محلی ایفا کند، اما محدودیت هایی مانند ضعف تعامل بین نهادی و نبود جایگاه رسمی در سیاست گذاری شهری، مانع تحقق این ظرفیت هاست. نتیجه گیری پژوهش آن است که بازتعریف جایگاه نهادی آتش نشانی در ساختارهای شهری می تواند نقش آن را از سطح عملیاتی به سطح حکمرانی ارتقا دهد.

واژگان کلیدی: آتش نشانی، پدافند غیرعامل شهری، حکمرمایی محلی

^۱ مدیر منطقه ۱ عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ فرمانده شیفت ایستگاه ۳۵، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ رئیس ایستگاه شماره ۳۵ و ۵۳، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ رئیس ایستگاه شماره ۷ و ۳۰، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نوآوری در سیستم های امنیتی شهری مبتنی بر فناوری های نوین

مسعود نشاط^۱، غزل ابتدایی^۲، حامد کریمی^۳

neshat-m@mashhad.ir

چکیده

امنیت شهری با چالش های فزاینده ای روبروست و سیستم های سنتی پاسخگو نیستند. این مقاله به بررسی نقش حیاتی نوآوری و فناوری های نوین نظیر هوش مصنوعی (AI)، اینترنت اشیا (IoT)، کلان داده، بیومتریک، پهپادها و G5 در تحول سیستم های امنیتی شهری می پردازد. ادغام این فناوری ها پایش لحظه ای، قابلیت های پیش بینی کننده و پیشگیری از جرم را بهبود می بخشد. AI با تحلیل الگوها به شناسایی تهدیدات کمک می کند و IoT بستری برای جمع آوری داده ها فراهم می آورد. با وجود مزایای فراوان، چالش هایی نظیر حریم خصوصی و امنیت سایبری نیز وجود دارد. نتیجه گیری می شود که سرمایه گذاری در این فناوری ها برای ساخت شهرهای امن تر و هوشمندتر ضروری است.

واژگان کلیدی: نوآوری، سیستم های امنیتی، فناوری های نو

^۱ کارشناس برق، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ کارشناس تاسیسات مکانیکی، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس عمران، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ Artificial intelligence

^۵ Internet of Things

مدیریت تغییر و پذیرش اجتماعی سیستم های حمل و نقل هوشمند

محمدرضا حسینی نژاد بقال^۱، جمشید سلیمی^۲، محمد شرفی^۳، مجید ایوبی^۴

hoseininejad-r@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی چالش ها و راهکارهای مدیریت تغییر و پذیرش اجتماعی سیستم های حمل و نقل هوشمند می پردازد. با توجه به نقش روزافزون این سیستم ها در بهبود کارایی، ایمنی و پایداری حمل و نقل شهری، درک عوامل مؤثر بر پذیرش آن ها از سوی جامعه و چگونگی مدیریت تغییرات ناشی از استقرار این فناوری ها اهمیت بسزایی دارد. این پژوهش با مروری بر مطالعات موجود و تحلیل موردی تجربیات پیاده سازی سیستم های حمل و نقل هوشمند در نقاط مختلف جهان، به شناسایی موانع اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی پذیرش این سیستم ها پرداخته و راهکارهایی برای غلبه بر این موانع و تسهیل فرایند تغییر ارائه می دهد. در نهایت، مقاله بر اهمیت رویکردهای مشارکتی، اطلاع رسانی شفاف و توجه به نیازهای ذینفعان در راستای دستیابی به پذیرش گسترده و موفقیت آمیز سیستم های حمل و نقل هوشمند تأکید می کند.

واژگان کلیدی: مدیریت تغییر، حمل و نقل، هوشمند

^۱ کارشناس حمل و نقل، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^{۲،۳} کارشناس عمران، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ مسئول امور حمل و نقل، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

طراحی فضاهای سبز در مقیاس کوچک (ریزفضاها) و تأثیر آن بر کیفیت زندگی شهری

حسن سلجوقی شافیل، محسن ذبیحی حصارى، علیرضا سالاری^۱

saljooghi-h@mashhad.ir

چکیده

طراحی فضاهای سبز در مقیاس کوچک، یا ریزفضاها، به عنوان عناصر کلیدی در محیطهای شهری، نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی شهری ایفا می کنند. این فضاها که معمولاً به صورت باغچه های کوچک، فضای سبز محلی، و نواحی سبز پراکنده میان ساختمان ها شکل می گیرند، علاوه بر افزایش زیبایی بصری شهر، باعث ارتقاء سلامت روانی و جسمانی شهروندان می شوند. در این مقاله با بررسی تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم ریزفضاهای سبز بر حس آرامش، کاهش استرس و تعاملات اجتماعی، اهمیت توجه به طراحی دقیق و هدفمند این فضاها برجسته شده است. همچنین نشان داده می شود که چگونه فضا سازی سبز در مقیاس کوچک، می تواند به عنوان راهکاری موثر در مواجهه با چالش های شهری مثل آلودگی هوا، گرمزدگی و کمبود فضاهای تفریحی مطرح شود. در نهایت، این مقاله تأکید دارد که با برنامه ریزی هوشمندانه و مشارکت شهروندان، ریزفضاهای سبز می توانند به نمادی از زندگی سالم و آرامش بخش در شهرهای پرهیاهو تبدیل شوند.

واژگان کلیدی: فضای سبز، مقیاس، زندگی شهری

^۱ کارشناسی ارشد حسابداری با گرایش مدیریت، موسسه آموزش عالی تابران مشهد، مشهد، ایران

بررسی تاثیر تفکر استراتژیک بر بهره‌وری سازمانی (مطالعه موردی: شهرداری ابهر)

محمدرضا رجبی^۱

Eghlime12@yahoo.com

چکیده

طراحی فضاهای سبز در مقیاس کوچک، یا ریزفضاها، به عنوان عناصر کلیدی در محیطهای شهری، نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی شهری ایفا می‌کنند. این فضاها که معمولاً به صورت باغچه‌های کوچک، فضای سبز محلی، و نواحی سبز پراکنده میان ساختمان‌ها شکل می‌گیرند، علاوه بر افزایش زیبایی بصری شهر، باعث ارتقاء سلامت روانی و جسمانی شهروندان می‌شوند. در این مقاله با بررسی تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم ریزفضاهای سبز بر حس آرامش، کاهش استرس و تعاملات اجتماعی، اهمیت توجه به طراحی دقیق و هدفمند این فضاها برجسته شده است. همچنین نشان داده می‌شود که چگونه فضاسازی سبز در مقیاس کوچک، می‌تواند به عنوان راهکاری موثر در مواجهه با چالش‌های شهری مثل آلودگی هوا، گرم‌زدگی و کمبود فضاهای تفریحی مطرح شود. در نهایت، این مقاله تأکید دارد که با برنامه‌ریزی هوشمندانه و مشارکت شهروندان، ریزفضاهای سبز می‌توانند به نمادی از زندگی سالم و آرامش‌بخش در شهرهای پرهیاهو تبدیل شوند.

واژگان کلیدی: فضای سبز، مقیاس، زندگی شهری

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه آزاد اسلامی، ابهر، ایران

تحلیل جامع ظرفیت های حکمروایی محلی در جهت دهی اقتصادی به فرایندهای نوسازی شهری با تأکید بر

نقش نهادهای محلی در مدیریت پروژه های شهرسازی

علیرضا حیدری^۱، سید امیر نبوی^۲، حسن حیدری^۳، مجتبی رجیبیان شاندیز^۴

heidari-a@mashhad.ir

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان چارچوبی چندبعدی و مشارکتی در مدیریت شهری، نقش بسزایی در بهبود فرایندهای نوسازی شهری و افزایش درآمدهای پایدار شهرداری ها ایفا می کند. این مطالعه با مرور ادبیات موجود، ابعاد مختلف حکمروایی محلی از جمله ظرفیت نهادی، مشارکت شهروندان، شفافیت مالی و مدیریت پروژه های نوسازی را بررسی کرده و ارتباط آن ها را با بهبود کیفیت نوسازی شهری و منابع مالی شهرداری تحلیل نموده است. یافته ها نشان می دهد که تقویت ساختارهای نهادی، افزایش مشارکت و شفافیت، و مدیریت بهینه منابع مالی، زمینه ساز اجرای موفق پروژه های نوسازی و ارتقای درآمد پایدار شهرداری ها می باشد. این پژوهش تأکید می کند که حکمروایی محلی کارآمد می تواند به عنوان ابزاری کلیدی برای توسعه پایدار شهری و بهبود کیفیت زندگی شهروندان مورد استفاده قرار گیرد. در نهایت، پیشنهاداتی برای ارتقای ظرفیت های نهادی و افزایش مشارکت مردمی ارائه شده است.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، نوسازی شهری، درآمد شهرداری، مشارکت شهروندان، شفافیت مالی

^۱ کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۲ مسئول امور وصول و مطالبات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۳ کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۴ کارشناس اجرای احکام شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدیریت پیش‌بینی‌پذیر خطر آتش‌سوزی‌های ناشی از خطاهای الکتریکی با رویکرد اینترنت اشیا در تأسیسات حیاتی شهری: مطالعه موردی بیمارستان‌های کلان‌شهر مشهد

حسین صنیعی^۱، علی‌اکبر اختری^۲، علیرضا تازنده فارمد^۳، جعفر ربیع‌النجات^۴

Hosein367samavat@gmail.com

چکیده

این پژوهش به توسعه و ارزیابی مدلی هوشمند مبتنی بر اینترنت اشیا برای پیش‌بینی و مدیریت خطر آتش‌سوزی‌های ناشی از خطاهای الکتریکی در بیمارستان‌های کلان‌شهر مشهد می‌پردازد. با جمع‌آوری داده‌های بلادرنگ از حسگرهای دما و نوسانات ولتاژ و تحلیل آن‌ها توسط الگوریتم‌های یادگیری ماشین، مدل توانست شرایط پرخطر را با دقت بالا شناسایی کند. نتایج نشان داد استفاده از این فناوری منجر به کاهش هشدارهای کاذب و افزایش امنیت تأسیسات حیاتی می‌شود. این مطالعه بر ضرورت آموزش تخصصی نیروی انسانی و تضمین امنیت سایبری در پیاده‌سازی چنین سامانه‌هایی تأکید دارد. یافته‌ها اهمیت به‌کارگیری سیستم‌های هوشمند برای بهبود مدیریت ریسک آتش‌سوزی در محیط‌های حساس شهری را تأیید می‌کند.

واژگان کلیدی: اینترنت اشیا، پیش‌بینی آتش‌سوزی، خطاهای الکتریکی، تأسیسات حیاتی، بیمارستان.

۱. کارشناس ایمنی ساختمان‌ها، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس آموزش شهروندی، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. مسئول امور ایمنی ساختمان‌ها، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس ایمنی ساختمان‌ها، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی نقش تعدیلی تاب آوری کارآفرینی بر رابطه بین سواد مالی و عملکرد پایدار (مورد مطالعه: شهرداری های استان گلستان)

یوسف بهلکه غراوی^۱، بهروز قاسمیان^۲، هادی دادخواه^۳

Yosefbahlake2626@Gmail.com

چکیده

در این مطالعه به بررسی نقش تعدیلی تاب آوری کارآفرینی بر رابطه بین سواد مالی و عملکرد پایدار پرداخته شده است. روش تحقیق این مطالعه از نظر هدف تحقیق کاربردی و از نظر نوع، توصیفی-پیمایشی و همبستگی می باشد. جامعه آماری تحقیق کلیه کارکنان شهرداری های استان گلستان به تعداد ۵۸۵۱ می باشد. حجم نمونه بر مبنای جدول مورگان برابر با ۳۶۰ نفر تعیین شده است که پرسشنامه در میان مدیران و معاونین و روسای بخش های متنوع و کارشناسان ارشد کلیه ۳۷ شهرداری در استان گلستان توزیع شده است، روش نمونه گیری نیز به صورت تصادفی طبقه ای می باشد. ابزار سنجش متغیرها پرسشنامه استاندارد بر مبنای طیف ۵ گزینه ای لیکرت می باشد، روایی به روش همگرایی و واگرایی و همچنین پایایی به روش آلفای کرونباخ مورد تأیید قرار گرفت. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری به کمک نرم افزار Smart PLS نشان داد که: ۱. سواد مالی بر تصمیمات سرمایه گذاری تأثیر معناداری دارد. ۲. اعتماد بیش از حد بر تصمیمات سرمایه گذاری تأثیر معناداری دارد. ۳. اعتماد بیش از حد رابطه بین سواد مالی و تصمیمات سرمایه گذاری را تعدیل می کند. **واژگان کلیدی:** تاب آوری کارآفرینی، سواد مالی، عملکرد پایدار، شهرداری، استان گلستان.

۱. مدیر اداره مالی و ذی حساب شهرداری گنبد کاووس، گلستان، ایران

۲. مشاور شهردار در امور مالی شهرداری گنبد کاووس، گلستان، ایران

۳. مدرس و پژوهشگر، آموزشگاه ملی مهارت دختران گنبد کاووس-کوثر، گلستان، ایران

تحلیل نقش میانجیگری تمایل به تغییر سازمانی بر رابطه بار کاری و عملکرد شغلی در آتش نشانان شهر اصفهان

امید باقری دستگردی^۱، زینب شاه سیا^۲، مسعود کیوانی^۳، پویا عشقی^۴، روح الامین فتاحی سوادجانی^۵
omidbagheridastgerdi@gmail.com

چکیده

از آنجاکه بار کاری آتش نشانان منجر به کاهش عملکرد کاری آن‌ها می‌گردد؛ بنابراین، غفلت از شرایط کاری آتش نشانان می‌تواند منجر به کاهش عملکرد آنان گردد که تمایل به تغییر سازمان می‌توان در این امر تأثیرگذار باشد. هدف تحلیل نقش میانجیگری تمایل به تغییر سازمانی بر رابطه بار کاری و عملکرد شغلی در آتش نشانان شهر اصفهان انجام شد. این مطالعه از نظر هدف کاربردی از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی پرسنل ایستگاه‌های آتش‌نشانی در شهر اصفهان تشکیل داد که به روش در دسترس تعداد ۲۴۷ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش را، پرسشنامه‌های عملکرد شغلی هرسی و گلداسمیت (۱۹۸۱)، بار کاری NASA-TLX و تمایل به تغییر سازمانی دونهام (۱۹۸۹) تشکیل داد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش مدل‌سازی ساختاری در نرم‌افزار smartpls انجام شد. طبق نتایج پژوهش می‌توان گفت مدل رابطه بار کاری و عملکرد شغلی با نقش میانجی تمایل به تغییر سازمانی در آتش نشانان شهر اصفهان از برازش مطلوب برخوردار بود. با استناد به مقدار اختلاف میانگین (۷/۹)، وضعیت تمایل به تغییر سازمانی در آتش نشانان شهر اصفهان از حد متوسط بالاتر بود. با استناد به مقدار اختلاف میانگین (۱۴/۷۵)، وضعیت بار کاری در آتش نشانان شهر اصفهان از حد متوسط بالاتر بود و با استناد به مقدار اختلاف میانگین (۰/۰۶)، وضعیت عملکرد شغلی در آتش نشانان شهر اصفهان در حد متوسط بود. میزان همبستگی بین بار کاری و عملکرد شغلی برابر ۲۷ درصد معکوس بود و رابطه معناداری بین بار کاری و تمایل به تغییر سازمانی در آتش نشانان اصفهان وجود نداشت. با توجه به نتایج تحقیق می‌توان گفت با بهبود رابطه بار کاری باعث کاهش عملکرد شغلی کارکنان می‌شود که تمایل به تغییر سازمانی در آتش نشانان شهر اصفهان می‌تواند در این رابطه تأثیرگذار باشد.

واژگان کلیدی: رابطه بار کاری، عملکرد شغلی، تمایل به تغییر سازمانی.

۱. مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

۲. ریس اداره برنامه‌ریزی و توسعه سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

۳. آتش نشان سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

۴. کارشناس نوسازی تحول سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

۵. وظیفه اداره برنامه‌ریزی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

ارائه مدل معادلات ساختاری رابطه کیفیت زندگی و رفتار ایمنی آتش‌نشانان با نقش میانجی سلامت شغلی (مطالعه موردی)

امید باقری دستگردی^۱، حسین فراقی سیجانی^۲، پویا عشقی^۳، متین طالبی^۴
omidbagheridastgerdi@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارائه مدل معادلات ساختاری رابطه کیفیت زندگی و رفتار ایمنی آتش‌نشانان با نقش میانجی سلامت شغلی (مطالعه موردی) انجام شد که هدف کاربردی از نوع توصیفی-همبستگی می‌باشد، جامعه آماری شامل تمامی آتش‌نشان شهر اصفهان بوده که حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی و مورگان ۲۴۲ نفر برآورد شد که روش نمونه‌گیری تصادفی ساده می‌باشد و از پرسشنامه کیفیت زندگی والتون (۱۹۷۳)، پرسشنامه رفتار ایمنی کارکنان ژانگ (۲۰۲۲) و پرسشنامه سلامت محیط کار مهرداد (۱۳۸۹) استفاده شد و پایایی پرسشنامه‌ها بر اساس آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۲، ۰/۷۳ و ۰/۹۲ برآورد شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش همبستگی و مدل‌سازی ساختاری در نرم‌افزار Smartpls و spss22 انجام گردید. نتایج تحقیق بر این بود که مدل ارتباطی کیفیت زندگی و رفتار ایمنی با نقش میانجی سلامت شغلی آتش‌نشانان شهر اصفهان از کیفیت مطلوبی برخوردار می‌باشد. میانگین کیفیت زندگی کاری کارکنان آتش‌نشانی اصفهان (۸۲/۳۸)، میانگین سلامت شغلی کارکنان آتش‌نشانی اصفهان (۱۱۰/۹۴) و میانگین رفتار ایمنی کارکنان آتش‌نشانی اصفهان (۳۱/۶۰) می‌باشد. میزان همبستگی بین کیفیت زندگی کاری با سلامت شغلی برابر ۵۴ درصد مستقیم بود و با افزایش کیفیت زندگی کاری، سلامت شغلی با ضریب ۰/۵۴ افزایش یافت. با توجه به نتایج می‌توان گفت بهبود کیفیت زندگی در آتش‌نشانان می‌تواند رفتار ایمنی را بهبود بخشد.

واژگان کلیدی: کیفیت زندگی، رفتار ایمنی، سلامت شغلی.

۱. مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران
۲. کارشناس آتش‌نشانی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران
۳. کارشناس نوسازی تحول سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران
۴. وظیفه اداره برنامه‌ریزی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری اصفهان، اصفهان، ایران

نقش سرمایه اجتماعی در پیشگیری جمعی از حوادث ساختمانی: چارچوبی مبتنی بر مشارکت محلی برای ارتقای تاب آوری شهری

دانیال احمدی^۱، سید علی موسوی فریمانی^۲، مجتبی فرخی^۳، مهران جوان چشمه هزاره^۴

Danay1362@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با هدف بررسی نقش سرمایه اجتماعی در پیشگیری جمعی از حوادث ساختمانی در چارچوب مشارکت محلی در شهر مشهد انجام شده است. با بهره گیری از روش تحقیق کمی و استفاده از پرسشنامه، داده ها از یک نمونه ۳۸۴ نفری از ساکنان مناطق شهری مشهد جمع آوری شد. نتایج تحلیل توصیفی و تحلیلی نشان داد که سرمایه اجتماعی در سه بعد پیوندی، ارتباطی و فراگیر با میزان مشارکت محلی رابطه مثبت و معناداری دارد. تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان داد که بعد پیوندی بیشترین تأثیر را بر مشارکت محلی دارد. به طور کلی، یافته ها بر اهمیت سرمایه اجتماعی به عنوان عاملی کلیدی در ارتقای تاب آوری شهری و کاهش خطرات ناشی از حوادث ساختمانی تأکید می کنند. بر این اساس، تقویت شبکه های اجتماعی محلی، ارتقای تعاملات بین محله ای و بهبود ارتباط با نهادهای رسمی به عنوان راهکارهایی عملی برای پیشگیری از حوادث ساختمانی پیشنهاد می شود.

واژگان کلیدی: تاب آوری شهری، حوادث ساختمانی، سرمایه اجتماعی، مشارکت محلی، پیشگیری جمعی.

۱. رئیس اداره فرماندهی عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نواوری های فناوریانه و حکمروایی شهری در مواجهه با بحران حریق: یک مطالعه تطبیقی جهانی با تأکید بر ایران

مجتبی فرخی^۱، مهران جوان چشمه هزاره^۲، دانیال احمدی^۳، سید علی موسوی فریمانی^۴

Www.farokhi.mojtaba@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تطبیقی نقش فناوری های نوین در پیشگیری از حریق در نظام های حکمروایی شهری ایران و جهان انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر رویکرد تطبیقی است. برای این منظور، شهرهای منتخب جهانی و ایران از نظر بهره گیری از فناوری های پیشگیری از حریق و میزان اثربخشی آنها در بستر حکمروایی شهری مقایسه شدند. یافته ها نشان داد در شهرهای موفق جهانی، فناوری های نوین نظیر سامانه های هشدار هوشمند، پایش بلادرنگ و تحلیل داده، همراه با ساختارهای مدیریتی یکپارچه و مشارکت فعال شهروندان، نقش مؤثری در پیشگیری از حریق ایفا می کنند. در حالی که در شهرهای منتخب ایران، فقدان زیرساخت های اطلاعاتی مناسب، ضعف هماهنگی نهادی و کم رنگ بودن فرهنگ ایمنی، کارایی این فناوری ها را محدود کرده است. بر اساس نتایج، توسعه یکپارچه زیرساخت های فناوریانه، تقویت حکمروایی شهری، ارتقای فرهنگ ایمنی و جلب مشارکت شهروندان، پیش شرط های افزایش تاب آوری شهری در برابر حریق در ایران است.

واژگان کلیدی: حریق شهری، پیشگیری، فناوری های نوین، حکمروایی شهری، تاب آوری.

۱. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. رئیس اداره فرماندهی عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بازطراحی فضاهای شهری در شهر دوستدار توان یابان بر اساس اصول حکمروایی شایسته

فاطمه بهرامی^۱، محمدهادی صافی^۲

Fatemebahrami8278@gmail.com

چکیده

فضاهای شهری، از جمله معابر، پارک‌ها، میداين و مراکز عمومی، شریان‌های حیاتی زندگی در هر شهر هستند و کیفیت آن‌ها تأثیر مستقیمی بر عدالت اجتماعی، مشارکت و رفاه شهروندان دارد. برای افراد دارای توانایی‌های متفاوت (توان‌یابان)، طراحی و بازطراحی این فضاها بر اساس اصول دسترسی‌پذیری و طراحی جهانی، شرط لازم برای تضمین حق آن‌ها به استفاده کامل و آزادانه از شهر است. این رویکرد، در چارچوب مفهوم شهرهای دوستدار توان‌یابان قرار می‌گیرد. این مقاله مروری نظام‌مند با هدف بررسی چالش‌ها و اثربخشی بازطراحی فضاهای شهری در شهر دوستدار توان‌یابان بر اساس اصول حکمروایی شایسته انجام شده است. این مطالعه، پژوهش‌های کمی و کیفی، طرح‌های پژوهشی و چکیده مقالات انگلیسی مرتبط با موضوع بازطراحی فضاهای شهری، توان‌یابان و حکمروایی شایسته از پایگاه‌های اطلاعاتی نظیر PubMed، ScienceDirect، ResearchGate و Google Scholar و همچنین پژوهش‌های فارسی از طریق پایگاه‌های SID، Magiran و Irandoc مورد بررسی قرار گرفت. از میان ۴۳۰ منبع یافت شد ۴۰ مورد که بر ابعاد مختلف بازطراحی فضاهای شهری، توان‌یابان و حکمروایی شایسته تمرکز داشتند، برای تدوین این مقاله انتخاب شدند. نتایج نشان می‌دهند که چالش‌ها عمدتاً شامل کمبود منابع مالی، فقدان دانش و تخصص، مقاومت در برابر تغییر و نبود مشارکت واقعی توان‌یابان هستند. در مقابل، اثربخشی این بازطراحی‌ها در افزایش مشارکت اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی، تقویت اقتصاد محلی و ارتقای وجهه شهری نمایان می‌شود. این مرور بر لزوم یک رویکرد جامع، مشارکتی و مبتنی بر شواهد در بازطراحی شهری تأکید می‌کند تا شهرها بتوانند به محیط‌هایی عادلانه برای همه تبدیل شوند.

واژگان کلیدی: بازطراحی فضاهای شهری، توان‌یابان، حکمروایی شایسته.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره توان‌بخشی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

۲. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه اردکان، اردکان، ایران

تحلیل کارآمدی رویکردهای محله محور برای تاب آوری کالبد شهری در برابر زلزله با تمرکز بر کاهش ریسک آتش سوزی در بافت های فرسوده مشهد

حسین قربان نژاد^۱، محمد کریمیان صفدرآبادی^۲، مسعود اسکندری^۳، محمدجواد مومنی پایهان^۴

Ghorbannejadhosein5@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارزیابی کارآمدی رویکردهای محله محور در ارتقای تاب آوری کالبدی بافت های فرسوده در برابر زلزله و کاهش ریسک آتش سوزی ثانویه انجام شد. مطالعه موردی در سه محله فرسوده مشهد (نوغان، پایین خیابان، سرشور) صورت گرفت. روش تحقیق به صورت ترکیبی و با استفاده از مصاحبه، پرسش نامه و تحلیل سلسله مراتبی فازی در MATLAB انجام شد. نتایج نشان داد عرض معابر، مقاومت سازه ها و وجود تجهیزات اطفای حریق بیشترین نقش را در تاب آوری دارند. مشارکت اجتماعی و آموزش نیز مؤثرند، اما بدون زیرساخت مناسب، اثربخشی آنها محدود است. یافته ها بیانگر آن است که موفقیت رویکرد محله محور نیازمند مداخلات تلفیقی و متناسب با شرایط هر محله است. بازنگری در برنامه های بازآفرینی شهری با تمرکز بر ریسک های ترکیبی و مشارکت فعال نهادهای تخصصی توصیه می شود.

واژگان کلیدی: تاب آوری محله محور، زلزله، آتش سوزی ثانویه، بافت فرسوده، تحلیل سلسله مراتبی فازی.

۱. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس پیشگیری از حریق و حوادث، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. فرمانده شیفت، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارزیابی اثرات تغییرات کاربری اراضی شهری بر تنوع زیستی

کریم نوزرپور^۱، سعید کریمی^۲

Karim.nozarpour.izeh@gmail.com

چکیده

رشد سریع شهرنشینی و تغییرات گسترده در کاربری اراضی شهری، از مهم ترین عوامل تهدیدکننده تنوع زیستی در دهه های اخیر شناخته شده اند. این مقاله با هدف بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم گسترش شهری بر تنوع گونه ای و ساختار اکوسیستم ها تدوین شده است. نتایج نشان می دهند که توسعه شهری غالباً با تخریب زیستگاه های طبیعی، تکه تکه شدن فضاها، کاهش تنوع زیستی، کاهش غنای گونه ای و افزایش گونه های مهاجم همراه است. اثرات غیرمستقیم مانند افزایش تقاضای منابع، تغییر الگوهای مصرف و آلودگی های ناشی از فعالیت های شهری نیز به صورت فرا منطقه ای بر تنوع زیستی تأثیر می گذارند. شواهد از مناطق مختلف جهان از جمله آسیا، اروپا، آمریکای شمالی و ایران بیانگر آن است که بدون مداخله سیاستی و مدیریت پایدار، روند کاهش تنوع زیستی در شهرها ادامه خواهد یافت. در پایان، مقاله بر ضرورت طراحی فضاها، سبز هوشمند، برنامه ریزی شهری طبیعت محور و اتخاذ راهبردهای جهانی هماهنگ برای حفظ و احیای تنوع زیستی شهری تأکید می کند.

واژگان کلیدی: تنوع زیستی، شهرنشینی، تغییر کاربری اراضی، زیستگاه، برنامه ریزی شهری.

۱. دانشجوی دکترای برنامه ریزی محیط زیست، دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران، تهران، ایران
۲. استادیار گروه برنامه ریزی، مدیریت محیط زیست و HSE، دانشکده محیط زیست، دانشگاه تهران، تهران، ایران

مدیریت شهری و زنان کارتن خواب معتاد: مورد مطالعه، شهر مشهد

سیمین فروغ زاده^۱، فرزانه محمدحسینی^۲
s.foroughzade@jdm.ac.ir

حکیدہ

با رشد سریع شهرنشینی و افزایش جمعیت زائران مشهد، کارتن‌خوابی زنان معتاد به یکی از چالش‌های مهم برنامه‌ریزی و مدیریت شهری این کلان‌شهر تبدیل شده است. این پژوهش کیفی با مصاحبه‌های عمیق با ۳۲ زن کارتن‌خواب معتاد ساکن کمپ‌های اجباری ترک اعتیاد، به شناسایی راهکارهای بقاء، نیازهای زیستی و نقش نظام مدیریت شهری در توانمندسازی این گروه می‌پردازد. یافته‌ها نشان می‌دهد که فقدان هماهنگی و ضعف همکاری میان نهادهای مختلف شهری، به‌ویژه شهرداری، بهزیستی، انتظامی و سایر سازمان‌ها، موجب پراکندگی خدمات حمایتی و تداوم آسیب‌های اجتماعی شده است. زنان به ناچار به بهره‌گیری از راهکارهای غیررسمی، شامل ایجاد خانواده‌های خیابانی، اتکا به سرمایه‌های جنسیتی و خانوادگی و استفاده از فضاهای مذهبی برای سرپناه موقت و جذب کمک‌های مردمی روی آورده‌اند. همچنین برخی زنان به رفتارهای پرخطر مانند تن‌فروشی و دزدی برای بقاء متوسل شده‌اند. سازمان مدیریت پسماند می‌تواند با آموزش مهارت‌های تفکیک و بازیافت زباله و فراهم کردن فرصت‌های شغلی در این حوزه، موجب اشتغال زنان کارتن‌خواب معتاد شود. همچنین شهرداری می‌تواند با ایجاد کارگاه‌های کوچک صنایع‌دستی، پاک‌سازی معابر شهری و حمایت‌های اجتماعی، زمینه توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی این زنان را فراهم آورد. این فعالیت‌ها علاوه بر اشتغال‌زایی، به بهبود کیفیت محیط شهری و کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک می‌کند. این مطالعه ضرورت حکمرانی چندجانبه، تقویت همکاری دستگاهی، توسعه مراکز جامع حمایتی و طراحی فضاهای شهری ایمن را برای کاهش آسیب‌ها و ارتقای کیفیت زندگی زنان کارتن‌خواب معتاد تأکید می‌کند. نتایج پژوهش راهگشای سیاست‌گذاران و مدیران شهری برای برنامه‌ریزی هدفمند و عدالت‌محور در شهرهای زیارتی و از جمله مشهد است.

واژگان کلیدی: کارتن‌خوابی، مدیریت شهری مشهد، حکمرانی چندحانه، توانمندسازی، زنان معتاد.

۱. عضو هیات علمی جهاد دانشگاهی خراسان رضوی، گروه توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای، مشهد، ایران
۲. کارشناس ارشد آموزش، شهروندی سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش حکمروایی محلی در ارتقای تاب آوری شهری و مدیریت یکپارچه بحران ها

اکرم پروازی^۱، علی امینی رودخانه^۲، حمید مرتضی پور^۳، نسرین نجمی زاده^۴

Parvazi-ak@mashhad.ir

چکیده

افزایش فراوانی و شدت بحران ها در بافت های شهری، ضرورت بازاندیشی در جایگاه و کارکرد حکمروایی محلی را در مدیریت شرایط اضطراری بیش از پیش آشکار ساخته است. حکمروایی محلی کارآمد، از طریق شناسایی دقیق آسیب پذیری ها، طراحی و اجرای طرح های جامع واکنش، توانمندسازی و آموزش جامعه و توسعه زیرساخت های تاب آور، می تواند ظرفیت شهر را برای پیشگیری، آمادگی و پاسخ مؤثر به بحران ها به شکل معناداری ارتقا دهد. این مقاله، با رویکردی مروری و نظام مند، به بررسی چالش ها و فرصت های پیش روی نهادهای محلی در حرکت به سوی یک سیستم یکپارچه مدیریت بحران می پردازد. یافته ها نشان می دهد که تقویت ساختار و کارآمدی نهادهای محلی، تعمیق مشارکت شهروندان در فرایندهای تصمیم گیری و توسعه همکاری های فرابخشی، از عوامل کلیدی در ارتقای تاب آوری شهری و کاهش خسارات ناشی از بحران ها محسوب می شود. هدف نهایی این مطالعه، ارائه بینش های مبتنی بر شواهد برای سیاست گذاران و برنامه ریزان شهری است تا مسیر بهبود فرایندهای مدیریت بحران و تحقق توسعه پایدار هموار گردد.

واژگان کلیدی: مدیریت بحران، حکمروایی محلی، بافتهای شهری.

۱. کارشناس وصول درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس برق شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس محاسب درآمدی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور نوسازی، اصناف و ممیزی املاک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

کاربرد فناوری های نوین در عملیات آتش نشانی مشهد: بررسی امکان سنجی استفاده از پهپادها و ربات ها

احمد عباسی^۱، محسن فضائی نژاد^۲، علی خرقانی^۳، علی دهنوی^۴
Abbasi98499849@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی کاربرد فناوری های نوین در عملیات آتش نشانی مشهد و امکان سنجی استفاده از پهپادها و ربات های خودران پرداخته است. هدف مطالعه، ارزیابی تأثیر این فناوری ها بر افزایش ایمنی، کاهش زمان واکنش و بهبود دقت عملیات است. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی با استفاده از پرسشنامه بود و جامعه آماری شامل کارکنان عملیاتی، کارشناسان فناوری و مدیران سازمان آتش نشانی مشهد بود. داده ها با آمار توصیفی، آزمون همبستگی و رگرسیون چندگانه تحلیل شدند. یافته ها نشان داد بیش از ۸۰٪ کارکنان با فناوری های نوین آشنا بوده و ۸۷٪ ضرورت استفاده از پهپادها و ربات ها را تأیید کردند. مشاهده هوایی، ارزیابی مسیرهای دسترسی و جستجوی افراد گرفتار، از اولویت های اصلی شرکت کنندگان بود. تحلیل رگرسیون نشان داد که سطح آشنایی با فناوری و سابقه خدمت بیشترین تأثیر را بر امکان سنجی استفاده از این ابزارها دارند. این پژوهش اهمیت آموزش تخصصی و مدیریت منابع را در بهره برداری موفق از فناوری های نوین برجسته می کند.

واژگان کلیدی: پهپاد، ربات خودران، عملیات آتش نشانی، فناوری نوین.

۱، ۲، ۳، ۴. کارشناسان عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر سیاست‌های سازمانی بر قصد ترک شغل کارکنان شهرداری مشهد: میانجی‌گری فرسودگی شغلی و تاب‌آوری کارکنان

نیکی رزاززاده طوسی^۱، سلمان آل‌حسن^۲
n.razazzadeh@tabaran.ac.ir

چکیده

در عصر حاضر، سازمان‌ها با چالش‌های متعددی در زمینه حفظ نیروی انسانی مواجه هستند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها، قصد ترک شغل کارکنان است. سیاست‌های سازمانی به عنوان مجموعه‌ای از رفتارها و تعاملات غیررسمی در محیط کار، نقش مهمی در شکل‌دهی به تجربه شغلی کارکنان ایفا می‌کنند. این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر نوع، توصیفی - پیمایشی است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه استاندارد بومی‌سازی شده که روایی محتوای آن توسط اساتید و روایی سازه توسط روش تحلیل بارهای عاملی تأییدی بررسی شده است. همچنین برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق را کارکنان حوزه منابع انسانی شهرداری مشهد به تعداد ۳۰۰ نفر می‌باشد. حجم نمونه آماری با توجه به فرمول کوکران ۱۴۷ نفر تعیین شد. روش نمونه‌گیری، تصادفی ساده است. برای بررسی فرضیه‌ها از مدل یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزار اسمارت پی ال اس استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد، سیاست‌های سازمانی بر تاب‌آوری کارکنان و فرسودگی شغلی اثرگذار است. همچنین اثر تاب‌آوری کارکنان و فرسودگی شغلی بر قصد ترک شغل نیز تأیید شدند. تأثیر سیاست‌های سازمانی بر قصد ترک شغل مورد تأیید قرار نگرفت. در این تحقیق نقش میانجی تاب‌آوری کارکنان و فرسودگی شغلی نیز تأیید گردید. **واژگان کلیدی:** سیاست‌های سازمانی، قصد ترک شغل، فرسودگی شغلی، تاب‌آوری کارکنان.

۱. استادیار گروه مدیریت، موسسه آموزش عالی تابران مشهد، مشهد، ایران
۲. معاون اداره کل منابع انسانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

زیرساخت های پایدار مخابرات اضطراری و تاب آوری حکمروایی محلی در بحران های شهری: مطالعه موردی استان خراسان رضوی

مجید میرزایی مقدم، محسن توانا، محمد عبدالهیان فرد، امیر فرازی راڈ

Montazar3663@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش زیرساخت های پایدار مخابرات اضطراری در ارتقای تاب آوری حکمروایی محلی در بحران های شهری، در استان خراسان رضوی انجام شد. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی و جامعه آماری شامل مدیران و کارشناسان مرتبط با مدیریت بحران بود که با روش نمونه گیری طبقه ای-تصادفی، ۳۵۰ نفر انتخاب شدند. ابزار گردآوری پرسشنامه محقق ساخته با روایی و پایایی مطلوب (آلفای کرونباخ ۰/۸۷) بود. نتایج مدل معادلات ساختاری نشان داد پایداری زیرساخت های ارتباطی تأثیر مستقیم و معناداری بر تاب آوری حکمروایی محلی دارد و از طریق هماهنگی بین سازمانی و آمادگی سازمانی نیز اثر غیرمستقیم می گذارد. شاخص های برازش مدل حاکی از انطباق مناسب آن با داده ها بود. این یافته ها ضرورت سرمایه گذاری هدفمند، یکپارچه سازی سامانه های ارتباطی و ارتقای آموزش نیروی انسانی را برای بهبود مدیریت بحران شهری نشان می دهد.

واژگان کلیدی: زیرساخت های مخابرات اضطراری، تاب آوری حکمروایی محلی، بحران شهری، هماهنگی بین سازمانی، آمادگی سازمانی.

۱، ۲، ۳، ۴. کارشناسان عملیات، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

چالش های اجتماعی در مسیر ارتقا تاب آوری شهری: تجربه شهرهای جهان و ایران

فرحناز راستگو^۱، مصطفی عباسی^۲، سیمین غفاری^۳، مهدی حسین زاده کاشانی^۴

Rastgoo-f@mashhad.ir

چکیده

رشد سریع شهرنشینی، چالش های اجتماعی متعددی چون نابرابری فضایی، بی خانمانی و کاهش سرمایه اجتماعی را به عرصه مدیریت شهری تحمیل کرده است. این مسائل، تاب آوری شهری را تحت تأثیر قرار داده و کیفیت زندگی را تهدید می کنند (میرو نول و استالتز، ۲۰۱۶). این مقاله مروری، با بررسی نظام مند پژوهش های ۲۰۱۵ - ۲۰۲۴ در ایران و جهان، تجربه هایی از شهرهایی مانند بارسلونا، سیاتل، تهران و مشهد را تحلیل می کند. یافته ها نشان می دهد سیاست های مشارکتی و سرمایه گذاری اجتماعی نقش مهمی در تقویت تاب آوری اجتماعی دارند. همچنین، کمبود داده های باز و شکاف میان ابعاد اجتماعی و اقتصادی تاب آوری از مهم ترین خلأهای پژوهشی ایران محسوب می شود.

واژگان کلیدی: تاب آوری شهری، چالش های اجتماعی، مدیریت شهری.

۱. کارشناس امور عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. رئیس اداره فرهنگی و اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس کنترل پروژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. معاون اجرایی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

^۵Meerow, Newell, & Stults

نقش ورزش‌های تیمی در کاهش استرس و ارتقاء سلامت روان آتش‌نشانان سازمان آتش‌نشانی مشهد

مصطفی عباسی دشت بیاض^۱، حمید ناظر^۲، علیرضا جعفری^۳، عباس بیاتی^۴
nnima11111111@gmail.com

حکیدہ

هدف پژوهش حاضر نقش ورزش‌های تیمی در کاهش استرس و ارتقاء سلامت روان آتش‌نشانان سازمان آتش‌نشانی مشهد بود. این پژوهش از نظر هدف تحقیق، کاربردی؛ از نظر رویکرد پژوهش، کمی و از نظر رویکرد پژوهش، طرح نیمه تجربی است. جامعه آماری پژوهش کلیه آتش‌نشانان سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد می‌باشد. از این رو ۱۰۰ نفر را به عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. ۵۰ نفر به عنوان گروه کنترل و ۵۰ نفر به عنوان گروه آزمایش تحت مداخله ورزش‌های تیمی قرار گرفتند و نمرات استرس و سلامت روان آن‌ها بعد از مداخله مجدداً ارزیابی و اندازه‌گیری شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t مستقل برای مقایسه میانگین گروه‌ها در پیش‌آزمون و پس‌آزمون و بررسی اثربخشی مداخله با کنترل متغیرهای مخدوش‌کننده استفاده شد. قابل ذکر است که تحلیل در محیط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام پذیرفت. بر اساس نتایج آزمون تی همبسته می‌توان گفت: در گروه آزمایش بین نمرات استرس و سلامت روان بین آتش‌نشانان قبل و بعد از مداخله ورزشی تفاوت معناداری وجود دارد. بدین معنا که با اعمال مداخله استرس کارکنان سازمان آتش‌نشانی مشهد کاهش داشته است و سطح سلامت روان آن‌ها افزایش یافته است. در نتیجه می‌توان نتیجه گرفت که ورزش‌های تیمی در سطح سلامت روان و کاهش استرس کارکنان سازمان آتش‌نشانی مشهد تأثیر مثبتی داشته است.

واژگان کلیدی: آتش‌نشانی، ورزش‌های تیمی، استرس، سلامت روان، مشهد.

۱، ۲، ۳، ۴. کارشناسان ارشد سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تأثیر رضایت شهروندان از عملکرد شهرداری بر نگرش به مشارکت اجتماعی با نقش میانجی شادی

مهدی نوانی عصمت پناه^۱، فاطمه ایرانی^۲، مینا جنتی^۳، ایمان مولوی قلعه نی^۴

چکیده

توسعه شهرنشینی در عصر حاضر موجب گسترده‌تر شدن نقش شهرداری‌ها به عنوان مسئول اصلی ارائه خدمات عمومی و مدیریت منابع شهری شده است. همچنین رضایت شهروندان مفهومی چندبعدی و پیچیده است که عامل مهمی به منظور ایجاد انگیزه در راستای مشارکت اجتماعی در فعالیت‌های مدیریت شهری می‌باشد. مطالعه حاضر که به روش توصیفی با رویکرد پیمایشی در جامعه آماری ساکنین بالای ۱۸ سال یکی از مناطق شهرداری مشهد با حجم نمونه ۳۸۴ نفر انجام شده است؛ داده‌ها پس از جمع‌آوری با نرم‌افزارهای بسته آماری برای علوم اجتماعی (SPSS) و ایموس (AMOS) مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت و یافته‌ها نشان می‌دهد که رضایت شهروندان از عملکرد شهرداری به‌طور مستقیم بر نگرش آنان نسبت به مشارکت اجتماعی تأثیرگذار است. همچنین نقش میانجی شادی در این رابطه تأیید شد؛ به این معنی که افزایش سطح رضایت از خدمات و عملکرد شهرداری، منجر به ارتقای احساس شادی در شهروندان می‌شود و این احساس مثبت به‌نوبه خود نگرش آنان به مشارکت اجتماعی را تقویت می‌نماید؛ بنابراین می‌توان گفت که شادی به‌عنوان یک متغیر روان‌شناختی و اجتماعی، پیوندی مهم میان رضایت از عملکرد نهادی و تمایل به مشارکت فعالانه ایجاد می‌کند.

واژگان کلیدی: رضایت، مشارکت، شادی، شهروندان، شهرداری.

۱. کارشناس ارشد مدیریت دولتی و کارشناس ارتقای بهره‌وری سازمانی، معاونت برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت دولتی و کارشناس تطبیق حساب‌ها، معاونت مالی و پشتیبانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. دانشجوی دکترای اقتصاد و مسئول امور تأمین منابع درآمدی، معاونت مالی و پشتیبانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس ارشد مدیریت دولتی و مسئول امور مالی و پشتیبانی مراکز نوآوری شهری، معاونت برنامه‌ریزی و توسعه سرمایه انسانی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی حکمرانی محلی یکپارچه در ساختار حاکمیت ایران

مهدی احمدی^۱

Mahdi.ahmari@gmail.com

چکیده

ساختار حاکمیتی متمرکز و بسیط در ایران با اجرایی شدن شورای اسلامی شهر و روستا در فرآیند تمرکززدایی حاکمیتی قرار دارد. به موازات حضور نهادهای حاکمیتی محلی برای خدمت‌رسانی، حکمرانی دوگانه با حضور مدیریت محلی (شامل شوراهای اسلامی محلی) ایجاد شده است. کاهش بهره‌وری در امور حاکمیتی محلی، غیراقتصادی شدن بهره‌برداری از منابع ملی و محلی و افت سرمایه اجتماعی، موجب بروز چالش‌هایی جدی برای مدیریت محلی شده است. این چالش‌ها تأمین مؤلفه‌های خدماتی و دستیابی به رضایت‌مندی عمومی را با دشواری مواجه کرده‌اند. هدف از این پژوهش توجه بر ساماندهی فضایی و مدیریتی جوامع انسانی محلی (مانند شهرها) بوده که منجر به توسعه پایدار حاکمیت می‌شود. فرآیند انجام مطالعه به روش مرور-تحلیلی می‌باشد. در بررسی فروض تعیین شده، سیر تمرکززدایی از حاکمیت بر اساس مبانی قانونی و چشم‌اندازها مورد توجه قرار می‌گیرد و نوع حکمرانی محلی (از دو منظر مدیریت واحد یا مدیریت یکپارچه) با تطبیق بر ساختار حاکمیت بسیط ایران بررسی می‌شود و عملکرد شاخص‌های خدمت‌رسانی در سه عنصر توسعه زیرساخت، مسکن و شهرسازی منابع انسانی و مالی تحلیل می‌گردد. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که الگوی شوراهای اسلامی شهر (به عنوان جایگاه مدیریت محلی و شهری) تثبیت شده است ولیکن از طریق بازنگری در الگوی حکمرانی اداری و اعتماد به جایگاه محلی منتخب مردمی، توسعه حاکمیت تسهیل می‌شود و می‌توان با اصلاح کاستی‌ها مدیریت یکپارچه محلی کنونی را به سمت تکامل و ارتقا جایگاه در حاکمیت پیش برد. این نتیجه بر ضرورت تقویت چارچوب سیاسی شوراهای اسلامی از سطوح محلی تا استانی، برای تقویت حکومت‌داری تأکید می‌کند.

واژگان کلیدی: الگوی دوگانه، تمرکززدایی، حکمرانی بسیط، شوراهای اسلامی شهر، مدیریت محلی.

۱. دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

ارزیابی تاب آوری شهری از دیدگاه کارشناسان با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری (مطالعه موردی: شهر مشهد)

شمیم صنعت پورا، سمیرا هادوی، ساناز محمدزاده ده پایین
Shamim.snnp.2020@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف ارزیابی تاب آوری شهری در کلان شهر مشهد، به عنوان یکی از شهرهای مهم و پرجمعیت ایران، انجام شده است. موقعیت جغرافیایی، اقلیم نیمه خشک، مهاجرت پذیری بالا و فشار بر زیرساخت ها، مشهد را با چالش هایی در زمینه تاب آوری مواجه کرده است. این مطالعه از نوع کاربردی و با روش توصیفی-تحلیلی انجام شده و برای تحلیل داده ها از مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده شده است. داده ها با استفاده از پرسشنامه ساختارمند و از میان ۹۲ نفر از کارشناسان حوزه های مرتبط با برنامه ریزی شهری، زیرساخت، محیط زیست و مدیریت بحران گردآوری شده اند. روایی و پایایی ابزار پژوهش از طریق تحلیل عاملی تأییدی و آلفای کرونباخ تأیید شده است. یافته ها نشان می دهد تاب آوری شهری در مشهد تحت تأثیر چهار بعد اجتماعی، اقتصادی، محیط زیستی و زیرساختی است که بعد اجتماعی بیشترین تأثیر را دارد. شاخص هایی مانند خدمات سلامت، سرمایه گذاری خارجی، دسترسی های ارتباطی و توسعه فضای سبز از عوامل کلیدی مؤثر بر تاب آوری شناسایی شده اند. نتایج این پژوهش می تواند مبنایی برای تصمیم گیری های شهری در جهت ارتقای تاب آوری در سایر کلان شهرهای کشور باشد.

واژگان کلیدی: تاب آوری شهری، تاب آوری اقتصادی، اجتماعی، زیرساختی، زیست محیطی.

۱. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، مشهد، ایران
۲. مسئول امور فناوری اطلاعات و ارتباطات، مشهد، ایران
۳. کارشناس تأسیسات مکانیکی، مشهد، ایران

تحلیل رابطه بین ابعاد ادراک کیفیت خدمات شهری، ارزش درک شده و رضایت شهروندان: مطالعه موردی شهرداری مشهد

شمیم صنعت پور، حسین قاسم نیا، ساناز محمدزاده ده پایین
Shamim.snp.2020@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه میان ابعاد ادراک کیفیت خدمات شهری، ارزش درک شده و رضایت شهروندان در کلان شهر مشهد انجام شده است. این مطالعه از نوع کاربردی و به روش توصیفی-تحلیلی طراحی گردیده و داده ها از طریق پرسشنامه ای ساختارمند بومی سازی شده، گردآوری شده است. جامعه آماری شامل شهروندان ساکن مشهد بوده و نمونه گیری به صورت خوشه ای چندمرحله ای صورت گرفته است. در نهایت، ۲۲۴ پرسشنامه معتبر از مناطق مختلف شهر گردآوری شد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از مدل سازی معادلات ساختاری با بهره گیری از نرم افزار Smart PLS استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که کیفیت درک شده از خدمات عمومی شهری تأثیر مثبت و معناداری بر رضایت شهروندان و ارزش درک شده آن ها دارد. همچنین، کیفیت درک شده از محیط زیست شهری اگرچه تأثیر مستقیم معناداری بر رضایت نداشت، اما از طریق نقش میانجی ارزش درک شده، به طور غیرمستقیم بر رضایت مؤثر بود. این یافته ها بر اهمیت نقش ذهنی شهروندان در ارزش گذاری خدمات شهری و تأثیر آن بر میزان رضایت تأکید دارد.

واژگان کلیدی: کیفیت خدمات شهری، ارزش درک شده، رضایت شهروندان.

۱. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، مشهد، ایران
۲. کارشناس فضای سبز، مشهد، ایران
۳. کارشناس تأسیسات مکانیکی، مشهد، ایران

بررسی تأثیر مؤلفه های حکمرانی خوب بر اعتماد و مشارکت شهروندان در دولت الکترونیک (مورد مطالعه: شهرداری مشهد)

عاطفه گل پرور^۱، شمیم صنعت پور^۲، حسین قاسم نیا^۳
Golparvar-at@mashhad.ir

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی تأثیر مؤلفه های حکمرانی خوب شامل شفافیت، پاسخ گویی و واکنش پذیری بر اعتماد شهروندان و نقش این اعتماد در افزایش مشارکت آن ها در دولت الکترونیک، با مطالعه موردی شهرداری مشهد انجام شد. از نظر هدف، تحقیق کاربردی و از نظر روش، توصیفی-پیمایشی است. گردآوری داده ها به صورت پیمایشی و با استفاده از پرسشنامه استاندارد بومی سازی شده، انجام شد. جامعه آماری شامل شهروندان مشهدی آشنا با خدمات دولت الکترونیک شهرداری و دارای تجربه استفاده از این خدمات بود. با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند، ۳۰۰ پرسشنامه توزیع و ۲۱۸ پرسشنامه کامل گردآوری شد. داده ها با مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار اسمارت پی ال اس ۳ تحلیل شدند. نتایج نشان داد شفافیت، پاسخ گویی و واکنش پذیری هر سه تأثیر مثبت و معناداری بر اعتماد شهروندان دارند. همچنین اعتماد شهروندان تأثیر قوی و معناداری بر مشارکت آن ها در دولت الکترونیک دارد. یافته ها حاکی از آن است که اعتماد نقش میانجی معناداری در تأثیر مؤلفه های حکمرانی خوب بر مشارکت الکترونیکی ایفا می کند. بر اساس نتایج، تقویت مؤلفه های حکمرانی خوب اگر با افزایش اعتماد شهروندان باشد، در نهایت منجر به ارتقای مشارکت آن ها در خدمات دولت الکترونیک خواهد شد.

واژگان کلیدی: حکمرانی خوب، اعتماد شهروندان، مشارکت شهروندان، دولت الکترونیک.

۱. کارشناس برنامه بودجه و ارزیابی عملکرد، مشهد، ایران
۲. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، مشهد، ایران
۳. کارشناس فضای سبز، مشهد، ایران

ساماندهی مناسب زباله‌گرها در شهر مشهد؛ چالش‌ها و راهکارها

علی قنبری^۱، محمد شیشه چی^۲، سجاد طیرانیان حبیب پور^۳، طاهره محسنی نسب^۴
ghanbari-A1@gmail.com

چکیده

مشکلات و نوسانات اقتصادی و معیشت مردم در چند سال گذشته، پیامدهای اجتماعی فراوانی داشته است. در این میان کلان‌شهرها، بیشترین پیامدهای اجتماعی را متحمل می‌شوند و از نوسانات اقتصادی نشئت می‌گیرند. یکی از مشهودترین پیامدهای اجتماعی این وضعیت، گسترش پدیده زباله‌گردی است. هدف پژوهش حاضر بررسی چالش‌ها و ارائه راهکار جهت ساماندهی مناسب زباله‌گرها در شهر مشهد از دیدگاه خبرگان سازمان مدیریت پسماند شهرداری مشهد می‌باشد. پژوهش حاضر از نظر نحوه جمع‌آوری اطلاعات پیمایشی - توصیفی و از نظر هدف، از نوع کاربردی می‌باشد. جامعه‌ی آماری پژوهش، کارکنان اداری بخش‌های مختلف سازمان مدیریت پسماند در شهر مشهد است که به روش قضاوتی و با معیار اشباع نظری داده‌ها، چهارده نفر انتخاب شدند. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون انجام شد و مصاحبه نیمه‌ساختار یافته به عنوان ابزار استفاده گردید. انواع چالش‌ها و معضلات ساماندهی مناسب زباله‌گرها در شهر مشهد، از جمله طراحی ظروف جمع‌آوری پسماند و قابلیت دسترسی برای زباله‌گرها، وجود مخازن گالوانیزه ۱۱۰۰ لیتری در سطح شهر، آگاهی پایین شهروندان نسبت به موضوع تفکیک از مبدأ، عدم برخورد جدی مراجع ذیصلاح با زباله‌گرها، تعامل پایین مؤسسات مربوطه در به‌کارگیری زباله‌گرها و وجود انبارهای غیرمجاز جمع‌آوری پسماند خشک مورد بحث قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که چالش‌های ساماندهی مناسب زباله‌گرها را می‌توان در سه سطح مورد طبقه‌بندی قرار داد. بر این اساس، چنانچه این چالش‌ها به طریق مناسب رفع گردد، تعداد قابل ملاحظه‌ای از زباله‌گرها کاهش پیدا خواهند کرد.

واژگان کلیدی: مدیریت پسماند، زباله‌گردی، سبک زندگی، شهر مشهد.

۱، ۲، ۳، ۴. کارکنان سازمان مدیریت پسماند، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی نقش شبکه های اجتماعی در ترویج مدیریت پایدار پسماند شهری در بین شهروندان (مطالعه موردی: کاربران شبکه اجتماعی ایتا در شهر مشهد)

غزاله خلیلی^۱، ابوالفضل مصطفوی^۲، مهدی کشوری^۳، طاهره محسنی نسب^۴
khalili-gh123@gmail.com

چکیده

استفاده از شبکه های اجتماعی می تواند به عنوان یک ابزار مؤثر در ارتقای آگاهی و مشارکت شهروندان در زمینه مدیریت پسماند عمل کند. این شبکه ها با فراهم آوردن بستری برای تبادل اطلاعات، آموزش و اطلاع رسانی، می توانند به تغییر رفتار و نگرش شهروندان نسبت به پسماند کمک کنند. هدف از این پژوهش، بررسی نقش شبکه اجتماعی ایتا در ترویج مدیریت پایدار پسماند شهری در بین شهروندان مشهد است. این مطالعه با روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از پرسشنامه انجام شده است. جامعه آماری شامل ۴۰۰ نفر از شهروندان مشهدی است که از شبکه اجتماعی ایتا استفاده می کنند. نتایج نشان داد که ایتا به عنوان یک رسانه بومی، توانسته است آگاهی شهروندان نسبت به تفکیک از مبدأ، کاهش تولید زباله و مشارکت در برنامه های بازیافت را افزایش دهد. به کارگیری ظرفیت شبکه های اجتماعی در آموزش های محیط زیستی می تواند راهبردی مؤثر برای شهرداری ها و نهادهای مسئول در حوزه مدیریت پسماند باشد.

واژگان کلیدی: مدیریت پسماند، شبکه های اجتماعی، شهر مشهد.

۱، ۲، ۳، ۴. کارکنان سازمان مدیریت پسماند، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مرور سیستماتیک کاربردهای هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری با هدف توسعه هوشمند و پایدار

محمد جواد ادیبیان^۱، زهرا حسامی^۲
Adib.mohammadjavad@gmail.com

چکیده

در سال‌های اخیر، هوش مصنوعی (AI) به ابزاری کلیدی برای رویارویی با چالش‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و مدیریتی شهرها تبدیل شده است. توانایی‌های پیشرفته AI آن را به یکی از ارکان اصلی توسعه پایدار و هوشمند در برنامه‌های شهرداری‌ها مبدل کرده است. با این وجود، به کارگیری هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری، مخصوصاً در زمینه تطبیق تئوری با عمل، هنوز به طور کامل مورد مطالعه قرار نگرفته است. این تحقیق، بررسی جامعی از کاربردها و برنامه‌های هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری ارائه می‌دهد و تأثیر آن بر توسعه پایدار و هوشمند را تحلیل می‌کند. در این مطالعه، مرور سیستماتیک ادبیات صورت می‌پذیرد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد: ۱. تجارب موفق در به کارگیری عملی AI در برنامه ریزی شهری، وجود دارد و نمونه‌های واقعی از برنامه‌های موفق، از جمله استفاده از الگوریتم‌های یادگیری ماشین برای پیش‌بینی نیازهای شهری و بهینه‌سازی خدمات شهری، به وضوح نشان‌دهنده کارآمدی استفاده از AI در برنامه ریزی شهری هستند. ۲. دستیابی به پذیرش گسترده‌تر هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری مستلزم همکاری و مشارکت تمام ذینفعان از جمله دولت‌های محلی، شرکت‌های فناوری و شهروندان است. این همکاری می‌تواند زمینه‌ساز تبادل دانش، منابع و فناوری‌های نوآورانه باشد. ۳. استفاده از داده‌های معتبر، ضرورت جدی برای استفاده مؤثر از هوش مصنوعی در برنامه ریزی شهری به حساب می‌آیند. دسترسی به داده‌های دقیق و به‌روز می‌تواند به بهبود تصمیم‌گیری و افزایش شفافیت در اقدامات مدیریتی کمک کند. ۴. همگرایی هوش مصنوعی و هوش انسانی، کلید حل چالش‌های شهرنشینی و رسیدن به توسعه پایدار و هوشمند است. ترکیب داده‌های پیچیده با تجارب و درک انسانی می‌تواند راه‌حل‌های مؤثری برای مسائل متنوع شهری ارائه دهد. احساس نیاز به نوآوری‌های مستمر و تجزیه و تحلیل عمیق‌تر در استفاده از AI در این حوزه، به‌ویژه در راستای چالش‌هایی نظیر تغییرات آب و هوایی، رشد جمعیت و فشار بر زیرساخت‌ها، ضروری به نظر می‌رسد. این یافته‌ها بر اهمیت به کارگیری روش‌های پیشرفته داده و تحلیل برای ارتقاء کیفیت برنامه ریزی شهری تأکید می‌کنند و نشان می‌دهند که هوشمند کردن برنامه ریزی شهری می‌تواند منجر به ایجاد جوامع پایدارتر و با کیفیت‌تر شود.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، برنامه ریزی شهری، توسعه.

۱. کارشناس حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناسی ارشد علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد، معاون مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد، مشهد، ایران

نقش مشارکت اجتماعی در بازآفرینی مناطق محروم

سیدحمید ابوترابی^۱، فرهاد علانی^۲، رضا شجاع مایوان^۳

hamidabutorabi2000@gmail.com

چکیده

در این پژوهش که با هدف بررسی نقش مشارکت اجتماعی در بازآفرینی مناطق محروم انجام شده است، از یک روش شناسی ترکیبی برای پوشش همه جانبه موضوع استفاده می شود. این تحقیق از نوع کاربردی است، زیرا قصد دارد راهکارهای عملی و مؤثری برای جلب مشارکت اجتماعی در فرآیند بازآفرینی ارائه دهد. روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی طراحی شده است تا بتواند روابط میان متغیرها و تأثیرات مشارکت اجتماعی را به طور دقیق بررسی کند. جامعه آماری این تحقیق شامل دو گروه اصلی است: نخست، ساکنان مناطق محروم که تجربیات و دیدگاه های آنها در بازآفرینی نقشی کلیدی ایفا می کند؛ دوم، کارشناسان و مسئولان مرتبط که در طراحی و اجرای طرح های بازآفرینی مشارکت دارند. روش نمونه گیری به صورت هدفمند طراحی شده است تا نمایندگان این دو گروه به کلی معنادار و متناسب انتخاب شوند. برای جمع آوری داده ها از ابزارهای متنوعی استفاده شده است. پرسشنامه های کمی برای جمع آوری داده های آماری از ساکنان طراحی شده اند تا دیدگاه های ۲۰۸ نفر از شهروندان درباره مشارکت اجتماعی و تأثیرات آن ثبت شود. همچنین، مصاحبه های عمیق کیفی با کارشناسان و فعالان اجتماعی (۱۳ نفر) انجام شده است تا بتوان تحلیل های جامع تری ارائه داد. داده های کمی با استفاده از تکنیک های آماری و نرم افزار SPSS پردازش و تحلیل می شوند تا روابط میان متغیرهای مشارکت اجتماعی و موفقیت در بازآفرینی بررسی شود. داده های کیفی نیز با روش کدگذاری و تحلیل تماتیک تجزیه و تحلیل می شوند تا الگوها و مفاهیم کلیدی مرتبط با موضوع پژوهش شناسایی گردند.

واژگان کلیدی: مشارکت اجتماعی، بازآفرینی شهری، مناطق محروم، حکمرانی محلی، شفافیت.

۱. مسئول امور فرهنگسرای تخصصی محیط زیست سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. مسئول امور آموزش های شهروندی معاونت فرهنگی هنری شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس فرهنگی و هنری شهرداری منطقه یک مشهد، مشهد، ایران

نقش مشارکت های اجتماعی در حکمرانی محلی در شهر مشهد

رضا شجاع مایوان؛ مه رو ربانی کلات؛ سیدحمید ابوترابی^۳

Reza.sh410@gmail.com

چکیده

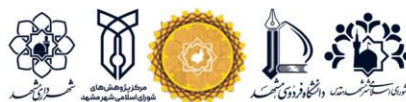
این تحقیق با هدف بررسی ابعاد و چالش های مشارکت اجتماعی و حکمرانی محلی در شهر مشهد، با رویکردی کیفی و استفاده از روش تحلیل مضمون انجام شده است. جامعه آماری شامل شهروندان مشهدی و کارشناسان محلی فعال در زمینه مشارکت اجتماعی و حکمرانی محلی بوده است. با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند، اعضای انجمن های محلی، گروه های داوطلبانه و کارشناسان مرتبط انتخاب شدند. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته و مشاهده جمع آوری و سپس با روش تحلیل مضمون تحلیل شدند. یافته ها نشان می دهد که شفافیت و پاسخگویی نهادهای محلی نقش مهمی در جلب اعتماد عمومی و تقویت حکمرانی مؤثر دارد. همچنین، فناوری های دیجیتال و پلتفرم های آنلاین تعامل شهروندان با مسئولان را تسهیل کرده و در ارائه راه حل های پایدار مؤثر بوده اند. برنامه های آموزشی و فرهنگی آگاهی شهروندان را افزایش داده و به مشارکت پایدار کمک کرده است. مشارکت زنان در پروژه های توسعه شهری نه تنها عدالت جنسیتی را تقویت کرده، بلکه کیفیت زندگی شهری را بهبود بخشیده است. شبکه های اجتماعی و فعالیت های داوطلبانه نیز نقش کلیدی در افزایش انسجام اجتماعی و ایجاد همبستگی میان اقشار مختلف ایفا کرده اند. تحقیق حاضر بر نقش نوآوری در حکمرانی محلی، الگوبرداری از تجربیات موفق جهانی و اهمیت تعامل مستمر با شهروندان تأکید دارد و نشان می دهد که این عوامل می توانند به توسعه پایدار و ارتقای کیفیت زندگی شهری منجر شوند. شفافیت در فرآیند تحقیق و استفاده از تکنیک های مثلث سازی و بازبینی توسط محققان، قابلیت اعتماد یافته ها را افزایش داده است. این پژوهش مبنای ارزشمندی برای سیاست گذاران محلی فراهم می آورد تا مشارکت های اجتماعی را تقویت کرده و حکمرانی شهری را بهبود بخشند.

واژگان کلیدی: حکمرانی مشارکتی شهری، مشارکت اجتماعی، حکمرانی محلی.

۱. کارشناس فرهنگی و هنری شهرداری منطقه یک مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس اداره اجتماعی محلات و مشارکت ها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. مسئول امور فرهنگسرای تخصصی محیط زیست سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تجارب مدیریت بحران زیارتی-گردشگری در مشهد و راهبردهای تاب آوری شهری

محسن کامکار دلاکه^۱، رضا افضلیان^۲، جواد نوروزی^۳، مهرا درویش پسند^۴، امیر نوید^۵

kamkar-m@mashhad.ir

چکیده

مشهد به عنوان قطب زیارت در ایران، در ایام اوج مانند نوروز، محرم و به ویژه دهه پایانی صفر با جهش های کم نظیر جمعیتی مواجه می شود که فشار چشمگیری بر سیستم های حمل و نقل، اسکان موقت، بهداشت و ایمنی شهری وارد می کند. هدف تحقیق تشخیص نقاط ضعف و قوت، شناسایی گلوگاه های ایمنی/خدمات در زیرساخت ها، برنامه ریزی شهری، تعامل نهادهای مسئول، و پاسخگویی در شرایط اضطراری و ارائه یک چارچوب عملیاتی پیشنهادی برای بهبود تاب آوری شهری می باشد. روش پژوهش، مرور شواهد سریع بر منابع رسمی و گزارش های میدانی دو سال اخیر، تحلیل روندهای تقاضای سفر و ظرفیت پذیری شبکه حمل و نقل و خدمات شهری و مقایسه تطبیقی با رویدادهای زیارتی هم تراز را در بر می گیرد. یافته ها نشان می دهد اوج تقاضا عمدتاً در شعاع های منتهی به حرم و مبادی ورودی شهر رخ می دهد و فشار اصلی بر شبکه بزرگراهی و پایانه ها، دسترسی های پیاده اطراف حرم و اسکان موقت وارد می گردد؛ ریسک های اصلی شامل تراکم های ناگهانی، انسدادهای نقطه ای، کمبود محل های تخلیه اضطراری و ناهماهنگی بین بخشی است. این مقاله، ضمن مرور چارچوب های بالادستی (چارچوب سندی و قانون مدیریت بحران کشور) و راهنماهای تخصصی جمعیت انبوه WHO، تجربه های عملی شهرداری مشهد و متولیان زیارت در مدیریت جمعیت پذیری را تحلیل و مجموعه ای از راهکارهای عملیاتی برای کاهش ریسک، مدیریت تقاضای سفر، بهینه سازی اسکان موقت و ارتقای ایمنی مراسم ارائه می کند؛ نتایج مقاله اذعان دارند که برای کاهش ریسک بحران ضرورت است برنامه ریزی پیشگیرانه با استفاده از مدل های شبیه سازی جمعیت، تقویت زیرساخت حمل و نقل و بازگشایی مسیرهای پایدار دسترسی، بهبود سیستم اطلاع رسانی مخاطره و توانمندسازی نهادهای محلی و مشارکت مردمی در پاسخ به بحران ها صورت گیرد.

واژگان کلیدی: مدیریت بحران شهری، گردشگری مذهبی، تاب آوری شهری، مدیریت جمعیت، حمل و نقل همگانی.

۱. رئیس اداره عمران و حمل و نقل و ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس تأسیسات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس مسئول امور حمل و نقل و ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۵. رئیس اداره نگهداری ساختمان ها، مشهد، ایران

الگوی نوین تأمین مالی شهری مبتنی بر فین تک و مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) در منطقه آزاد کیش

مریم قندهاری^۱، محمدباقر حمزه^۲

M.ghandehari@iaui.ac.ir

چکیده

این پژوهش با هدف طراحی الگوی نوین تأمین مالی شهری در منطقه آزاد کیش انجام شده است که بر ترکیب مشارکت عمومی-خصوصی (PPP) و فناوری های مالی نوین (فین تک) استوار است. مسئله اصلی، محدودیت منابع مالی سنتی و ضعف سازوکارهای اعتمادساز برای جذب سرمایه داخلی و خارجی بود. پژوهش به صورت توصیفی-تحلیلی با رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) انجام شد. در بخش کمی، داده ها از طریق پرسشنامه میان ۲۲۰ نفر از مدیران، سرمایه گذاران و فعالان فین تک گردآوری و با بهره گیری از تحلیل عاملی و مدل معادلات ساختاری (SEM) تحلیل شد. نتایج نشان داد به کارگیری فناوری هایی مانند زنجیره بلوک، قراردادهای هوشمند و توکنیزه کردن دارایی ها موجب افزایش شفافیت مالی، کاهش ریسک سرمایه گذاری و تقویت تمایل سرمایه گذاران خارجی می شود. همچنین نقش سرمایه گذاران خرد در ایجاد اعتماد عمومی و تسهیل پذیرش الگو برجسته است. بر این اساس، طراحی چارچوب نهادی و حقوقی بومی برای پیاده سازی این مدل در کیش به عنوان پایلوت ملی تأمین مالی شهری مبتنی بر فین تک و PPP پیشنهاد می شود.

واژگان کلیدی: مشارکت عمومی و خصوصی، فناوری های مالی، حکمرانی محلی، مناطق آزاد، جزیره کیش.

۱. دانشجوی دکتری، گروه مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، تهران، ایران

۲. دکتری، گروه مدیریت، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، تبریز، ایران

تحلیل نقش حکمروایی خوب شهری در پیاده سازی الگوی شهر پانزده دقیقه ای (با رویکرد توسعه پایدار در شهر مشهد)

مرجان ابراهیم زاده^۱، علی حمیدی^۲، حسین باقری^۳، عمران قیطانی^۴
marjan.eb.1367@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف تحلیل نقش حکمروایی خوب شهری در پیاده سازی الگوی شهر پانزده دقیقه ای با رویکرد توسعه پایدار در شهر مشهد انجام شد. الگوی شهر پانزده دقیقه ای بر دسترسی عادلانه و سریع شهروندان به خدمات ضروری همچون آموزش، بهداشت، اشتغال و اوقات فراغت در فاصله حداکثر ۱۵ دقیقه پیاده روی یا دوچرخه سواری تأکید دارد. روش پژوهش ترکیبی (کمی - کیفی) بود. داده های کمی از طریق پرسشنامه ساختاریافته با مشارکت ۶۰ نفر از خبرگان حوزه مدیریت شهری جمع آوری و با آزمون های آماری اسپیرمن و کولموگروف-اسمیرنوف تحلیل شد. داده های کیفی نیز با انجام ۱۵ مصاحبه نیمه ساختاریافته و تحلیل محتوای آن ها استخراج گردید. یافته ها نشان داد که شاخص های حکمروایی خوب شهری، به ویژه شفافیت، پاسخگویی، مشارکت شهروندان و کارایی نهادی، رابطه معناداری با موفقیت در اجرای الگوی شهر پانزده دقیقه ای دارند. در مقابل، موانع نهادی، ضعف هماهنگی میان دستگاه ها و نابرابری فضایی در توزیع خدمات، مهم ترین چالش های موجود محسوب می شوند. نتایج کیفی نیز بیانگر ضرورت اصلاحات نهادی، تقویت مکانیزم های مشارکت محلی و سرمایه گذاری در زیرساخت های پیاده محور و فضاهای سبز است. بر این اساس، پژوهش نتیجه می گیرد که تحقق شهر پانزده دقیقه ای در مشهد تنها از مسیر ارتقای کیفیت حکمروایی شهری، باز توزیع عادلانه منابع و تغییرات فرهنگی - رفتاری امکان پذیر است. این یافته ها می تواند به عنوان راهنمایی برای سیاست گذاران، مدیران شهری و برنامه ریزان در مسیر توسعه پایدار شهری مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: حکمروایی خوب شهری، شهر پانزده دقیقه ای، توسعه پایدار، عدالت فضایی.

۱. کارشناس انبار شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس دبیرخانه شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس سرمایه گذاری و مشارکت های مردمی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمروایی محلی و توسعه گردشگری مذهبی: چالش ها و راهکارهای پایدار برای شهر مشهد

محسن رحیمی^۱، سید امین سیدالحسینی^۲، غلامعلی خدادوست^۳، سید علی اصغر موسوی چهارطاقی^۴

Rahimy-m@mashhad.ir

چکیده

کلان شهر مشهد، به عنوان دومین شهر بزرگ ایران و مهم ترین قطب مذهبی جهان تشیع، سالانه پذیرای میلیون ها زائر داخلی و خارجی است. این حجم بالای ورود زائران، علاوه بر ایجاد فرصت های اقتصادی و اجتماعی، چالش های جدی در حوزه مدیریت شهری، زیرساخت ها و محیط زیست به همراه دارد. افزایش جمعیت شناور، فشار بر منابع آب، حمل و نقل، پسماند و آلودگی هوا، مدیریت شهری را با دشواری هایی جدی روبه رو کرده است. در این میان، حکمروایی محلی به عنوان چارچوبی برای مشارکت دولت محلی، شهروندان و بخش خصوصی، می تواند زمینه ساز سیاست گذاری مؤثر در مدیریت گردشگری مذهبی باشد. تجارب جهانی از شهرهایی چون مکه، مدینه و واتیکان نشان می دهد که ترکیب حکمروایی محلی با رویکردهای نوین مدیریتی مانند توسعه حمل و نقل پایدار، مدیریت هوشمند جمعیت و بهبود خدمات شهری، موجب ارتقای زیست پذیری و افزایش رضایت زائران شده است؛ بنابراین، در پژوهش حاضر تلاش می شود ضمن بررسی جایگاه گردشگری مذهبی مشهد، نقش حکمروایی محلی در کاهش چالش های شهری و تقویت پایداری شهری مورد تحلیل قرار گیرد.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، گردشگری مذهبی، مشهد، زیست پذیری شهری، توسعه پایدار.

۱. کارشناس خدمات شهری منطقه ۶ شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس امور قراردادها منطقه ۶ شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس خدمات شهری منطقه ۶ شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس پیگیری کمیسیون بند ۲۰ منطقه ۶ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

کاربرد هوش مصنوعی در پایش و مدیریت هوشمند جمعیت زائران مشهد

اکرم نعمتی^۱، الهام نعمتی^۲، رضا افضلیان^۳، امیر نوید^۴، اعظم فریور راد^۵

nemati-a@mashhad.ir

چکیده

مشهد در ایام اوج زیارتی مانند محرم و نوروز با جهش های جمعیتی گسترده مواجه می شود که موجب تراکم شدید در محدوده حرم مطهر، فشار بر حمل و نقل عمومی، کمبود ظرفیت اسکان و افزایش ریسک های ایمنی و بهداشتی می گردد. مسئله اصلی این پژوهش، شناسایی و مدیریت هوشمند این تراکم ها با استفاده از فناوری های نوین است. هدف تحقیق، طراحی الگویی مبتنی بر هوش مصنوعی برای پایش و پیش بینی الگوهای ازدحام شهری و ارائه راهکارهایی جهت بهبود مدیریت بحران در ایام خاص است. روش پژوهش شامل گردآوری داده های تردد از مترو، اتوبوس رانی، دوربین های شهری و سامانه های جاده ای، پردازش و پالایش داده ها و پیاده سازی الگوریتم های یادگیری عمیق نظیر LSTM و CNN برای شناسایی الگوهای زمانی و مکانی تراکم جمعیت است. یافته ها نشان می دهد مدل پیشنهادی قادر است تراکم غیرعادی جمعیت را با دقت بیش از ۸۵ درصد شناسایی کرده و پیش بینی کوتاه مدت تا ۳۰ دقیقه از شرایط ازدحام ارائه دهد. همچنین نتایج نشان می دهد استفاده از این مدل نسبت به روش های سنتی مدیریت بحران، موجب کاهش زمان واکنش، بهبود توزیع خدمات حمل و نقل و افزایش ایمنی زائران می شود. جمع بندی تحقیق بیانگر آن است که استقرار یک سامانه پایش هوشمند جمعیت مبتنی بر هوش مصنوعی می تواند به عنوان راهبردی مؤثر در افزایش تاب آوری شهری، کاهش خطرات انسانی و ارتقای کیفیت تجربه زائران در مشهد مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، مدیریت جمعیت، تاب آوری شهری، مشهد، زیارت.

۱. مسئول امور حسابداری شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس برق شهرداری منطقه ۵، مشهد، ایران

۳. رئیس اداره عمران، حمل و نقل و ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. رئیس اداره نگهداری ساختمان ها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۵. کارشناس فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

شناسایی پیشران‌های تنوع بخشی به منابع درآمدی در سازمان آتش نشانی کلان شهر مشهد: یک مطالعه کیفی

محمد محمودی^۱، سعید ناظر^۲، رامین غنچه ئی^۳، حمید خیرآبادی^۴

www.shahradoffroad3@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش، شناسایی و واکاوی عمیق پیشران‌های تنوع بخشی به منابع درآمدی در سازمان آتش نشانی کلان شهر مشهد بود. رویکرد پژوهش کیفی و از نوع اکتشافی بوده و با استفاده از روش نظریه داده بنیاد و تکنیک کدگذاری سه مرحله ای (باز، محوری، انتخابی) انجام پذیرفته است. جامعه آماری شامل کلیه افراد کلیدی، تصمیم گیرندگان، مدیران و کارشناسان مطلع در سازمان آتش نشانی مشهد بوده که از طریق نمونه گیری هدفمند و گلوله برفی، داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته جمع آوری گردید تا به اشباع نظری دست یابد. یافته های پژوهش، پیشران های تنوع بخشی به منابع درآمدی را در سه مقوله کلی شامل: ۱. ظرفیت های داخلی و منابع سازمان (با مؤلفه های منابع فیزیکی و تجهیزاتی، دانش تخصصی و نیروی انسانی و برند و اعتبار سازمانی)، ۲. فرصت های محیطی و نیازهای بازار (با مؤلفه های خدمات تخصصی و نوین، همکاری با بخش خصوصی و دولتی و نوآوری و توسعه کسب و کارهای جانبی) و ۳. الزامات حمایتی و تسهیل گری (با مؤلفه های حمایت های قانونی و مقرراتی و حمایت های مدیریتی و سازمانی) دسته بندی و تحلیل نموده است. این سه مقوله، ۸ مؤلفه و ۴۰ گویه را در بر می گیرند که هر یک به تفصیل به عنوان اهرم های مؤثر در ایجاد و توسعه جریان های درآمدی جدید برای سازمان آتش نشانی مشهد شناسایی شده اند. نتایج نشان می دهد که سازمان آتش نشانی مشهد، با بهره گیری از دارایی های فیزیکی، دانش تخصصی، اعتبار سازمانی و پاسخگویی به نیازهای متغیر بازار و همچنین با پشتیبانی از الزامات قانونی و مدیریتی، قادر است به استقلال مالی و بهبود عملکرد خود دست یابد.

واژگان کلیدی: نوع بخشی منابع درآمدی، سازمان آتش نشانی، نظریه داده بنیاد، مطالعه کیفی، خوداتکایی مالی، مشهد.

۱، ۲، ۴. کارشناس ارشد سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارمند سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش شوراهای اجتماعی محلات در تحقق حکمرانی مشارکتی: مطالعه موردی شهر مشهد

اعظم فریور راد، امیر لطفی زاک، جواد نوروزی، مصطفی عباسی، محسن کامکار

farivar-a@mashhad.ir

چکیده

حکمرانی مشارکتی به عنوان یکی از شاخص های کلیدی حکمرانی خوب، بر حضور فعال شهروندان در فرآیندهای تصمیم گیری شهری تأکید دارد. در این میان، شوراهای اجتماعی محلات در کلان شهر مشهد طی دهه اخیر به عنوان ابزاری نوین برای افزایش مشارکت شهروندان و تقویت سرمایه اجتماعی شکل گرفته اند. پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و روش توصیفی-تحلیلی، به بررسی نقش شوراهای اجتماعی محلات در تحقق حکمرانی مشارکتی می پردازد. داده های پژوهش از طریق مرور منابع علمی-پژوهشی معتبر منتشر شده پس از سال ۲۰۲۰ و تحلیل اسناد رسمی شهرداری مشهد گردآوری شده است. یافته ها نشان می دهد که شوراهای اجتماعی محلات در ارتقای سرمایه اجتماعی، افزایش اعتماد عمومی و فراهم کردن بستر مشارکت مستقیم شهروندان در امور محلی مؤثر بوده اند. با این حال، محدودیت های نهادی، ضعف اختیارات قانونی و کمبود منابع مالی باعث شده است که اثرگذاری این شوراهای محلی در فرآیندهای کلان تصمیم گیری شهری محدود باقی بماند. در نتیجه، شوراهای اجتماعی محلات بیش از آنکه نهادی تصمیم ساز باشند، نقشی مشورتی و واسطه ای ایفا می کنند. این مقاله نتیجه می گیرد که تحقق حکمرانی مشارکتی واقعی در مشهد نیازمند اصلاحات نهادی، اختصاص منابع پایدار و تقویت پیوند میان سطح محلی و مدیریت کلان شهری است.

واژگان کلیدی: حکمرانی مشارکتی، شوراهای اجتماعی محلات، سرمایه اجتماعی، مدیریت شهری، مشهد.

۱. کارشناس تأسیسات شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. رئیس اداره توسعه زیرساخت سازمان فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس مشارکت های اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. رئیس اداره فرهنگی اجتماعی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۵. کارشناس مسئول ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

ارائه مدل مفهومی نقش رسانه‌های اجتماعی در توانمندسازی زنان شاغل برای ایفای نقش در نظام حکمرانی محلی

فاطمه کلاته رحمانی؛ فاطمه خاندان
rahmanirad@gmail.com

چکیده

امروزه فرآیند تأثیرگذاری رسانه‌های اجتماعی بر تمام ابعاد زندگی بشر، امری اجتناب‌ناپذیر است. سازمان‌های شهری نیز تحت تأثیر این فرآیند به توسعه فعالیت‌های خود در فضای مجازی حاصل از رسانه‌های اجتماعی در قالب وب‌سایت‌ها، وبلاگ‌ها، شبکه‌های اجتماعی اختصاصی و شبکه‌های اجتماعی عمومی نظیر تلگرام و اینستاگرام پرداخته‌اند. این گسترش فعالیت در فضای مجازی موجب تأثیرات آشکار و نهانی در رفتار سازمانی کارمندان به‌خصوص زنان شاغل شده است. این مقاله با روش توصیفی-تحلیلی و باهدف شناسایی مؤلفه‌های رفتار سازمانی زنان متأثر از شبکه‌های اجتماعی به ارائه مدلی در این زمینه اقدام نموده. یافته‌های پژوهش نشان داد که تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر رفتار سازمانی زنان در سه بعد فردی، گروهی و سازمانی قابل‌شناسایی است. در بعد فردی ۵ مؤلفه شخصیت زنانه، نظام اعتقادی-نگرش، توانایی-هوش-ادراک، یادگیری و انگیزش تحت تأثیر رسانه‌های اجتماعی است و به ترتیب در ابعاد گروهی ۵ مؤلفه‌های رهبری، ارتباطات، قدرت-سیاست، تعارض و سرمایه اجتماعی و در بعد سازمانی ۴ مؤلفه‌های استراتژی، ساختار، فرهنگ و محیط-جو سازمانی تحت تأثیر رسانه‌های اجتماعی است. در انتهای این مقاله مدل مفهومی رفتار سازمانی زنان متأثر از رسانه‌های اجتماعی معرفی و ارائه می‌شود.

واژگان کلیدی: رسانه‌های اجتماعی، رفتار سازمانی، زنان شاغل، شبکه اجتماعی.

۱. کارشناسی ارشد علوم ارتباطات دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران، تهران، ایران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت دولتی گرایش مالی، گروه علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

بررسی نیاز به آموزش ایمنی و مدیریت بحران برای مهاجرین در خراسان رضوی: تحلیل موانع زبانی، فرهنگی و دسترسی

پوریا رزمی^۱، مصطفی کیدشتی طرقي^۲، حمید جاقوری^۳، امیر کفشچی گل خطمی^۴
pouria.razmi.7@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نیاز به آموزش ایمنی و مدیریت بحران در میان مهاجرین و اتباع خارجی ساکن خراسان رضوی و شناسایی موانع زبانی، فرهنگی و دسترسی انجام شد. مسئله اصلی آن است که بسیاری از مهاجرین به دلیل محدودیت در فهم زبان رسمی و شرایط اجتماعی خاص، امکان بهره‌مندی کافی از آموزش‌های ایمنی را ندارند. روش تحقیق به صورت ترکیبی و پیمایشی بود. داده‌ها از ۳۸۰ مهاجر با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه نیمه ساختاریافته گردآوری شد. نتایج توصیفی نشان داد که سطح آگاهی ایمنی مهاجرین در حد متوسط قرار دارد و پشت‌وزبانان و اردو زبانان در پایین‌ترین سطح هستند. تحلیل آماری تفاوت معناداری میان زبان‌ها را آشکار ساخت و مدل رگرسیونی نشان داد که تحصیلات، دسترسی به آموزش و نگرش به آموزش چندزبانه مهم‌ترین پیش‌بین‌های آگاهی ایمنی هستند و در مجموع ۴۲ درصد از واریانس آن را تبیین می‌کنند. داده‌های کیفی نیز بیانگر وجود موانع زبانی، بی‌اعتمادی فرهنگی و محدودیت در دسترسی به دوره‌های رسمی بود. بر اساس این نتایج، طراحی آموزش‌های چندزبانه همراه با توجه به زمینه‌های فرهنگی، ضرورتی اساسی برای ارتقای تاب‌آوری مهاجرین و افزایش ایمنی جامعه میزبان در خراسان رضوی است.

واژگان کلیدی: آموزش ایمنی، مدیریت بحران، مهاجرین، موانع زبانی، خراسان رضوی.

۱. کارشناس امور کنترل ترافیک، مرکز کنترل و مدیریت ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران
- ۲، ۳، ۴. معاون شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

آتش نشانی سبز در کلان شهر مشهد آینده: راهکارهای نوین برای کاهش اثرات زیست محیطی عملیات های اطفای حریق

مصطفی کیدشتی طرقي، حمید جاقوری، امیر کفشچی گل خطمی، پوریا رزمی
Torogh.mostafa@gmail.com

چکیده

کلان شهر مشهد با بحران آب و پیامدهای زیست محیطی ناشی از عملیات اطفای حریق روبه روست و این موضوع ضرورت توجه به «آتش نشانی سبز» را پررنگ می سازد. هدف پژوهش حاضر شناسایی و اولویت بندی راهکارهای نوین برای کاهش اثرات زیست محیطی عملیات آتش نشانی در مشهد آینده است. پژوهش به روش توصیفی - کاربردی و بر پایه پیمایش میدانی میان کارکنان سازمان آتش نشانی مشهد انجام شد. داده ها با پرسشنامه محقق ساخته گردآوری و پس از تأیید روایی و پایایی، با آزمون های t تک نمونه ای و فریدمن تحلیل گردید. نتایج نشان داد مهم ترین اولویت ها شامل کاهش مصرف آب با فناوری های نوین و بازچرخانی آن، جایگزینی فوم های زیست تجزیه پذیر و توسعه ناوگان پاک و ایستگاه های سبز است. همچنین آموزش و فرهنگ سازی به عنوان پیش شرط پایداری اقدامات سبز ضروری ارزیابی شد. بر اساس این یافته ها، تدوین یک سند راهبردی جامع برای حرکت مرحله ای آتش نشانی مشهد به سوی الگوی بومی آتش نشانی سبز پیشنهاد می شود.

واژگان کلیدی: آتش نشانی سبز، مشهد آینده، مدیریت منابع آب، فوم زیست تجزیه پذیر، ناوگان پاک.

- ۱، ۲. معاون شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. فرمانده شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس امور کنترل ترافیک، مرکز کنترل و مدیریت ترافیک شهرداری مشهد، مشهد، ایران

بررسی تاثیر مدیریت دانش بر نوآوری شهری در شهرداری منطقه ثامن مشهد: تحلیل مؤلفه‌ها، آزمون‌ها و خطاها

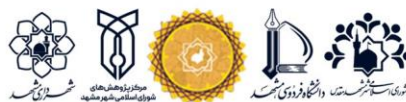
ریحانه کرم الدینی^۱، امیر خسروی^۲، مریم صلابانی^۳، فاطمه نهاوندی فر^۴
R67.karamodini@gmail.com

چکیده

در عصر تحول دیجیتال و پیچیدگی‌های روزافزون مدیریت شهری، بهره‌گیری از مدیریت دانش به عنوان ابزاری راهبردی برای ارتقاء نوآوری شهری اهمیت فزاینده‌ای یافته است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر مؤلفه‌های مدیریت دانش بر نوآوری شهری در شهرداری منطقه ثامن مشهد انجام شده است. این منطقه به دلیل موقعیت مذهبی، گردشگری و تراکم جمعیتی بالا، نیازمند رویکردهای نوآورانه در ارائه خدمات شهری است. روش تحقیق از نوع کاربردی و به صورت توصیفی-پیمایشی بوده و داده‌ها از طریق پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته گردآوری شده‌اند. جامعه آماری شامل کارکنان و مدیران شهرداری منطقه ثامن بوده و نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای انجام شده است. برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری نظیر تحلیل عاملی تأییدی، آزمون T، رگرسیون چندگانه و ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد که مؤلفه‌های مدیریت دانش شامل خلق دانش، ذخیره‌سازی، انتقال و کاربرد آن، تأثیر مثبت و معناداری بر نوآوری شهری دارند. به‌ویژه، مؤلفه «کاربرد دانش» بیشترین نقش را در ارتقاء نوآوری ایفا کرده است. همچنین، یافته‌ها بیانگر آن است که تقویت زیرساخت‌های فناورانه، فرهنگ سازمانی دانش‌محور و آموزش مستمر کارکنان می‌تواند زمینه‌ساز افزایش نوآوری در خدمات شهری باشد. در پایان، پیشنهادهایی برای بهبود فرآیندهای مدیریت دانش در شهرداری منطقه ثامن ارائه شده است تا از طریق آن بتوان به توسعه پایدار شهری، افزایش رضایت شهروندان و ارتقاء کیفیت زندگی شهری دست یافت.

واژگان کلیدی: نوآوری شهری، مدیریت دانش، منطقه ثامن، برنامه‌ریزی شهری، توسعه پایدار.

۱، ۲، ۳، ۴. کارمندان شهرداری مشهد، مشهد، ایران

علل افزایش شکایت شهروندان بر علیه شهرداری ها به دیوان عدالت اداری

علی شجاع پورا

shojapurali@gmail.com

چکیده

در هر کشوری به منظور دادخواهی مردم از تخلفات اداری و یا نقض قانون سازمان ها، واحدها و دستگاه های اجرایی مشخصی وجود دارد. در کشور مقدس جمهوری اسلامی ایران نیز در هر مورد دستگاه های نظارتی خاصی مشخص گردیده است. شهرداری ها به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی وظایف زیادی دارند که برای اکثر وظایف قانون گذار به صراحت نوع وظیفه و چگونگی اجرای آن را مشخص نموده است؛ اما در بعضی موارد من جمله ساخت و ساز، وصول عوارض، سد معبر، انجام معامله، تحویل کالا به علت پیچیدگی خاص موضوعات مدیر شهر (شهردار) به تنهایی نمی تواند تصمیم گیری نماید. از طرفی به منظور جلوگیری از افزایش پرونده ها در دادگستری های کشور، قانون گذار شوراهای و یا کمیسیون هایی را در شهرداری ها پیش بینی نموده است؛ اما گاهی کمیسیون و شوراهای مربوطه نیز در تصمیم گیری دچار تناقض و یا تخلف می گردند. به منظور حفظ حقوق شهروندان، قانون گذار جهت دادخواهی اشخاصی که از مصوبات شوراهای و کمیسیون ها شکایتی داشته باشند دیوان عدالت اداری را راه اندازی نموده است. در سال های اخیر حجم شکایات رسیده به دیوان عدالت اداری (مندرج در سایت دیوان عدالت اداری) افزایش چشمگیری داشته است. در بعضی از موارد اشخاص حقوقی بخصوص دستگاه های دولتی اجازه شکایت بر علیه کمیسیون ها را ندارند؛ اما کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی می توانند به آرای کمیسیون های شهرداری ها و مصوبات شوراهای شهرها در دیوان عدالت اداری طرح دعوی نمایند. دیوان عدالت اداری هم از طریق شعب و از طریق هیات عمومی به شکایات رسیدگی و رای لازم صادر می نماید.

واژگان کلیدی: وظایف شهروندان، شهرداری ها، دیوان عدالت اداری، حقوق شهروندی.

۱. کارشناس ارشد جغرافیا برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، شهردار لطف آباد، مشهد، ایران

بررسی رابطه زیرساخت های الکترونیکی در توسعه مدیریت شهری (مطالعه موردی شهر مشهد)

محسن قره خانی^۱، میلاد کوهیار^۲، تکتم سالاری^۳، سید حامد قره خانی^۴

mohgharekhani@gmail.com

چکیده

با گسترش فناوری های دیجیتال، زیرساخت های الکترونیکی به یکی از ارکان اساسی توسعه مدیریت شهری تبدیل شده اند. شهر مشهد، به عنوان یکی از کلان شهرهای ایران، با چالش های متعددی در حوزه مدیریت شهری مواجه است که بهره گیری از فناوری های نوین می تواند نقش مهمی در حل آن ها ایفا کند. این پژوهش به بررسی تأثیر زیرساخت های الکترونیکی بر توسعه مدیریت شهری در مشهد می پردازد. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است که با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری شامل کلیه شهروندان بالای ۱۸ سال شهر مشهد بوده و حجم نمونه بر اساس فرمول کوکران ۳۸۴ نفر تعیین شده است. ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه استاندارد زیرساخت های الکترونیکی و مدیریت شهری بوده که روایی آن از طریق نظر خبرگان و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ تأیید شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد که توسعه زیرساخت های الکترونیکی، تأثیر مستقیمی بر بهبود عملکرد مدیریت شهری، دارد. همچنین، چالش هایی مانند کمبود سرمایه گذاری، مشکلات فنی و مقاومت در برابر تغییر، موانعی برای اجرای کامل این زیرساخت ها محسوب می شوند. در نهایت، پیشنهادهایی برای تقویت و بهینه سازی این زیرساخت ها ارائه شده است تا بتوان از ظرفیت های فناوری در جهت توسعه پایدار شهری بهره برداری کرد.

واژگان کلیدی: زیرساخت های الکترونیکی، توسعه مدیریت شهری، شهر مشهد.

۱. کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، مشهد، ایران

۲. کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و ساخت، مشهد، ایران

۳. کارشناسی ارشد مدیریت تحول، مشهد، ایران

۴. مهندس عمران، مشهد، ایران

خوانشی بر مؤلفه های کلیدی حکمروایی محلی: ارائه چارچوب تحلیلی بر اساس مدل های جهانی و شورای اجتماعی محلات مشهد

سعید قائمی نژاد^۱، بنفشه یعقوبی^۲، مهسا شریعتی^۳، نوید جبروتی^۴
ghaeninezhad-s@mashhad.ir

چکیده

حکمروایی محلی به عنوان سازوکاری چندبعدی برای مدیریت شهری پایدار، نقش محوری در تقویت مشارکت شهروندان، افزایش شفافیت و ارتقای کارایی خدمات عمومی ایفا می کند. این مقاله با رویکرد تحلیلی - تطبیقی، چارچوب نظری حکمروایی محلی را از طریق مرور ادبیات بین المللی (۲۰۲۰-۲۰۲۵) و منابع فارسی (۱۳۹۹-۱۴۰۴) استخراج و سپس الگوی «شورای اجتماعی محلات مشهد» را به عنوان مطالعه موردی بررسی می کند. تحلیل نشان می دهد که در مدل های موفق جهانی، سه مؤلفه «مشارکت شهروندان»، «شفافیت/پاسخگویی» و «منابع مالی پایدار» نقش محرک و زیربنایی دارند و بقای سایر شاخص ها (مانند عدالت اجتماعی، پایش عملکرد و تفویض اختیارات) بستگی به تقویت این سه دارد. مقایسه با شورای اجتماعی محلات مشهد نشان می دهد که گرچه این شورا در ایجاد ارتباطات محلی و تقویت سرمایه اجتماعی ظرفیت هایی دارد، اما با چالش های قابل توجهی در زمینه مشارکت واقعی شهروندان، شفافیت نظام مند، ضمانت اجرایی تصمیمات و منابع مالی پایدار مواجه است. مقاله بر پایه این نتایج، راهبردهایی شامل توسعه پلتفرم های مشارکتی دیجیتال، تقویت گزارش دهی و پایش عملکرد، اصلاح مقررات برای افزایش خودمختاری شوراهای طراحی مدل های نوآورانه تأمین مالی محلی ارائه می کند. یافته ها برای پژوهشگران و سیاست گذاران شهری در ایران و شهرهای مشابه منطقه راهگشا خواهد بود.

واژگان کلیدی: حکمروایی محلی، مشارکت شهروندی، شفافیت و پاسخگویی، شورای اجتماعی محلات.

۱. کارشناس معماری، اداره کل طرح ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس درآمد منطقه ۳ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. رئیس اداره مطالعات طرح های شهری حوزه مرکزی، اداره کل طرح ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور هماهنگی مطالعات طرح های شهری حوزه مرکزی، اداره کل طرح ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

خوانشی بر شاخص های مؤثر در طراحی مشارکتی شهری: ارائه چارچوبی بر اساس تحلیل تجربی طرح «محلّه ما» در مشهد با رویکرد حکمروایی محلی

سعید قائنی نژاد^۱، بنفشه یعقوبی^۲، کیمیا حبیبی^۳، نوید جبروتی^۴
ghaeninezhad-s@mashhad.ir

چکیده

طراحی مشارکتی به عنوان رویکردی کلیدی در توسعه شهری پایدار، با هدف افزایش کیفیت زندگی و تقویت سرمایه اجتماعی در شهرها به ویژه در کشورهای در حال توسعه، اهمیت فراوان یافته است. این پژوهش به بررسی عوامل مؤثر بر طراحی مشارکتی در شهرهای ایران و تحلیل تجربی طرح «محلّه ما» در مشهد می پردازد. با بهره گیری از روش ترکیبی کیفی و کمی، ابتدا مرور جامعی بر ادبیات نظری حوزه طراحی مشارکتی، شاخص های انسانی، مدیریتی، فناوری و اقتصادی مرتبط را شناسایی و دسته بندی می کند. سپس، داده های میدانی از طریق مصاحبه با اعضای شوراهای اجتماعی محلی، مدیران شهری و بررسی اسناد اجرایی جمع آوری و تحلیل شده است. یافته ها نشان می دهد که موفقیت طراحی مشارکتی در این طرح به همبستگی میان اعتماد اجتماعی، ظرفیت نهادی، حمایت مدیریت شهری و شفافیت فرآیندها وابسته است. همچنین، وجود منابع مالی محدود، نابرابری در مشارکت اجتماعی و چالش های نهادی به عنوان موانع اصلی شناسایی شدند. چارچوب پیشنهادی این پژوهش شامل سه سطح پیشران، میانجی و پیامدی است که هماهنگی میان آنها برای دستیابی به مشارکت واقعی و مؤثر ضروری است. نتایج این مطالعه می تواند به عنوان راهنمایی برای سیاست گذاران و مدیران شهری در تقویت ظرفیت های مشارکتی و بهبود فرآیندهای طراحی شهری در ایران مورد استفاده قرار گیرد. این پژوهش همچنین ضرورت بازاندیشی در سیاست های مشارکتی برای ارتقای عدالت فضایی و کیفیت زندگی شهری را برجسته می سازد.

واژگان کلیدی: طراحی مشارکتی، مشارکت اجتماعی، مدیریت شهری، حکمروایی محلی.

۱. کارشناس معماری، اداره کل طرح ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس درآمد، منطقه ۳ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس صدور مجوزهای شهرسازی، منطقه ۱۲ شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور هماهنگی مطالعات طرح های شهری حوزه مرکزی، اداره کل طرح ها و مطالعات شهری، شهرداری مشهد، مشهد، ایران

حکمرانی فرهنگی هوشمند در شهرهای هوشمند: چارچوب های مشارکت محور برای تاب آوری اجتماعی

ناهید سید کاظمی^۱، سپیده شبانی^۲، غزاله کرباسی^۳، شبنم اکبرزاده^۴

kazemi-na@mashhad.ir

چکیده

حکمرانی فرهنگی هوشمند، مفهومی نوپدید در تقاطع فرهنگ، فناوری و مشارکت شهروندی است که در سال های اخیر به یکی از ارکان مهم توسعه پایدار شهری بدل شده است. در شهرهای هوشمند، فرهنگ نه صرفاً کالایی مصرفی، بلکه بستری زنده برای شکل دهی هویت جمعی، ارتقای سرمایه اجتماعی و تقویت تاب آوری در برابر بحران های اجتماعی-اقتصادی و زیست محیطی به شمار می آید. این مقاله مروری، با رویکردی تحلیلی و انسان محور، به واکاوی چارچوب های حکمرانی فرهنگی هوشمند می پردازد که بر مبنای مشارکت فعال شهروندان و بهره گیری از ابزارهای دیجیتال شکل گرفته اند. بررسی نظام مند پژوهش های بین المللی (از جمله سیاست های یونسکو، UN-Habitat و اتحادیه اروپا) و مطالعات داخلی در حوزه مدیریت شهری و فرهنگ، نشان می دهد که موفقیت این چارچوب ها در گرو ایجاد پلتفرم های شفاف و تعاملی، به کارگیری داده های باز (Open Data) و هم افزایی میان نهادهای فرهنگی، بخش خصوصی و جامعه مدنی است. یافته ها حاکی از آن است که مدل های مشارکتی هوشمند، اگر با اصول حکمرانی مشارکتی و عدالت فرهنگی هم راستا شوند، می توانند نه تنها کیفیت زندگی شهری را ارتقا دهند، بلکه ظرفیت شهر برای مقابله با چالش های کلان را نیز افزایش دهند. این مقاله، با هدف ارائه تصویری جامع از تجارب موفق و چالش های پیش رو، می کوشد تا ادبیات حکمرانی فرهنگی را به سمت طراحی سیاست های بومی سازی شده برای شهرهای ایران هدایت کند.

واژگان کلیدی: فرهنگ شهری، برنامه های مشارکتی، هوشمند.

۱. کارشناس راهبری نظامات انگیزشی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. مسئول امور ارزش افزایی زمین شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدل حکمرانی نوآورانه مبتنی بر صنایع خلاق در ارتقای تاب آوری شهری مشهد

بهرز کاظمی^۱، علی اکبر رضایی^۲، وحید ایرانفر^۳، سعید بشرویه^۴

Behruzkazemi6778xt@gmail.com

چکیده

کلان شهر مشهد با چالش هایی مانند تراکم جمعیت، فشار بر زیرساخت ها و افزایش خطر بحران های طبیعی و انسانی مواجه است؛ از این رو ارتقای تاب آوری شهری به عنوان شرط لازم توسعه پایدار ضروری است. این پژوهش با هدف ارائه مدل حکمرانی نوآورانه مبتنی بر صنایع خلاق برای ارتقای تاب آوری شهری مشهد و با تأکید بر نقش سازمان آتش نشانی انجام شد. پژوهش از نوع کاربردی و با رویکرد ترکیبی (کیفی-کمی) است. در مرحله کیفی، مرور نظام مند منابع و مصاحبه با ۱۵ خبره انجام شد و در مرحله کمی، داده ها از طریق پرسش نامه میان ۳۸۴ نفر از مدیران و کارشناسان آتش نشانی و فعالان صنایع خلاق گردآوری و با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) تحلیل گردید. نتایج نشان داد حکمرانی نوآورانه ($\beta=0/48$)، نقش آتش نشانی ($\beta=0/52$) و صنایع خلاق ($\beta=0/36$) بر تاب آوری شهری اثر معنادار دارند و صنایع خلاق نقش میانجی جزئی میان حکمرانی نوآورانه و تاب آوری ایفا می کند. مدل ارائه شده با تلفیق اقدامات عملیاتی و ظرفیت های خلاق اجتماعی، چارچوبی کاربردی برای ارتقای تاب آوری و بهبود مدیریت شهری مشهد فراهم می سازد.

واژگان کلیدی: تاب آوری شهری، حکمرانی نوآورانه، صنایع خلاق، سازمان آتش نشانی.

- ۱، ۳. معاون شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲، ۴. فرمانده شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل نقشه راه قابل اجرا با مقیاس پذیری، شاخص ها، برآوردهای فنی و منابع داده پیرامون کاربردهای موفق هوش مصنوعی با محوریت افزایش درآمد پایدار شهرداری

رقیه بخشی شمسی^۱، یونس مهرپویا^۲، ستاره جوانمرد^۳، هانیه مرادی^۴

Ssttrrd6@gmail.com

چکیده

هوش مصنوعی (AI) از داغ ترین موضوعات مهم دنیای فناوری شده و دامنه کاربرد آن از دستیارهای صوتی گرفته تا خودروهای خودران و تشخیص بیماری ها، ... سبب شده تا از ارکان اصلی دنیا امروز محسوب شود. کاربردهای موفق هوش مصنوعی که مستقیماً به افزایش درآمد پایدار شهرداری منجر می شوند معمولاً حول سه محورند: (۱) بهبود وصول مالیات/عوارض و کشف فرار مالیاتی، (۲) مدیریت دارایی ها و کاهش هزینه های نگهداری (بنابر کاهش هزینه = افزایش درآمد خالص) و (۳) ایجاد سرویس های پولی جدید یا بهینه سازی قیمت گذاری (مثلاً پارکینگ هوشمند، مدیریت گردشگری ...). شواهد تجربی و مطالعات جهانی نشان می دهد که مدل های ML می توانند انتخاب مودیان برای ممیزی را مؤثرتر کنند و درآمدهای کشف شده را دورقمی افزایش دهند. این مقاله از نوع ترویجی و توصیفی و بر اساس مطالعات کتابخانه ای بوده و به این نتیجه رسیده است افزایش دامنه تأثیرگذاری شهرداری در تمامی عرصه های اعم خدماتی، فنی و شهرسازی در حال تکمیل، تکوین، بروز رسانی و توسعه بوده و مبحث تأثیر مستقیم در افزایش درآمدهای پایدار نیز از ویژه ترین بخش جذاب آن در حوزه شهرداری است.

واژگان کلیدی: هوش مصنوعی، درآمد پایدار، شهرداری، AI.

۱. ایده پرداز شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس امور فنی و شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس امور عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس تأسیسات مکانیکی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

هوشمندسازی سامانه های شکایات مردمی برای عدالت فضایی در مناطق حاشیه نشین (ادغام پردازش زبان طبیعی، بینایی ماشین و سامانه های اطلاعات جغرافیایی)

صدیقه حاج طالبی^۱، وحید ترک زاده^۲

Sed.hajtalebi.it@gmail.com

چکیده

مناطق حاشیه نشین شهری به دلیل ضعف زیرساخت ها، تراکم جمعیت و کمبود منابع بیش از سایر نواحی با مشکلات اجتماعی و محیطی روبه رو هستند. سامانه های دریافت شکایات مردمی، مانند سامانه ۱۳۷ مشهد، کانالی مهم برای گزارش مسائل شهری اند، اما روش های دستی موجود در تحلیل و مکان یابی این داده ها موجب کندی پاسخ گویی و نابرابری در تخصیص منابع می شود. این مقاله مروری با هدف بررسی ظرفیت فناوری های هوشمند در تحول مدیریت شکایات شهری، به تحلیل مطالعات اخیر در حوزه هوش مصنوعی می پردازد. تمرکز اصلی بر بینایی ماشین (CV) برای استخراج اطلاعات از تصاویر شهروندان و سامانه اطلاعات جغرافیایی (GIS) برای مکان یابی و اولویت بندی مداخلات است. یافته ها نشان می دهد ادغام CV و GIS امکان شناسایی خودکار معضلات، پایش بلادرنگ زیرساخت ها و توزیع عادلانه تر خدمات را فراهم می کند. همچنین، پردازش زبان طبیعی (NLP) به عنوان ماژول مکمل برای تحلیل شکایات متنی و صوتی مطرح می شود. چارچوب پیشنهادی شامل پنج مؤلفه است: گردآوری داده های چندرسانه ای، پردازش تصویر، تحلیل مکانی، الگوریتم های اولویت بندی و داشبورد مدیریتی. تمرکز بر این رویکرد می تواند عدالت فضایی را ارتقا دهد و زمینه ساز سامانه های هوشمند چندوجهی آینده شود.

واژگان کلیدی: بینایی ماشین (CV)، سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS)، پردازش زبان طبیعی (NLP)، سامانه شکایات مردمی، عدالت فضایی شهر هوشمند.

۱. گروه مهندسی کامپیوتر، کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲. گروه مهندسی کامپیوتر، دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

حکمرانی گردشگری مذهبی عاملی مؤثر در اقتصاد کلان شهر مشهد پایتخت معنوی کشور

امین کمالاتی؛ حسین سلطانی؛ سعید خوشنگاه؛ بهنام رضایی؛

Kamalat-a@yahoo.com

چکیده

شهر مشهد در دهه های اخیر، با جذب قابل توجه گردشگران داخلی و بین المللی تحولات قابل توجهی را در ساختار شهری خود تجربه کرده است. بخش اعظم این تحولات متأثر از گردشگرانی است که به قصد زیارت بارگاه مطهر رضوی عازم این شهر شده اند و جایگاه گردشگری مذهبی شهر مشهد را در مقایسه با سایر گونه های گردشگری این شهر ارتقا داده اند. هدف از انجام پژوهش حاضر ارتقا اقتصاد از طریق صنعت گردشگری مذهبی است، لذا این تحقیق از لحاظ هدف، از نوع تحقیقات کاربردی است و از لحاظ روش جمع آوری اطلاعات از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی (پیمایشی) و کاربردی است. جهت بررسی روابط بین سازه های تحقیق از نرم افزار آماری SPSS، آزمون T-Test و آزمون فریدمن استفاده خواهد شد. مهم ترین عامل در مؤلفه های گردشگری مذهبی، عوامل فرهنگی/اجتماعی و در ادامه عوامل مدیریتی و کالبدی عملکردی می باشند. لذا در اقتصاد پایتخت مذهبی کشور، حکمرانی گردشگری مذهبی نقش پایه ای دارد.

واژگان کلیدی: حکمرانی، اقتصاد، مذهبی، مشهد، کلان شهر، گردشگری.

۱. کارشناس عمران شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲، ۳. کارشناس شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش فناوری دیجیتال و هوشمندسازی شهری در جذب سرمایه گذاری داخلی

رضا عابدی^۱، فرزانه مختاری^۲، ملیحه لعل گلی^۳، فائزه نوری^۴

abedi_r@mashhad.ir

چکیده

در عصر کنونی، فناوری دیجیتال و هوشمندسازی شهری به عنوان عوامل اساسی در توسعه اقتصادی و جذب سرمایه گذاری داخلی شناخته می شوند. این مقاله به بررسی نقش فناوری های نوین در بهبود کیفیت زندگی شهری و ارتقاء جذابیت مناطق برای سرمایه گذاران می پردازد. با تحلیل نمونه های موفق از شهرهای هوشمند، نشان داده می شود که بهره برداری از فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی، زیرساخت های شهری را بهبود می بخشد و فرآیندهای مدیریتی را کارآمدتر می کند. همچنین، از طریق ارائه خدمات هوشمند، مانند حمل و نقل عمومی بهینه، مدیریت پسماند و کنترل مصرف انرژی، شهرها می توانند محیطی جذاب برای سرمایه گذاران داخلی فراهم کنند. در نهایت، ارتباط نزدیک میان سیاست های توسعه شهری، نوآوری های دیجیتال و مشارکت بخش خصوصی به عنوان کلید موفقیت در جذب سرمایه گذاری های داخلی معرفی می شود. این مقاله به ارائه راهکارهایی برای ارتقاء همکاری بین دولت، شهرداری ها و بخش خصوصی نیز می پردازد تا از ظرفیت های نهفته در فناوری های دیجیتال بهره برداری شود.

واژگان کلیدی: فناوری دیجیتال، هوشمندسازی شهری، سرمایه گذاری خارجی.

۱. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناس امور قراردادها شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناس تربیت بدنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. کارشناس تربیت بدنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تأثیر تنوع فرهنگی و کیفیت زندگی شهروندان در جذب سرمایه گذاری خارجی

رضا عابدی^۱، فرزانه مختاری^۲، ملیحه لعل گلی^۳، فائزه نوری^۴

abedi_r@mashhad.ir

چکیده

این مقاله به بررسی تأثیر تنوع فرهنگی و کیفیت زندگی شهروندان بر جذب سرمایه گذاری خارجی می پردازد. در عصر جهانی سازی، کشورها به دنبال راهکارهایی هستند تا جذابیت خود را برای سرمایه گذاران خارجی افزایش دهند. تنوع فرهنگی به عنوان یک مزیت رقابتی با توانایی ایجاد خلاقیت و نوآوری در محیط کسب و کار، نقش مهمی در شکل دهی به این جذابیت ایفا می کند. کیفیت زندگی شهروندان که شامل جنبه هایی مانند بهداشت، آموزش، امنیت و خوشحالی عمومی است، به طور مستقیم بر تصمیم گیری سرمایه گذاران تأثیرگذار است. سرمایه گذاران معمولاً به دنبال محیط هایی هستند که در آن ها نیروی کار باکیفیت و راضی وجود داشته باشد. تحقیقات نشان می دهند که ترکیب متناسب تنوع فرهنگی و کیفیت زندگی می تواند به ارتقاء سرمایه گذاری های خارجی منجر شود و در نتیجه، توسعه پایدار اقتصادی را تسهیل کند. این مقاله با ارائه راهکارهایی در این زمینه، به مدیران و سیاست گذاران شهری پیشنهاد می دهد که توجه به این عوامل کلیدی می تواند به جذب یکپارچه تری از سرمایه گذاری های خارجی منتهی گردد.

واژگان کلیدی: تنوع فرهنگی، کیفیت زندگی، سرمایه گذاری خارجی، شهروندان.

۱. کارشناس امور مالی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس امور قراردادها شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. کارشناس تربیت بدنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

شناسایی و تحلیل شاخص‌های مؤثر در بهبود استانداردهای مدیریت بحران با تأکید بر تاب‌آوری شهری:

مطالعه موردی شهر مشهد

زهرا کارگر؛ هاله تابنده؛ فریا مریم مظفری؛ لاله سپهرمنش

kargar-z@mashhad.ir

چکیده

افزایش بلایای طبیعی و مخاطرات انسانی، ضرورت توجه به استانداردهای مدیریت بحران و تاب‌آوری شهری را بیش‌ازپیش آشکار ساخته است. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و تحلیل شاخص‌های مؤثر بر بهبود مدیریت بحران و تقویت تاب‌آوری شهری در کلان‌شهر مشهد انجام شده است. روش تحقیق کاربردی و از نوع توصیفی-تحلیلی با رویکرد مطالعه موردی است. داده‌ها از طریق پرسشنامه از ۳۸۳ نفر از کاربران فضاهای شهری و کارشناسان حوزه طراحی شهری جمع‌آوری شده و با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل آماری قرار گرفته است. تحلیل رگرسیون چندمتغیره و همبستگی اسپیرمن نشان داد که متغیرهایی نظیر سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های عملیاتی، آموزش پیشگیرانه، هماهنگی درون‌سازمانی، قوانین و مقررات، تأمین اعتبارات و دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق فضاهای شهری، نقش بسیار مؤثری در ارتقای استانداردهای مدیریت بحران دارند. یافته‌ها همچنین تأکید می‌کنند که ترکیب اقدامات فیزیکی، اجتماعی، نهادی و اقتصادی با رویکرد جامع تاب‌آوری شهری می‌تواند توانمندی شهر در مقابله با بحران‌ها و کاهش آسیب‌پذیری را به‌طور چشمگیری افزایش دهد. نتایج این پژوهش می‌تواند به برنامه‌ریزان و مدیران شهری کمک کند تا راهبردهای عملیاتی و سیاست‌گذاری مؤثری برای ارتقای تاب‌آوری و ایمنی شهری تدوین نمایند.

واژگان کلیدی: مدیریت بحران، تاب‌آوری شهری، کلان‌شهر مشهد، رگرسیون چندمتغیره، شاخص‌های شهری.

۱. مسئول امور شهرسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناس روابط عمومی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۳. کارشناس پیگیری ویژه شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۴. رئیس اداره استقرار سامانه‌های عملیاتی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش قانونمداری در ساختار فرماندهی آتش نشانی: تقویت انضباط سازمانی و حکمرانی تعاملی

علی خدیوی بیدگلی^۱، سیامک ظریفیان^۲، حسن عباسی مقدم^۳، مرتضی معتمدی راد^۴

Bidgoli.kh.a1@gmail.com

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش قانونمداری در ساختار فرماندهی آتش نشانی و تأثیر آن بر انضباط سازمانی و حکمرانی تعاملی در استان خراسان رضوی انجام شد. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر داده‌های میدانی و کتابخانه‌ای بود. جامعه آماری شامل کلیه پرسنل سازمان آتش نشانی استان بود که با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، ۲۶۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسشنامه استاندارد گردآوری و روایی آن با نظر خبرگان و پایایی آن با آزمون آلفای کرونباخ (۰/۸۴) تأیید شد. یافته‌ها نشان داد میانگین قانونمداری، انضباط سازمانی و حکمرانی تعاملی در سطح مطلوب قرار دارد. همچنین، نتایج تحلیل همبستگی و رگرسیون بیانگر آن است که قانونمداری رابطه مثبت و معناداری با انضباط سازمانی (۰/۶۵) و حکمرانی تعاملی (۰/۷۰) دارد. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که رعایت قوانین و مقررات نه تنها موجب انسجام داخلی و افزایش اثربخشی سازمان آتش نشانی می‌شود، بلکه تعامل سازنده با نهادهای محلی و ارتقای حکمرانی مشارکتی را نیز تقویت می‌کند.

واژگان کلیدی: قانونمداری، انضباط سازمانی، حکمرانی تعاملی، آتش نشانی، مدیریت بحران.

۱، ۲، ۳، ۴. فرماندهان شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

مدل اعتماد محور در حکمرانی محلی هوشمند؛ مطالعه موردی شهر مشهد

امیرحسین امین‌التجار^۱

h_amintojjar@yahoo.com

چکیده

تحقق حکمرانی محلی هوشمند بدون وجود اعتماد عمومی امکان‌پذیر نیست، زیرا اعتماد نقش کلیدی در پذیرش فناوری‌های دیجیتال، مشارکت شهروندان و اثربخشی سیاست‌های شهری دارد. پژوهش حاضر با هدف ارائه و اعتبارسنجی یک مدل اعتماد محور در حکمرانی محلی هوشمند در شهر مشهد انجام شد. چارچوب نظری مطالعه با تلفیق نظریه سرمایه اجتماعی پاتنام^۲ نظریه اعتماد نهادی لومان^۳ مدل یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری و مدل دولت دیجیتال سازمان توسعه و همکاری اقتصادی طراحی گردید. روش تحقیق ترکیبی (کیفی-کمی) بود؛ در بخش کیفی ۱۵ مصاحبه نیمه ساختاریافته با مدیران و کارشناسان و در بخش کمی پرسشنامه‌ای با ۴۰۰ پاسخ‌دهنده مشهدی مورد استفاده قرار گرفت. تحلیل داده‌ها با رویکرد تحلیل مضمون و مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام شد. یافته‌ها نشان داد که پنج مؤلفه شفافیت اطلاعات، امنیت داده‌ها، مشارکت دیجیتال، پاسخ‌گویی و آموزش دیجیتال تأثیر معناداری بر اعتماد عمومی دارند. در این میان، شفافیت و امنیت داده‌ها بیشترین نقش و آموزش دیجیتال کمترین، اما همچنان تأثیری معنادار را داشتند. بر این اساس، مدل پیشنهادی می‌تواند به عنوان چارچوبی کاربردی برای سیاست‌گذاران و مدیران شهری به‌ویژه در شهرداری مشهد، در جهت تقویت سرمایه اجتماعی و ارتقای کارآمدی حکمرانی هوشمند مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: مدل اعتماد محور، حکمرانی محلی، حکمرانی محلی هوشمند.

۱. کارشناس هوشمندسازی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی در مدیریت شایعات و اطلاعات نادرست در بحران های شهری: مطالعه موردی فرماندهان آتش نشانی خراسان رضوی

سیامک ظریفیان؛ حسن عباسی مقدم، مرتضی معتمدی راد، علی خدیوی بیدگلی
Siyamak.zarifiyan125@gmail.com

چکیده

مدیریت شایعات و اطلاعات نادرست در بحران های شهری از چالش های مهم فرماندهان آتش نشانی است که می تواند بر ایمنی و تصمیم گیری جامعه تأثیر مستقیم بگذارد. این پژوهش با هدف بررسی نقش اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی در کنترل شایعات و اطلاعات نادرست در بحران های شهری انجام شد. روش تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی و جامعه آماری شامل ۲۵۰ فرمانده و معاون آتش نشانی استان خراسان رضوی بود که با استفاده از پرسشنامه استاندارد جمع آوری داده شد و ۲۳۴ پرسشنامه معتبر مورد تحلیل قرار گرفت. یافته ها نشان داد که اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی با مدیریت شایعات رابطه مثبت و معناداری دارند و ترکیب این دو عامل توانسته ۵۸٪ واریانس مدیریت شایعات را تبیین کند. همچنین، تجربه و سابقه خدمت فرماندهان و ویژگی های جمعیتی مناطق شهری، نقش تقویتی در موفقیت مدیریت اطلاعات نادرست دارند. این نتایج تأکید می کند که تقویت اعتماد عمومی، بهره گیری از سرمایه اجتماعی و ارتقای تجربه فرماندهان، راهکارهای مؤثر برای کاهش شایعات و افزایش کارآمدی مدیریت بحران شهری هستند. **واژگان کلیدی:** اعتماد عمومی، سرمایه اجتماعی، مدیریت شایعات، بحران شهری، فرماندهان آتش نشانی.

۱، ۲، ۳، ۴. فرماندهان شیفت حریق، سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

تحلیل حقوقی تعارض صلاحیت شورای اسلامی شهر و شهرداری و راهکارهای تقویت شفافیت و کارآمدی در مدیریت شهری ایران

نسرین محبی^۱

nsrn.mohebi65@gmail.com

چکیده

مدیریت شهری کارآمد مستلزم تعیین دقیق حدود صلاحیت نهادهای تصمیم گیر و اجرایی است. در نظام حقوقی ایران، شورای اسلامی شهر و شهرداری به عنوان دو رکن اصلی مدیریت شهری گاه در مرز اختیارات خود دچار تداخل و تعارض می شوند؛ وضعیتی که بر شفافیت، پاسخگویی و کارآمدی اداره امور شهری تأثیر منفی دارد. هدف این پژوهش تحلیل حقوقی زمینه های بروز تعارض صلاحیت میان این دو نهاد و ارائه راهکارهای اصلاحی برای ارتقای حکمرانی شهری است. این پژوهش با رویکرد حقوقی - نهادی و روش تحلیل اسنادی و محتوایی، مبتنی بر بررسی آرای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری و تحلیل تطبیقی با نمونه های موفق بین المللی انجام شده است. یافته ها نشان می دهد که ابهام در قوانین، فقدان مرجع تفسیر صلاحیت ها و ضعف نهادهای نظارتی از عوامل اصلی بروز تعارض است. بر این اساس، بازتعریف قانونی وظایف شورا و شهرداری، تقویت نظارت فرا نهادی و ایجاد سازوکار هماهنگی نهادی به عنوان راهکارهای اصلاحی پیشنهاد می شود. این مطالعه با تأکید بر شفافیت، پاسخگویی و کارآمدی، می تواند به بهبود کیفیت حکمرانی شهری در ایران کمک کند.

واژگان کلیدی: شورای اسلامی شهر، شهرداری، تعارض صلاحیت، شفافیت، پاسخگویی.

۱. مسئول امور حقوقی و املاک سازمان شهرداری شهرستان درگز، مشهد، ایران

نقش الزامات حقوقی در کارآمدی برنامه ریزی شهری و تاب آوری شهرداری ها

کامران بزازی^۱، زهرا تجری موذنی^۲، حسین میری^۳
kamranbazazi@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تبیین نقش محوری الزامات حقوقی مسئولیت مدنی شهرداری در ارتقای کارآمدی نظام برنامه ریزی شهری و افزایش تاب آوری نهادی است. این پژوهش از نوع تحلیلی-کاربردی بوده و با تحلیل محتوای کیفی ۱۲۴ پرونده قضایی مسئولیت مدنی علیه شهرداری گرگان (طی سال های ۱۴۰۱-۱۴۰۳) انجام شده است. نتایج نشان می دهد که مبنای غالب مسئولیت شهرداری تقصیر نهادی است که عمدتاً به صورت ترک فعل سیستماتیک در نگهداری تأسیسات زیربنایی نمود یافته است. تمرکز بیش از ۷۰٪ دعاوی در حوزه های ناهمواری های معابر و سقوط اشجار، مؤید فقدان استانداردهای فنی مدون و ضعف در برنامه ریزی پیشگیرانه است که به تضعیف کارآمدی و تحمیل بار مالی منجر شده است. نوآوری پژوهش در پیشنهاد تحول رویکرد از واکنشی به پیشگیرانه است که مستلزم تدوین قانون جامع مسئولیت مدنی شهرداری و نیز راهکارهای عملیاتی چون استقرار سامانه های پایش هوشمند و واحد تخصصی مدیریت ریسک شهری است. این مطالعه داده های حقوقی را به ابزاری استراتژیک برای بهبود مدیریت شهری و دستیابی به تاب آوری پایدار تبدیل می کند.

واژگان کلیدی: مسئولیت مدنی شهرداری، برنامه ریزی شهری، مدیریت ریسک شهری، تاب آوری شهر، ترک فعل.

۱. کارشناس ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی گرگان و کارشناس حقوقی شهرداری گرگان، ایران
۲. استادیار، گروه حقوق، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران
۳. استادیار گروه حقوق، واحد گنبدکاووس و پردیس مینودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، گنبدکاووس، ایران

صنایع خلاق و حکمرانی شبکه‌ای در مدیریت ایمنی شهری: مطالعه موردی سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد

علی اکبر رضایی^۱، وحید ایرانفر^۲، سعید بشروی^۳، بهروز کاظمی^۴
Akbarrezaei125@gmail.com

چکیده

این پژوهش به بررسی نقش صنایع خلاق و حکمرانی شبکه‌ای در ارتقای مدیریت ایمنی شهری در شهر مشهد می‌پردازد. مسئله اصلی، کمبود تعامل مؤثر میان سازمان آتش‌نشانی، شهرداری و شهروندان در آموزش و پیشگیری ایمنی است که اثربخشی برنامه‌های موجود را محدود می‌کند. هدف پژوهش شناسایی ظرفیت صنایع خلاق شامل طراحی دیجیتال، رسانه و بازی‌سازی برای ایجاد شبکه‌های تعاملی و افزایش اثربخشی مدیریت ایمنی شهری است. پژوهش توصیفی-تحلیلی با رویکرد ترکیبی انجام شد و داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساخت‌یافته و پرسشنامه جمع‌آوری و با نرم‌افزار MATLAB تحلیل شد. یافته‌ها نشان داد که سازمان آتش‌نشانی نقش مرکزی و تسهیلگر شبکه را دارد و صنایع خلاق به عنوان میانجی، تعاملات میان سازمان‌ها و شهروندان را تقویت می‌کنند. همچنین مشارکت فعال در پروژه‌های خلاق با افزایش اثربخشی آموزش‌های ایمنی رابطه مثبت و معناداری دارد. این نتایج بر ضرورت ادغام ابزارهای خلاقانه در برنامه‌های آموزشی و سیاست‌گذاری شهری تأکید کرده و پیشنهاد می‌کند برنامه‌های آموزش ایمنی مبتنی بر شبکه و مشارکت فعال شهروندان تاب‌آوری شهری را بهبود می‌بخشد.

واژگان کلیدی: صنایع خلاق، حکمرانی شبکه‌ای، مدیریت ایمنی شهری، تعاملات میان‌بخشی، بازی‌سازی.

- ۱، ۳. فرمانده شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲، ۴. معاون شیفت حریق، سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری مشهد، مشهد، ایران

نقش مدیریت شهری در ایجاد فضای دوستدار کودک و تأثیر آن بر رفتار کودکان در جامعه

جواد اکبری^۱، فاطمه قاسمی^۲، مهدی رحیمی دهنسوری^۳، زمان مرادزاده^۴
javadasd136500@gmail.com

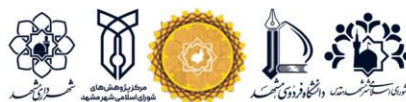
چکیده

کودکان و نوجوانان به عنوان شهروندانی کاملاً متفاوت، نیاز به رشد و تعالی در یک فضای شهری منطبق بر خصوصیات خود دارند. برای دستیابی به این هدف شهرسازی، معمار و تمام کسانی که با بچه‌ها و فضا سازی برای آنان ارتباط دارند، در درجه اول باید کودکان و نوجوانان، فضا و خواسته‌های آنان را درک کرده و نیازها و معضلات آن‌ها را شناسایی نموده و روش‌های برطرف کردن آن‌ها را بیابند و از سوی دیگر با محیطی که کودکان و نوجوانان در آن به سر می‌برند، آشنا شده و آن را به‌خوبی درک نمایند. لازمه این امر شناخت کامل از تفاوت‌های فضا و معماری برای کودکان و بزرگسالان است. کودک امروز، از همان اوان کودکی با مفاهیم گسترده جهانی چون مسابقه جهانی نقاشی، المپیادهای جهان علوم و ورزش‌ها آشنا می‌شود. برای این کودک کامپیوتر و اینترنت و بازی‌های کامپیوتری، پدیده‌ای عادی است. بنابراین می‌توان گفت نیاز کودک دیگر نمی‌تواند محدود به وسایل بازی خانگی باشد. این پژوهش ابتدا در قالب مبانی نظری به شناخت نیازهای کودکان و اصول مطرح شده توسط اندیشمندان مختلف درباره شهر دوستدار کودک پرداخته شد. سپس با توجه به مطالعات انجام گرفته و امکانات و اطلاعات در دسترس، پنج شاخص ایمنی و امنیت، دسترسی، اوقات فراغت، مشارکت و سلامت محیط برای سنجش میزان کودکی مداری در شهر پرداخته است. بنابراین با بررسی و مطالعه نیازهای کودک و سؤالات ذهنی او، مجموعه‌ای مطابق با خواسته‌های او در نظر گرفت از این رو مدیریت شهری می‌تواند با ایجاد زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی دوستدار کودک برای پاسخ به تمامی پرسش‌های او و هرگونه ممنوعیتی راکنار زده تا پلکانی برای فردای بهتر کودک ساخته باشد و همچنین می‌تواند به رشد در جامعه کمک کند.

واژگان کلیدی: فضای شهروندی، شهرداری، مدیریت شهری، مشارکت کودک.

۱، ۳، ۴. کارمندان شهرداری مشهد، مشهد، ایران

۲. کارشناسی معماری، مشهد، ایران

بررسی نقش دفاتر تسهیلگری در اجرای عدالت ترمیمی در محلات حاشیه شهر (مطالعه موردی: محلات هدف بازآفرینی کلان شهر مشهد)

زهرا ساقی^۱، عاطفه محمدزاده یزدی^۲، فاطمه نورانی^۳، علی محمدزاده^۴
Mohamadzade.a@gmail.com

چکیده

حاشیه‌نشینی در شهرهای بزرگ به عنوان یکی از چالش‌های اجتماعی، همواره با افزایش آسیب‌های اجتماعی و جرائم خرد همراه بوده است. در این میان، دفاتر تسهیلگری با رویکرد محله‌محور و ارتباط مستقیم با ساکنان، نقشی مؤثر در کاهش تنش‌های اجتماعی و ارتقای کیفیت زندگی ایفا می‌کنند. هدف اصلی این پژوهش، بررسی نقش دفاتر تسهیلگری به عنوان سفیران صلح در محلات حاشیه‌نشین و میزان تأثیرگذاری آن‌ها در کاهش جرائم و تنش‌های اجتماعی از طریق اجرای عدالت ترمیمی است. سؤال اصلی تحقیق حاضر این است که چگونه دفاتر تسهیلگری می‌توانند از طریق میانجی‌گری، گفتگو و تقویت تعاملات اجتماعی، به حل و فصل اختلافات و کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک کنند؟ پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش دفاتر تسهیلگری در اجرای عدالت ترمیمی، ۷ محله از محلات هدف بازآفرینی مشهد را به صورت اقدام پژوهی مورد مطالعه قرار داده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که دفاتر تسهیلگری با ایجاد بسترهای مناسب برای گفتگو میان افراد درگیر در اختلافات، موجب کاهش رجوع به نهادهای قضایی و افزایش حل و فصل مسالمت‌آمیز منازعات می‌شوند. همچنین، حضور تسهیلگران در محلات، زمینه‌ساز افزایش سرمایه اجتماعی، بهبود روابط میان ساکنان و کاهش حس بی‌اعتمادی در محلات حاشیه‌نشین می‌شود. یافته‌ها نشان می‌دهد که این دفاتر با بهره‌گیری از اصول عدالت ترمیمی، به بازسازی روابط آسیب‌دیده، جبران خسارت بزه دیده و اصلاح رفتار بزه‌کار کمک شایانی می‌کنند. در نهایت، این مطالعه نشان می‌دهد که دفاتر تسهیلگری می‌توانند به عنوان الگویی مؤثر برای اجرای عدالت ترمیمی در سایر محلات حاشیه‌نشین کشور مورد استفاده قرار گیرند.

واژگان کلیدی: دفاتر تسهیلگری، عدالت ترمیمی، حاشیه‌نشینی، اقدام پژوهی، میانجی‌گری، مشهد.

۱. کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، کارشناس کاربست پژوهش‌های کاربردی معاونت برنامه‌ریزی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۲. کارشناسی ارشد مطالعات زنان، مسئول امور پیگیری دستگاه‌های حمایتی سازمان بازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۳. کارشناسی روانشناسی، کارشناس آمار و مطالعات سازمان بازآفرینی شهرداری مشهد، مشهد، ایران
۴. دکتری جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، پژوهشگر مطالعات شهری، مشهد، ایران

به سوی شهری زیارتی هوشمند: فرصت ها و چالش ها در مشهد

حسام ذبیحی^۱، عصمت ذبیحی^۲

Hesam.Zabihi@gmail.com

چکیده

امروزه مدیریت شهری هوشمند به عنوان راهکاری مؤثر برای بهبود خدمات شهری و تجربه زائران در مقاصد مذهبی مطرح است. شهر مشهد، به عنوان قطب اصلی گردشگری مذهبی ایران و یکی از مقاصد مهم زیارتی جهان اسلام، با حجم بالای زائران داخلی و خارجی، نیاز مبرمی به بهره گیری از فناوری های نوین در مدیریت شهری دارد. این پژوهش باهدف بررسی نقش مدیریت شهری هوشمند در ارتقای کیفیت زیارت و تجربه زائران در مشهد، از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و ترکیبی (کمی و کیفی) استفاده کرده است. جامعه آماری شامل زائران داخلی و خارجی، شهروندان مشهدی و مدیران و کارشناسان شهری بود و نمونه گیری به روش تصادفی طبقه ای و هدفمند انجام شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه، مصاحبه نیمه ساختاریافته و مشاهده میدانی جمع آوری شده و تحلیل داده های کمی با نرم افزار آماری و داده های کیفی با روش تحلیل مضمون صورت گرفت. یافته ها نشان می دهد که استفاده از سامانه های هوشمند حمل و نقل، مدیریت ترافیک، خدمات الکترونیکی و توسعه زیرساخت های فناورانه، تجربه زیارت را بهبود می بخشد و رضایت زائران را افزایش می دهد. درعین حال، محدودیت های زیرساختی، چالش های فرهنگی و اجتماعی و منابع مالی محدود از مهم ترین موانع هوشمندسازی محسوب می شوند. نتایج پژوهش بر ضرورت همکاری میان شهرداری، آستان قدس رضوی، وزارت گردشگری و بخش خصوصی و اهمیت آموزش و فرهنگ سازی برای افزایش پذیرش فناوری ها تأکید دارد. این مطالعه می تواند به عنوان الگویی برای بهبود مدیریت شهری و توسعه پایدار گردشگری مذهبی در سایر شهرهای مذهبی ایران و جهان مورد استفاده قرار گیرد.

واژگان کلیدی: هوشمندسازی شهری، مدیریت هوشمند، توسعه گردشگری مذهبی و زیارتی، مشهد شهر هوشمند.

۱. کارشناس ارشد مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲. استادیار گروه روانشناسی عمومی، موسسه آموزش عالی حکیم نظامی، قوچان، ایران

Local Governance and Urban Health in Afghanistan: Progress, Challenges, and Future Directions

Ali Rahimi,^۱ Mohammad Masudi,^۲ Basir Ahmad Hasin^۳

Abstract

Background: Afghanistan's health system has undergone substantial transformations over the past two decades, enabled by extensive donor investment and a vertically structured national service delivery framework. While improvements in access, health indicators, and community-based models are well documented, recent shifts in governance and funding have imperiled these gains. This paper examines the role of local governance and urban management in shaping health sector performance, with particular attention to post-2021 developments and decentralization constraints.

Methods: We analyzed national health policy documents, survey data, peer-reviewed literature, and grey sources to map historical and contemporary governance structures in Afghanistan's health sector. We focus on health outcomes, financing, service delivery models, and municipal capacity, incorporating updated data from 2023–2025 where available.

Results: Maternal mortality declined from ~1,600 per 100,000 live births in 2000 to 521 in 2023, but rose to ~620 in 2025 amid funding cuts and service closures. While under-five mortality dropped significantly, service coverage has deteriorated since 2021. Health spending peaked at 22% of GDP in 2021, driven by crisis-level aid, yet domestic financing fell to 0.8% of total health expenditure in 2022. Community health workers (CHWs) remain pivotal, covering 60–70% of communities. However, municipal and provincial authorities retain minimal authority over health services, limiting decentralized innovation and accountability.

Conclusion: Afghanistan's recentralized health governance model has delivered gains but now faces acute risks. Revitalizing health outcomes requires reimagining local governance capacity, sustaining frontline delivery mechanisms, and safeguarding equity in service access amid systemic shocks.

Keywords: Afghanistan, local governance, urban health, decentralization, health system resilience

^۱ Department of Curative Medicine, Faculty of Medicine, Jami University, Herat, Afghanistan

^۲ Department of Pediatrics, Faculty of Medicine, Jami University, Herat, Afghanistan

^۳ Department of Public Health and Infectious Diseases, Faculty of Medicine, Herat University, Herat, Afghanistan

Urban Technology Diplomacy: Analyzing the Strategy of Exporting AI-Powered Urban Governance for Geopolitical Influence

Majid Khadem Ghasemi^۱, Mansoure Eskandaran^۲

m.khademghasemi@alumni.um.ac.ir

Abstract

Urban technology diplomacy has emerged as a critical arena of geopolitical contestation in the twenty-first century, wherein state and non-state actors strategically export artificial intelligence-powered governance systems to establish technology spheres of influence. This article examines how countries including China, the United States, and the European Union leverage smart city technologies—particularly AI-driven urban management systems—as instruments of soft power and strategic influence. Through analysis of case studies including China's City Brain initiative, Saudi Arabia's NEOM project, and the UAE's smart city ecosystem, this research identifies three distinct models of technology diplomacy: state-directed development (China), market-driven innovation (United States), and rights-based regulation (European Union). The article reveals that AI-powered urban governance exports function simultaneously as technical solutions, economic instruments, and mechanisms for extending geopolitical influence and establishing technology dependencies. Key findings indicate that while smart city technology transfer promises efficiency gains and sustainable urban development, it simultaneously risks perpetuating digital colonialism, undermining data sovereignty, and entrenching surveillance capitalism in recipient nations. The research demonstrates that effective urban technology diplomacy requires balancing innovation acceleration with regulatory safeguards, data protection frameworks, and mechanisms for genuine local agency. This article contributes to scholarly understanding of how urban technology has become inseparable from great power competition, geopolitical strategy, and questions of technology sovereignty in the contemporary global order.

Keywords: Urban technology diplomacy, AI-powered urban governance, Smart city exports, Data sovereignty, Geopolitical influence.

^۱ - M.A. student in Political Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Iran

^۲ - Ph.D. in Political Geography, Ferdowsi University of Mashhad, Iran (Corresponding Author)

Urban Good Governance in Practice: A Multidisciplinary Analysis of Golbahar (Razavi Khorasan province)

Morteza Gholamzadeh^۱, Mohamad Moshtaghian,^۱ Majid Bakhtazm,^۲ Mehdi Daneshi,^۳ Sadegh Naseri^۴

Abstract

Over the past decade, the concepts of good governance and state effectiveness have emerged as central themes in global public management discourse. Moving beyond their characterization as merely normative ideals, this study investigates their role as critical drivers of sustainable socio-economic development. The research posits that good governance characterized by accountability, and the rule of law establishes the essential institutional foundation, whereas governmental effectiveness the capacity to implement policies and deliver services—translates this framework into tangible outcomes. Employing a multi-level, integrated analytical framework grounded in the everyday experiences of citizens, this research examines the multi-dimensional factors that shape urban governance. A critical analysis of the Good Governance Index in Golbahar, Razavi Khorasan Province, reveals a distinct hierarchy among these dimensions: the economic component scores highest, while the social component scores lowest. This disparity highlights the complex and often uneven impact of governance structures on urban development.

Keywords: Good Governance, Urbanization, Socio Economic Sustainability, Gholbahar

- ^۱. Mashhad Municipality, International Relations Office
^۲. Mashhad Municipality, Directorate General of Public Relations
^۳. Mashhad Municipality, Polling Project Manager
^۴ Mashhad Municipality, International Relations Office
^۵ Mashhad Municipality, Directorate General of Public Relations

Moderating Role of Manager Decisiveness on Policy perception: Case Study: Mashhad Municipality

Seyed Jalil Bameshki¹, Samaneh Sadeghian²

jalil.bameshki@gmail.com

Abstract

In recent decades one of the major problems with the gradual turning into modern lifestyle, which society has suffered, is the phenomenon of Policy perception. This phenomenon is of particular importance in the industrialized world and increasingly widespread can affect the health of workers. Many studies have conducted to identify causes of Policy perception, its consequences and how to manage. The Present study with goal of examine the impact of employees' resistance to change and manager's decisiveness on Policy perception and turnover intention. The survey results indicate there is relationship positively between resistance versus change behavior of Employees to Policy perception the results also strongly suggest that manager's decisiveness can moderate effects of resistance to change on Policy perception. Assumptions of the model presented in this paper with responses collected from Employees of Mashhad Municipality were tested. Totally, of 2578 Employees in Mashhad Municipality work using the formula of Cochran 253 samples were selected in the survey from questionnaire Maliki and colleagues in 2012 used that Cronbach's alpha is 0.78.

Keyword: Manager Decisiveness, Policy perception, Mashhad Municipality

¹ Master's Degree in Public Administration, Human Resources, Mashhad Municipality Cultural and Social Organization

² Assistant Professor, Department of Management, Faculty of Administrative and Economic Sciences, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran